

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

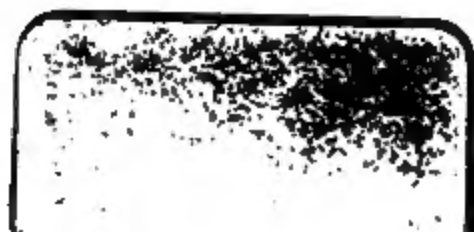
GT 55.513

Harvard College Library

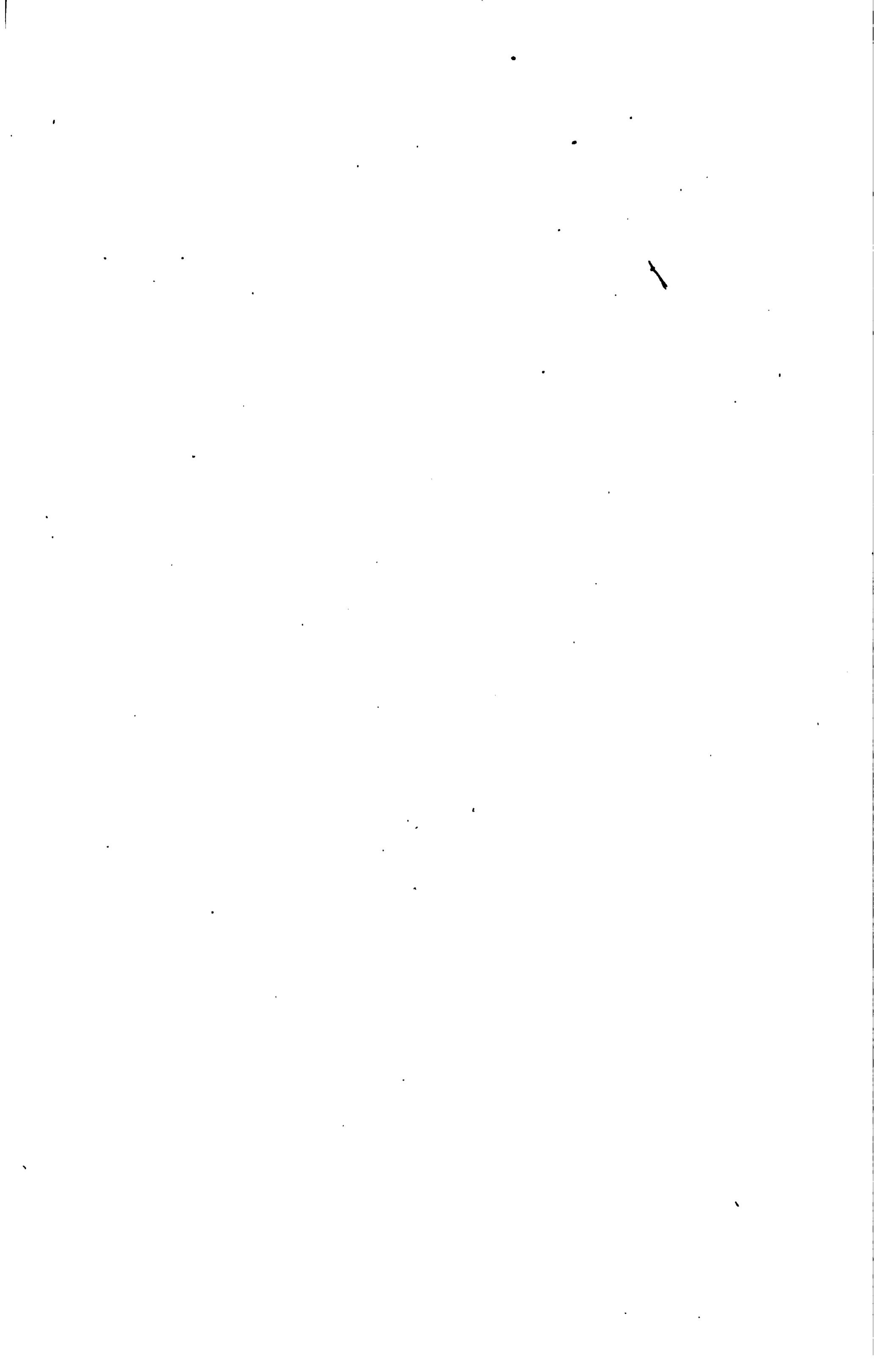
From the
CONSTANTIUS FUND

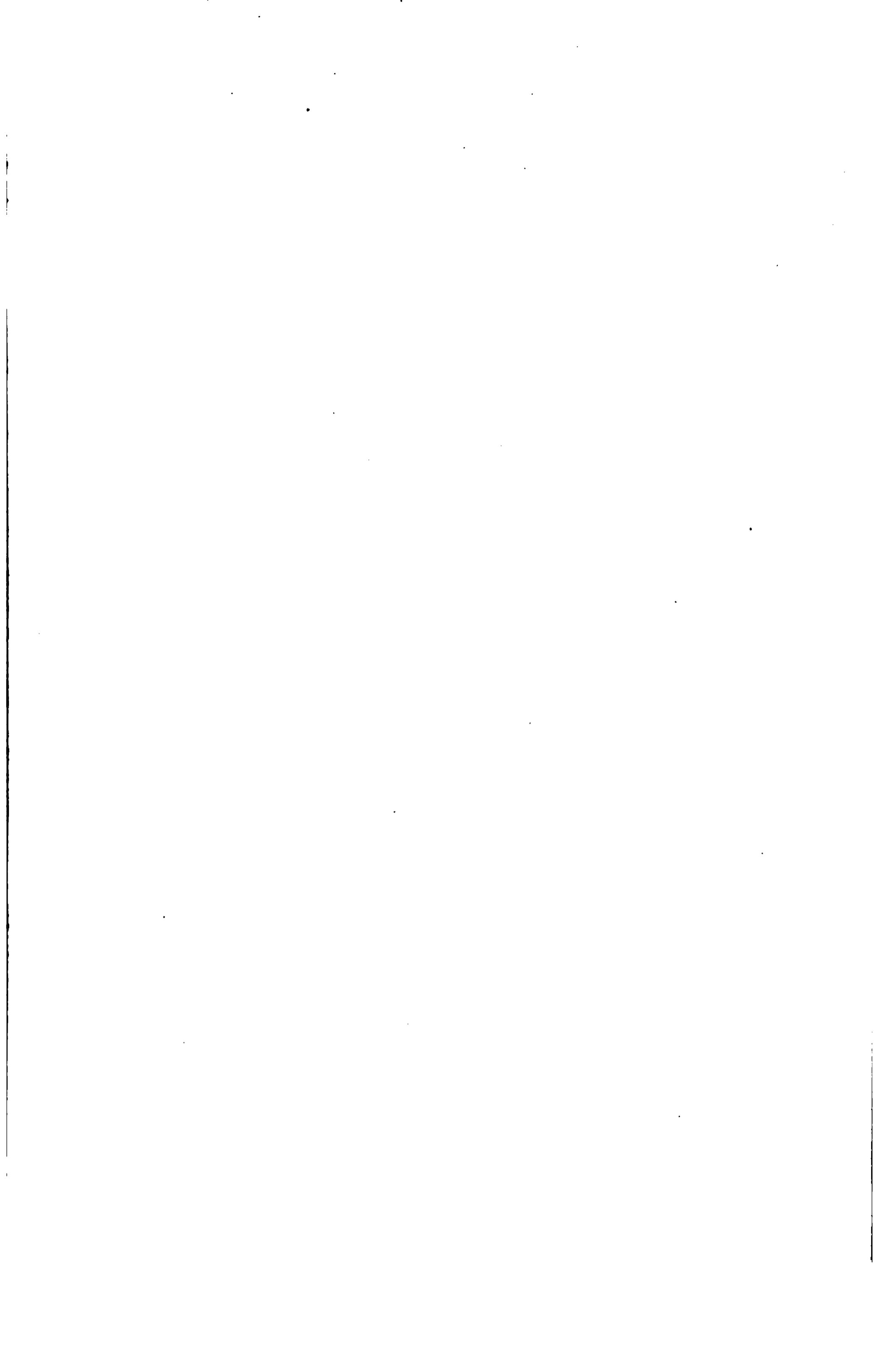
Bequeathed by
Evangelinus Apostolides Sophocles
Tutor and Professor of Greek
1842-1883

For Greek, Latin, and Arabic
Literature

COMMENTARII CRITICI

AD THUCYDIDEM PERTINENTES.

SCRIPSIT

CAROLUS HUDE.

(Insunt codd. Laur. et Vatic. librr. VII et VIII collationes.)

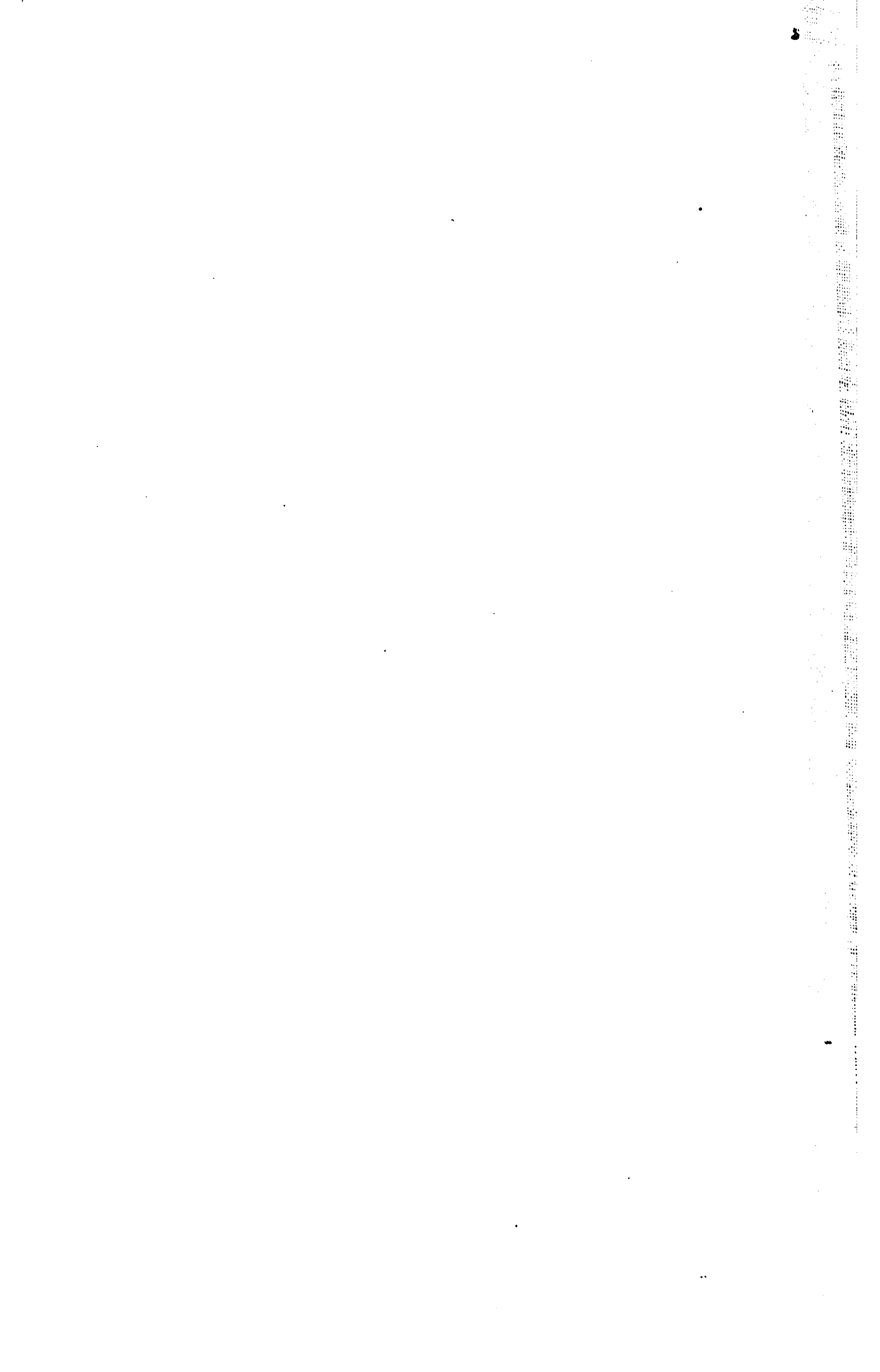

HAUNIAE MDCCCLXXXVIII.

IN LIBRARIA GYLDENDALIANA.

TYPIS GRAEBIANIS.

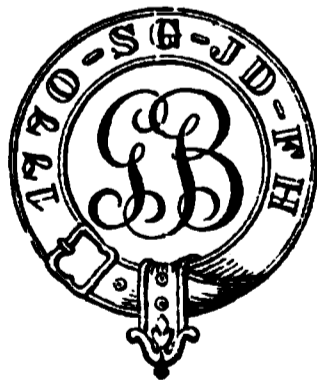
COMMENTARII CRITICI

AD THUCYDIDEM PERTINENTES.

SCRIPSIT

9.435
CAROLUS HUDE.

(Insunt codd. Laur. et Vatic. librr. VII et VIII collationes.)

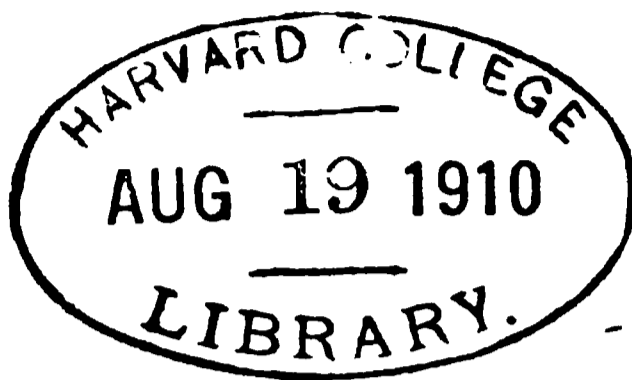

HAËNIAE MDCCCLXXXVIII.

IN LIBRARIA GYLDENDALIANA (F. HEGELII ET FIL.).

TYPIS GRAEBIANIS.

Gt 55.5/3

Constantius fund

*Hanc dissertationem Facultas philosophica Universitatis
Hauniensis dignam judicat, quae ad Doctoris honorem et
nomen auctori comparandum publico examini subjiciatur.*

Hauniae d. XX. Februarii MDCCCLXXXVIII.

*Ludv. F. A. Wimmer,
Decanus Fac. philos.*

31

Index rerum.

	Pag.
Praefatio	1
Pars prior De locis librorum VII et VIII discrepantia codd. Laur. et Vatic. insignibus quaeritur.	
Liber VII	8
Liber VIII	42
Indices	85
Pars posterior. De locis quibusdam librorum III et IV discrepantia corruptioneve codicum insignibus quaeritur.	
Liber III	90
Liber IV	118
Index locorum obiter correctorum explicatorumve	146
Index discrepantiarum quae codd. Laurentiano (C) et Vaticano (B) cum ed. Stahliana (ster. 1874) intercedunt	147

χαλεπὰ . . παντὶ ἐξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι.

PRAEFATIO.

Opus Thucydidis, principis fere scriptorum Atticorum, vitiis et plurimis et gravissimis oblitum ad nos pervenisse, praeterquam quod testimoniis et grammaticorum (cf. Stahlii ed. ster. I praef. pag. XXVII) et lapidum (cfr. quae Kirchhoffius in Herm. vol. XII disseruit) diserte confirmatur, quicumque paulo intentius rem examinaverit, facile dabit. Quo magis nullam adhuc editionem universo apparatu critico ex optimis codicibus ducto instructam prodiisse dolendum est. Contextus enim qui hodie vulgatur *Imm. Bekkeri* maxime curis constitutus est (ed. prima Berol. a. 1821 prodiit, emendatiores ibid. aa. 1832. 1846. 1868), qui quanquam et paucis libris mscrr. melioris notae adhibitis magnaue ex parte satis accurate collatis et acumine ingenii in emendatione scriptoris moderate et feliciter exercendo de opere Thucydideo optime meritus est, iudicio tamen saniore quam subtiliore in testimoniis codicum aestimandis utebatur. Codices quorum ad fidem Thucydidem recensendum sibi proposuit hi sunt: *Cisalpinus* sive *Italus* (A), *Vaticanus* (B), *Laurentianus* (C), *Marcianus* (D), *Palatinus* (E), *Augustanus* (F), *Monacensis* (G); quibus nostra memoria (a. 1867) accessit *Londinensis* sive *Britannicus* (M), quem Stahlius editioni Tauchnitzianae primus adhibuit. Horum omnium antiquissimus esse videtur *Laurentianus*, quem qui artem palaeographicam quam vocant accuratius coluerunt intra annos 900—950 p. Chr. n. scriptum esse existimant¹; ei aetate proxime accedunt *Vaticanus*, *Palatinus*, *Londinensis*, *Italus*; aliquanto recentiores sunt *Monacensis*,

---

¹ Cf. coll. Florent. facsim. palaeogr., edd. Vitelli et Paoli, 1885. Fascic. II tab. XVIII.

Augustanus, Marcianus, quorum quem postremum posui nullius fere auctoritatis esse constat. Omnes ad unum idemque archetypum vel recensione[m] principalem referendos esse, communitate mendorum glossematumque plurimorum satis indicatum est; sed duae codicum quasi familiae inter se discernendae sunt, quarum altera libris *Vatic.*, *Pal.*, *Ital.*, *Aug.*, altera *Laur.* et *Monac.* solis continetur; peculiarem quendam locum habet *Londinensis*, qui memoriam modo cum his modo cum illis consentientem praebet.

Difficilior oritur quaestio, cum de codicibus non solum vetustate et cognatione, sed etiam bonitate et sinceritate aestimandis agetur. Bekkerus, quem sequitur *Stahlius* quo post illum nemo fere de Thucydide recensendo melius meritus est, Vaticanum omnium praestantissimum habuit; cuius tamen iudicium propterea mancum fieri necesse erat, quod libri Laurentiani partium quarundam solarum (I, 15 — II, 103; VIII, 1—31) scripturas enotaverat, nec ad hoc damnum reparandum satis valuit, quod scripturas cod. Monacensis notas habebat, quippe qui multo recentior sit. Libros III et IV ad usum editionis suae conferendos curavit Arnoldius; cui tamen collationi fides haberi non potest. Praestantiam praecipuam Laurentiani primus, quantum scio, agnovit *Schoenius*, qui libros I et II scripturis tam Laurentiani quam Vaticani diligentissime excerptis ex recensione Bekkeriana edidit (Berol. 1874, cf. eiusdem verba in *Bursian. jahresber.* 1877); postea *L. Sadeeus* (de *Dion. Halic. script. rhet. quaestt. critt.* Argentor. 1878; v. inprimis pag. 140) comparatione scripturarum utriusque codicis et earum quas in Thucydide laudando tradit Dionysius Halicarn. in his ipsis libris instituta Laurentianum Vaticano praestare iudicavit. His rebus, opinor, permotus etiam *Stahlius* illum codicem «propriam quandam verborum Thucydidis memoriam praebere» in ed. III Poppiana libri I (proll. p. 46) statuens Vaticanum interdum aspernatus est; sed multo pluribus etiam locis scripturam Laurentiani recipere debuit, quorum quosdam infra attingam.

Sed ad caput quaestionis veniamus. Namque cum in ceteris libris Thucydidis ea tantum differentia inter codices intercedat, ut plerumque quae scriptura melior i. e. ad sententiam loci et usum loquendi Thucydideum convenientior sit quaeratur, in duobus postremis (inde ab VI, 92, 5 verbb. *καὶ ἄν*) Vaticanus

saepissime, cum scripturas meliores vel speciem quandam bonitatis prae se ferentes exhibet, a memoria ceterorum codicum¹ ita abhorret, ut e fonte plane diverso eum in his libris ductum esse appareat, quem fontem non codicem aliquem iis omnibus, e quibus ceteri codd. derivati sunt, multo praestantio-rem, sed recensione[m] quandam singularem fuisse consentiunt editores. Cuius recensione[m] fundamentum rationemque adhuc nemo fere² diligentius examinavit, sed suo quisque iudicio in singulis Vaticani scripturis recipiendis aspernandisve obtemperaverunt editores, quorum Stahlius ita rem egit, ut Bekkerum secutus interpolationibus correcturisque apertioribus praetermissis Vaticano maiorem fidem haberet, *Classenius* interdum ne manifestissima quidem vitia correctura illata repudiaverit, *Herwerdenus*³ medium quoddam iter tenere conatus sit. Sed in hac re eo magis digni sunt quibus ignoscatur, quod adhuc locorum in his libris et Laurentiani plane nulla collatio extat et ne Vaticani quidem scripturae omnes cum cura enotatae sunt; quam ipsam ob rem, ut instrumentis melioribus instructus ad rem satis difficilem accederem, ipse Laurentiani libros III—VIII (nam I—II diligentia Schoenii praeoccupaverat) et Vaticani libros VII et VIII cura qua potui exactissima contuli, ut iis dumtaxat locis, quibus scripturae a me adnotatae ab vulgatis differant, meas praestare possim, aliis vero aliqua me fugisse negare non audeam.

Antequam ad recensione[m], e qua contextus Vaticani prodiiit, examinandam veniam, ratio quae Laurentiano et cum Vatic. solo et cum consensu ceterorum codicum⁴ intercedit breviter

¹ Cod. H. (Paris. vet. fund. 1734, saec. XV) solo excepto, qui e Vaticano vel codice ei cognato descriptus esse videtur et in libri VII cap. 50 (§ 1: *τούτω*) desinit; qui ut nullius fere pretii hodie vulgo recte omittitur.

² Eggertium (de Vatic. cod. Thucyd auctoritate. Berol. 1882) de ea re quaedam disputantem rem minime absolvisse merito iudicavit Stahlius (l. l. pag. 45 adn. 2).

³ Quem criticum, cum saepius de scripturis corruptis sanissime iudicaverit, interdum in easdem inutiles correcturas quae in Vatic. substitutae sunt incidentem invenimus.

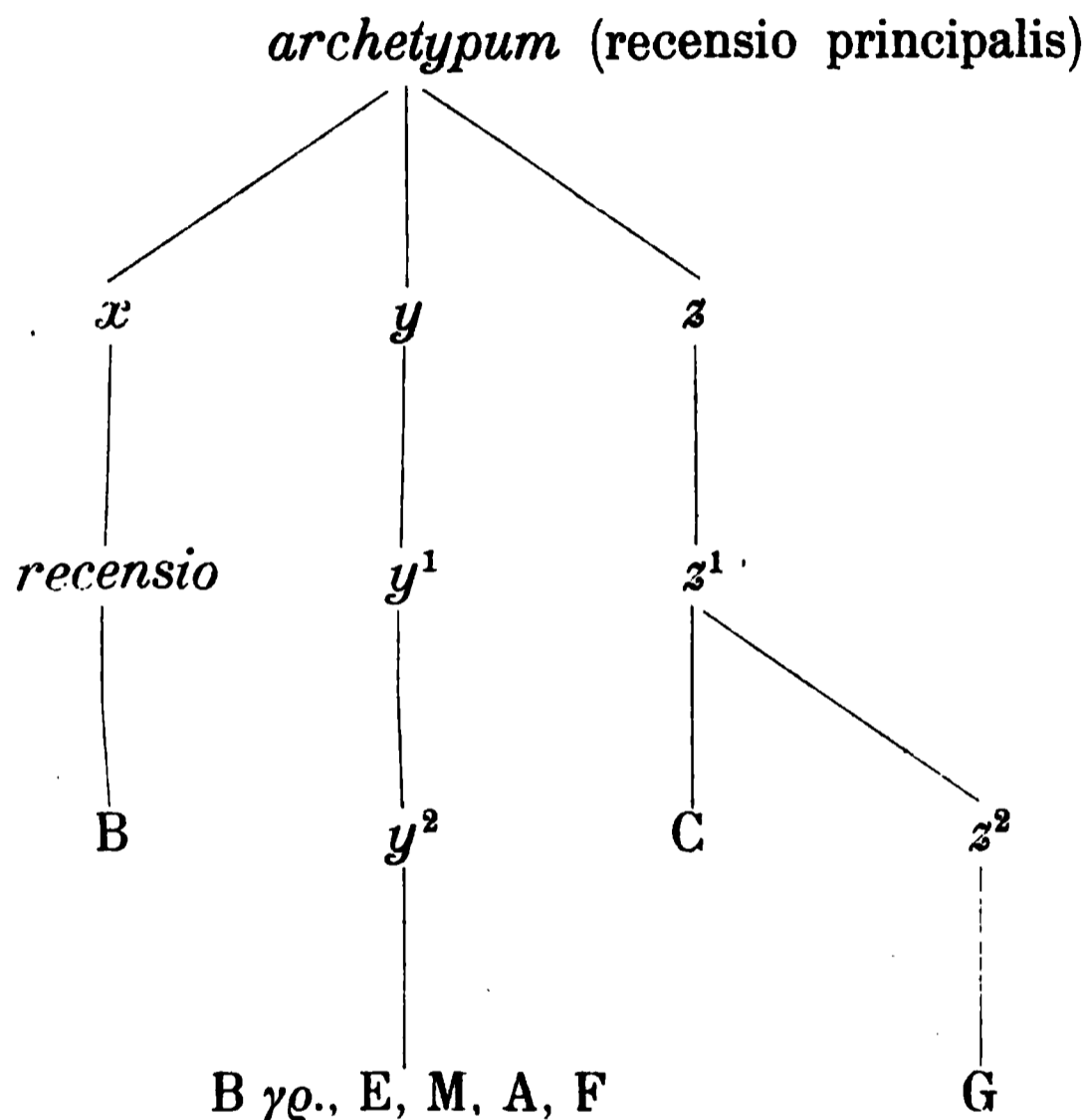
⁴ His adnumerandae sunt scripturae discrepantes, quae ex alio quodam codice petitae in his solis libris signo *γο(ἀφεται)* plerumque notatae contextui Vatic. adscriptae sunt; quae fere ubique cum Laur. et cett. eiusdem familiae, Italo maxime, consentiunt, paucis tamen locis (VIII, 30, 2; 79, 2) scripturam singularem exhibent.

explicanda est. Laurentianus igitur, quanquam incuria librari-
 orum interdum vitiis gravissimis, omissionibus maxime, infectus
 est; haud ita paucis locis una cum Vatic. solo veram scripturam
 praebet, nec desunt loci, ubi idem solus, cum scripturae Vatic.
 et ceterorum codd. inter se discrepent, verum exhibeat, quibus
 rebus eum familiae suae optimum esse facile appareat. Multis
 tamen partibus plures ei loci sunt, quibus in consensu ceterorum
 codd. prava praebentium Laur. solus vel cum Monacensi solo,
 cuius ut recentioris minor auctoritas est, rarius cum Londinensi
 veram scripturam continet; velut saepissime glossematis, quae
 in omnibus ceteris ita in verba scriptoris irreperunt ut hodie
 secerni vix possint, caret. Itaque ut gravissimus testis summa
 cum diligentia adhibendus est.

Iam cum quam fidem recensione Vaticani haberi liceat
 disceptabimus, duae res in primis investigandae sunt, unum,
 qualem librum diasceuastes pro fundamento recensione habuerit,
 alterum, quanta qualisque recensio ipsa fuerit, quae duo ita
 inter se connexa sunt, ut aliis locis utrum diasceuastes scripturam
 veram in exemplari suo invenerit an emendando restituerit
 diiudicari vix possit, aliis vero utrum errori an correcturae per-
 versae scriptura deterior tribuenda sit dubitari liceat; nec me
 ipsum locis quibusdam in suspectando paulo longius fortasse
 quam debuerim progressum esse infitias eo. Ac tamen universe
 certum quiddam statui potest. Nam praeterquam quod, ut
 dudum dixi, haud ita raro Laur. et Vatic. soli consentientes
 veram scripturam praebent, loci satis multi sunt, ubi Vatic.
 omnium solus ita verum servaverit, ut non ad emendationem
 ingeniosam, sed ad meliorem quendam fontem id referendum esse
 appareat. Sed accessit recensio, quam si in mendis removendis
 et glossematis quibusdam in contextum recipiendis tantum dia-
 sceuastes exercuisset, minimus labor spuriorum removendorum
 nobis restaret; at nullam fere rationem verborum Thucydidis
 deformandorum praetermisit ille, quem omissionibus additioni-
 busque, correcturis et permutationibus vocum, transpositionibus
 denique verborum grassatum esse videmus. Haec quae posui
 disquisitione perpetua contextus librorum VII et VIII, quam
 subieci, demonstrata fore spero, cuius hanc mihi rationem pro-
 posui, ut interdum codicum Laur. et Vatic. quasi comparan-
 dorum causa scripturas vel sanas vel vitiosas, iis maxime locis,

ubi falsa de iis vulgarentur, strictim commemorarem, saepius vero de controversis solis copiosius dicerem; quo in genere locis quibusdam me ea, quae alii eodem fere vel simili modo proposuissent, breviter repetivisse vix quisquam improbabit, qui me id egisse ut universam codicum rationem exponerem recordatus erit. Collationes tamen ipsas ad usum iudiciumque legentium adiungere satius duxi. Stemma codicum, si libros VII et VIII solos respiciemus, sic fere proponendum erit:

Miretur forsitan quispiam, quod de correcturis non per species egerim; sed haec quam secutus sum ratio cum ob alia tum ideo mihi magis idonea esse videbatur, ne quid momenti paulo maioris praetermitteretur; accedebat, quod sic ea quae in scripturis traditis emendandis explicandisque ipse elaborassem ceteris aptius addere me posse putabam. Ceterum ne conspectus eorum Vaticani mendorum, quos correcturae potius quam incuriae tribuendos esse statuissem, plane desideraretur, indices horum locorum ad genera quaedam digestorum addidi, in quos etiam locos dubios signo interrogationis adpicto recepi. Unum solum genus correctionum hic melius disceptari posse videtur, transpositionum dico. Nam ex ll. VII^{mi} et VIII^{vi} duodequingenta locis, ubi in codd. ordo verborum variatur, Laur., plerumque

cum cett. consentiens, locis viginti quattuor (VII, 1, 2; 1, 4; 29, 5; 53, 4; 56, 2; 57, 3; 57, 4; 65, 3; 66, 1; VIII, 7; 8, 3; 26, 1; 33, 1; 42, 2; 50, 1; 55, 3; 69, 1; 75, 2; 85, 1; 86, 6; 89, 1; 92, 5; 96, 5; 98, 1), Vatic. vero octo tantum locis (VII, 52, 2; 70, 1; 82, 3; VIII, 14, 3; 32, 1; 46, 5; 95, 2; 97, 5) collocationem haud dubie meliorem vel exquisitiorem exhibet; quae cum ita sint, iis sedecim locis, qui dubii restant (VII, 6, 1; 25, 1; 43, 6; 50, 1; 57, 9; 75, 5; VIII, 12, 1; 14, 3; 23, 2; 46, 1; 50, 2; 50, 4; 76, 6; 90, 4; 92, 5; 100, 5), collocatio Laurentiani praeferenda est. De singulis locis videantur adnotata.

¶ Una restat quaestio, ad nostrum propositum levior illa quidem, sed quae non omnino neglegi posse videatur. *Udalr.* enim *de Wilamowitz-Moellendorff* in «curis Thucydideis» (ind. schol. Gotting. 1885, I) recensionem unde contextus Vaticani in ultimis libris pendet ad editionem in tredecim libros divisam, cuius cum Marcellinus (§ 58) mentionem fecit, tum subinde margines nostrorum codicum, velut Laurentiani IV, 77 extr. (τῶν εἰς γ' τέλος τοῦ ε', ἀρχὴ τοῦ ζ'), vestigia servant, referendam esse demonstrare sibi visus est; quam editionem primo ante Chr. n. saeculo in manibus hominum fuisse loco quodam Pseudo-Plutarchi declarari putat. Quae si vera sunt, Vaticano quippe e recensione iam antiquitus facta pendenti aliquanto plus auctoritatis accedere nemo negaverit. Sed fundamentum, quo haec tota disputatio nititur, prorsus lubricum est. Parum enim constat, librum nonum huius editionis in capite 93 l. VI^{ti} editionis octateuchae desivisse, id quod ille opinatur; sed constet sane: qua tandem ratione id factum esse putamus, ut Vaticanus ne minimum quidem vestigium huius partitionis prae se ferat? Accedit insuper, quod quae discrepantia Vaticano cum ceteris libris intercedit non a capite 94 demum, sed inde a cap. 92, 5 incipit.)

Consilium mihi fuerat disquisitioni de ll. VII et VIII factae recognitionem talem ceterorum librorum adiungere, ut et scripturas Laurentiani, ut quaeque magis vulgata placuisset, vel novas proferrem vel notas vindicarem et ad scripturas vitiatas emendandas quae potuissem conferrem; quamvis enim multa in hac re cum editores tum alii viri docti, quos inter Cobetus et Madvigius maxime laudandi sunt, elaboraverint, plurimi tamen |

loci restant, ubi scriptura vera vel certe sana probabilisve non-
dum restituta sit, neque vero desunt, quos adhuc iniuria intemp-
tatos reliquerint editores, quorum Herwerdenum in Thucydide
quamvis genuinis deletis decurtando ingenium minus exercuisse
vellem. Sed cum vererer, ne et hoc opusculum ultra modum
disputationis accresceret et publicatio iam per aliquantum tem-
pus aliis studiis retardata ulterius prolataretur, libros III et IV
solos ea quam dixi ratione recognitos speciminis modo publici
iuris facere placuit. Cuius recognitionis duae mihi res fortasse
excusandae sunt, unum, quod correcturas aliorum, Kruegeri
maxime, immerito ab editoribus neglectas interdum paulo co-
piosius tutatus sum, alterum, quod inventa superiorum, in quae
ego quoque incideram, tacitus praetermittere non sustinui; mei
tamen satis restare confido.

PARS PRIOR.

De locis librorum VII et VIII discrepantia codd.
Laurentiani et Vaticani insignibus quaeritur.

LIBER VII.

1, 2. — ἄς ὁ Νικίας ὄμως, πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν Λοκροῖς εἶναι, ἀπέστειλε] recte edd. recc. praeter Classenium hanc scripturam Laur. et cett. codd. praetulerunt; in Vatic. ὄμως post αὐτοὺς ponitur. Particula ὄμως verbo ἀπέστειλε addita eae res quas tunc Nicias fecit pristinae eius incuriae (cf. VI, 104, 3: οὐδεμίαν φυλακὴν πω ἐποιεῖτο) opponuntur (Stahlius apte III, 28, 2 confert), qua voculae vi non intellecta corrector Vaticani particulam enuntiato pendentem αὐτοὺς ἐν Λοκροῖς εἶναι applicuit, tamquam si Nicias Peloponnesios omnino non perventuros esse speravisset, cuius rei nulla adumbratio facta est. Ceterum dubito an VI, 104, 3 extr. παρεσκευασμένος, ut infinitivus πλεῖν ad Gylippum solum (cf. supra: αὐτὸν προσπλέοντα) referatur, scribendum sit, cum verbum δοκεῖν satis insolenter personaliter positum sit (cf. adn. ad IV, 62, 2; dubius est locus IV, 14, 2, ubi nihil quominus *impeditus sibi videbatur* vertatur obstare videtur); nihil certe offenderet in narratione maxime perspicua mutatio subiecti, quam causam cur in Vatic. correctione, opinor, ἐποιοῦντο scriptum sit fuisse suspicari licet. Nam vulgata ἐποιεῖτο satis verbis Plutarchi (Nic. 18): οὐδὲ φυλακὴν ἐποιήσατο (τοῦ Γυλίππου) καταίροντος comprobatur. — In § 3 Stahlius in ed. alt. recte Kruegerum in scriptura Laur. στρατιᾷ (Vatic. πανστρατιᾷ) servanda secutus est, quod Selinuntios qui Ségestanos bello premerent totis viribus subvenire potuisse veri parum simile esset;

accedit, quod iam antea Selinuntii copiarum parte Syracusanis affuisse dicuntur (cf. VI, 67, 2). Quod in proximis superioribus Vatic. *ῥσα* pro *ῥσοι* praebet, ad quam scripturam agnoscendam inclinat Classenius, errori librarii haud dubie tribuendum est; *ῥπλα* enim nulla nautae habebant. — Pro *τὰς γὰρ* (Vatic.) in cett. *τὰς μὲν* scriptum est, unus deterrimus (Mosquensis) *τὰς δὲ* praebet. Fortasse part. *δὲ*, quae in talibus explicationibus parenthetice additis usitatissima est (cf. v. c. 57, 4; VIII, 92, 9), posuit Thucydides; quae cum in codd. in *μὲν* corrupta esset (sicut in Vatic. initio huius libri factum est), in Vaticano e coniectura *γὰρ* substitui potuit. Cf. etiam ad c. 79, 3. — In § 4 nullo discrimine in Laur. et Vatic. *πέμπειν δὲ τῶν αὐτοῖς κτλ.* scribitur, qua re fit ut elisionem sane insolitam (cf. adnot. Stahlii) repudiare paullum dubitem; Stahlius pronomini indefinito tamquam ad sententiam parum convenienti partic. *ἔτι* (*π. δ'ἔτι αὐτοῖς*) substituit, sed cf. VI, 94, 2; VIII, 70, 2. Collocationem *δοκοῦντος προθύμως ἤκειν*, quam e Vatic. recepit Class., correctori imputaverim; cf. supra *πολὺν προθυμότερον (προσχωρεῖν) ἑτοῖμοι*, quae verba Kruegero praeunte frustra temptavit Herwerd., dum verbo *ἑτοῖμοι* deletο *πολὺν προθυμότεροι προσχωρεῖν* scribit, tamquam si adi. *προθυμότεροι* ulla interpretatione egerit. — In hoc capite magis solito in particula *τε* addenda vel omittenda vacillat codicum memoria, et in talibus minutiis vix quidquam pro plane certo poni licere concedendum est. In § 3 prius *τε* omittit Vatic., in § 4 *τε* om. Laur.; sed cum utroque loco particula ad iuncturam membrorum notandam aptissima sit (*τούς τε Ἱμεραίους ἔπεισαν — καὶ τοὺς Σελ. π. ἐκέλευον; τοῦ τε Ἀρχωνίδου ν. τεθνηκότος — καὶ τοῦ Γυλ. ἐκ Α. π. δοκοῦντος ἤκειν*), utraque genuina habenda est. Maiorem dubitationem afferunt in § 5 verba *τῶν τε* (om. Vatic.) *σφετέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν*, sed collocationem particulae satis, opinor, tuentur loci, quos ad I, 7 (1) (cf. ad I, 26, 3 (2)) attulit Kruegerus, nisi forte *τῶν τε* et *Ἱμεραίους* δὲ inter se referenda sunt, cf. VII, 81, 3 et Stahl. ad III, 52, 2; neque vero particula *τε* post *Σελινουντίων* posita, qua Krueg. offendebatur quamque omittit Laur., cum verba *ψιλούς καὶ ἱππέας* etiam ad *Γελῶων* pertinere veri simile sit, facile caremus.

2, 3 plenior scriptura Vaticani *τότε τι τεῖχος* (Laur. cum cett. *τι* om.) fortasse genuina est; contra paullo infra *πρὸς* (*τὰς Ἐπιπολάς*) pro *ἐς*, quod cett. exhibent, ad repetitionem prae-

positionis vitandam correctura positum esse puto (cf. Betant. lex. s. v. ἀφικνεῖσθαι).¹ — In § 4 Vatic. ἐτύγγανε δὲ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ, Laur. et Vat. γρ. cum cett. ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο καιροῦ praebent. Imperfectum defendi vix potest (cf. Class. adnot. crit. ad III, 111); articulum τοῦ receperunt editores, haud scio an male. Afferunt locum Phrynichi (p. 279 ed. Lobeck.), qui Thucydidem in libro octavo alicubi μετὰ τοῦ ἄρθρου κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ dixisse verbis satis incertis (ἡγοῦμαι) testatur; sed cum nullus talis locus in l. VIII extet, adnotatio Phrynichi, si quidem veri quidquam habet, tam e loco VII, 69, 2: ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ καιροῦ quam e nostro orta esse putari potest. Fortasse igitur ita se res habet, ut corrector h. l. articulum ad similitudinem loci VII, 69, 2 addiderit. Ceterum cf. III, 57, 3; VII, 33, 6, Demosth. II, 8: καιροῦ — πρὸς τοῦτο πάρεσι τὰ πράγματα, et Lobeckius ad l. l. — Paulo infra nihil est cur scripturam Vatic. ἀπετετέλεστο (cett. ἔπετ.) praeferamus, cf. 4, 2; VIII, 55, 2. — Recte Stahlius scripturam Laur. πλὴν κατὰ βραχὺ τι tuetur; in Vatic. solo pro κατὰ scribitur παρὰ, quam praepositionem sic abundanter post adv. πλὴν scriptores Atticos posuisse demonstrare debuit Class. Articulum post τι omittit Vatic., ideo fortasse, quia coniunctio paullo rarior pronominis indef. et articuli non intellecta erat. In Vatic. scribitur αἱ Συράκ.; sed articulo facile caremus, cf. VI, 75, 4; 88, 10.²

3, 1 melius fortasse in Vatic. τὸ πρῶτον scribitur (cett. artic. omittunt). — Paulo infra etiam Laur. προσπέμπει praebet. Quod in Vatic. ἐξιέναι τῆς Σικελίας praepositione omissa scribitur, nec Thucydides (v. Betant.) nec ceteri scriptores prosae orationis verbo ἐξιέναι genetivum nudum addiderunt. — In § 3: πρὸς τῷ ἑαυτῶν (Vatic., ἑαυτοῦ cett.) τείχει pluralis ideo maiorem fidem habet, quod insolenter Niciae murus dicitur; quamquam

¹ Similiter I, 131, 1 in omnibus codd. praeter Laur. πρὸς (τοὺς βαρβάρους) pro rariore ἐς substitutum est; sed cfr. 132, 4.

² Ad genetivum κινδύνου (cf. III, 49, 4), qui e locutione: παρὰ τοσοῦτον ἐλθεῖν (cf. VIII, 76, 4: παρ' ἐλάχιστον ἐλθεῖν, Eur. Heracl. 295: παρὰ μικρὸν ἐλθεῖν), non e verbo τοσοῦτον solo pendet, explicandum afferri potest locus Isocratis (XV, 122): μικρὸν ἀπολιπεῖν τοῦ μὴ — περιπεσεῖν; rectius igitur vertitur: (tanto i. e.) tam parvo discrimine S. periculum effugerunt quam eo periculi S. venerunt (Valla) vel tam prope ad periculum S. venerunt (Poppo-Stahl. ad III, 49, 4).

facilius *ἑαυτοῦ* in *ἑαυτῶν* quam contrario modo corrigi poterat. Terminationes *-ων* et *-ου* inter se permutatae v. c. VIII, 48, 5; 56, 4 inveniuntur. — In fine capitis verbum *μεγάλω*, quod Vatic. solus addit, frustra eo editores quidam defendunt, quod alibi (velut 4, 4) adiectivum additum est; quod nostro loco spurium esse, satis scholio: *τῷ λιμένι] τῷ μεγάλω* declaratur, cfr. loci quos in adnot. crit. collegit Stahlius, v. c. 25, 5.

4, 2 dubito rectene Stahlius e Vatic. (et M.) *τὸ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τεῖχος* scripserit, quod articulo addito ad 2, 4: *πρὸς τὴν θάλασσαν* respiciatur; hoc enim articulo τὸ ipso fit et saepius Thucyd. *ἐπὶ θαλάσῃ* artic. omisso posuit, cf. I, 58, 2; II, 9, 4 (; IV, 54, 1). — In § 4 pro *ῥάων* Vatic. *ῥᾶον* exhibet; sed cfr. de hac re adnot. mea ad IV, 10, 2, quacum consentientem Herwerd. invenio. Quod in Vatic. *ἤδη* ante *σφίσιον* scriptum est, utrum interpolationi an errori (praecedit enim *ἤδη μᾶλλον*) tribuendum sit, in incerto relinquo; cf. tamen ad 31, 3. Idem ut saepius (v. c. 5, 2) solus articulum ante vocabulum *Γύλιππος* habet; deest in utroque 11, 2; 12, 1. — In § 5 aorist. *ἔξετείχισε*, quod ex aliquot codd. dedit Stahlius, consensu Laur. et Vatic. comprobatur; paullo infra hic cod. ad *ἔκειτο* quod praecedit minus apte *ῶρμίζετο*, nescio an correctura, praebet (in *γο. ῶρμει*, ut cett.). — In § 6 Vatic. solus ante *διεφθείροντο* verba *οἱ πολλοὶ* addit; sed iure Stahlius: qui, inquit, tandem restabant, si, quotienscunque exierant, plurimi nautae peribant? Additamentum, opinor, vi imperfecti, quod nautarum exeuntium subinde aliquot occisos esse significat, non intellecta ortum est. Simili fortasse modo vi praepositionis *ἐν* (*apud*) non perspecta infra in Vatic. *ἐπὶ τῷ Ὀλυμπείῳ πολίχνῃ* verbis *τῇ ἐν* omissis scriptum est.

5, 1 in ceteris *ἔτειχιζε*, in Vatic. solo *διετείχιζε* extat. Praepositio (*ΔΙ*), quae hoc loco, cum non *διατείχισμα*, sed *παρατείχισμα* (cf. 11, 3) intellegendum sit, minime convenit, e praegresso *N* oriri potuit illa quidem (Stahlius); fortasse tamen propter verba quae sequuntur: *διὰ τῶν Ἐπιπολῶν* addita est. — § 2 extr. in Laur. e sequentibus verba *καὶ τῶν ξυμμάχων* irrepserunt. — In § 3 dubito rectene editores e Vatic. (et Marciano) particulam *μὲν* nomini Gylippi addiderint, cui quidem particula *δὲ* cap. 6 in. (*ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κτλ.*) posita respondere potest; sed cum res ab Atheniensibus factae eruptioni Syracu-

sanorum, non orationi Gylippi oppositae sint, melius *μὲν* aberit. — § 4 magis placet *ἐπειδὴ* (Laur.) quam *ἐπεὶ* (Vatic.).

6, 1. *νικᾶν τε μαχομένοις διὰ παντός καὶ μηδὲ μάχεσθαι*] in Vatic. *ἀμύνεσθαι*, superscripto *μάχεσθαι* [non *μάχεσθαι*, adscripto *μάχεσθαι* *ἀμύνεσθαι*, ut indicavit Class.], legitur, quod verbum quin a correctore vim sententiae in repetitione ipsa verbi *μάχεσθαι* positam esse non intellegente pro hoc ad sermonem variandum substitutum sit non dubitari potest. Ex alio cod. v. l. *μάχεσθαι* addita est. Collocatio *ἀναγκαῖον σοφίῳ εἶναι*, quam supra praebet Vatic. (cett. *ἀ. ε. σ.*), sitne exquisitior dubito. — § 3 in Vatic. *κέραι* (in γρ. *κέρρα*, ut supra [§ 1] in cont. *τὸ αὐτὸ*, in γρ. *ταῦτόν*) scribitur; sed cum plurimis locis Thucydidis vocabulum *κέρρας* per contractionem, uno solo (V, 71, 1: *κέρρατα*) per *τ* litteram flectatur, scriptura cett. codd. praefenda est. Unum de hoc vocabulo testimonium inscriptionum Atticarum extat, in quo *τ* litt. invenitur (cf. Meisterhans. gr. inscr. Att. § 34, 3); quod cum e duali, qui numerus nisi per *τ* litt. flecteretur cum plurali plane congrueret, ductum sit minoris faciendum est. — Paulo infra recte pro *διὰ τοῦτο*, quod Vatic. praebet, *δι' αὐτὸ* restituit in ed. alt. Stahl., cf. Krueg. adn. ad I, 2, 1. — Formam unice veram *κατηράχθη*, in qua acquierunt editores omnes, Laur. solus exhibet; cf. ind. discrepp.

7, 2 in Vatic. est *πεζήν*, sicut 16, 1, sed utroque loco Laur. *πεζικὴν* praebet, quae forma VI, 33, 2 in omnibus libris praeter unum deterrimum extat; comprobatur etiam testimonio Thomae Magistri (p. 309 R.), qui eam magis poeticam appellat, neque cum tot tamque perspicua codicum vestigia extent quicquam valet, quod hic grammaticus multo posterior antiquioribus codd. Thucydideis fuit (Stahl.). Cf. Aeschin. III, 85: *καὶ ναυαὶ καὶ πεζικῆ δυνάμει*, 96: *καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν δύναμιν*. Formam insolitam *πεζικὸς* cum usitatiorē *πεζός* facile permutari potuisse quivis, opinor, concedet; nec tamen correcturae suspicio abest. — In § 3 Vatic. solus ante *Λακεδαίμονα* artic. *τὴν* inutiliter addit. — Infra codd. scripturam: *τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὀλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῆ* defendi non posse videns verba *ἐν ὀλκάσιν* — *ὅπως ἂν* delenda esse Schaeferus (ad Demosth. I, p. 815) censebat, quem secuti sunt plerique editores; Classenius nullo simili loco adlato *ὅπως ἂν* idem atque *ὀπωσοῦν* valere voluit, quod adverbium Thucydidem scripsisse potius suspicor; similem.

quidem sermonis prolixitatem VIII, 90, 2 invenias, quem locum Herwerd. integrum reliquisse miror.

8, 1 Laur. veram scripturam ἀγγέλλων, quae in Vatic. γρ. extat, leviter corruptam (ἄγγελλον) praebet; contextus Vatic. ἀγγέλλοντας exhibet. — In § 2 Classenius e Vatic. κατὰ τὴν τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν scripsit; sed usus Thucydideus, quo genetivo inter praepositionem et substantivum posito articulus substantivi omittitur, exemplis ab ipso ad VI, 88, 4 collatis satis probatur. Pro γνώμης fortasse melius μνήμης praebet Vatic., quanquam mihi ne γνώμης ἔλλιπεις quidem (*intellegentia deficiente*) ineptum esse videtur. Ceterum aoristus ἀπαγγείλωσιν (Laur.) de hac una legatione positus magis quam ἀπαγγέλλωσιν (Vatic.) placet, sicut infra fortasse βουλεύσασθαι (Vatic.) magis quam βουλεύεσθαι (Laur.), cf. 11, 1; 15, 1. Formam αὐτοῦ, quam consensus codd. optimorum praebet, pro αὐτοῦ recipiendam esse puto. Articulus τοὺς (Ἀθηναίους) vix recte omittit Vatic. — In fine capitis adverbium μᾶλλον, quod codd. praeter Vatic. omittunt, comprobatur imitatione Dionis Cassii (XLVII, 36, 2): ἀλλ' αὐτοί τε διὰ φυλακῆς μᾶλλον ἢ διὰ κινδύνων τὸ στρατόπεδον ἐποιοῦντο, quanquam hic ipse locus impellit ut Thucydidem pro partic. ἔχων comparativum adverbii alicuius, ut v. c. πλέον, posuisse suspicemur. Ceterum etiam Laur. ἢ δι' exhibet, quod manus sec. in ἤδη correxit.

9 extr. post verba καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα et Laur. et Vatic. pronomen τοῦτο addunt, quod cum in ceteris similibus locis [collectis addantur III, 86; 102, 7] non positum sit hic quoque repudiavit Stahlius; sed videndum est, ne in tam pusillis rebus similitudini nimium tribuatur.

10 pro ἡρώτα Vatic. ἐπηρώτα exhibet, quam scripturam, si ceteris codd. praeberetur, haud dubie praeferrem; nunc an praepositio correctori tribuenda sit dubito. Sed certe post litt. ΣΤΙ litt. ΕΠ facile excidere potuerunt. In seqq. glossema τῆς πόλεως, quod articulo addito cum verbis δ γραμματεὺς artius iungit Vatic., recte expunxit Herw.

11, 1 adiectivum πολλαῖς, quod in Vatic. post ἄλλαις intercidit (cf. ad 85, 4; VIII, 53, 2), recte verbis c. 8, 1 πολλάκις — καὶ ἄλλοτε collatis defendit Stahlius. — In § 2 neque verbis νῦν et τε, quae in Laur. desunt, libenter caremus, neque e Vatic. solo praepositionem ἀπὸ (τῶν ἐν Σ. πόλεων), quam addere vix cui-

quam in mentem venire poterat, expungere debuit Herwerd., cf. I, 35, 3; IV, 61, 7; VII, 33, 3 (Stahl.). — In § 3 Vatic. articulum τὸ ante verbum πλήθος addit, et ponitur ille quidem in loco haud dissimili II, 89, 1 (Stahl.); sed cf. I, 110, 2 (1) et Krueg. ad h. l. Paulo infra Laur. solus, quantum scio, scripturam χρήσασθαι praebet; in Vatic. quidem est χρήσεσθαι. Idem cod. ex interpretatione μὴ δυνατὸν εἶναι exhibet.

12, 1. τὰς μὲν καὶ — ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πεζὴν καὶ ναυτικοῦ παρασκευὴν — ἄξων] in Vatic. scribitur καὶ στρατιὰν ἔτι πεζὴν, quam scripturam recepit Stahlius, ut inter se particc. (μὲν) καὶ et (δὲ) καὶ referrentur, quod in plurimis locis Xenophonteis fit (cf. I, 58, 1; V, 65, 3; VIII, 47, 2). Sed nostro loco in altero membro ἔτι pro καὶ positum esse videtur (cf. VIII, 109), ut καὶ (στρ. πεζ.) et καὶ (ναυτ. παρ.) inter se respondeant, cf. 7, 2. — In § 2 Vatic. τε omittit, sed cf. 37, 1 (Stahl.). — § 4 in Laur. est ἀντιπάλους καὶ τῷ πλήθει καὶ ἔτι (corruptum in ὄτι) πλείους, quae verba optimam sententiam praebent: *viribus pares et numero quidem plures etiam* (cf. IV, 56, 1); scriptura Vatic.: ἀ. τῷ τε πλήθει κτλ. correctura orta esse videtur, cum significatio particularum καὶ parum intellecta esset. — In § 5 Vatic. (cum Aug.) recte ἀναπειρώμεναι, male ἐκείνους et καὶ τὸ ξηρᾶναι (in γρ. verum καὶ ἀποξηρᾶναι) praebet; in eodem pro ἐξουσία, quod rectene e cod. M. solo secluserit Stahlius valde dubito (cfr. Antiph. I, 6), est ἐξουσία.

13, 2 Laur. διὰ φρουγανισμόν καὶ ἀρπαγὴν μακρὰν καὶ ὑδρείαν (ὑδρίαν) praebet, quocum consentit schol.: διὰ τὸ ἐπὶ πολλοῦ διαστήματος ἐφ' ἀρπαγὴν ἐξιέναι; in Vatic. μακρὰν post ὑδρείαν ponitur, cf. 4, 6; fortasse tamen, cum adiectivum a vocabulo φρουγανισμόν separari vix liceat, scriptura Laur. praestat. Μακρὰν cum verbo ἀπολλυμένων ut vim adverbii *procul* habeat iungit Class., quod certe fieri non potest; nam longe aliter se habent loci III, 13, 5 et 55, 1, ubi μακρὰν cum verbis per se ipsis significatione *abesse* praeditis coniunctum est. — Infra edd. e Vatic. αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι scripserunt; mihi quidem magis placet scriptura Laur. αὐτοῦ, cum αὐτοὶ propter ὑπὲρ σφῶν quod sequitur supervacaneum sit.¹

¹ Paulo supra pro τε δὴ fort. τ' ἤδη scribendum est, cum ἐπειδὴ praecesserit.

14, 3 in Vatic. scribitur τὰ τρέφοντα χωρία ἡμῶς, quae collocatio vix defendi potest. Paulo infra bonorum codd. solus Vatic. διαπεπολεμήσεται praebet; in ceteris est διαπολεμήσεται, quod et per se ipsum bonum est, quia aliquantum temporis post defectionem urbium Italicarum usque ad finem belli intercedere necesse erat, et testimonio scholiastae (cfr. adnot. crit. Stahlii) comprobatur. Sed eadem discrepantia codd. c. 25, 9 redit, ubi scriptura Vatic. praestat; fortasse igitur etiam h. l. praefenda est. — In § 4 Laur. cum cett. σαφῶς ὑμῶς εἰδόμενος exhibet, sed pronomen in Vatic. omittitur et ex interpretatione ortum esse videtur.

15, 1 in Laur. est ἐπειδὴ δὲ ἡ Σικελία τε ἅπασα κτλ., cf. I, 143, 4; VI, 8, 4; in Vatic. post -δὴ verba δὲ ἡ (δ' ἡ ?) desunt. Paullum tamen offendit collocatio partic. τε, ut fortasse articulus omittendus sit. — Paulo infra in Laur. et cett. αὐτοῖς βουλεύεσθαι (i. e. -εσθε), in Vatic. αὐτοὶ βουλεύσασθε scribitur, quorum neutrum verum duco; neque enim sunt quibus Athenienses ipsi apte opponantur nec praesens imperativi de hac una deliberatione (c. 14, 4: βουλεύσασθαι recte conferri iubet Stahl.) positum placet. Scribendum puto: αὐτοῖς, βουλεύσασθε; αὐτοῖς de adversariis dictum esse corrector Vatic. parum intellexisse videtur. — Scripturam Laur. ἐμοὶ δὲ (Vatic. ἐμοί τε) cum Stahlio praefero.

16, 1 pro ἐψηφίσαντο Vatic. praebet ἐπεψηφίσαντο, sed praepositio haud dubie correctori tribuenda est; neque enim post ἄλλην requiritur et aptius esset ἐπιπέμπειν (cf. 15, 1), ut docet Stahlius. Accedit quod neque Thucydides neque alius quisquam scriptor hoc verbum hac significatione posuit. — Post πέμπειν in Vatic. καὶ omittitur, sed cfr. 7, 2; 15, 2; VI, 33, 2; de πεζικὴν v. ad 7, 2.

17, 3 recte edd. e Vatic. αὐτοῖς οἱ πρόσβεις (Laur. et cett. οἱ τε προ. αὐτοῖς) scripserunt, nec infra ἐν τῇ Σικελίᾳ (Vatic. ἐς τὴν Σικελίαν; cf. contrarium mendum VIII, 95, 3) defendi potest.

18, 1 in Laur. τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν Κορινθίων scribitur; sed cf. 7, 3. Paulo infra praesens infin. ἀνιέναι in univ. dictum scripturae Vatic. ἀνεῖναι praefendum est. — In § 2 extr. valde dubito, an optativum γένοιτο iterativum non recte appellaverint Krueg. et Class.; mihi quidem potius e Madv. synt. § 132, d (cf. § 134 a, adn.) explicandus esse videtur.

In Vatic. est *ἐγγένοιτο*, quod e correctura *ἐγγένητο* fortasse corruptum vel ex ea et *γένοιτο* conflatum est. — In § 3 verba *ἐξ Ἄργους*, quae Vatic. solus addit, ideo suspecta sunt, quod Athenienses ex Argo profectos esse VI, 105, 2, ubi res gesta narratur, non commemoratum est; nec quicquam impedit, quin *ταῖς τριάκοντα ναυσὶν* cum partic. *δρομώμενοι* iungamus (cf. c. 2, 1: *μῆ νηὶ τελευταῖος δρομηθεὶς*; IV, 125, 1), ut participium minime ineptum fiat. — In Laur. et cett. bis (§ 2 post *ὅτι*, § 3 ante *τι*) partic. *τε* excidit. — Formam *ἐλῆστεύοντο* recte, opinor, passivam ad Lacedaemonios rettulit Arnoldius, cf. IV, 2, 3; in Vatic. scribitur *ἐλῆστευον*, quod correcturae mutationis subiecti (qua de re cf. Krueg. gramm. § 51, 5, adn. 3) vitandae causa factae fortasse tribuendum est, cf. adn. ad 1, 2 (*ἐποιοῦντο*). Ceterum Vatic. *κατὰ σπονδὰς* artic. omisso exhibet, quod de pace Niciae minus convenit. Eiusdem scriptura *διαφορὰ* vix aliud quam error librarii est; *διάφορα* enim idem atque *τὰ ἀμφισβητούμενα* ipsa significaret. — In fine capitis verbum *ἐτελεύτα* ante *τῶ πολέμῳ* in Vatic. ponitur; at cfr. loci quos ad III, 25, 2 Stahlius collegit, quibus addantur III, 88, 4 (Laur.); 116, 3.

19, 1 partic. *δὴ* ad vim superlativi intendendam aptissima in Vatic. deest; idem artic. *οἱ* ante *Λακεδαιμόνιοι* omittit, quo facile caremus, cf. tamen adnot. crit. Stahlii. — § 2 molestissimam abundantiam verborum *παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ πολλῶ πλέον* frustra locis I, 140, 1; 22, 4; III, 17, 1 haud valde similibus defendebat Classenius; sed voculam *καὶ* Vatic. solus addit, ut verba *οὐ πολλῶ πλέον* glossema verbi *παραπλήσιον* esse appareat. Utrum *ἐπὶ τῆς Βοιωτίας* (*ad Boeotiam versus*) retineri liceat an e pessimis codd., quibuscum coniectura, opinor, consentiens vertit Valla, *ἀπὸ* scribendum sit, vix pro certo dicere ausim; similem quidem errorem IV, 54, 1 deprehendisse videtur Stahlius. — § 3 in Vatic. est *ἀπέστειλλον*, et placeret certe magis *ἀπέστειλαν* (cf. § 4); sed fortasse *ἐτείχιζον* in causa fuit cur imperfectum poneretur. — Ante *νεοδαμῶδων* Stahlius in ed. altera artic. *τῶν* secludit, quia in plurimis libris desit; sed et in Laur. et in Vatic. extat, et mentionem eorum iam V, 34, 1 fecit Thucydides, cf. VIII, 5, 1. In versiculo proximo rectene e Vatic. solo praepositio *ἐς* addatur dubito, cum numeri ceterorum auxiliorum accurate definiti sint; Diodorus quidem (XIII, 8, 3) non addit. — In § 4 ante *Τανάρου* articulum omittit

Laur., cf. VIII, 91, 2. Pro ἐξ (αὐτῆς Κορίνθου) Vatic. ἀπ' praebet, sed cf. 50, 1; VIII, 53, 1 (Stahl.). — § 5 Vatic. αὐτοῖς οὔτοι (οἱ ὀπλίται), reliquorum plurimi et optimi οὔτοι solum, pauci deteriores αὐτοῖς solum praebent; sed pronomen οὔτοι, cum milites gravis armaturae paucis versibus supra commemorati sint, plane supervacaneum est, ut scriptura deteriorum codd. recipienda esse videatur. Infra Vatic. recte τὸ πρῶτον (ab initio) exhibet, quae scriptura in loco simillimo I, 59, 2 e Laur. restituenda est.

20, 1 ante Δεκελείας Laur. articulum omittit, qui etiam 19, 1 (Δεκέλειαν ἐτείχιζον) non positus est. In versu qui sequitur Vatic. fortasse recte partic. τε, cui in § 2 primum καὶ respondere potest, praebet. — § 2 extr. in Vatic. minus bene ξυστρατεύσασθαι scribitur, in Laur. ξυστρατεύεσθαι; eadem discrepantia codd. 8, 2; 15, 1 est. — In § 3 uterque προσπλεύσας exhibet, quod recipiendum est.

21, 3 in Vatic. est ξυναναπειθεῖ (non ξυνανεπειθεῖ, ut indicat Stahl.), in Laur. ξυνανέπειθεν; illa scriptura, cum hoc loco praesens historicum nimis solitarium sit, ex hac corrupta esse videtur, nisi forte correctio facta est, cf. VIII, 97, 3.¹ — Particulam ἀλλ' omittit Vatic., sed lacuna quattuor fere litterarum est, ubi ea scripta fuisse videtur, nec satis causae est, cur eam reiciamus. Artic. τῶν om. Vatic. — Paulo infra pronomen αὐτοῖς, quod expungit Stahlius; ita retineri posse videtur, ut verba πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς ad ἀντιτολμῶντας referantur, quod commendavit Krueg., vel potius in universum praeposita esse putentur (si cum hominibus audacibus res esset etc.). Cf. Cic. de off. I, 99: «adhibenda est — reverentia adversus homines et optimi cuiusque et reliquorum.» Ceterum in Vatic. dittographia quadam, opinor, ἄν αὐτοῖς scriptum est. — § 4

¹ In tradita codicum scriptura ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους duae res offendunt, unum quod ἀθυμεῖν cum futur. infin. coniunctum est, alterum quod apud verbum ἐπιχειρεῖν praepos. πρὸς posita est; quas difficultates Stahlius ita sustulit, ut ἐπιχειρήσειν tamquam ex ἐπιχειρῆσαι vel ἐπιχείρησιν interpretandi causa adscripto ortum deleret. Sed displicet sic dativus ταῖς ναυσὶ, qui durissime cum vb. ἀθυμεῖν iungatur. Itaque ex uno deterrimo cod., in quem correctura fortasse illata est, scripturam ἐπιχειρῆσαι recipere malim, ut verba πρὸς τοὺς Ἀθηναίους toti locutioni ἀθυμεῖν ἐπιχειρῆσαι applicentur; de πρὸς praep. cf. II, 88, 3.

Laur. non minus bene *περιεσομένους* (cf. VI, 22) quam Vatic. *περιγενησομένους* praebet; hic fortasse rectius *πλέον τι* exhibet, quanquam nusquam alibi, ubi part. *ἦ* sequitur, *πλέον τι* pro *μᾶλλον* positum est (cfr. II, 11, 8; V, 109). Verbum *ἐκέλευεν*, quo cum *ἔφη* non longe absit facillime caremus (cf. VIII, 93, 2), in Laur. solo omittitur et pro spurio habendum est. Idem in § 5 ante *Ἐρμοκράτους* artic. *τοῦ* addit, qui melius fortasse abest; cf. ad 75, 1.

22, 2 in Vatic. *ἔκπλουν* scribitur, quod cum iis quae narrata sunt minime convenit; cett. *ἔσπλουν*.

23, 1 in Vatic. est *προσεσχόντων*, in qua scriptura vix *προσσχόντων* latet. — § 2 Laur. *ἐξεκομίζοντο ἐς τὸ στρατόπεδον* praebet, quae verborum collocatio sitne deterior dubito.¹

24, 2 rectissime imitatione Flav. Ios. (Antiqq. XVIII, 9, 1) nisus Stahlius *ὥσπερ (γὰρ ταμείω κτλ.)* restituit, quod in plerisque codd. in *ὥστε* corruptum est (contrarium mendum VIII, 63, 3 Vatic. inest); in Vatic. correctura aperta *ἄτε* scribitur. Ante *τριηράρχων* Vatic. fortasse recte artic. *τῶν* addit. — § 3 Stahlius e Vatic. solo *μέγιστόν τε* dedit; at c. 44, 6 in simillima oratione uterque *δὲ* exhibet. Ante *τῶν Ἀθηναίων* Vatic. cum M. artic. *τὸ* omisit; sed cf. VIII, 50, 5. Ne articulo *οἱ* quidem ante *ἔσπλοι* posito, qui in Vatic. omittitur, libenter caremus, cum hae advectiones antea commemoratae sint (cf. 13, 1).

25, 1 Stahlius e Vatic. *ὅπως* edidit, sed in cett. scribitur *οἴπερ*, nec dubitari potest quin sententia relativa ad ea quae praecedunt (*πρέσβεις ἄγουσα*) aptior quam finalis sit. Sed relativo non conveniunt coniunctivi *φράσωσιν* et *ἔποτρύνωσι*, pro quibus *φράσουσιν* et *ἔποτρυνοῦσιν* rescribenda esse vidit Dobreeus; in quam quidem partem etiam vestigia codicum quaedam ducunt, cum in Laur. *φράσωσιν* in *φράσουσιν* correctum esse videatur et *ἔποτρύνωσι* in rasura scriptum sit; accedit, quod in Aug. et Mon. corr. *φράσουσι* extat. Particulam *-περ*, quam aptam esse negat Stahlius, relativo ideo additam esse puto, quia legati proprie id agebant, ut auxilia pararent. — Part. *τε* ante *σφέτερα* servavit Vatic., qui idem rectiusne

¹ In sententia illa: *ἄσοι καὶ . . . κατέφυγον* notandus est usus partic. *καὶ*, qua fugam re vera effectam esse significatur; vertatur: *quibus contigit, ut — fugerent* —. Cfr. Herod. VIII, 4 in. (*οἱ καὶ ἐπ' Ἀ. Ἐ. ἀπικόμενοι*).

collocationem *χρημάτων γέμοντα* praebeat dubito. — In § 4 Vatic. *ἔπλεον* exhibet; in γρ. est *παρενέπλεον*, quod ex vera scriptura *παρέπλεον* corruptum esse videtur. Infra etiam in Laur. est *ἐδυνήθησαν* (non ἦδ.). — § 5 Vatic. pessime *στανρωμάτων* praebet; sequitur enim: *οὗς κτλ.* — In § 9 particulam *αὖ*, quam et Laur. et Vatic. omittunt, recte secludunt editores. In fine capitis in Vatic. *διαπεπολεμησόμενον* scribitur, cf. adn. ad 14, 3.

26, 2 partic. *ἄμα* Vatic. solus recte praeberere videtur; cf. tamen ad VIII, 43, 2. — In § 3 pro vulgato *ἐπέπλει* in Vatic. est *ἐπιπαρέπλει*, quod e correctura (*παρ* *ἐπέπλει*) ortum esse verisimile est; nam *παρέπλει* haud dubie Thucydides scripsit. Pro *ἐκεῖθεν* Vatic. *ἐκεῖ* exhibet; sed cf. v. c. I, 62, 4. — Post *περιμείνας* recte Vatic. *ἕως* (cett. *ὡς*) servavit.

27, 1 artic. *τῶν* ante *Θρακῶν* omittit Vatic., cf. I, 5, 3, Herod. I, 28, sed etiam Aeschin. III, 123. Pro *ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ* Vatic. *τοῦ αὐτοῦ θέρους τούτου* praebet (in γρ. est *ἐν τῷ κτλ.*); sed cf. § 3 et V, 39, 1. — In § 2 collocationi *τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἕλ.* singularis *ἐλάμβανεν*, quem praebent Laur. et Vatic. γρ., melius, opinor, convenit quam pluralis *ἐλάμβανον*, qui in Vatic. collocatione mutata (*δορ. γὰρ ἕκαστος ἡμέρας ἕλ.*) scribitur.¹ — In § 5 valde dubito rectene ex auctoritate Vaticani ante verba *πολὸν μέρος* artic. *τὸ* Stahlius reliquerit, quod «plurimi servi iique fabri in officinis opus facerent». Viginti enim milia (*πλέον ἢ δύο μυριάδες*) satis exigua pars totius servorum numeri (cf. Boeckhii Oecon. civ. Athen. I p. 32 seqq.) erat, qua re plane incertum fit, num transfugientium plures e numero horum ipsorum fuerint. — Melius, opinor, in ed. ster. Stahlius *ἀπολώλει* quam in ed. alt. *ἀπωλώλει* scripsit; neque enim ita se res habet, ut augmentum plusquamperfecti verbi *ἄλλυμαι* ubique boni libri servaverint (v. Stahlī quaestt. gr. 2 p. 59). Loci sunt IV, 133, 1; VII, 27, 5; VIII, 96, 2, quibus omnibus in Laur. (in *ἀπωλ.* corr. man. sec.) et Pal. deest; in Vatic. duobus, in Italo solo, cuius haud ita gravis est auctoritas, omnibus locis additur. Nullum adhuc lapidum testimonium in

¹ In § 3 in Vatic. quoque est *ἐπιούσαις*, non *ἐπιουσῶν*, id quod compendio parum intellecto indicavit Bekkerus.

hac re extat. — ‘Υποζύγια hic melius quam ζεύγη (Vatic.) convenire recte contra Class. demonstravit Stahlius; collocatio Vaticani ἀπωλώλει πάντα satis insolita, sed fortasse aptior est.

28, 1 de θάσσων adiectivo cf. adn. ad IV, 10, 2. — § 2 in Vatic. (ἐφ’ ὄπλοις) που, in Laur. πλοιοῦμενοι lit. λ erasa, in cett. (etiam Vatic. γρ.) ποιούμενοι est. Vix intellegitur, quomodo hae scripturae in adv. που transire potuerint, quod pro verbo ποιούμενοι, cuius, cum e partic. φυλάσσοντες subst. φυλακὴν audiri (Bauer.) aut τὴν νύκτα cum ποιούμενοι iungi (Abresch.) vix possit, nullus sanus sensus est, correctura substitutum esse veri multo similis est; de stationibus diversis in urbe locis collocatis dictum esse putant Class. et Stahl., quod propter verba πρὸς τῇ ἐπάλξει, quae huc quoque pertinere verborum collocatio ostendit, vix fieri potest. Ceterum quod verbum in illis scripturis lateat, praesertim cum incertum sit, utrum λ lit. in Laur. genuina an e syllaba praecedenti -πλοις dittographia illata sit, non expedio; Kruegerus coniecit πονοῦμενοι, Rauchensteinius πολοῦμενοι, quorum hoc si usitatius esset verbum (cfr. lexx.) magis placeret. — In § 3 Vatic. solus τῆς Ἀθηναίων, cett. τῶν Ἀθην. praebent; τῆς τῶν Ἀθην. fuisse suspicor. — § 4 Vatic. fortasse recte τε partic. ante τῆς Δεκελείας praebet, quanquam si abest non desideratur; paullo infra in eundem e scholio κατὰ pro ὑπὸ (τοῦτον τὸν χρόνον) irrepsit.

29, 1 in Vatic. δύνηται, in Laur. δύνωνται scribitur, quae formae cum difficulter inter se permutari possent, una ex altera correctura orta esse videtur. Sed nihil causae erat, cur singularis δύνηται qui bene ad Diitrephem referretur in pluralem mutaretur; scr. δύνωνται igitur pro genuina habenda est. Pluralis universe de praefectis Atheniensibus qui Thraces ducebant positus est, quod non intellexit corrector. Cf. V, 4, 5: οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες κτλ. — § 2 Vatic. rectius ἐς τε τὴν Ταν. praebet; quod in eodem διαπλεύσας scriptum est (in γρ. est διέπλευσε, ut in cett.), correcturam subesse suspicor. — In § 3 Laur. (et Vatic. γρ.) ἠὺλίζετο, Vatic. ἠὺλίσατο praebet; hoc collato IV, 45, 1 recepit Stahlius, sed imperf. non minus convenit, cf. ἦγεν et προσέκειτο. De λαθῶν cum imperf. coniuncto cf. V, 58, 2. Post οὔση Vatic. solus οὖ servavit. — Recte in ed. alt. Stahlius scripturam Laurentiani τινὰ — ἐπαναβάντα (Vatic. τινὰς — ἐπαναβάντας) restituit, quod exempla pluralis τινὲς

cum negatione coniuncti desiderarentur; cfr. Krueg. ad II, 37, 1. — § 4 extr. perperam verba τὸ τῶν Θρακῶν vulgo expunguntur, quibus omissis τὸ γένος nimis nudum positum esset. In Vatic. omittitur artic. τὸ, sed cf. ad c. 24, 3. — § 5 pro exquisitiore collocatione ἐτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες Vatic. ἔ. ἐσελ. οἱ π.; neque magis placet τῇ πάσῃ πόλει (cf. VIII, 93, 3).

30, 2 pro verbis τὰ ἐν τῇ γῆ in Vatic. interpretamentum τὴν φυγὴν, quod in cod. quodam (Lugd.) vulgatae partic. δὴ addita superscriptum est, scribitur. In Laur. post προεκθέοντες, in Vatic. post ἐπιέας (§ 3) partic. τε intercidit.¹

31, 1 pro ἐκ (τῆς Κερκύρας) recte Vatic. ἐπὶ exhibet. In eodem solo post verbum Ἠλείων participium εὐρών scriptum est, quod quanquam post -είων in cett. intercidere satis facile potuit, ad abundantiam δλκάδα — αὐτὴν κτλ. (de qua cf. II, 62, 1; VI, 82, 2) leniendam additum esse haud dubie existimandum est. — In § 2 Vatic. non melius ἔς τε Ζάκυνθον praebet. — In § 3 ante verbum ἐαλωκός in Vatic. solo ἤδη scribitur, quod inutiliter et moleste (praecedit enim ἤδη ὦν) additum est, cf. adn. ad 4, 4. — § 4 extr. Vatic. recte δεούσας εἴκοσι τὰς κτλ. praebet, sed pro οὔσας scribitur εἶναι, superscriptis verbis: τοῦτο κρεῖττον καὶ σαφές, quod iudicium sequi vix licet. — In § 5 partic. τε, quam post πεντεκαίδεκα exhibent Laur. et Vatic. γρ., quanquam insolita est collocatio, ad membra iungenda aptior est quam ut reiciatur; cf. Stahl. ad I, 16.²

32, 1 pro προπνθόμενος in Vatic. scribitur πνθόμενος, sed cf. IV, 42, 3. Pronomine σφίσι, quod idem solus addit, facile caremus, cf. 14, 2. Pro indicativis διαφρήσουσι et κωλύσουσι coniunctivi -ωσι rescribendi sunt, qui in Laur. extant; Vatic. -ουσι, -ωσι praebet. Cf. Stahl. qu. gr. p. 26. — § 2 Laur. (et Vatic. γρ.) ἐνέδραν τινὰ ποιησάμενοι, Vatic. ἔ. τριχῆ ποιησάμενοι praebet. Illa scriptura haud dubie praeferenda est (cf. III, 90, 2), quanquam origo alterius ad explicandum difficilior est; corrector fortasse, cum τινὰ intercidisset, aliquid desiderans τριχῆ addidit.

¹ Pessime hic quoque Herwerd. et Stahlus verba τῶν Θρακῶν expunxerunt, quae cum ab numero πενήκοντα καὶ διακόσιοι cui οἱ ξύμπαντες appositum est pendeant, nominativo casu minime ponenda erant, cf. VIII, 21; nam loci quos Stahl. affert (IV, 39, 1; V, 26, 1; VIII, 7) prorsus dissimiles sunt.

² Ceterum verba ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον ad dativum σφίσι explicandum addita esse videntur.

33, 2 in Vatic. scribitur *ἅπασα ἡ Σικελία*, cf. 15, 1; VI, 8, 4, sed etiam VII, 85, 3.¹ — In § 3 Vatic. (non Laur.) perperam *ἐπέσχοντο* exhibet; idem infra recte partic. *τε* ante verba *τῆς Κερκύρας* praebere videtur, cf. tamen 11, 2, ubi idem solus hanc partic. addit. — § 4 Laur. *παρέσχετο αὐτοῖς* exhibet, quod recipiendum esse censeo, cf. II, 9, 3 et 5; 12, 5; 98, 4; VI, 83 etc. — § 5 in Vatic. *ἀναλαμβάντες αὐτὰς* scriptum est, quod correctura, cum pronom. neutr. *ταῦτα* et *ἀκοντιστὰς* et *τριήρεις* complecti non intellectum esset, ortum esse apparet.

34, 1 in Laur. post *Πελοποννήσιοι* prorsus inepte *καὶ οἱ περὶ κτλ.* scribitur; in versu proximo Vatic. *οἱ περὶ* (per compendium ^ε_π scriptum) *τῶν δολκάδων* praebet. [Gertzius c. 31, 4 coll. *αἵπερ* conicit.] — § 2 non solum in cod. H. γρ. (m. sec.), sed etiam in Vatic. est *ἐν ᾧ*, ut infra § 8, sed cf. VIII, 91, 2. Singularem *προσβεβοηθηκῶς* (cett. et Vatic. γρ. *-κότες*) in Vatic. propter *παρετέτακτο* quod sequitur correctura illatum esse, certum habeo, cf. V, 10, 10: *τὸ σπράτευμα . . . φυγὸν . . . καὶ τραπόμενοι*, VII, 79, 4; pluralis etiam VI, 69, 3 defenditur, si quidem ibi scriptura sana est. Correcturae vel interpretationi formam *προανεχούσαις*, quam Vatic. et in γρ. (m. sec.) cod. H. praebent, etiam Stahlius tribuit, cuius adnot. cfr. — In § 5 pro *αὐτὸ τοῦτο* Vatic. *αὐτῷ τούτῳ* exhibet, sed cf. 36, 1; I, 59 et adn. ad IV, 3, 2. — § 6 extr. in Laur. *ναυμαχοῦντες καὶ διεσώζοντο*, in Vatic. *ναυμ. ῥαδίως διεσ.* est, quam discrepantiam *ῥᾶον* scriptum fuisse coniciens tollebat Bekkerus; equidem pro partic. *καὶ*, quae sane ad intellegendum subdifficilis est (sed cf. adn. mea ad c. 23, 2), adv. *ῥαδίως* correctura positum esse potius putaverim. — § 7 Laur. *νομίσαντες δι' αὐτὸ*, Vatic. *νομ. αὐτὸ* (in litura) praebent;

¹ Paulo infra notabilis est usus epanalepticus particulae *δὲ*, cf. VIII, 70, 1 (Krueg.) Huius loci simillimus est locus nobilissimae inscriptionis de foedere quod cum Chalcidensibus a. 445 a. Chr. n. Athenienses iecerunt (C. I. A. IV, 1, 27 a vv. 52 sqq.): *τοὺς δὲ ξένους τοὺς ἐν Χαλκίδι, ὅσοι οἰκοῦντες μὴ τελοῦσιν Ἀθήναζε καὶ εἴ τῳ δέδοται ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων ἀτέλεια, τοὺς δὲ ἄλλους τελεῖν ἐς Χαλκίδα καθάπερ οἱ ἄλλοι Χαλκιδεῖς* —; ὅσοι μὴ enim idem atque *πλήν ὅσοι* valet, cf. Thucyd. VII, 71, 6; 85, 2, qua re fit, ut negatio etiam ad verba *εἴ τῳ δέδοται* pertineat. Inutiliter igitur Kirchhoffius, quem honoris causa nomino, pro *μὴ* (*με*) *μὲν* coniecisse et post vocab. *ἀτέλεια* verba *ἀτελεῖς εἶναι* ab lapicida praetermissa suspicatus esse videtur. Sententiam eandem manere apparet.

ex hac scriptura edd. recentiores αὐτοὶ effecerunt. Sed pron. αὐτοὶ hic ad vbb. οὐχ ἠσσᾶσθαι relatum abundat; contra verbis δι' αὐτὸ . . . δι' ὅπερ optime «ἡ αὐτότης» earum rerum, quas in diversissimas partes interpretabantur pugnantes, significatur, quam ipsam ob rem δι' αὐτὸ pro usitato διὰ τοῦτο (vel διὰ ταῦτο), quod requirit Stahlius, positum esse videtur. Infra partic. καὶ, quam Vatic. solus ante πολὺν (in πολλοὶ corruptum, an correctum?) ἐκρατοῦντο addit, hoc facilius, opinor, caremus, quod sententia negativa est; cf. tamen ad 41, 4. — In eodem infra ὅτι οὐ (πολὺν ἐνίκων) pro εἰ μὴ, quod in ceteris codd. scribitur, ad sermonem variandum (cf. adn. ad 6, 1) positum esse videtur; minime quidem repetitio particularum displicet. In fine capitis Vatic. ἐτελευτήθη (in γρ. ἐτελεύτα) praebet, quod ab consuetudine loquendi Thucydidea abhorret.

35, 1 pro Θουριάδος Vatic. exhibet Θουριδάτιδος, quod ex Θουριάτιδος corruptum esse videtur, cf. nomen gentis Θουριᾶται; sed Θουριάς auctoritate Stephani Byzantini firmatur.

36, 2 partic. τε, quae per synchysin posita est (cf. 31, 5), omittit Vatic., qui idem minus bene εἶδον pro ἐνεῖδον praebet. Infra in Laur. est ἐπισκευασμένοι, unde ἐπεσκευασμένοι effecit manus sec., quae in γρ. scripturam Vatic. ἐπισκευασάμενοι addidit. Utraque satis convenit. — § 3 extr. ἀντίπρωροι, quod codd. praebetur, in ἀντιπρώροις correxit Reiskius, cui plerique edd. assensi sunt; mihi quidem magis placet lenior Popponis emendatio, qua supra (διὰ τὸ μὴ) ἀντιπρώρους scribitur. Nihil enim certe ad illam comprobendam valet locus 40, 5: ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι, ubi de navibus, non de incursionibus agitur, et infra (§ 5) ad codicum scripturam (τὸ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει Laur., τὸ ἀ. ξυγκροῦσαι Vatic., τὸν ἀ. συγκρούσει Vat. γρ.) propius quam ἀντιπρώρω ξυγκρούσει, quod Stahlius recepit, accedit τῷ ἀντιπρωρον ξυγκροῦσαι (Class.) vel τῷ ἀντίπρωροι ξ. (Krueg.), in quibus locutionibus adiectivum ad homines ipsos relatum est. Scriptura παρέχοντες possitne defendi dubito, sed e scriptura Vaticani παίοντες vix oriri potuit, ut haec correctori potius tribuenda sit. Fortasse προσέχοντες (intendentes, sc. τὰς ἐμβολὰς) scriptum fuit. — § 5 Vatic. perperam μάλιστα αὐτοῖς χρήσεσθαι, in γρ. μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσεσθαι praebet. Verba πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν fortasse verti licet: summam utilitatem in ea re habituros esse, cf. Xen. Anab. III, 2, 17: τοῦτο μείον ἔχειν;

Stahlius interpretatione Vallae: *se maxime superiores fore collata περισχῆσειν* scripsit, sed is magis e parum accurata loci intellegentia quam ex codicis alicuius scriptura vertisse videtur. [Gertzius *πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ ἰσχύσειν* conicit.] — § 6 male Vatic. (*καὶ*) πάντα exhibet; in Laur. post *λιμένα* syllabae *τῆς ἀνα-* exciderunt.

37, 1 vulgatum *τοιαῦτα* scripturae Vaticani *ταῦτα* recte prae-tulit Stahlius, quod difficilius illud ex hoc fieri posset. — § 2 extr. Vatic. solus *ἐπεξέπλεον* exhibet, quod fortasse praeferendum est, cf. VIII, 20, 1 (verbum enim ipsum nusquam alibi extat); cf. tamen in eodem c. 26, 3: *ἐπιπαρέπλει* et c. 34, 2: *προανε-χούσαις*. — In § 3 Laur. post *οἱ δὲ* male addit *Ἀθηναῖοι*, quod scholion in Vatic. adscriptum est. Infra Laur ante *τῶν Συρακοσίων* articulum *αἱ* servavit, qui in ceteris post *καὶ* intercidit.

38, 1 ante *Συρακόσιοι* Vatic. melius *οἱ* addit. — § 2 in Laur. est *ἀντίπαλα τῆς ναυμαχίας γενόμενα*, et quanquam post *-λα* articulus *τὰ* satis facile intercidere poterat, dubito an recte ita omissus sit, ut neutrum *ἀντίπαλα* pro substantivo (*virium aequalitas, ἰσοροπία*) positum sit, sicut cum *εἶναι* verbo iunctum V, 8, 2 (ubi cf. adnot. Stahlii) positum est, cf. IV, 117, 2 et VII, 13, 2.

39, 1 *πρώτερον* in Laur. mendo usitatissimo in *πρότερον* corruptum est; in Vatic. scholion *ἢ τὸ πρότερον* in contextum receptum est. — In § 2 rectius Vatic. *ἐπὶ τὴν θάλασσαν* quam Laur. *παρὰ τὴν θάλ.* praebet, nisi forte *praeter oram* (cfr. infra *παρὰ τὰς ναῦς*) verti licet; sed *μεταναστήσαντας*, quod in eodem est, propter praepos. *ἀνα-* non ferri potest, cf. adnot. Stahlii. Utrum *μετα[να]στήσαντας* — *κομίσαι* (Vatic.) an *μεταστήσαι κομίσαν-τας* (Laur.) praestet, difficile dictu est; de partic. *aor.* cf. Madv. synt. gr. § 183 adn. 2. Paullo infra nihil est cur *ἀριστοποιή-σονται* scribamus, cum et Laur. et Vatic. *-ωνται* exhibeant et sequatur *ἐπιχειρῶσιν* (cf. Stahlii qu. gr. p. 26); ceterum in hoc cod. est *ἄριστον ποιήσονται*, fort. ad *ἄριστον ἐποιούντο* (c. 40, 1) accommodatum.

40, 5 partic. *τε* quam et Laur. et Vatic. ante *ναυσὶν* praebent per anacoluthiam particulae *καὶ* ante *οἱ ἀπὸ κτλ.* positae respondet (cf. Saupp. ep. crit. p. 86); Stahlius eam expungit, quod huic partic. *καὶ* ante *ταῖς* posita respondeat, sed hac multo aptius *δεξάμενοι* cum iis quae sequuntur coniungitur.

41, 2 male Vatic. ὑπὸ pro ὑπὲρ (non pro ἀπὸ, ut indicat Stahl.) praebet. — § 4 in Laur. et cett. τοὺς μὲν πολλοὺς (cf. IV, 113, 2) ζωγρήσαντες scribitur, nec quo modo hoc propter πολλὰς quod praecedat irrepere potuerit satis perspicitur; itaque in archetypo Vatic. tamquam supervacaneum deletum esse opinor. — Partic. καὶ ante πολὺν κρείσσους in Laur. intercudit. Infinitivus δοκεῖν, quem pro ἐδόκουν exhibet Vatic., cum verba τὴν ἐλπίδα — εἶχον — δοκεῖν abundantiam molestissimam habeant, defendi non potest; ad transitionem, quae ad verbum finitum ἐδόκουν facta est, removendam a correctore substitutus esse videtur.

42, 1 adverbium μάλιστα ideo in Vatic. omissum esse videtur, quia numero navium accurate indicato parum convenire putabatur; ceterum dubito an hoc quidem loco recte Betantius adv. μάλιστα addito ipsam numerum significari statuerit, cf. tamen 34, 5: ἐπὶ τινες. — In § 4 Stahlius partic. τε, quam post ἀπλοῦν Vatic. solus omittit, cum in altero membro αὐτὸ [Vatic. αὐτῶ] addatur, melius abesse dicit, nec iniuria; sed haec ipsa correctori particulae delendae causa esse potuit, cf. ad c. 36, 2. Idem rectius vulgatum κρατήσειε scripturae Vatic. (et Palat.) [μὴ] ἐπικρατήσειε praetulit, cfr. adnot. ipsius. Ante Ἐπιπολῶν part. τε male omittit Laur.; at pronom. οἱ, quod Vatic. paene solus ante ξυνομοιωτάτην addit (non item Vat. γρ.), libentius caremus, quamquam post καὶ satis facile interciderere poterat. — § 5 Vatic. recte τρίψασθαι praebet. Quod idem post Ἀθηναίους τε partic. καὶ inserit, hoc ideo factum esse putaverim, quod verba τοὺς ξυστρατευομένους de sociis Atheniensium dicta acciperentur; quod per verba seqq. καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν fieri non licere in promptu est. — In § 6 ad imperf. ἐπεκράτουν quod sequitur convenientius ἔτεμνον (ἔτεμον cett.) exhibet Laur., in quo τῶ πεζῶ part. τε omissa male scribitur.

43, 1 Vatic. inepte τε post ἀπὸ (τοῦ τείχους) inserit. Infra haud dubie Thucydides ὡς ἐπενόει, καὶ τὴν ἐ. τ. Ἐ. ἐποιεῖτο scripsit; sed cum singularis particulae καὶ vis, de qua cf. adn. Kruegeri ad II, 93, 4 (3), parum intellecta esset, in duas partes correctum est, ut aut ὡς (Laur. et Vatic. γρ.) aut καὶ (Vatic. cont.) deleretur. — § 2 rectius Vatic. (cum M.) ἀδύνατα (cett. ἀδύνατον) praebet; in eodem infra male τοξευμάτων καὶ κτλ. et τὴν πρώτην στρατιάν scribitur. Imperf. ὑπελείπετο (Vatic.) melius quam plusqpf. ὑπελέλειπτο (Laur.) hic convenire videtur, et sae-

pius hae formae inter se permutatae sunt (contrarie VII, 2, 4, ubi corr. Cobet.). — § 3 extr. post verbum *ἄνδρας* in Vatic. interpretamentum vel correctura *τινὰς* additur. — In § 4 Vatic. solus verba *ἐν προτειχίσμασιν* praebet, quae genuina esse verbis *τῶν προτειχισμάτων* (§ 6) clarissime ostendi putat Stahlius, sed fortasse de his ipsis verba *τὰ στρατόπεδα* posuit scriptor; castra enim trina ad *τὸ παρατείχιμα* (§ 5) defendendum communita *προτειχίσματα* satis apte appellari poterant. Quamquam causa cur in cett. codd. omitterentur similitudo vocularum *ἐν* et *ἐν* esse poterat. — In § 6 Laur. artic. ante *Γύλιππος* omittit, cf. 83, 2; in § 7 male Vatic. comparativum *πρότεροι* praebet, cf. 19, 5.

44, 1 Vatic. paene solus satis apte ante verba *τῶδε τῶ πολέμῳ* partic. *γε* addit; in eodem minus recte § 3 extr. *τὸ πρόσθεν* scribitur, cf. adnot. Stahlii. — § 4 particula *ὡς*, quam ante *κρατοῦντες* Vatic. solus addit, facile caremus, cum vix ideo, quod se victores esse Syracusani sentirent, magis inter se cohortarentur; addi autem potuit partic. ad similitudinem verborum: *ὡς κεκρατηκότων* c. 43, 7. — Pro verbis *ἀδύνατον ὄν* in Laur. scribitur *ἀδύνατα ἦν*, quod ex illa scriptura errore aut correctura ortum esse veri parum simile est; fortasse fuit *ἀδύνατα δ' ἦν* (cf. supra § 3 *χαλεπὰ ἦν* et c. 43, 2) vel *ἀδύνατα ὄντ'*, cfr. adn. mea ad III, 82, 1. — Vatic. et schol. in *γρ.* melius *ἐξ ἐναντίας* praebent quam cett. codd. *ἐναντίον*, quod interpretamentum esse videtur; cf. IV, 33, 1; 35, 3. — § 5 in Vatic. scribitur *διέφευγον αὐτοὺς ἅτε ἐκείνων ἐπισταμένων* (superscr. *οι*) *τὸ ξύνθημα*, in Laur. est *ἐπιστάντων*, quod ex *ἐπισταμένων* corruptum esse apparet. Pron. *ἐκείνων* de Atheniensibus modo commemoratis (*αὐτοὺς*) poni potuit illud quidem (cf. Krueg. ad I, 132, 5), ut *ἐπιστάμενοι* defendi possit; sed melius ex optimis codd. *ἐπισταμένων* scribitur, ut *ἐκείνων* de eis omnibus qui a Syracusanis stabant dictum sit. — In § 6 post *ἔβλαψε* Vatic. (cum It.) partic. *καὶ* omittit; veram scripturam *παιαν-* hic sicut infra, sed utroque loco manu sec. correctam servavit Laur. — § 7 scriptura Laur. *κατέστησαν* (Vatic. *καθίστησαν*, e qua *καθίστασαν* [sc. *αὐτοὺς*] effecit Stahlius) servanda est, cui optime conveniunt ea quae sequuntur: *ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες μόλις ἀπελύοντο*, quae idem atque *ἐς χ. ἀ. ἦλθον ὥστε μόλις ἀπολύεσθαι* valent, ut aoristus neminem offendere possit. Scholiastas, qui locum perverse interpretatur, *κατέστησαν* pro aoristo primo accepisse videtur. Id enim in scriptura *καθ-*

ίσασαν offenderet, quod satis dure e pronomine longe remoto *αὐτοῖς* accus. *αὐτοῦς* audiendus esset. — In § 8 Vatic. *δίπτοῦν-τες* praebet, sed II, 49, 5 in utroque *δίπτειν* est. Infra in Laur. (et Vatic. γρ.) *καταβαῖεν οἱ μὲν* in *καταβαίνοιεν* conflatum est.

45, 1 in Vatic. *πρῶτον* (Laur.) vel *πρῶτοι* (all. codd.) post *-ωτοῖ* excidit, sicut in Laur. *πρῶτῳ* post *αὐτῶ* 81, 4.

46, 2 Vatic. paene solus *ἄλλην* addit, fortasse recte, cum post *τὴν* facile excidere posset et Sicilia reliqua Agrigento urbi apte opponatur.

47, 2 verbum *ἦν*, quod hic abesse minime potest, omittit Vatic.; coniectura Dobreei *ὄν* scribentis ea sola re commendatur, quod *ὄν* post *χαλεπὸν* facilius intercidere poterat. In loco corrupto *τά τε ἄλλα ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο*, cum nemini partic. *ὅτι*, quae etiam in Vatic. extat (errat Stahlius), addere in mentem venire potuerit nec alia corruptelae causa dispici possit, cum Reiskio *ἀνελπιστότατα* scribere praestat. — § 3 *διεκινδύνευσε(ν)* etiam est in Laur.; idem *ἐξιέναι* exhibet, quod non deterius quam *ἀπιέναι* (Vatic.) est, cf. 3, 1; V, 31, 5; VII, 49, 3: *ἐξανίστασθαι* (§ 1: *ἀπανίστασθαι*). — In § 4 Laur. artic. *τοὺς* omittit, qui possitne abesse dubito.

48, 1 *πόνηρα* etiam in Laur. proparoxytonon est, sicut 83, 3 (paroxyt.) et VIII, 24, 5 (at VIII, 97, 2: *πονηρῶν*); cf. Herodian. I p. 197. — § 2 Vatic. male *ἐλπίδας τε ἔτι* (rectum in γρ.) praebet; in eodem § 3 extr. ad praes. *δρῶντας* fortasse convenientius *ἀκούοντας* (Laur. *-σαντας*) scriptum est. Coniunctivus *διαβάλλη*, quem coniectura posuit Stahlius, fortasse in Vatic. fuit, qui litt. *-οι* in litura habet; quamquam hoc quidem loco an optativus potentialis poni potuerit dubito. — In § 5 ante *χρήμασι* et in Laur. et in Vatic. part. *καὶ* scribitur, quae recipienda est; refertur autem ad totum enuntiatum, cf. Krueg. ad I, 77, 1. — Post *δισχίλια* male *τε* om. Laur. — § 6 in Laur. et Vatic. γρ. *χρήμασι ὥς*, in Vatic. cont. *χ. ὦν* est; ex illa scriptura Stahlius *ἕως* effecit (cf. idem codd. mendum 26, 3), sed sic partic. *νικηθέντας* parum convenit. Coniecturae Popponis *ῶ* scribentis (cf. Madvig. adv. crit. I p. 331) Stahlius opposuit, eos qui pecunia superiores essent eiusdem sumptu superatos esse non posse; at nihil in mora erat quo minus Syracusani re vera difficultate nummaria laborantes pecunia mutua sumpta Athenienses hac quoque re vincerent. Ex *ῶ* facile oriri potuit

ῶν; ad ὡς vero propius accedit pluralis οἷς, quod Madvigius ipse coniecit. [Gertzius δείμασιν, (ἐν) ᾧ κτλ. c. 80, 3 coll. coniecit.]

49, 1 in Vatic. ante τὸ βουλόμενον adv. πον additur, e quo Dion. Cass. XLV, 8, 4 coll. πολὺ effecit Linwoodius; affert Stahlius locum Plutarchi (Nic. 21), cuius tamen verba (ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι) non minus bene coniecturae Bloomfieldii τι βουλόμενον (cf. c. 48, 2) conveniunt. Sed artic. τὸ εο, quod c. 48, 2 haec Syracusanorum factio commemorata est, satis defendi existimo. — Infra in loco corrupto (ἢ πρότερον θαρσῆσει Laur., θαρσῶν ἢ πρότερον ἐθάρσησε Vatic.) μᾶλλον post ἅμα excidisse suspicor (praeiit Velsenius, sched. crit. p. 46, alia coniectans), id quod et additamento Vaticani θαρσῶν et adnotatione scholiastae: θαρσῆσας νῦν δηλονότι μᾶλλον ἢ πρότερον κρατηθεῖς καὶ νικηθεῖς veri simile fit; sed male schol. partic. κρατηθεῖς, quod cum ἐθάρσησε iungendum est, cum πρότερον coniungi voluit, quod per collocationem verborum fieri non licet. Scribendum igitur puto: καὶ ἅμα (μᾶλλον) ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον ἐθάρσησε κρατηθεῖς, et simul (terra) victus magis in navibus saltem quam antea fiduciam posuit, nisi forte κρατηθεῖς glossa verbi πρότερον est. [Gertzius καὶ ἅμα ταῖς γοῦν ναυσὶν, ἢ πρότερον (cf. 4, 4), ἐθάρσει κρατήσσειν coniecit; κρατήσσειν iam Badham. invenerat.] — § 2 in Vatic. pro altero ἐς ad sermonem varian- dum, opinor (cf. 2, 3; 70, 8), πρὸς scriptum est. Infra recte θρέπονται praebet; post verba μᾶλλον ἐστὶ interpretamentum ὡσπερ νῦν irrepsit. — In § 3 Laur. melius ἐξανίστασθαι quam Vatic. (cum It.) ἐξίστασθαι (*excedere*) exhibet. — § 4 praeferenda est scriptura Laurentiani ἐνεγένετο, cf. II, 22, 2 (ἵππο-μαχία τις ἐ.), ubi et Laur. et Vatic. eam praebent; praepositio huius verbi etiam VIII, 9, 2 in Vatic. omittitur.

50, 1 Vatic., praeterquam quod partic. τε omittit, fortasse rectius ἄλλην στρατιὰν ἔχων πολλήν exhibet. — § 2 in Laur. propter δόντων quod sequitur ἀπενεχθέντες in -των mutatum est.¹

¹ Simili vitio I, 120, 5 codd. praeter C. et G. infecti sunt, quod amplecti non debuit Stahlius; nam post genetivos ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων multo facilius τυχόντα in τυχόντων quam hoc in illud transire potuisse in conspicuo est. Quod vero ad sententiam attinet, prosopopoeia verborum πολλὰ γνωσθέντα — τυχόντα pro πολλοὶ γνόντες — τυχόντες positorum ea quae c. 110, 1 invenitur non gravior est, neque verbum τυγχάνειν cum genet. coniunctum notione fortuiti (*nancisci*) caret.

Pro δύο (ἡμερῶν) Vatic. δυοῖν praebet, quam formam correctoribus tribuit Stahlius. — § 3 in Laur. ἐδύναντο est, non ἠδύναντο, cf. 25, 4. — In § 4 inter verba πρὶν et ὡς, nescio an correctura, pron. δς (ἡμέρας sc.) in Vatic. irrepsit.

51, 1 scriptura Vatic. ἐπηρομένοι (cett. ἐγηγερομένοι) ad sententiam satis convenit et loco simili VIII, 2, 1 quodam modo comprobatur illa quidem; dubito tamen, cum quo modo ex ἐπηρομένοι scriptura ἐγηγερομένοι oriri potuerit difficiliter intellegatur, an illud verbum pro hoc, quod minus usitatum est, ad similitudinem loci quem laudavi illatum sit. Perfectum secundum ἐγρήγορα simili sensu Xenophon Cyrop. I, 4, 20 posuit. — Post σφῶν in Vatic. male τε additur; articulos ταῖς (ναυσὶ) et τῶ (πεζῶ), qui non requiruntur (cf. Betant.), omittit Laur. — § 2 in Vatic. (et It.) scribitur ἀνεπειρῶντο, in Laur. et Vat. γρ. ἀνεπαύοντο, quorum prius similitudine loci c. 7, 4 permoti praetulerunt edd., velut Stahlius, qui ἀνεπαύοντο rerum condicioni repugnare dicit. Sed Syracusanos, ut qui tunc ad ultimum belli discrimen adeundum se pararent, quietem aliquanti temporis sibi sumpsisse veri simillimum est, qua re non intellecta corrector vel librarius illius loci memor ἀνεπαύοντο in ἀνεπειρῶντο facile mutare potuit. — In Vatic. scribitur ὄσας, tamquam ἐδόκει ἱκανὸν sequatur; in Laur. post ἱκαναὶ excidit εἶναι. Pro προτέρα in Vatic. est προτεραία, quod hic quidem cum nullus dies quem hic praecederet antea significatus sit ferri non posse iam Krueg. animadvertit.¹ Ante ἱππέων, sicut in fine capitis ante ὀπλιτῶν, artic. om. Laur.; in Vatic. verba καὶ τῶν ἱππέων — τε τῶν ὀπλιτῶν omnia interciderunt. Minus placet in Laur. et Vatic. γρ. ἐφόδου.

52, 1 in Vatic. male πρὸς τῶ τείχει scribitur. — § 2 recte Vatic. ἐπεξάγοντα exhibet; in eodem vocabulum, cuius haec significatio (*cursus*) minus usitata est, τῶ πλωῶ, quod ne τὰς ναῦς iteraretur positum esse videtur, in τῶ πλοίῳ mutatum est. Infra Laur. paene solus κοίλω μυχαῶ partic. καὶ omissa praebet, quo alterutrum verborum glossema esse veri simile fit; Herwerd. κοίλω delevit, equidem Bothium μυχαῶ, quod e c. 4, 4 petium

¹ Contra V, 75, 4, ubi in proximis sequitur τῆς μάχης ταύτης, Cobeti coniectura προτεραία auctoritate Laurentiani comprobatur.

esse potest, expungentem sequi malim. — Melius Vatic. ἤδη ναῦς praebet quam cett. ναῦς ἤδη, sed minus bene ἐξώθουν.

53, 2 adverbium ταύτη, quod Vatic. paene solus exhibet, additamenti simile est, cum quin Tyrreni ad crepidinem (τὴν χηλὴν) in praesidio positi fuerint nemini paulo attentius legenti dubium esse possit. — § 3 extr. male Laur. δυοῖν δεούσας εἴκοσι ἄς οἱ Σ. praebet; librarius Vatic. γρ. part. μὲν ante πολλὰς omissa longius progressus est. — § 4 in Vatic. minus recte scribitur βουλόμενοι ἐμπροῆσαι, quod fortasse ad similitudinem locc. 52, 2: βουλόμενον περικλήσασθαι et 53, 1: βουλόμενος διαφθείρειν correctura positum est. Melius fortasse idem τὴν τε φλόγα praebet:

54 Vatic. solus artic. ante Συρακόσιοι recte omittit, cum οἱ μὲν Συρ. poni debuerit et Ἀθηναῖοι δὲ sequatur.

55, 1 Vatic. ante τοῦ ναυτικοῦ partic. καὶ omittit, qua difficulter caremus, cf. § 2: καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν; in eodem pro δὴ, quod notionem παντὶ eleganter intendit, ἤδη scribitur, quam discrepantiam saepius redeuntem (cf. 71, 2; 77, 3; 81, 2; VIII, 53, 3) quin correctori tribuamus facere vix possumus. — § 2 in Laur. καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ μεγέθη, in Vatic. καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθει extat, e quibus scripturis καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ μεγέθει efficiendum esse videtur, ut pro ἐχούσαις quod languet coniectura Dukeri ἰσχυρούσαις recipiatur; litt. enim η et ει saepissime in codd. inter se permutantur. Accedit, quod Thucydides quidem nusquam alibi μεγέθη aut πλήθη (cf. Stahl. ad V, 68, 2) similiave posuit. — Pro οὔτε in utroque cod. bis οὔτ' scriptum est. Pro κρείσσονος, quod schol. Lugd. μείζονος comprobatur, in utroque est κρείσσους, sed in Vatic. solo partic. ὄντες ex alio scholio ductum additum est. Idem πρὸς αὐτῶν male exhibet.

56, 2 Vatic. recte αὐτοὶ σωθῆναι praebet. In Laur. est κωλύσουσι, quod praeferendum esse puto, cf. I, 56, 2 et adnot. Kruegeri.¹ Vatic. ante πράγματα artic. τὰ, post Ἀθηναίων part. τε omittit; in Laur. alterum ὑπὸ, quod sane inutile est, deest, cf. tamen adnot. Kruegeri. — In § 4 post πλήν γε partic. δὴ omittit Vatic., nescio an consulto; particc. γὰρ et δὴ iunctae v. c. II, 62, 1; VIII, 41, 2; Soph. Phil. 246 extant.

¹ In loco simillimo VI, 11, 7 e Laur. (et Pal.) φυλαξόμεθα rescribendum est.

57, 1 scripturam Laur. ὡς ἐκάστοις τῆς ξυντυχίας — ἔσχε(ν) (consentit Vatic. γρ. vel corr., in Vatic. cont. ἕκαστοι — ἀνάγκης ἔσχεν scriptum est) satis confirmare videtur locus Herod. VII, 188, 2, quem attulit Arnoldius: τοῖσι οὕτω ὄρμον εἶχε, cuius nostrum locum propter articulum τῆς additum et aoristum ἔσχεν dissimilem esse Krueg. contendit. Sed ad articulum excusandum ea conferri possunt, quae docuerunt Lobeckius (ad Phryn. p. 280) et Madvigius (bem. u. e. p. d. griech. wortfügungslehre, p. 70 sq.); aoristus vero partic. aor. σάντες quod praecessit satis defenditur. Vertatur igitur: *ut quibusque aut propter utilitatem aut necessitate acciderat, ut id iis contingeret* (vel potius: *ut participes fierent*, cf. adnot. Kruegeri). — § 3 collocatio Vatic. εἰσὶ δ' οἱ καὶ locis I, 23, 2; VII, 13, 2 defenditur illa quidem; neque tamen rarior collocatio εἰσὶ δὲ καὶ οἱ (Laur.) exemplis non confirmatur, v. adnot. Kruegeri. — § 4 in Vatic. vocabulum φόρον ante οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες, ut verbis ναῦς δὲ acrius opponeretur, opinor, collocatum est; sed μὲν addi debuit. — § 5 de artic. τοῖς, quem cod. M. solus recte praebere dicitur, omisso ex Laur. equidem nihil adnotavi. Melius fortasse in Vatic. κατὰ τὸ ἔχθος de noto Plataeensium odio scribitur; cf. tamen I, 103, 3; IV, 1, 2, quibus locis sane genetivus additur, sicut infra in § 7. — § 6 Vatic. ὄπλα ἐπέφερον exhibet, quae scriptura locis V, 49, 4; VII, 18, 2 commendari videtur; sed recte Stahlius discrimen quoddam locutionum ὄπλα φέρειν (*bellum gerere*) et ὄ. ἐπιφέρειν (*signa inferre*) statuit, ut simplex ἔφερον praeferendum sit. — § 7 Vatic. τῶν δὲ minus bene praebet; post ἐκράτουν artic. οἱ omittit Laur., quo facile caremus, cf. VIII, 76, 4: τὸ Ἀθηναίων κράτος. — § 8 coniectura Classenii: ἐν Ναυπάκτῳ ἐκ Ναυπάκτου probanda esse videtur (cf. ipsius adnot. crit.), qua quod in omnibus codicibus alterutrum extat optime explicatur. — In § 9 γὰρ particula in Vatic. additur, sed in simili enumeratione II, 9, 2 asyndeton invenitur. In eodem male ἐποίκους (Laur. ἀπ.), nescio an sermonis variandi causa, scriptum est; contra recte ἐκόντας (Laur. ἄκ.) exhibet. Collocatio Vatic. εἰωθότες ἵεναι fortasse exquisitior est. — § 11 in Vatic. fortasse rectius scribitur Ἐγεσταῖοι (Αἰγ.) τε, cum Siculi quoque barbaris adscribantur (c. 58, 3), ut τε particulae καὶ ante Σικελῶν (Laur. -λιωτῶν) positae respondeat.

58, 4 artic. ὁ, quem ante ἄλλος ὄμιλος ἀφθονος Vatic. solus

praebet, additus esse videtur; superiora enim artic. non addito posita sunt, et cf. IV, 124, 1: *καὶ ἄλλος ὄμιλος τῶν βαρβάρων πολὺς*. Partic. *τε* post *μέγεθος* cum cett. om. Laur., in Vatic. solo est *καὶ ὅτι γὰρ*, qua codd. discrepantia an verba *καὶ ὅτι ἐν μεγ. κινδ. ἦσαν*, quae omittit Laur., spuria sint dubitare cogor.

59, 2 pro *οἱ τε οὖν* recte Krueg. *οἱ δ' οὖν* scripsisse videtur; quae correctura si vera est, suspectiora fiunt verba *καὶ οἱ ξύμμαχοι*, quae Vatic. solus addit. Melius enim hoc loco, ubi de animorum habitu Syracusanorum (cf. c. 56, 2) agitur, absunt, et part. *τε* causa cur adderentur esse poterat. In eodem cod. pro *ἀγῶνα* est *ἀγώνισμα*, quam scripturam locus c. 56, 2 comprobare videtur; sed cf. eiusdem cap. § 3 et c. 68, 3. *Τοσοῦτο*, quod idem exhibet, hic quidem ante vocalem positum minus placet. — In § 3 verba *τὸ στόμα* in Laur. exciderunt.

60, 2 Vatic. *ἀσθενούσιν*, sed in γρ. vel correctura *ἀσθενέσιν* sicut ceteri praebet; quae verba inter se sic differre statuit Bloomfield., ut *ἀσθενῆς* ad totum valetudinis habitum referretur, *ἀσθενῶν* vero de aegrotantibus poneretur. Sin autem hoc discrimen verum esset, infra c. 75, 3 potius *ἀσθενῶν* positum esset; hic quoque igitur rarius vocabulum *ἀσθενῆς* retinendum esse videtur. — Pro *ἀπάσας* (ante *δοῦσαι*) cett. praeter Vatic. *πάσας* praebent; illud tuetur I, 125, 1. — In § 4 in Vatic. est *τὰλλα δσα*, sed superscripta est scriptura cett. codd. *ὡς*, quae multo aptior est. — § 5 in Vatic. solo post *δραῶν* partic. *καὶ* omittitur, quae, cum superiora de praetoribus et taxiarchis qui in consilium convenerant (§ 2) dicta sint, hic aptissima est; nec tamen minus apte ad totum enuntiatum eam rettuleris, cf. Krueg. ad I, 95, 4; 138, 5.

61, 1 rectissime verbum *ἐκάστοις*, quod cum verbis haud dubie spuriis: *οὐχ ἦσσαν ἢ τοῖς πολεμίοις* eiecerunt cett. edd., Thucydidi vindicat Herwerd., cum quo modo irrepere potuerit vix intellegatur. In Vatic. est *ἐκάστῳ* (superscr. *ἐκάστοις*), sed pluralis, cum de singulis nationibus, non hominibus agatur, aptior est. [Gertzius *ἐκάστοις οὐχ ἦσσαν ἢ τῆς πολεμίας* (sc. γῆς) scriptum fuisse suspicatur.] — In Laur. *στρατιῶται* omittitur.

62, 1 recte in Laur. *ἡμῖν* scribitur (Vatic. *ὕμῖν*). — § 3 in Vatic. *ἀντιναυπηγήσαι* est, sed huius ipsius verbi genus activum nusquam alibi legitur (cf. VII, 36, 3 et adnot. Kruegeri); nec vero simplicis verbi *ναυπηγεῖν* saepe forma activa ponitur,

apud Thucydidem quidem nusquam (v. lexx.). Itaque praeferenda est scriptura cett. codd. ἀντιναυπηγεῖσθαι; praesens tempus, cum sententia relativa in universum dicta sit, satis bene convenit. Ante ἀντιναυπηγ. in Vatic. χρῆ, in Laur. corrupte μὴ scribitur; sed totus locus mancus esse videtur, cum part. καὶ quae sequitur quo apte referatur non habeat. Valla tamquam ἄλλα τε ὅσα legerit locum vertit; sed huius auctoritatem minimi facio. — Post ὡπερ Vatic. solus δὴ praebet, quod quamquam post -περ minime desideratur, fortasse genuinum est. In fine capitis in eodem ἐσομένης scribitur, quae correctura inutilis verae scripturae οὔσης (quae superscripta est) esse videtur.

63, 1 pro ἀξιοῦν — ἦ Laur. male ἄξιον — ἦν praebet. — § 3 extr. fere omnes τὸ ἀδικεῖσθαι exhibent, Vatic. μὴ inserit. Quam partic. etsi in codd. saepius excidisse satis constat, hoc loco, cum non modo nullo sententiae damno, sed etiam cum maiore quadam orationis elegantia abesse possit, paullo suspentior fit, cf. adnot. Kruegeri; correctori quidem locum parum intellegenti ut negationem adderet proximum fuisse quivis, opinor, concedet. — § 4 in Vatic. post ὅτι partic. καὶ omittitur, qua difficilius caremus.¹

64, 1 Vatic. τούς τ' ἐνθ' ἐνδε πολεμίους exhibet, quod forsitan alicui praeferendum esse videatur, cf. ad 26, 3; sed ἐνθάδε propter ἐκεῖ quod sequitur magis placet. E Laur. forma rarior πλευσουμένους recipienda est, cfr. Stahl. qu. gr.₂ p. 63. — § 2 post ἐκάστους Vatic. τε om., sed cf. I, 36, 3; II, 64, 3 (Stahl.). Infra fortasse correctura in Vatic. Ἀθηναίων scriptum est, superscr. Ἀθηναίων.

65, 1 Vatic. τοσάδε praebet, sed τοσαῦτα usui Thucydideo magis convenit, cf. v. c. 16, 1; 49, 1. — § 2 Laur. corrupte πρὸς τε πολλὰ exhibet. Infra in Vatic. scribitur ἔχῃ, sed nihil corrigendum est, cf. Stahl. l. l. p. 25. — § 3 in Vatic. solo ἔτοιμα πάντα est; sed cf. c. 60, 5.

66, 1 exquisitius in Laur. pron. αὐτῶν inter οὕτως et προθύμως positum est, cf. 78, 6; VIII, 2, 3; 104, 4; Vatic. αὐτῶν

¹ In verbis δικαίως ἂν participium quoddam ad αὐτήν relatum latere recte viderunt Stahlius et Boehmius; sed minus feliciter, opinor, ille δικαιούσαν, hic κινδυνεύουσαν coniecerunt. Fortasse fuit λιπαροῦσαν (obsecrantem), quod ad μὴ καταπροδίδοτε certe satis convenit; cf. Plat. Cratyl. p. 391 c. Xen. Cyrop. I, 4, 6. [Gertzius δικαίως (ἀνταιτοῦσαν) coniecit.]

οὕτω προθύμως praebet.¹ Nec dubito quin recte c. 71, 5 Ae. Portus αὐτοῖς cum παραπλήσια coniunxerit. — In § 2 Vatic. solus ἔπειτα δὲ exhibet; utrumque bonum, cf. Krueg. ad I, 18, 3 (6). Partic. τε, quam post Πελοποννήσου idem cod. inserit, propter collocationem vix defendi potest; nihil certe valent loci quos attulit Stahlius (VII, 84, 2; VIII, 32, 1). — Infra ἤδη, quod in Vatic. solo scribitur, ob νῦν oppositum addi poterat, cf. ad 4, 4; 31, 3. — § 3 in Vatic. non melius τό γε λοιπὸν extat.

67, 2 scriptura plurium codd. πρὸς τὴν ἐκάστην e scriptura Vatic. πρὸς ἕκαστον vix oriri potuit, quo fit ut substantivum aliquod, velut τέχνην, post τὴν in codd. intercidisse, deinde in archetypo Vaticani verba τὴν ἐκάστην in ἕκαστον correctata esse suspicari liceat. Ante ἀκοντισταὶ in Laur. καὶ intercidit.

68, 1 Vatic. ἐκγενησόμενον (*contingere*), Laur. ἐγγενησόμενον (*licere*) praebet, quorum utrumque fere aequè bonum est, illud nusquam alibi Thucydides posuit. — § 3 post προξάντων Vatic. ex interpretatione, haud dubie recta, ἡμῶν addit. In Laur. τε omittitur; in Vatic. καρπουμένην scriptum est, quod utrum correctori an librario tribuendum sit incertissimum est. — In fine capitis nescio an rectius in Laur. ὠφελοῦσιν (Vatic. solus ὠφελῶσιν exhibet) scriptum sit, ita scilicet, ut partic. ἄν ad participium βλάπτοντες solum referatur; optime enim id quod eveniturum esse Gylippus existimat indicativo, quod vero a spe eius abhorret potentialiter participio ἄν part. addita significatur, quasi οἱ ἄν — βλάπτοιεν καὶ — ὠφελοῦσι positum sit. Exempla aliquot huius usus collegit Stahlius (qu. gr.₂ p. 20 adn. 2), quorum cf. imprimis II, 80, 1, Plat. apol. p. 29 c, Isae. XI, 47.

69, 2 Laur. et Vatic. γρ. male ἦν post ὡς ἐγγύς ἤδη addunt, cf. IV, 126, 1 et adn. mea ad III, 52, 2. Infra Vatic. recte ὄντες exhibet. — In § 3 ante ἀναγκαῖα in Laur. καὶ, in Vatic. ἦ scribitur, quorum hoc edd. receperunt. Sed Thucydidem ἦ καὶ (cf. II, 38, 2; I, 36, 1; 140, 1; V, 9, 10 [coll. Maetzner. ad Antiph. V, 23] et Krueg. gramm. § 69, 32 adn. 13) scripsisse et alterutrum in codd. intercidisse veri similis est; cf. schol. ἀναγκαῖα μᾶλλον ἥπερ ἰκανά. — In § 4 unus cod. deterior

¹ Similiter I, 17, 1 et I, 107, 4 collocatio Laurentiani (οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν ἔργον κτλ., ἄνδρες ἐπῆγον αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων κτλ.) restituenda est; cfr. III, 39, 2.

καταληφθέντα, quod Stahlius in ed. alt. recepit, praebet; contra scriptura Laurentiani παραλειφθέντα et scholio (τουτέστι παρελείπει ὥστε μὴ ἐξεῦχθαι) et auctoritate Dionysii (p. 874) comprobatur, in Vatic. est καταλειφθέντα (παρὰλ. in γρ.). Rectissime Classenius adnotat, vix fieri potuisse, quin Syracusani ponte navali (ζεῦγμα) collocato suis navibus spatium liberum ad per-navigandum (διέκπλουν) reliquerint, nec minus ad locum sic intellectum vocabulum ἔκπλους c. 70, 1 positum convenit, ut a memoria codd. bonorum minime recedendum esse videatur. Scriptura παραλειφθέντα, quam praefero, clarius significatum est, spatium non in medio ponte, sed ab una parte, quod Syracusanis non minus commodum erat, relictum esse.

70, 1 exquisitiorem collocationem ἄμα αὐτοῖς (vel ἄμ' α.) Vatic. solus praebet, cf. III, 17, 1 (Stahl.) et ad VIII, 92, 5. Recte Arn. et Class. praeeuntibus in ed. alt. Stahlius e Dionys. p. 875 παρεβοήθει scripsit, quod quodammodo scriptura Laur. παραβοηθεῖ comprobatur (Vatic. παραβοηθῆ). — § 2 et Laur. et Vatic. ἐπειδὴ δὲ, καὶ omisso, exhibent, quod, cum partic. καὶ h. l. abundet, et scripturae Dionysii (l. l.) ἐπειδὴ καὶ et scr. Palatini ἐπειδὴ δὲ καὶ praefendum est; in Vatic. solo verba οἱ ἄλλοι (cf. Krueg. gr. § 50, 4 adn. 11), cum non intellecta essent, omissa sunt. Ante verba ἡ ναυμαχία Vatic. solus ἦν inserit, quod plane supervacaneum est, cum verbum ἐγίγνετο (fiebat) optime eo quoque referatur; causa autem verbi addendi ea res esse potuit, quod subiectum et verbum in suo quodque membro enuntiati posita sunt. — § 7 in Laur. post δὴ artic. ἡ intercidit, apud Dionys. ante βοή legitur; item Vatic. et Dion. τε part. ante τὴν τέχνην servant. — § 8 in Vatic. contra consuetudinem loquendi Thucydideam (cfr. adnot. Stahlii) scribitur δι' ἀνάγκην, fortasse ad sermonem variandum (in § 6 enim κατ' ἀνάγκην legitur) substitutum, cf. ad c. 49, 2. Infra post verba δι' ὀλίγον Vatic. solus et Dionys. vocabulum πόνου addunt, quod quo modo «ad sententiam aptissimum» appellare possit Stahlius non intellego. Melius certe terrae infestissimae Syracusanorum mare, cuius imperium multos per annos exercebant Athenienses, opponitur. Πόνου ex glossemate χρόνου fortasse corruptum esse potest; cf. VIII, 91, 1. — Rectius Vatic. ἐποχωροῦσιν (cett. ἀποχ.) exhibet; in eodem alterum εἰ excidit.

71, 2 in Vatic. πάντων γὰρ ἤδη scriptum est; cf. adn. ad

55, 1. Superscripta est scriptura vulg. δῆ.¹ — § 3 Vatic. pro οὐ πάντων prave ἀπάντων exhibet, quod fortasse correcturae propter verba proxime antecedentia, quibus sane verba οὐ πάντων κτλ. rem paulo incuriosius inspicienti repugnare videri poterant, factae tribuendum est. In eodem partic. ἄν, qua aoristo ἀνεθάρσησαν posito nullo modo carere possumus, omititur, cf. VIII, 66, 4. Ceterum fortasse ἐπί τι ἡσώμενον scribendum est, cf. supra πῆ et infra ἀντίπαλόν τι; de collocatione cf. v. c. 77, 6. Idem mendum VIII, 11, 1 corr. Stahlius. — In § 4 pron. αὐτῶ, quod et Laur. et Vatic. praebent, rectene Stahlius eiecerit valde dubito, cum haec sententia sit: *in eodem exercitu* (, qui erat) *Atheniensium*; melius tamen fortasse verba τῶν Ἀθηναίων cum ἀκοῦσαι coniuncta malebat Kruegerus. — § 7 pro ἔνυμπασῶν in Vatic. est ἐνυφορῶν, quod correcturae simile est; idem infra melius αὐτοῖς exhibet, artic. τοῖς ante Λακεδαιμονίοις male omittens (opponitur enim τοῖς Ἀθηναίοις).

72, 2 in Laur. est ἐβουλεύοντο, quod cum ad ἐπενόουν optime conveniat recipiendum est, cf. V, 8, 4; fortasse etiam VIII, 11, 3 melius ex auctoritate Vaticani ἐβουλεύοντο scribitur, quanquam cum in γρ. sit ἐβούλοντο suspicio correcturae non abest. Contra VIII, 92, 5 ἐβουλεύετο (Laur.) et III, 43, 2 βουλευόμενον (codd. praeter Laur.) reicienda sunt. — § 3 in Vatic. post αἰ λωπαὶ verbum εἰσὶ, fortasse propter collocationem insolitam, omissum est; idem rectius in § 4 τε τῆ ἡσση praebere videtur.

73, 1 e Laur. potius ἀποχωρήσασα scribendum est, cum Athenienses hic rectius *discedere* quam *cedere* dicantur, cf. paullo infra: ὡς οὐ χρεὼν ἀποχωρῆσαι κτλ. et c. 75, 2: ἀπεχώρουν. — Infra in optt. codd. est λέγων ταῦτα ἃ καὶ αὐτῶ ἐδόκει (καὶ ἃ Pal., καὶ ἃ καὶ It., Aug.), quae verba talem sententiam habere existimabat Bauerus, Hermocratem *non simulata, sed ex animi sententia* dixisse; «nec tamen video», inquit, «cur hoc addiderit Thucydides, quasi de fide Hermocratis dubitatum

¹ Infra (διὰ τὸ ἀνώμαλον κτλ.) coniecturam Bekkeri: δι' αὐτὸ recte aspernatur Stahlius; sed quae intercidisse suspicatur (velut ἀνώμαλον τῶν ἐνυμβαινόντων), Thucydidem scripsisse vix crediderim. Fortasse fuit διότι, qua in scriptura tamen collocatio partic. τε paulum offendit. [Gertzius διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τ. ε. τ. ν. ε. τ. γῆς (εἶναι, ἀνωμάλως) ἠναγκάζοντο ἔχειν conicit.]

fuerit.» Classenius locum sic vertens: «was ihm aus *eigener* Vermuthung wahrscheinlich war» verba scriptoris non accurate attendisse videtur; Stahlius Bloomfieldium secutus ad remedium delendi (*λέγων . . . ἔδόκει*) decurrit, quanquam cur quicquam adscriptum sit minime liquet. Sed partic. *καὶ* ex noto illo Graecorum usu intellegenda esse videtur, quo cum proprie ad enuntiatum demonstrativum pertineat in enuntiato relativo ponatur, ut sensus hic sit: *ταῦτα καὶ λέγων, ἃ αὐτῷ ἔδόκει*; cf. Krueg. gramm. § 69, 32 adn. 13 et Herod. VI, 102. — Infra in Vatic. pro *προφθάσαντας* extat *διαλαβόντας*, quam scripturam vel correctura positam vel e meliore fonte ductam esse, quasi utrumque simul fieri potuerit, dicens recepit Classenius (cf. adnot. crit.). Sed quo modo librario ut pro *διαλαβόντας προφθάσαντας* scriberet in mentem venire potuerit, explicatum velim; contra Stahlius in archetypo Vaticani ^{*διαλαβόντας*} *προφθάσαντας* (i. e. correcturam vel interpretamentum *προδιαλαβόντας*) scriptum fuisse sagacissime suspicatur. Hoc loco Vatic. γρ., qui alibi fere cum Laur. consentit, *τὰ στενότερα τῷ χωρίῳ προφθ. φυλ.* corrupte praebet; cf. 53, 3; VIII, 7; 30, 2. — § 2 Vatic. minus bene simplex *πεπαυμένους* de militibus quieti se dantibus exhibet; in eodem *ἔτυχε γὰρ Ἡράκλεια ταύτην κτλ.* scriptum est (*αὐτοῖς Ἡρακλεῖ* in γρ.), qua re pron. *αὐτοῖς* paulo suspectius fit.

74, 1 temeritate sane insolita Stahlius verba *καὶ ἐπειδὴ* tamquam glossam verborum *καὶ ὥς* (sic Vatic., ut 75, 6, *ὥς* Laur., quod in *ὥς* corr. manus sec.) expunxit, quasi cuiquam ut talia interpretaretur in mentem venire potuerit. Classenius *καὶ ὥς* retinens «auch nach dieser ersten verderblichen Zögerung» vertit, quod adverbio *εὐθὺς* quod sequitur repugnat; melius Kruegerus «wie sie doch nach der erhaltenen Mahnung gesollt hätten» interpretatur, nisi quod verba *καὶ ὥς* in formulam quandam transiisse existimandum est (*alligevel, engang — ohnehin, einmal*), cf. VIII, 51, 2, ubi satis ridicule ea pro verbis: *καὶ τοῦ τοιούτου μὴ γενομένου* (praecessit *ἐκ τοῦ τοιούτου*) posita esse putavit Dukas, et III, 33, 2, ubi nunc nullo sano sensu e superioribus *καίπερ ἀτειχίστου οὔσης τῆς Ἰωνίας* auditur. — Infra etiam in Vatic. *ἀναλαβόντες* extat, ut nihil mutandum sit, cf. adnot. Kruegeri. — § 2 ante *ποταμῶν* artic. *τῶν*, quem om. Vatic., fortasse melius abest, cf. adnot. crit. Stahlii.

75, 1 ante *Δημοσθένει* Vatic. artic. τῶ omittit; eadem discrepantia codicum invenitur c. 21, 5, sed c. 80, 1 in artic. omittendo consentiunt; cf. ad VIII, 55, 1. — § 2 in Vatic. αἰσθεσθαι est, quam praesentis formam recte Stahlius Thucydidi abiudicavit (cf. qu. gr. 2 p. 66). Praeter locum VI, 58, 1 Laur. ubique (προ)αισθέσθαι exhibet (II, 93, 3; III, 83, 4; V, 26, 5; h. l.). — § 4 in Vatic. per dittographiam syllabae -εσ praecedentis ante ὄσον praepos. ἐς irrepsit, cf. VI, 70, 3, contra quem locum nihil valet V, 51, 2, quem ad praep. tuendam attulit Stahlius.¹ Rectius infra Vatic. προλίποι quam cett. προλείποι praebet; contra minus placet in eodem ὑπολειπόμενοι (cett. ἀπολ.), cum notio *relinquendi, deserendi* hic aptior notione *remanendi* sit; quanquam tam frequenter in his praepositionibus permutandis peccarunt librarii (cf. v. c. adn. ad 70, 8; 73, 1), ut equidem nonnullis locis alterutrum pro plane certo statuere verear. Ante ἀφανεῖ in Vatic. articulus τῶ scribitur; utrumque Thucydideum est, cf. I, 42, 2; 138, 3. Pron. τι, quod ante πάθωσι codd. praeter Vatic. addunt. dittographia litterae π ortum esse videtur. — § 5 Vatic. fortasse melius ἔφερον πάντες praebet; cf. tamen I, 113, 4. Pron. ἕκαστος, quod idem ante χρήσιμον addit, collocatione ipsa suspectius fit (cfr. Krueg. adnot.); accedit, quod in cett. pronomine omissio κατὰ τὸ χρήσιμον legitur, quo fit ut verba κατὰ τὸ dittographia litterarum proxime antecedentium (κατὸ, κατὰ τὸ) vel alio quodam modo orta et in archetypo Vatic. in ἕκαστος correcta esse suspicari liceat; nec enim ἕκαστος in κατὰ τὸ facile corrumpi potuisse credibile est [Gertzius κατὰ τὸ (σῶμα) conicit, cl. 74, 1.]. Infra in Laur. scribitur αὐτοί τε καὶ τὰ σφέτερα (multi codd. καὶ, Vatic. τε καὶ omm.); in eodem solo verba ὑπὸ τοῖς ὅπλοις [quae in ἐπὶ τ. ὄ. emendabat Pluygersius] desunt, et nescio an interpretandi causa addita sint; quibus additis ut partic. καὶ eiceretur librariis proximum fuit. Pro τε fort. γε scriptum fuit; quas particulas inter se permutari solere notissimum est. — § 7 melius Vatic. πεζούς τε (in lit.) et προσέχοντας praebet.

In confinio capp. 76 et 77 discrepant codd., cum in Laur. ὠφελεῖν. ἔτι καὶ κτλ., in Vatic. ὠφελεῖν τι. καὶ κτλ. scriptum sit.

¹ Eadem praep. VI, 65, 3 post προσελάσαντες irrepsisse videtur, qua deleta τῇ Κατάνη scribendum est.

Sed haec collocatio pronominis *τι* maxime insolita esset, et optime locutio usitata *ἔτι καὶ νῦν* verbis *ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων* variatur, ut scriptura Laur. haud dubie praeferenda sit. Infra ad *ἔχειν* quod praecessit fortasse convenientius *καταμέμφεσθαι* Vatic. exhibet (Laur. *-ψασθαι*), qui idem § 2 post *κατὰ* part. *τε* servavit. Laur. *ἐς τὰ ἄλλα* praebet, cf. Stahl. ad c. 24, 3. — § 3 in Vatic. est. (*καὶ ἀξίαν*) ἤδη, superscripto *δὴ*, cf. adn. ad c. 55, 1. — § 4 ante *ὀπλῖται*, contra atque indicatur, in Laur. solo *οἶοι*, in Vatic. *οἶ οἶ* scriptum est. — § 5 Vatic. part. *ἄν*, quam in cett. syllaba *ἀν-* hausit, servavit. — § 6 Vatic. recte *ἐχρῶ* praebet, sicut II, 62, 5 Laur. De participio *εἰρημένον* cf. adn. mea ad III, 52, 2. — In § 7 melius Vatic. *τό τε ξύμπαν* exhibet, cf. adn. ad III, 40, 4; in eodem est *διασωθείητε*, quod e *διαφύγητε* quod sequitur, nescio an correctura, ortum esse veri simile est; cf. VIII, 2, 4.

78, 2 melius in Laur. *ἐφεπόμενον* (subsequens) quam in Vatic. simplex scribitur. — § 3 praepositionem *ἐπὶ* (Vatic. *ἐν*) ante *τῇ διαβάσει* positam, sicut 80, 5 *ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κ.* (Laur. *παρὰ*), genuinam esse recte iudicavit Stahlius. — § 4 ἢ om. Vatic.; § 6 male *ἐκάτεροι* Laur. praebet.

79, 2 Vatic. *ἀπεχώρον* exhibet, sed cf. *ἀναχ.* bis in § 5. — § 3 in Vatic. *ἔτυχον γὰρ καὶ*, fortasse correctura (cf. ad 1, 3), scriptum est; idem infra post *μᾶλλον* partic. *γὰρ* inepte inculcat. — § 4 Vatic. male exhibet *καὶ ὁ Γύλιππος*; recte, opinor, post *ἀποτειχοῦντας* adv. *αὖ* praebet, quanquam si abest minime desideratur; et cf. idem verbum in plerisque codd. insertum c. 25, 9. — § 5 *μετὰ ταῦτα* (Vatic. *μ. τοῦτο*) de variis itineribus Atheniensium satis convenit. Eadem discrepantia VIII, 19, 1 codicibus inest, ubi videatur.

80, 1 in Vatic. solo ante verbum *ἐπιτηδείων* partic. *τε* propter iuncturam paulo inconcinnioremem membrorum, opinor, omissa est, quae apud Thucydidem haud insolita est, cf. Krueg. ad V, 11, 1 (2); VII, 84, 3, Plat. apol. p. 36 a; si vero sententiam spectes, h. l. particula invitus careas. — Infra in Vatic. est *καύσαντας*, quod minime scripturae Laur. *καύσαντες* praeferendum est, cum in loco simillimo c. 74, 1 in nominativo praebendo hi codices consentiant; nec flocci faciendi sunt loci quos quasi similes attulit ibi Classenius, quorum duobus (I, 31, 2; 53, 1) accusativus (vel dativus) locutionem *ἔδοξεν αὐτοῖς* nullo inter-

vallo interiecto subsequitur, tertio vero (I, 72, 1) participium non ad verba ipsa ἔδ. αὐτοῖς, sed ad gerundivum interpositum παριτητέα refertur. De nominativo conferendus est locus III, 36, 2, qui hoc insolitius constructus est, quod participium ἐπικαλοῦντες, si quidem sententia respicitur, non infinitivis ἀποκτεῖναι et ἀνδραποδίσαι applicatur. — § 2 in Vatic. omittitur vocabulum μέρος, sed cf. VI, 62, 2; VII, 43, 4; 58, 2. — § 4 articulum τὸ, quem ante πλέον Vatic. solus omittit, satis tuetur VII, 48, 4: πολλοὺς καὶ τοὺς πλείους (Poppo). — § 5 de παρὰ (τῷ ποταμῷ) vid. ad c. 78, 3. Ante μεσογείας artic. addit Vatic., sed cf. I, 100, 3, ubi ἐς μεσόγειαν est. In Vatic. pro activo μετέπεμψαν, quod a Thucyd. et Aristoph. usurpatum postea obsolevit, usitatius medium μετεπέμψαντο substitutum est (in γρ. est μετέπεμψαν); cf. Krueg. ad. I, 112, 3 (1). — § 6 melius Vatic. ἐπειδὴ quam Laur. ἐπεὶ exhibet, cf. c. 5, 4; in eodem rectius post ἀποτειχίζουσαν partic. τε additur.

81, 2 partic. ὥσπερ, quam ante προσέμιξαν libri praeter Vatic. praebent, cum dittographia (cf. c. 4, 4, ubi fortasse recte ἢ προύχουσα scribi iussit Badham.) facillime ex ὡς πρ oriri potuerit, defendere vix audeo; cf. tamen VIII, 23, 3: ὥσπερ ἔπλεον. Etiam I, 141, 1 an Laur. exquisitius ὥσπερ exhibeat dubito. — Infra Vatic. solus τῆς νυκτός τε male praebet; contra in partic. τε post ἐκκυκλοῦντο addenda (per compendium ÷ superscriptum, cf. ind. discr. c. 71, 5) cum ceteris consentit. Post δίχα in eodem pro δὴ (quo de adverbio cfr. adnot. Stahlii) scriptum est ἤδη, cf. ad 55, 1; superscriptum est δὴ. — § 3 correctorem Vaticani manifesto deprehendere licet, qui cum partic. καὶ ante πεντήκοντα numeri magni urgendi causa positam (de quo usu cf. Krueg. gr. § 69, 32 adn. 18 et eiusdem adnot. ad I, 44, 1) non intellexisset (cf. schol.: περιττός ὁ καὶ σύνδεσμος), ἑκατὸν addidit; omnes enim consentiunt, numerum in Vatic. scriptum nimium esse. Minorem aliquam distantiam antea indicatam esse, cui haec distantia opponatur, id quod Stahlius vult, minime necesse est, cf. v. c. Herod. III, 60: βάθος καὶ εἴκοσι ὀργυιέων (restituit Eltzius) et exx. a Krueg. l. l. allata. Interpretatio Vallae: *centum quinquaginta* cognationem quae codici quo ille usus est cum Vaticano intercedit demonstrat illa quidem; sed prorsus nihil de bonitate illius codicis inde efficitur. — Pro σωτηρίαν in Vatic. scribitur σωτήριον, quod propter τὸ ὑπομένειν

quod praecessit correctura illatum esse veri simile est; sed cf. VI, 60, 3 (in γρ. est σωτηρίαν). In Laur. ἀναγκάζονται ex -ζονται correctum est, qua re coniectura Dobreei ὅσ' ἂν ἀναγκάζονται scribentis commendatur; mendum plane simile V, 36, 1 correxit Poppo. — § 4 in Laur. scribitur ἐτύγχανέ τε — πόνω τε, posterius τε omittit Vatic.; prius expungere malebat Dobreeus, fortasse recte. In Laur. ante πολλῶ praep. ἐν intercidit; idem infra rectius ἐνθεν καὶ ἐνθεν partic. τε omissa exhibet (cf. II, 76, 3), sed eandem male post ἐβάλλοντο addit, nisi forte ἐβάλλοντο τότε scribendum est. — § 5 melius in Vatic. ἐγίγνετο (cett. ἐγένετο) scribitur.

82, 3 in Vatic. est ἐσβαλλόντες i. e. ἐσβάλλοντες, sed cf. Krueg. ad II, 68, 3 (2). Infra melius idem ταύτη τῇ ἡμέρᾳ quam cett. αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ praebet, nisi fortasse αὐτῇ ταύτη τῇ ἡμέρᾳ vel τῇ αὐτῇ ταύτη ἡ. (cf. VIII, 102, 1) scribendum est.

83, 2 in Vatic. ante Συρακοσίους, cum rasura fere quattuor litterarum sit, τοῖς scriptum fuisse videtur; sed cf. 82, 1. Infra pro μέχρῳ οὗ δ' Vatic. solus μέχρῳ δ' οὗ partic. δὲ transposita praebet; sed vid. Krueg. gramm. § 68, 5 adnn. 1 et 4 (add. III, 11, 3: ἐν τῷ αὐτῷ δὲ; III, 28, 1: ἐν ὄσῳ δὲ), et verba μέχρῳ οὗ in unam notionem quasi coaluisse videntur. — § 4 in Vatic. est πορεύεσθαι; sed cf. Cavallin in Actis Univ. Lund. XIX pag. 3.

84, 4 in Vatic. scribitur ἀσμένως, sed cf. IV, 21, 1. — § 5 Laur. fortasse rectius post ἐπίνετο partic. τε omittit (cf. 81, 4).

85, 1 in Vatic. fortasse propter aor. παύσασθαι qui sequitur χρήσασθαι pro χρῆσθαι scriptum est; sed cf. IV, 69, 3: ἀπολυθῆναι ὄπλα παραδόντας — χρῆσθαι. Aliter II, 4, 7 infinitivus χρήσασθαι verbo ipso παραδοῦναι adiunctus est. — § 2 recte Vatic. ξυνεκόμισαν praebet, qui idem § 4 paene solus προσβολαῖς servavit, quod verbum etiam c. 80, 1 post -λαῖς in Laur. intercidit.

86, 2 articulum τοῦ ante Γυλίππου Vatic. solus addit, cf. — ad III, 95, 1. — § 4 verba διὰ τοῦτο, quae cett. omnes omitunt, corrector cum verba ἀνθ' ὧν anteposita ad utrumque membrum particulis τε — καὶ positis referri non perspexisset addidisse videtur. In Laur. infra διὰ τὸ τοιοῦτον extat, quae forma Thucydidi usitatior est, cf. Stahlī adnot. ad VI, 33, 6. Post χρήμασι recte δὴ in Vatic. additur, qui post πείσαντες partic. τε in cett. codd. inepte positam omittit. — § 5 in omnibus fere

praeter Vatic. post τὴν interciderunt verba πᾶσαν ἐς ἀρετὴν, quae schol. et Aristides satis tuentur (cf. adn. Stahlii).

87, 1 verba καὶ δλίγω, quae post ὄντας Vatic. solus exhibet, quin pro spuriis habenda sint nullus dubito. Neque enim facile quo modo interciderere potuerint intellegitur, et causa cur adderentur verba διὰ στενοχωρίαν infra posita esse poterant, quibus ipsis supervacanea fiunt; fortasse etiam aliquid cui πολλοὺς opponeretur requirebatur. Accedit ad suspicionem augendam, quod satis insolite collocata sunt. — Infra ex utroque cod. ante πνίγος artic. τὸ addendus est. Melius Laur. ἐς ἀσθενείαν quam Vatic. ἐπὶ ἀσθενείᾳ praebet, cf. adnot. Stahlii et Arr. Anab. IV, 8, 2 (Bloomfield.). — § 2 manus pr. Laur. ξυννενημένων recte praebere videtur, quod in ξυννενηγεμένων (Vatic.) correxit manus sec. — Ante τοιούτῳ melius in Vatic. τῷ additur. — In § 3 in Vatic. part. μὲν post ἡμέρας oppositione adverbii ἔπειτα non intellecta, opinor, omissa est; in margine adscriptum est ἡμέρας μὲν, quae scriptura quanquam signo γράφεται non notata est haud dubie ex alio codice ducta est, eodem scilicet, unde librarius scripturas in γρ. adlatas petivit. — § 4 ante οἱ ξύμπαντες part. καὶ inepte addit Vatic.; in eodem cod. pro ἐξαιρεῖν, verbo satis raro (cf. lexx.), usitatius εἰπεῖν substitutum est.

LIBER VIII.

1, 1 scripturam Laurentiani μὴ οὕτω γε ἂν πανσυδὶ διεφθάρθαι restituendam esse censeo. Nihil enim infin. perf. cum ἂν apud ἠπίστονον positus offendit, cui in oratione recta respondet: οὐχ οὕτω γε ἂν διεφθαρμένον εἶη, cfr. II, 102, 6: ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἂν κεχῶσθαι δίαιτα, et Krueg. ad h. l. Bekkerus, quem edd. recentiores secuti sunt, pro ἂν e Vatic. solo ἄγαν scripsit; sed in hoc codice pro πανσυδὶ πᾶν scriptum est, quod cum errore mero fieri vix potuerit, πᾶν pro rariore verbo πανσυδὶ substitutum et ἂν in ἄγαν correctum esse videtur. Neque satis placet coniunctio adverbiorum vi simili eaque gravissima praedictorum ἄγαν·πανσυδὶ, cuius, si sententiam spectes, similitudinem fere nullam verbis I, 75, 1 positis: μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως, quem locum affert Bekk., inesse invenias. Vatic. γρ. cum Laur.

consentit. — Infra ἐπειδὴ δὲ (cett. ἐ. τε) in Vatic. scribitur, sed partic. adversativa hic non melius convenit; de partt. μὲν — τε coniunctis cf. Stahl. ad I, 144, 2, ubi sane Laur. δὲ praebet, ut est levissima in hac re codicum auctoritas. — In Vatic. est (ὅποσοι τίς τότε) αὐτοῖς θειάσαντες; sed rectius, opinor, αὐτοὺς cum ἐπήλπισαν solo coniungitur (Stahl.). Pro ἐπήλπισαν, verbo insolito, in Vatic. ἔπεισαν substitutum est. — § 3 in Vatic. omittitur adv. ὅθεν, quo, cum ἄν pro εἰάν Thucydides non posuerit, carere non possumus (Stahl.). — § 4 post ἐτελεύτα Vatic. τοῦτο addit, quod Classenius tamquam «für einen so verhängnissvollen Zeitabschnitt sehr angemessen» (sic scriptum legimus) recepit; sed deest in Laur., et cf. adnot. Stahlii. [In § 2 fortasse διπλασίους scribendum est, nisi cui forte verba καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης delere magis libeat.]

2, 1 Vatic. νομίζοντες praebet, sed aor. incohativus qui vocatur νομίσαντες hoc loco satis aptus est, nec ea res, quod post ἅμα in cett. codd. praeter Vatic. glossema ἡγούμενοι additum est, ad praesens tempus tuendum quicquam valet (Herwerd.). Post ἐλθεῖν in Vatic. solo additur partic. ἄν, quam repetitam loco I, 76, 4 adlato defendere sibi visus est Classenius; sed cum ibi partic. ἄν verbo regenti anteposita maiore spatio interiecto post infin. pendentem repetatur (cf. I, 136, 4), similitudo nulla fit. — § 2 in Vatic. soloece ὀργῶντας scribitur; idem ante οἰοί τ' inepte pron. αὐτοὶ addit, quod de Atheniensibus (ab sociis) destitutis dictum esse Class. statuit; sed melius abest, cf. adnot. Stahlii. — § 3 in Vatic. contra consuetudinem Thucydideam ἦν post verba ὡς εἰκὸς additur; cf. Stahl. ad VI, 72, 3. — § 4 minus apte in Vatic. πανταχόθεν δὲ scriptum est, cum res dictae hoc membro comprehendantur. Pro λογιζόμενοι in eodem est διαλογ., sed notio *ratiocinandi* hic minus convenit, nec alibi hoc verbo usus est Thucydides; praepositionem ε διενοοῦντο quod praecessit repetitam esse probabiliter suspicatur Stahlius, nisi forte correctura subest, cf. VII, 77, 7.

3, 1 in Vatic. forma recentior (v. Meisterh. gramm. inscr. Att. p. 56) Μηλιέως scribitur; eadem in omnibus codd. IV, 100, 1 extat, ubi formam Μηλιῶς restituendam esse censeo. Vatic. μεμφομένους exhibet, cf. simile vitium Laur. VII, 50, 2; in eodem solo ante Θεσσαλῶν artic. τῶν additur, cf. ad III, 95, 1.

4, 1 Vatic. solus ante χειμῶνι inutiliter αὐτῶ addit, cf. 3,

1; 5, 1; sed post τῷ pronomen facillime excidere potuit, et saepius in tali sermone additur. — In eodem infra εἴ τί που (cett. εἴ πού τι) scribitur, cf. 69, 4 (ubi in Vatic. est εἴ πού τι); sed c. 5, 3 omnes εἴ ποί (Vatic. corrupte που) τινα exhibent. Cf. I, 132; III, 34, 4. Ante ξυστελλόμενοι Vatic. inepte artic. οἱ addit. Infra in utroque est ἀποστήσονται; quod tamen apud διεσκόπουν repudiandum est.

5, 1 Vatic. male ὡς ἐς τριακοσίους praebet; idem mendum in Laur. 32, 2 est. — In § 3 Vatic. solus εὐθύς ἐκασταχόσε δεινὸς παρῆν, cett. αὐτὸς ἐκασταχόσε κτλ. exhibent. Utra scriptura bonitate praestet, addubitari potest; mihi quidem paulo aptius Agis ipse coram sociis milites vel pecuniam imperans Lacedaemoniis in urbe morantibus opponi videtur, ut Laurentiano fidem maiorem habendam esse censeam. — In § 5 Vatic. ante τροφήν ex interpretatione ἱκανήν addit, cf. c. 58, 5. Infra in cett. pro ἀποκτενεῖν est ἀποκτείνειν, in Vatic. ἀποκτεῖναι.

6, 1 in Vatic. est ὑπὲρ (τὸν αὐτὸν καιρὸν), quod ex ὑπὸ corruptum esse videtur. — § 3 ante verba ἐς τὰ μάλιστα, quae ipsa ὑπερβαλλόντως valere dicit schol., in Vatic. additur partic. καὶ, qua sermo nimius fit. — § 4 partic. εἰ, quae in Vatic. post τἄλλα repetitur, propter collocationem particulae τε molestior est. Idem rectius in § 5 fut. πέμψειν (cf. ad VII, 83, 4), sed infra (cum Italo) pro δέον formam recentiorem δέοντος exhibet.

7 Vatic. solus ἅμα δὲ τῷ ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθύς, cett. (et Vatic. in γρ.) τοῦ δ' ἐπιγ. θ. εὐθύς praebent. Pleniore formula Thucydides alibi (vid. adnot. Stahlii) utitur ille quidem; sed cum nihil esse videatur, cur verba ἅμα τῷ ἦρι abiecta sint (vix enim cuiquam *ver aestatis* offensionis esse poterat, quod fuisse suspicatur Stahlius), locum a correctore amplificatum esse potius crediderim. Infra restituenda est collocatio exquisitor Laurentiani ἄνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον τρεῖς, cf. III, 35, 1: Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαιμόνιον κεκρομμένον; in Vatic. verba ἐς Κόρινθον anteposita sunt, ut τρεῖς cum substantivo coniungeretur. — Scripturam τῶν ξυμμαχικῶν («*Bundescontingente*») loco Xenophontis (Cyrop. III, 3, 12) satis defendi recte adnotavit Kruegerus. Classenius e Vatic. τῶν ξυμμαχίδων, quae scriptura plurali ξυμμαχικῶν non intellecto, fortasse e c. 23, 5, irrepsisse videtur, recepit; sed vix

πόλεων intellegi licet (cf. 40, 1) et Thucydides potius *ξυμμαχίδες* solum posuisset (Poppo). Verba τῶν ξυμμ. pro spuriis habet Stahlius, sed originem glossematis parum credibilem proposuit. — Supra verbum *ἐπροσβέοντο* in Vatic. scribitur: *καὶ ἐπορεύοντο*, cf. adn. ad VII, 73, 1.

8, 2 scriptura Laur. *αὐτοῦς (πλεῖν)* ideo praeferenda est, quia dativus *αὐτοῖς* statim post *ἔδοξε* poni debuit; de acc. cum infin. locum III, 30, 1 conferri velim. Infra scriptura Vatic. *παρεσκευάζεν* aptior est, cum Chalcideus illo tempore nondum e Lacedaemone profectus esset. Ceterum ad accus. *Ἀλκαμένη* e superioribus non *πλεῖν* (Stahl.), sed *ἔχοντας* audiri haud dubie recte statuit schol., cum eadem classis Chium, Lesbum, Hellespontum aditura esset. — § 3 etiam in Vatic. (in litura) *ἡμίσεας* (non *ἡμισείας*) scribitur, qua re fit, ut formam femin. in *-εα* desinentem, quam antiquissimae inscriptiones quae quidem extent (saec. IV, cfr. Meisterh. gr. inscr. Att. pp. 19, 66) comprobant, Thucydidi abiudicare paullum dubitem. In Vatic. τὸν νοῦν μᾶλλον est, sed cf. VII, 19, 5 (Stahl.). Idem cod. ὕστερον ἐπιδιαφερομένας abundantia satis molesta exhibet, in cett. est ὕ. διαφερ.; praepositio in Vatic. addita esse videtur (cf. ad VII, 16, 1), nisi forte glossema ὕστερον in cett. praepositionem ipsam expulit.

9, 2 in Vatic. est *διατριβῆς γιγνομένης*, sed cf. ad VII, 49, 4. Idem *ἡσθάνοντο* exhibet; sed aoristus historicus h. l. satis aptus est, cf. c. 10, 1: *κατάδηλα μᾶλλον — ἐφάνη*. — In § 3 Vatic. solus *οἱ δὲ ὀλίγοι καὶ ξυνειδότες* praebet, quod praeferendum est, nisi forte in hoc et cett. post *-οι* artic. *οἱ* excidit, quo facto ut partic. *καὶ* adderetur proximum erat.

10, 1 post verba *ἐπηγγέλθησαν γὰρ* in Vatic. solo scholion *αἱ σπονδαὶ* additum est, quod propter pluralem *-θησαν* (de quo cf. Stahlii adn. crit. ad I, 126, 5) factum esse apparet; cum autem ludos ita ut indutiae simul indicerentur denuntiatos esse veri simile sit, his verbis facile caremus. Quod Classenius qui Vatic. sequitur scholiastam alia recensione atque ea, ex qua ductus est Vatic., usum esse dicit, explicatum velim, qua ratione ei qui verba *αἱ σπονδαὶ* in exemplari suo invenisset ea omittere in mentem venerit quove alio modo ea interciderint. Infra Vatic. male *Κενχρεῶν* praebet. — In § 2 veram scripturam

ὕπῃγον (cett. ἐπῃγον) servavit Vatic. — § 4 Laur. minus bene προσβαλλόντων exhibet, cf. VII, 82, 3.

11, 2 in Vatic. solo ἔπειτ' ἔδοξεν part. δὲ omissa scribitur, cf. ad VII, 66, 2. — In § 3 Ἀλκαμένη (Vatic.), quod propter collocationem verborum ὑπὸ τῶν ἐφόρων reiciendum est, fortasse itacismo debetur. In eodem est ἐβουλεύοντο, cf. ad VII, 72, 2.

12, 1 in Vatic. recte post φθῆσονται partic. τε additur; idem πρὶν ἢ, formam non vere Atticam, et τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμφορὰν, quae verba perversa interpretatione orta esse videntur, exhibet. Scriptura eiusdem: ὅτι ἦν — πείσει (cett. ὅταν — πείσειν) correctori, qui transitione ab enuntiato obiectivo ad modum infinitum facta (cf. I, 87, 4 et Krueg. gramm. § 59, 2 adn. 10) offensus erat, haud dubie tribuenda est. Collocatio Laur. λέγων ἀσθένειαν an exquisitior sit dubito, cf. similem disiunctionem substantivi et genetivi inde pendentis VII, 2, 3; III, 37, 4, et participium interpositum III, 109, 2 (διαβαλεῖν ἐς τοὺς ἐκείνην χηρῶν Ἑλλήνας); certe hanc transponendo mutare facilius alicui in mentem venire poterat. Infra Vatic. solus recte πιστότερος.

13 in Vatic. ante verba ἀπὸ τῆς Σικελίας artic. αἱ omissus est, fortasse ut ad ἀνεκομίζοντο referrentur; sed ad νῆες, cum antea commemoratae sint (cf. VI, 104, 1; VII, 7, 1), articulo inviti caremus; cf. infra τῶν ἀπὸ τῆς Σ. νεῶν. Idem solus ξυνδιαπολεμήσασαι (cett. ξυμπολ.) exhibet, quod certe satis convenit, quanquam nullo fere sententiae damno praepositio abesse potest. Praep. ξυν- in verbo ξυγκαταδιωχθείσας c. 28, 1 iure damnavit Class.

14, 1 μὲν partic. post αὐτοὶ posita, cum nihil opponatur, vix ferri potest, nec pronomen ipsum satis aptum est; an illa deleta αὐτοῦ scribendum est? — § 2 rectissime in Vatic. γενομένων pro λεγομένων scribitur. — § 3 διαβάντες δὲ ex utroque scribendum est; partic. δὲ in Vatic., nisi quid in enotando erravi, per compendium scripta est. Pro οἱ Κλαζομένοι εὐθύς in Vatic. est εὐθύς οἱ Κλ., quae transpositio adverbii propius participium admovendi causa facta esse videtur (cf. VII, 1, 4); contra in eodem infra collocatio ἐν τειχισμῷ τε πάντες (cett. πάντες ἐν τειχ.) magis placet.

15, 1 in Vatic. pro μεθεστηκνίας (cf. 76, 3) interpretamentum ἀφεστηκνίας positum est. Idem οὐκ ante ὀλίγας praebet, quod quidem usitatius est, neque tamen dubito quin μὴ servari

possit, cum infinitivus praecedat, cf. VII, 15, 1; nihil certe valet, quod infra *οὐ πολὺ ὕστερον* scriptum est, quae verba in formulam quandam transierunt. — § 2 melius Vatic. ante *προθυμία* artic. *ἡ* addit, cf. VII, 70, 7.

16, 1 in Vatic. solo post *ἄμα* omittitur partic. *καὶ*, quae ob verba *καὶ ὁ* praecedentia facile addi poterat; sed cf. VI, 99, 2: *καὶ ἄμα καὶ*; III, 112, 4, IV, 1, 3, V, 33, 1: *ἄμα δὲ καὶ*. Neque melius idem *τῶν* ante *Κλαζομενίων* addere videtur. — § 2 Vatic. *ἐξανήγετο* praebet; sed *προανήγετο*, quod in cett. extat, melius de Strombichide *antequam* naves Peloponnesiaca advenirent exeunte dicitur. Praep. *ἐξ-* ad repetitionem praepositionis *προ-* (*αισθόμενος*) evitanda substituta esse videtur, cf. ad VII, 2, 3; sed cf. II, 79, 6; IV, 33, 2. — § 3 Vatic. solus recte *οἱ πεζοὶ* exhibet. In eodem post *αὐτοὶ* partic. *τε* additur, quae cum de militibus *sua sponte*, reditu ducis non expectato, castellum diruentibus *αὐτοὶ* pron. positum sit, minime ferri potest. In reliquis codd. post *πόλεως* artic. *τὸ* deest, qui si de muro urbis Teiae ageretur (Stahl.) necessarius esset; sed rectius de castello quodam (cfr. c. 20, 2, ubi Stahlius verba *ἐν τῇ Τέῳ* expungit) intellexit Kruegerus, ut verba *τῆς Τηίων πόλεως* e locutione adverbiali *πρὸς ἠπειρον* pendeant, cf. eiusd. adn. ad II, 96, 4 et omnino Madvig. *bem. u. e. p. d. griech. wortf.* p. 73 sqq.

17, 2 post *τάς* codd. praeter Vatic. *τε* addunt; causa particulae omittendae ea fuisse videtur, quod post *φθάσαι* poni debuit; sed traiectio lenissima est. — In fine capitis Vatic. corrupte *ἐγεγένητο* praebet.

18, 2 post *τοῦ πολέμου* in cett. intercidit artic. *τοῦ*, quem recte e scriptura Vatic. *τούς* elicuit Class. — § 3 *κατὰ ταῦτα* etiam Vatic. exhibet, quo in codice initium capitis sequentis haec verba faciunt.

19, 1 Vatic. *μετὰ δὲ τοῦτο*, cett. non minus bene *μετὰ δὲ ταῦτα* praebent, et cfr. 22, 1 et locus simillimus 59, 1.

20, 1 pro *ναναρχία* est *ναυμαχία* in Vatic., qui mendum idem 33, 1; 39, 2; 85, 1 habet.

21 in Vatic. pro *δυνατῶν* scriptum est *δυνατωτάτων*, quod frustra defendit Classenius; subridicule enim putat, sescentos (*ἐς διακοσίους μὲν — τετρακοσίους δὲ*) partem solum potentissimorum fuisse, quasi potentes i. e. optimates multis partibus plures fuerint. Positivum, non superlativum etiam I, 24, 5;

II, 65, 2; III, 27, 3; 47, 3; V, 4, 3, paulo supra de optimatibus posuit Thucydides. Eandem scripturam etiam 48, 1; 63, 3 in Vatic. invenimus, quam correctura ortam esse ostendit repetitio. — Infra in eodem solo post *νειμάμενοι* legitur *κατειχον*, quod verbum a correctore coniunctione participii subiecto appositi et genetivorum absolutorum, quae usui Thucydideo maxime convenit (cf. Krueg. gramm. § 56, 14 adn. 2), non intellecta additum esse apparet; ceterum cfr. adnot. Stahlii.

22, 1. οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας ἄνευ τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες ἀποσιῆσαι τὰς πόλεις καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡς πλείστοις σφίσι ξυγκινδυνεύειν] quas difficultates in hoc loco inesse adnotavit Madvigius (adv. crit. I p. 333), explanatione a Stahlio prolata, cui assensus est Classenius, non magis quam transpositione verborum καὶ βουλόμενοί ab Herwerdeno facta solutae sunt. Durissime enim infin. ἀποσιῆσαι cum locutione οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας coniungitur, et sicut verba ἄνευ τε — πόλεις et στρατεύονται — Λέσβον inter se referri possunt, ita hoc in verbis καὶ βουλόμενοι — ξυγκινδυνεύειν et ὁ πεζὸς κτλ. per sententiam fieri minime licet. Krueg. infinitivum ἀποσιῆσαι e participio παρόντες pendere statuit, quod non magis placet. Verbum παρόντες corruptum esse certissimum habeo; nec enim nostri satis similis est locus II, 11, 3 (πλήθει ἐπιέναι), quem affert Stahlius. Quod autem Madvigius l. l. πειθοῖ πειρῶνται scribendum esse censuit, hoc propter verba quae sequuntur: στρατεύονται κτλ. minime convenit. Equidem etiam verbum ἄνευ corruptum esse potius putaverim, ut scribendum sit: , ἅμα τε Πελοπ. πλήθει πειρῶντες κτλ., qua scriptura restituta inter se ἅμα τε et καὶ — ἅμα referuntur; quae particularum coniunctio et loco Platonis (Gorg. p. 497 b): ἅμα . . τε — καὶ ἅμα κτλ. et locis plurimis Thucydideis, quibus ἅμα μὲν — ἅμα δὲ ponuntur, satis defenditur. De activo verbi πειρῶν cum infin. coniuncto v. lexica. Membra sermonis inverso ordine inter se referuntur. [Gertzius παρόντ(ων ἀξιοῦν)ες conicit, qua in scriptura verba πλήθει παρόντων minus conveniunt.] — Infra in Vatic. est *Εὐάδας*, in Laur. (et Vatic. γρ.) *Εὐάλας*, quorum nominum neutrum alibi scriptum extat, ut utrum praestet vix diiudicari possit; hoc Stahlius qu. gr. 2 p. 53 praetulit.

23, 2 in Vatic. est *Χίαν μίαν ναῦν*, quae collocatio certe non melior quam vulgata *Χ. ν. μ.* est. Infra pro *ἐάλωκεν* idem

ἑάλω praebet, quod e § 4, ubi ἑάλω scribitur, illatum esse potest; melius enim post praesens historicum perfectum de re effecta ponitur, cf. III, 29, 1 (Stahl.). — § 4 Vatic. solus sanam scripturam παραπέμπει exhibet; in cett. est παρέπλει, ex παρέπλει infra posito, post quod iidem codd. verba ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν repetunt, ortum. Ceterum propter ὄρμησεν et παρέπλει malueris παρέπεμπε. — In § 5 post verba τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν adiectivum πεζόν, quod collocatione ipsa suspectum fit, addit Vatic.; sed plane supervacaneum est nec satis veritati convenit, quoniam hic exercitus non proprie πεζός, sed classarius fuit, cf. § 4.

24, 2 Vatic. solus post τείχη verbum ἀπήραν exhibet, quod a correctore cum verba ἔκ τε Οἰνουσσῶν κτλ. cum δομώμενοι cohaerere non intellexisset additum esse apparet, nisi ἀπήραν ex ἀνήρουν (ἀ εἶχον — τείχη) corruptum est, quam in partem interpretatio Vallae (*quos muros in terra habuerunt diruerunt*), qui codice cognatione quadam cum Vatic. coniuncto usus est (cf. ad VII, 81, 3), ducit; cf. tamen adn. ad VII, 36, 5. Verba καὶ ἔκ τῆς Λέσβου post illa τὰς ἔκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς satis molesta iure fortasse expunxit Classenius [Gertzius tamen c. 44, 3 et c. 100, 2 conferri satis apte iubet], sed in origine glossematis explicanda parum placuit. — § 3 scriptura Vatic. Βολίσκω (Laur. et Vatic. γρ. -σσῶ) testimonio Herodiani firmatur. — § 4 dubito scripturane Vatic. ἠὺδαιμόνησάν τε vulgatae εὐδαιμονήσαντες praeferenda sit; nihil enim obstat, quin etiam participium aoristi sensu incohativo positum esse putemus (cf. adnot. Kruegeri), ut vertatur: cum beati facti sunt (non: essent), simul etiam etc. Illud unum scripturam Vatic. commendat, quod ἠὺ- scriptum est, cum saepissime in verbis ab εὐ- incipientibus augmentum omiserint codd.¹, qua omissionem facta mendum facile oriri potuit. — Infra pro τόσῳ idem τοσῶδε praebet, quod ne in τόσῳ δὲ (cf. I, 37, 5) corrigatur, καὶ partic. addita prohibet. — § 5 in Vatic. post ξυμμάχων verba interpolata μεθ' ὧν leguntur; recepit ea Classenius, quem copiose in adnot. refutavit Stahlius.

¹ Velut in ultimis verbis Phaedri Platonis (p. 279 c) καὶ ἐμοὶ ταῦτα συνηύχου (vulg. συνεύχου) scribendum esse videtur, qua demum scriptura restituta verba quae sequuntur: κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων sanam sententiam praebent.

Ceterum ex utroque καὶ ἀγαθῶν (vulg. καγ.) scribere praestiterit, cf. Stahl. qu. gr., p. 35. Infra Vatic. ξυγκινδυνεύειν, Laur. κινδυνεύσειν exhibent; ξυν- praep., cum VI, 105, 2 in Vatic. eodem solo addatur, suspectior fit, de futuro cfr. adn. ad VII, 83, 4. — Pro ξυναιρεθήσεσθαι in Vatic. scribitur ξυνανααιρεθήσεσθαι, quod cum una destruendi notionem habeat (cf. Lycurg. in Leocr. 60) mimine defendi potest; sed aptissime de potentia Atheniensium deficiente ξυναιρεῖν, cui verbo significatio *conficiendi* (II, 51, 3), *consumendi* (Dio Cass. XXXVII, 13, 2) inest (Arnold.), dictum est. Stahlius ἀνααιρεθήσεσθαι scribens syllabam ξυν- e verbo ξυνέγνωσαν quod sequitur ortum esse suspicatus est;

sed correcturam (^{αν} ξυναιρεθήσεσθαί) in archetypo Vaticani fuisse veri multo similis est, cf. ad VII, 26, 3. — § 6 Vatic. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους exhibet, sicut in § 2 τὰς ἐκ τῆς Λέσβου.

25, 1 pro Σκιρωνίδου Vatic. praebet Κιρωνίδου, sicut c. 54, 3; sed hoc nomen nusquam alibi, illud etiam [Demosth.] LVIII, 17 extat. — § 2 ante ξυμμάχοις in Vatic. solo artic. τοῖς additur, sed cf. v. c. VII, 82, 1: τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχοις. — § 3 pro προεξάρξαντες, quod Laur. fere solus exhibet,

in Vatic. est προεξαίξαντες (^α cett. προεξάξαντες), quam scripturam loco Herodoti (IX, 62) allato defendunt edd.; sed sicut illic verbum προεξαίτσειν optime de singulis militibus ex ordine *prius prorumpentibus* dictum est, ita nostro loco προεξάρχειν, quod verbum recentiores quoque usurparunt (cfr. Lobeck. ad Phrynich. p. 287), de uno exercitus cornu ante ceteros *pugnam incipiente* commodissime positum est. — § 5 Vatic. solus pro ἀμφοτέρων praebet ἀμφοτέρωθεν, quod adverbium genetivo partitivo non intellecto substitutum esse apparet; optime enim dicitur: *Iones utriusque exercitus*, cf. IV, 61, 2: οἱ — Δωριῆς ἡμῶν.

26, 1 in omnibus codd. praeter Vatic. ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας scribitur, qui verborum ordo eo quem Vatic. praebet (ἀπὸ Σ. καὶ Π.) hoc melior est, quod Peloponnesiorum naves (triginta tres) plures quam Siceliotarum (viginti duae) erant. Transpositio ideo facta esse videtur, quia in proximis Siceliotarum priorum mentionem facit scriptor. Post ξυνεπιλαβέσθαι in cett. καὶ intercidit; quanquam minime necessaria h. l. particula est. Recte Θηριμένει scripsit Bekkerus, quam formam Laur. 29, 2; 38, 1; 43, 3; 52, 1 servavit; Vatic. ubique Θηραμ. ex-

hibet. — Infra scriptura Vatic. *Λέρον* (cett. *Ἐλεόν*) vera esse videtur, quanquam verba addita *τὴν πρὸς Μιλήτου νῆσον* ad situm Leri insulae non optime conveniunt, cf. interprett. — § 3 in Vatic. adverbium *οἴπερ* genetivo partitivo *τοῦ κόλπου* non intellecto in *οὗ ὑπὲρ* correctum est.

27, 2 in Vatic. *ἔσται* in *ἔξέσται* interpretandi causa mutatum est, sicut supra in omnibus *ἔξεσιν* additum legimus. Pro *παρασκευασμένοις* in Vatic. est *παρεσκευασμένοις*, quod propter verba anteposita *καθ' ἡσυχίαν* minus convenit, cfr. adnot. Stahlii; qui tamen rectene coniecturam Dobreei, facilem illam quidem, *-νους* receperit dubito; dativus enim post accusat. *εἰδόμενος* positus et multis verbis interiectis et ea re, quod proxime subsequitur verbum *ἔσται*, excusatur. — Post *ἀγωνίσασθαι* idem solus verba *ὅποι τε βούλονται* addit, quae et propter *ὅποι* (*ὅπου* coniecit Poppo) et ob partic. *τε* ferri nequeunt; Stahlius *ὁπότε βούλονται* scripsit, et sic scripta fortasse ad verba *ἐν ὑστέρω* adscripta fuisse possunt; spuria enim ea esse collocatione ipsa veri similis fit. — § 3 Dobreeus melius *ἄν* post *τὴν πόλιν* addidit; cett. edd. *καὶ* (*ταῦ μέγ.*) in *κἄν* correxerunt, quod propter collocationem particulae *ἄν* ad utrumque dativum pertinentis minus placet. — Infra Laur. paene solus verba *καθ' ἐκουσίαν* omittit, quae spuria esse videntur. Opponuntur scilicet inter se *μετὰ βεβαίου παρασκευῆς* et *ἢ* (quod idem atque *εἰ δὲ μὴ* valet, cf. Krueg. ad I, 78, 4 (3), ubi Stahlius auctoritate Laurentiani spreta interpretamentum *εἰ δὲ μὴ* in cett. codd. substitutum retinere non debuit¹) *πάνυ γε ἀνάγκη*, qua antithesi non intellecta *καθ' ἐκουσίαν* additum est, quod adiectivo *προτέρω* sequente plane supervacaneum est. Dobreeus verbis *καθ' ἐκουσίαν* omissis *καὶ πάνυ γε ἀνάγκη* scribi voluit; sed talia dicens Phrynichus de potentia Atheniensium nimium detraxisse videtur, neque sic

¹ Qua particulae *ἢ* vi parum intellecta locum sanissimum [Xenophon- tis] de rep. Athen. II, 12 edd. certatim corrigendo temptaverunt, cuius haec sententia est: *accedit, quod* (Athenienses ceteras civitates) *ad alios, qui- cumque nobis adversarii sunt, importare non sinent; nam* (nisi non sinent i. e.) *si sinent, imperio maris non utentur.* De coniunctione adv. *ἄλλοσε* et relat. *οἴτινες* cfr. Thucyd. V, 18, 7 (*ἄλλοθί που, ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν*), Plat. Lach. 181 e: *ἄλλοθι . . ἐν οἷς*, Isocr. VII, 39: *ἐνταῦθα . . παρ' οἷς*; vid. etiam Gertz. ad Sen. de benef. VII, 3 (p. 255), Madv. gr. Lat., § 317 adn. 2, Krueg. gramm. § 66, 3 adn. 2.

origo additamenti explicatur. — In § 4 omnes praeter Vatic. (*καιρός*) εἴη praebent, Vatic. ἦ exhibet; illud fortasse retineri potest, cf. VII, 48, 3.

28, 2 in cett. praeter Vatic. post *-κὰς* artic. τὰς intercidit. Ceterum ἄλλ' ἦ scribendum est, cfr. adn. mea in Ephem. Philol. Septentr., n. s., VII p. 296. — § 4 Vatic. solus post τὸν Ἀμόργην glossema τὸν Πισσοῦθνον addit.

29, 1 Vatic. melius δώσειν ἔφη praebet (cett. ἔφη δώσειν), nisi forte ἔφη glossema est, quod verbum IV, 28, 4 in omnes codd. praeter M. irrepsit (cf. ad VII, 21, 4). — § 2 in eodem correctura insulsa οὐκέτι ναύαρχος ὦν scriptum est; neque enim umquam Therimenes ναύαρχος fuerat, cf. c. 26, 1. — Infra Madvigius (Adv. crit. I p. 333) veram scripturam πενήκοντα τριάκοντα restituit, cuius vestigium in Laur. π. τρία praebente (Vatic. π.) extat. In fine capitis haud dubie δσαι πλείους scribendum est; nihil enim sequitur, quod dativo δσω aut in verbis aut ad sententiam apte respondeat.

30, 1 pro τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις in Vatic. paene solo correctura οἱ — Ἀθηναῖοι scriptum est, cf. I, 72, 1 et Krueg. ad h. l. — Idem minus commode προαφιγμένοι exhibet; item dubito rectiusne καὶ τὰς ἄλλας πάσας praebeat, quod fortasse e scriptura vulgata πάσας καὶ τὰς ἄλλας corrigendo ortum est. — In § 2 tres scripturae in codd. traditae sunt; Laur. ἀγαρόντες — λαρόντες, Vatic. γρ. ἀγαρόντες — λαρόντες (cf. ad VII, 73, 1), Vatic. cont. ἀπολιπόντες (ἐν om.) — λαρόντες praebet, quarum scripturarum tertia e secunda correctura facta esse videtur. Pro ἀγαρόντες Krueg. ἄγοντες restituit.

31, 4 pro ἐσβαλόμενοι in Vatic. est ἐσβαλλόμενοι, quod parum convenit.

32, 1 in Vatic. exquisitius scribitur Λεσβίων ἀφικνοῦνται πρέσβεις (cett. Λ. π. ἀ.); idem solus ante ἀποσιῆναι adv. αὐθις exhibet, quod ut adderet vix cuiquam in mentem venire poterat; cf. tamen VII, 79, 4. Post χειμασθεισῶν in eodem cod. verba καὶ πλανηθεισῶν scripta sunt, quae certe scholiastes interpretans: ἦγουν διασπαρεισῶν ὑπὸ χειμῶνος in exemplari suo non invenerat. Scriptura eiusdem ἄλλοι correcturae suspicione non caret. — § 3 Vatic. solus artic. ante verba Ἀστύοχος et λόγον praebet; προσφέρειν λόγον articulo omissio III, 109, 1 positum est.

33, 1 artic. τῶν ante Κορινθίων om. Vatic.; in eodem scri-

bitur ἔχων ἦλθεν, sed Thucydides fere semper haec verba ita collocata ponit, ut participium ἔχων et obiectum eius verbo ἦλθεν interposito separentur, v. 8, 1; 27, 4; I, 9, 2; V, 7, 5; VI, 37, 2; IV, 70, 1 (hunc locum in contrariam partem perperam traxit Stahlius ad I, 9, 2); cf. III, 51: ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες. — De verbis ὑπὸ νύκτα (§ 3), quae in Vatic. solo extant, idem fere valet quod supra (ad 32, 1) de adv. αὐθις dixi. — § 4 pro πρὸς αὐτὸν in Laur. (et Vatic. γρ.) corrupte παρ' αὐτῶν scribitur, unde scriptura Vatic. ἀναζητήσαντες παρὰ τῶν κτλ. originem duxisse videtur.

34 in Vatic. est ὡς εἶδον, in Laur. ὥσπερ ἰδόντες, quarum scripturarum originem ὥσπερ εἶχον ἰδόντες fuisse quae in ὥσπερ εἶδον ἰδόντες corrupta sit suspicatur Stahlius. Sed locutionem ὥσπερ εἶχον sicut adv. εὐθύς (cf. Krueg. gramm. § 56, 10 adn. 3) participio sequente positam nusquam me legere memini (nam dissimilis est locus Xen. Anab. IV, 1, 19, cuius similes plurimi sunt); quam ob rem Thucydidem ὥσπερ εἶδον scripsisse et haec verba in Laur. glossemate ἰδόντες recepto corrupta, in Vatic. ὥσπερ in ὡς correctum esse potius crediderim; cf. c. 23, 3 et ad VII, 81, 2. [Gertzius ὥσπερ εἶχον scriptum fuisse suspicatur.] — Infra ἐπεδίωκον, quod codd. praeter Vatic. (ἐδ.) praebent, ideo repudiavit Stahlius, quod ἐπιδιώκειν fugientes vel fugatos insequi esset; sed vid. III, 33, 3; 111, 3; Xen. Anab. IV, 1, 16, neque quod discrimen significationis esse statuit, quicquam veri habere videtur. In Vatic. omittitur καλούμενον, quo verbo propter collocationem verborum inviti caremus.

35, 2 artic. τῆ (Μιλήτῳ) Vatic., § 3 artic. τῷ (Τροίπῳ) Laur. omiserunt. — § 4 Vatic. solus ἀπελθόντες recte exhibet.

36, 2 in Vatic. est ἐπι Θηριμ. παρόντος, in cett. ἐπι Θηρ. π.; illa scriptura loco c. 38, 1, ubi de profectioe Therimenis narratur, commendari videtur, sed fortasse usus paulo rarior praepositionis ἐπι participio addito positae (v. Matthi. gramm. § 565, 1) causa corrigendi fuit. Collocationi insolitae partic. ἐπι haud ita multum tribuo.

38, 1 partic. δὲ Vat. omittit, qua re asyndeton non ferendum oritur; contra fortasse melius in Laur. post Θηριμένης partic. μὲν abest, cum verba praeposita μετὰ δὲ κτλ. ad utrumque membrum non aequae pertineant. — § 2 Vatic. melius κρατοῦντες καὶ γῆς quam Laur. κρατ. τῆς γῆς praebet; sed paulo

infra consuetudini Thucydidis convenientius (cf. lex. Betantii) *ἐκ γῆς* in Laur. (artic. addit Vatic.) scribitur. Ceterum cum *THΣ* et *ΓHΣ* eodem fere modo in codd. scripta sint, facile dittographia vel omissione errari poterat. — § 3 ante *Τυδέως* et § 4 ante *Πεδάριος* in Laur. artic. additur, qui hoc saltem loco satis aptus est. — § 5 pro *ἐπεὶ* in Vatic. est *ἐπειδὴ*, quod hic, ubi in narratione progressus non fiat, minus convenire recte adnotavit Stahlius; idem cod. certe non melius *ἀποχωροῦντες* praebet.

39, 1 in Laur. praepos. verbi *ἐπέπλει*, quod hic unice aptum est, intercidit; cf. 107, 1. — § 3 in Vatic. est *προσέβαλλον*, sed ex iis quae infra sequuntur (*ἐκ τῆς Μήλου*) eos re vera naves appulisse apparet, ut *προσέβαλον* praefendum sit, cf. ad 31, 4. Idem cod. verbum *κενὰς* omittit, quod spurium esse vix crediderim; etiam artic. *αἱ* ante *διαφυγοῦσαι* deest, quo carere non possumus.¹ — Infra pro verbis *ἐν τῇ Σάμῳ* in Laur. verba *ἐν τῇ νήσῳ* scripta sunt, quae infra pro *ἐν τῇ Μιλήτῳ* (§ 4) in Vatic. scripta legimus, ut origo discrepantiae communis esse videatur; cum autem haec verba illo loco posita intellegi possint, in hac codicum inconstantia Laurentianum sequi fortasse praestiterit. Ceterum fortasse *πλεῖον* (vel *πλέον*) i. e. *μᾶλλον* scribendum est, cf. Krueg. ad III, 67, 5 (3); collocatio enim adiectivi *πλείω* satis insolita offendit («τὸν πλείω?» Krueg.) et verbis proxime antecedentibus cursum longiorem factum esse satis dictum est. *Πλε(ι)ον* in Laur. VII, 63, 3 in *πλείω* transiit. — § 4 ante genitivum finalem (*τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι*), qui apud Thucyd. satis frequens apparet (cf. Krueg. ad I, 4), adverbium *χάρις*, quod cum infin. nusquam iunxit neque omnino nisi V, 70, 1 posuit Thucydides, in Vatic. correctura additum est.²

40, 1 in Vatic. pro *πέμποντες* scribitur *πέμπαντες*; sed participium praesentis temporis de legationibus saepius missis (cf.

¹ Similiter I, 122, 2 in omnibus codd. praeter Laur. ante *διαφοραὶ* artic. *αἱ* excidit, quo addito controversiae quae Peloponnesiis cum Atheniensibus intercedebant accuratius significantur.

² Idem genitivus finalis VI, 8, 3 restituendus est, ubi mire infin. *γίγνεσθαι* et *ψηφισθῆναι* cohaerent; neque enim ideo illa contio habita est, ut qua ratione (*καθ' ὅτι*) cetera quae opus essent decernerentur deliberarent, sed ob id ipsum, ut decernerentur. Scriptum fuit: *καὶ (τοῦ) τοῖς στρατηγούσις κτλ.*

38, 4) melius dicitur (Stahl.). — § 2 pro *αὐτομολία τε ἐχώρησαν* (Vatic.) in Laur. scribitur *α. τε ἐχρήσαντο*, quod an restituendum sit dubito. Neque enim *χωρεῖν* verbum ipsum neque verba significatione simili praedita dativo addito vulgo ponuntur; contra usus periphrasticus verbi *χρησθαι* consuetudini cum Graecae tum Thucydideae convenit. Affertur ad dativum excusandum locus I, 90, 1: *ἦλθον πρεσβεία*; ubi Laur. melius *πρεσβείαν* exhibet, cf. Dem. XIX, 163: *ἀπήραμεν τὴν πρεσβείαν* et Kruegg. gramm. § 46, 5, Thuc. I, 15, 2. Similiter III, 81, 2 in codd. fere omnibus *ἀπεχώρησαν* pro *ἀπεχρῶντο* vel *ἀπεχρήσαντο* extat. — Ante *πολλοὶ* in Laur. deest articulus, qui non desideratur.

41, 2 pro *ἐκπορθεῖ* in Vatic. scribitur *ἐπόρθει*, sed cf. IV, 57, 3.

42, 2 Vatic. minus bene collocationem *ὄντος ἤδη* praebet. Verba *τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου*, quae male cum pronom. *ταύτας* iunxisse videtur Kruegg., fortasse delenda sunt; sed vocabulum *ναῦς* in suspicionem vocare non debuit Herwerd., quod satis tuetur collocatio.

43, 1 pro *προσβαλόντες* in Vatic. interpretamentum *προσπλεύσαντες* positum est, cf. adn. Stahl. — § 2 post *ἅπασαι δ' ἤδη* Vatic. solus *ἅμα* addit, quod plane abundat, cf. VI, 42, 1; Stahl. IV, 30, 4: *ἅμα γενόμενοι* affert, sed *ἅμα οὔσαι* saltem poni debuit. — § 4 post *σπένδεσθαι* in Vatic. *ξυνθήκας* scribitur, quod quin insiticiū sit non dubitari potest. Neque enim, si *σπονδὰς* auditur, ideo *τρίτας* pro *ἐτέρας* (cf. c. 57, 2) poni necesse erat, id quod vult Class., cum de condicionibus, non de numero agatur et foederi pristino (c. 37), quod solum tunc valebat, novum quod facturi erant opponatur; ceterum verba *σπονδὰς* et *ξυνθήκας* ad sententiam nihil inter se differunt.

44, 1 verbum *ἐπικηρουκευομένων* genetivum absolutum impersonaliter positum esse rectissime statuit Class., cf. adn. mea ad III, 82, 1; nam si genet. *ἀνδρῶν* ad *ἐπικηρουκευομένων* referendus esset, haud dubie antepositus fuisset, cum genetivo *τῶν δυνατωτάτων* addi minime necesse esset. Corrector Vatic. hoc usu rariore non intellecto *ἐπικηρουκευόμενοι* substituit. — Correcturam lenissimam *πεζῶν* (codd. *πεζῶι*), quam praecepit Class., aspernari non debuit Stahl. Diversum mendum infra (§ 2) corrigendum est, ubi codd. *πρὸς τὴν* i. e. *πρώτην* exhibent, quod *πρώτη* esse debet; in Vatic. correctura *πρῶτον* scriptum est,

sicut c. 100, 3, ubi discrimen significationis verborum *προσέβαλον* et *ἀφιστάσι*, quod premit Stahlius, tantum non sit, ut *πρώτη* poni non potuerit. — § 2 et Laur. et Vatic. *Καμίρω* praebent, cf. Meisterh. gr. inscr. Att. p. 26. Vatic. *ἔφυγον* exhibet; sed Camirios fuga destitisse ex iis quae sequuntur apparet; cf. etiam III, 98, 1. Post *Λίνδου* in Vatic. partic. *τε* intercidit. — § 3 in Vatic. est *ἐπέπλευσαν*, quod parum aptum est, cum quos invaserint Athenienses non dictum sit. Paulo post idem *ἐπεφάνησαν* exhibet, cui verbo dativus saltem *τοῖς πολεμίοις* vel simile aliquid (cf. 42, 3) addi debuit; ceterum cf. adnot. crit. Stahlii.

45, 1 post *Ἀλκιβιάδης* Vatic. *τε* partic. inepte addit, sicut cett. § 3 post *Ἐρμοκράτης*. Praepositio *ἀπὸ* (*ἀπ' αὐτῶν*) pro *παρὰ* posita loco 51, 1 (*παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκ.*) defenditur illa quidem; sed cum verbis *ἐκ Λακεδαιμόνος* sequentibus verba *ἀπ' αὐτῶν* abundant, dubito an e Laur. scribendum sit: *ἐπ' αὐτῶν*, *super ea re, eam ob rem* (sc. suspicionem); cf. Krueg. gramm. § 68, 40 adn. 5 et Madv. synt. § 73, 3 d. — Partic. *καὶ* ante *τῷ Ἄγιδι* positam, quanquam per verbum *ἐφαίνετο* quod abundanter sequitur eam poni licuisse recte adnotat Stahlius, tamen cum in Vatic. solo extet omittendam esse censeo. — In § 2 verba *ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες* codd. fere omnes praeter Vatic. in *ἀπολιπόντες* conflaverunt. — § 3 in omnibus codd. post *ἐδίδασκε* irrepsit *ὥστε*, quod delevit Reiskius; cuius particulae repetitioni molestae altero *ὥστε* (post *πειῖσαι*) deleto corrector Vaticani mederi voluisse videtur, sed apud verbum *πείθειν* Thucydidi *ὥστε* usitatissimum est, v. lex. Betant. — Ante verba *πλὴν τῶν Συρακοσίων* lacunam statuerunt Stahlius et Herwerd.; ille: «male», inquit, «hoc antecedentibus continuatur, quasi Syracusanis ducibus Alcibiades persuaderi noluerit.» Suffecerit tamen, opinor, imperf. *ἐδίδασκεν* in aor. *ἐδίδαξεν* corrigere, qua scriptura ducibus re vera persuasum esse significatur, tamquam si *διδαχθεὶς* — *ἔπεισεν* scriptum fuerit, cf. Herod. III, 48; cf. § 2: *τὴν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν* et § 4 *τάς τε πόλεις* — *ἀπήλασεν*. [Gertzius *πειῖσαι, ὥστε ξ. (πάντας) ταῦτα αὐτῷ πλὴν κτλ.* scriptum mavult.] — Verba *στρατηγὸς ὢν*, quae Vatic. solus adiectivo *μόνος* omissis exhibet, ad genitivum *τούτων* supplendum addita esse videntur; certe abundant. Quod autem Stahlius (in adnot. crit. ed. ster.) *τούτων* *μόνος*

verbis *πλὴν τῶν Συρακοσίων* non convenire contendit, haec quae videtur esse repugnantia verbis *ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ* additis prorsus dissolvitur; ceterum pron. *τούτων* cum nomine *Ἐρμοκράτης* (cf. Krueg. gr. § 47, 9 adnot. 1), non cum adiectivo *μόνος* coniungi collocatio, opinor, iubet. In Vatic. *παντός* scribitur; sed talem similitudinem verborum iuxta positorum Thucydides vitavisse non videtur, cf. adn. ad 16, 2 et 16, 1: *Σαμίαν μίαν*, et adi. *ξύμπας* hic aptissimum est. — § 4 artic. *τῆς*, quem ante *ἐκείνων* om. Laur., abesse vix potest (cf. tamen ad VII, 8, 2); idem de hominibus hoc ipso tempore periclitantibus, non postea demum periclitaturis melius *κινδυνεύειν* quam Vatic. *κινδυνεῦσαι* exhibet. — § 5 post *πρότερον* Vatic. solus ἦ servavit; idem *καὶ νῦν καὶ τσαῦτα* exhibet, quod cum *καὶ* postea sequatur minus placet.

46, 1 cur collocatio Vatic. *διαλύσαι τὸν πόλεμον* (cett. *τὸν πόλ. διαλ.*) praeferatur nihil video. Idem solus satis apte post *ἐξεῖναι* adv. *ἀεὶ* exhibet, quanquam abesse potest; cf. ad 48, 4 extr. Thucydides ipse potius *ἐπὶ τοὺς ἀεὶ κτλ.* scripsisset, cf. VI, 18. 2; VII, 57, 9. — § 2 in Vatic. est *ξυγκαθαιρήσειν*, sed in oratione obliqua infinitivum in enuntiato relativo quod consilium indicet poni vix licet (cf. Madv. synt. § 169, a). — § 3 in Laur. est *ἐπιτηδειότερους δὲ*, quod scripturae Vatic. *ἐ. τε* vix postponendum est, cum disputatio Alcibiadis hoc membro addito continuetur, non finiatur (§ 4). Infin. *εἶναι*, quem omittit Vatic., carere non possumus. — In Vatic. *σφίσιν αὐτοῖς* part. *τε* omissa male scribitur; idem *ἐκεῖνος* exhibet, quod ex *ἐκείνοις* corruptum esse videtur, veram scripturam *ἐκείνω* manus pr. Laur. praebet. Ceterum verbum *ξυγκαταδουλοῦν*, cum nec praepositionem ad *ἐκείνω* solum referri liceat (Abresch.) nec Athenienses *cum Persis coniuncti* sibi ipsi regionem maritimam subacturi essent (Stahl.), *simul subigere* valere videtur. [Post *ἐφίεσθαι* partic. *καὶ* intercidisse satis probabiliter suspicatur Gertzius.] In loco difficili: *ἦν μὴ ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι κτλ.* Madvigium (adv. crit. I p. 334) alterum *μὴ* delentem sequor, sed prorsus aliter interpretor: *nec veri simile esse Lacedaemonios, hoc tempore Graecos a dominatione Graecorum liberare conantes, ab illis eos, nisi quando eos (Lacedaemonios) evertissent (Persae), non liberaturos esse.* — § 5 fortasse exquisitior collocatio Vatic. *φάσκων ναῦς* (cett. *ναῦς φάσκων*) est; in eodem male

scribitur ἦκειν. In fine capitis Vatic. solus ξυνεπολέμει exhibet, quod cum verbum aliquod in προθύμως corruptum esset additum esse suspicor; nam prorsus insolite advv. καταφανέστερον et (οὐ) προθύμως iunguntur. Fortasse fuit προθυμούμενος (προθυμῶν fingere vereor), aut coniectura Dukeri πρόθυμος recipienda est. Ceterum Valla, si quidem cum cura vertit (*quam ut occultaret, se non libenter illis sociis gerere bellum*), non ξυνεπολέμει, sed ξυμπολεμῶν legisse videtur.

47, 2 in Vatic. pro προσπέμψαντος scribitur προπέμψαντος, quod non praestat, cum Alcibiadem *antea* misisse aoristoposito satis significatum sit, cf. VII, 3, 1. — Infra reflexivum ἐαυτὸν (ἐκβαλούση) ut gravius recte praetulit Stahlius; in Vatic. est αὐτὸν.

48, 1 Vatic. solus post ὕστερον exhibet ἦλθε, quod a correctore cum verbum ἐκινήθη (*motum est*) per zeugma quoddam ad verba ἐς τὴν πόλιν quoque pertinere non intellexisset additum esse veri simillimum est. Cf. c. 100, 2: εἰ ἄρα ποὶ κινούντο αἱ νῆες. Infra partic. καὶ, quam ante Τισσαφέρουσι omnes codd. praeter Vatic. addunt, insolentius collocata est (debuerunt enim sic verba poni: πρώτον μὲν καὶ Τισσαφ., cf. 47, 2: τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβ. κτλ. et Krueg. ad VII, 12, 1), ut vix retineri possit. — Scriptura Vatic. δυνατώτατοι verbis quae sequuntur: οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, quae in optimates omnes, non solum in validissimum quemque cadunt, satis redarguitur, cf. ad c. 21. — In § 3 praep. παρὰ, quam Vatic. solus ante βασιλέως addit, inviti caremus; cuius tamen addendae causa concursio genitorum submolesta esse poterat, nec quo modo intercidere potuerit facile intellegitur. — Vatic. male ἐκοινώνησαν praebet; in eodem τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβ. scribitur, ut sine idonea causa (ἐφαίνετο enim quod sequitur impersonaliter positum esse potest [cf. V, 14, 4]) Classenius scripsit. Aliter § 7 τῶν ἀπὸ Ἀ. — πρᾶσσομένων dictum est. — § 4 codd. fere omnes praeter Vatic. ante οὐδὲν μᾶλλον partic. καὶ inserunt, quae fortasse ante δημοκρατίας transponenda est, cf. ad VII, 69, 3. Vatic. solus οὐδ' (ἄλλο τι) praebet (cett. ἦ), quod cum in ἦ transire vix potuerit ideo substitutum esse putaverim, quia negatio anteposita (οὐδὲν μᾶλλον), non ad ἐδόκει relata est; sed cf. V, 105, 1: οὐδὲν γὰρ — δικαιούμεν ἢ πρᾶσσομεν. — Scriptura et Laur. et Vatic. ἑτέρων (vulg. ἑταίρων), cum illud ipsum Phrynichus

urgeat, Alcibiadis non interesse, utris adiuvantibus revocetur, praeferenda est; similiter III, 73 de *factione diversa* dictum est. Ante *περιοπτέον* corrector Vatic., significatione verbi *περιορᾶσθαι* non perspecta (schol. *περιαθρητέον, σκεπτέον*), οὐ partic. addidit. — Infra nescio an *δμοίων* (codd. *δμοίως*) scribendum sit, in quod iam Reiskium (hoc melius quam *ισχυόντων*, quod Herwerd. recepit, conicientem) incidisse video, cf. IV, 126, 5; nam loci quos ad adverbium tuendum affert Stahlius nihil parumve similitudinis habent. Particula *καί* ante *Πελοπ.* posita, quam deleri iussit Dobreeus, *praesertim* valet. — Ante *ἐλαχίστας* codd. praeter Vatic. solum consuetudini Thucydideae convenientius artic. *τάς* omittunt, cf. I, 2, 6; 15, 1; II, 18, 3; 21, 3; IV, 59, 1. — Ante *πέπονθεν* satis inutiliter in Vatic. *πω* additur; cfr. *ἔτι* partic. c. 29, 2 addita. — § 5 scriptura Laurentiani *μεθ' ὁποτέρου ἂν τύχῃσι τούτου* recipienda esset, nisi omissio praepositionis, quae intervallo minimo vix excusari potest, offenderet, cf. Krueg. gramm. § 51, 11. — § 6 in Laur. est *νομίσειν*, quod futuro *βουλήσεσθαι* quod praecedit satis convenit; sed *νομιεῖν* esse debuit et cf. § 7: *ὅτι οὕτω νομίζουσιν*.

49 in Laur. sicut semper infra *Πίσανδρον* (in *Πεισ.* corr. manus sec.) scriptum est, quae scriptura fortasse rectior est; quanquam C. I. A. I, 448 *Πείσανδρος* extat. Cf. *Πισθέταιρος, ἐπιθόμην* (Meisterh. pp. 26, 87); Laur. quidem haud ita raro solus nomina recte scripta exhibet, velut II, 17, 1: *Πελαργικόν*, VI, 55, 1: *Ἐπεροχίδου*.

50, 1 in Vatic. solo collocatio usitator *τῶν ὑφ' αὐτοῦ λεχθέντων* (cett. *τῶν λεχθ. ὑφ' α.*) est, cf. 7; 12, 1; 55, 3. — § 2 in Laur. est *τῶν Λακεδαιμονίων*, in Vatic. *τὸν Λακεδ.*; fortasse fuit *τὸν τῶν Λακεδ.*, cf. VI, 81. — § 2 Stahlius loco V, 43, 2 collato collocationem Vatic. *ἔτι τότε ὄντα* praeferendam esse censuit; sed altera (*ἔτι ὄντα τότε*) exquisitior esse videtur. Post *τᾶλλα* Vatic. solus *πάντα* addit, quo facillime caremus; nihil certe ad fidem probandam ex ea re efficitur, quod alibi (I, 80, 3) *τὰ ἄλλα ἅπαντα* scriptum est. — § 3 Vatic. quoque veram scripturam *ἀνελθῶν* (Laur. *ἀπ.*) exhibet. Verbum *κοινοῦσθαι*, quod post verba *περὶ τῶν ἄλλων* Vatic. fere solus exhibet, a recensore coniunctionem verborum *προσέθηκε* — *ἑαυτὸν* et *καὶ περὶ τούτων κτλ.* parum intellegente additum esse videtur; sed ita late usus praepositionis *περὶ* cum genetivo coniunctae

patet, ut nihil offendi possimus. Ad suspicionem augendam accedit, quod verbum *κοινοῦσθαι* alibi semper cum accusativo rei coniunxit Thucydides (VIII, 8, 1; 82, 3), cf. *ξυγκοινοῦσθαι* VIII, 75, 3 positum. — Ante verba *τῆς μισθοφορᾶς* Vatic. praepos. *περὶ* omittit, cui scripturae et locus VIII, 97, 3 (*ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων*) et exempla ex aliis scriptoribus (cf. lexx.) petita favere videntur; sed id interest, quod verbo *ἀνθάπτεσθαι* omnibus ceteris locis notio *aggrediendi, ordiendi*, hoc vero notio *incusandi* inest. Itaque forsitan praepositio ita retineri possit, ut *ἀνθάπτεσθαι* pro *καθάπτεσθαι* absolute (cfr. VI, 82, 1) positum esse putetur, nisi quis *καθάπτεσθαι* scribere maluerit. — § 4 Vatic. haud melius *εὐθύς πέμπει* (Laur. π. ε.) exhibet; cf. III, 110, 2. — § 5 in Vatic. ante *ἄλλον* intercidit *ὅτι*, qua partic. *inviti* caremus, cf. adnot. Stahlī.

51, 2 in Laur. scribitur *παράδοται*, fortasse recte, cf. 50, 5: *τὸ στρατεύμα — παρασχῆν* («*prisgive*») et 71, 1. — § 3 Laur. praebet *ἐξαγγείλας*, quod verbum de Alcibiade consilia hostium clandestina *enuntiante* aptissimum est, cf. § 1: *ἐξάγγελος γίνεται*. In Vatic. est *ἔσαγγείλας*, quod verbum IV, 27, 3 Krueg. recte restituisse videtur.

52 veram scripturam *πιστευθῆναι* cum G. praebet Laur. Qui scripturam Vatic. (et cett. codd.) *πεισθῆναι* tuentur, hoc verbum aut cum *βουλόμενον* (Stahl.) aut cum *δύνατο* (Class. et Herwerd.) iungunt. Stahlīus cum scholiasta e superioribus ad *πεισθῆναι* supplendum verba *μεταθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους* intellegenda esse statuit; sed verbis *εἰ δύναιτό πως* nimium tribuit, quibus hanc sententiam inesse velit, «(Tissaphernem sibi persuaderi voluisse,) si condicionibus fieret, quas ullo modo accipere posset», quae gravior vis verbis usitatissimis hoc solo loco contineri non potest; neque Tissapherni Atheniensium socio fieri difficile erat. Classenius de suo ad vb. *πεισθῆναι* sententiam «dass er den Schritt mit Sicherheit thun könnte» supplet [Gertzīus *ἀσφαλῶς* post *πως* addendum esse censet]. Scripturam *πιστευθῆναι* defenderunt Krueg. et Herbst. (de red. Alcib. p. 39), quibus id Stahlīus opponit, quod Tissaphernes iis quae deinde commemorantur ut a Peloponnesiis *sibi confidi* (*πιστευθῆναι*) vellet commoveri non potuerit; sed cum *ἤσθητο* de Alcibiade, non de Tissaphernae, quem ipsum Rhodi affuisse c. 43, 2 tradidit scriptor, dictum sit, haec causam, qua ut Tissaphernem Athenien-

sibus conciliaret tunc magis etiam impellebatur Alcibiades, significant. De Tissapherne Peloponnesiis amicitiam renuntiare dubitante Herbstius apte c. 57, 1 (*βουλόμενος — μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμῶσθαι*) et c. 109, 1 confert; Peloponnesios scilicet numero navium tunc superiores ut sibi periculosos timebat et societatem Atheniensium requirebat, interea tamen amicitiam sibi cum iis intercedentem dissolvere gravabatur. In parenthesi e Laur. *αὐτῶ*, sc. *Τισσαφέρνει*, scribendum est, cf. c. 43, 2 seq.; causa mutandi genetivus *ὄντων* qui praecedit fuisse videtur. Ceterum ante verba *ἐν ᾗ κτλ.* gravius distinguendum est, cum *τὸν τοῦ Ἀλκιβ.* (non *αὐτοῦ*) *λόγον* dictum sit. — Ante *Λακεδαιμονίους* artic. omisit Laur. Collocationem rariorem *τὰς ἀπάσας* contra consensum Laur. et Vatic. mutare non debuit Stahlius, cf. III, 36, 2: *τοὺς ἀπαντας Μυτιληναίους*. — Infra in Laur. scribitur *καὶ μὲν δὴ ὁ Ἀλκιβ.*, quod in *καὶ ὁ μὲν δὴ Ἀλκιβ.* mutandum esse videtur; nam partic. *δὴ* addita epanalepsis aptissima oritur. — Scripturam Laur. *τῶ Τισσαφέρνει* cum accus. *τὸν Τισσαφέρνην* in cett. ideo permutatum esse putaverim, ut verbum propius *θεραπεύων* unde penderet haberet; sed cf. Krueg. gramm. § 60, 5 adn. 3.

53, 1 ante *ἀφικόμενοι* Vatic. cum aliis inepte *καὶ* partic. addit, cf. adnot. Stahlii. — § 2 verba *καὶ ἄλλων* in Laur. intercederunt, cf. VII, 11, 1; in Vatic. fuit *μαρτυρουμένων*, quod verbum hic non convenit, sed litt. *υ* erasa est. — Inter *πολλήν* et *ἀντιλογίαν* artic. *τὴν* intercidisse suspicor; cf. 38, 3. — Additamentum *αὐτῶν* (post *ἕκαστον*) ne in Laur. quidem extat. — Pro *ἦντινα* (*ἐλπίδα*) in Vatic. scribitur *εἴ τινα*, quod propter verba (§ 3): *ὁπότε δὲ μὴ φαῖεν* correctura illatum esse videtur; sed sententia interrogationis: *ἦντινα κτλ.* plane eadem est. — In § 3 cum uterque cod. *ὁπότε δὴ* praebeat, fortasse *ὁπότε (δὲ) δὴ* scribendum est; cf. *ἐπειδὴ* cum optat. iterativo positum VII, 44, 8. Vatic. *ἐνταῦθα ἤδη* exhibet, sed cf. ad VII, 55, 1. — Scriptura Laur. *ἐλέγετο αὐτοῖς* an genuina sit nescio, cf. 67, 3. — Verba *τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν* (Vatic. *-σαιμεν*), quae ab Stephano et Dobreeo in suspicionem vocata Herwerd. expunxit, Laur. omittit, et haud dubie delenda sunt. Neque enim loco c. 48, 1: *τὰ πράγματα — ἐς αὐτοὺς περιποιήσιν* satis defenduntur; contra de locutione *πολιτεύειν — ἐς ὀλίγους* cf. 38, 3: *τῆς ἄλλης πόλεως ἐς ὀλίγους* (restituit Dobr.) *κατεχομένης* et II, 37, 1: *μὴ ἐς ὀλίγους*,

ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν. Melius, si sententiam spectes, Dobreeus omnia verba καὶ μὴ περὶ πολιτείας — ἦν μὴ τι ἀρέσκη parenthesi inclusit, quo artius inter se membra πολιτεύσομέν τε κτλ. et Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, quibus vis orationis continetur, iungerentur; cui scripturae coniunctivum βουλεύομεν, quem Laur. exhibet (Vatic. βουλεύσομεν), aptiorem esse facile omnes concedent.

54, 1 scripturane Vatic. (quocum alii boni codd. consentiunt) ἐπελπίζων (Laur. ἐλπίζων) praeferenda sit, valde dubito. Hoc enim verbum praeter unum Euripidis locum (Hippol. 1011) recentiores demum, velut Lucianus, Cassius Dio, significatione *simul sperandi* vel simplicis verbi *sperandi* praeditum posuerunt, et aliter eo Thucydides ipse VIII, 1, 1 usus est, ubi *spem excitare* valet (vid. ad h. l.). Cf. etiam ad VII, 16, 1. — § 2 post ὅπη partic. ἄν in Laur. omittitur, ut recte Stahlius eam expunxisse videatur; dittographia certe ante αὐτοῖς facillime irreperere poterat, cf. 90, 5. — Articulum ante Ἀλκιβιάδην omittit Vatic. — § 3 manus pr. Laur. verba ὁ δῆμος omittit, ut fortasse παρέλυσαν rescribendum sit; nam pluralis ad ἀντέπεμψαν quod sequitur haud paullo aptior est.

55, 1 in Laur. est ὁ δὲ Λέων καὶ ὁ Διομέδων, Vatic. artic. ante Διομέδων omittit; utrumque bonum, cf. VII, 35, 1; 50, 1; VIII, 73, 5. — Infra Vatic. cum aliis που praebet; sed magis placet vulg. ποι. — In § 3 Vatic. verba ὅπλα ἐλήφθη πολλά in ὁ. π. ε. transposita exhibet, cf. ad c. 50, 1.

56, 3 ante Τισσαφέρους artic. omittit Laur., qui § 4 τοῦ ante Τισσαφέρους addit, cf. 86, 1. — § 4 Vatic. solus ante verba τῶν Ἀθηναίων artic. τὸ exhibet, quem (II, 81, 4 et VIII, 109, 1 coll.) ante αἴτιον positum maluerunt Dobreeus et Classenius; sed scripturam Vatic. tuetur locus Herodoti (VIII, 140 a): ἦν μὴ τὸ ὑμέτερον αἴτιον γένηται, nisi forte ibi rectius Valckenaerius ἀντίον scribi iussit. — In Vatic. scribitur τᾶλλα; sed quae certa hic intellegenda sint, non liquet. — Scripturam Laurentiani ἐαυτῶν (Vatic. et alii ἐαυτοῦ) recte Krueg. (stud. histor. et philol. p. 86 sqq.) defendit; apparet enim, Alcibiadem ea ipsa postulavisse quae Athenienses Tissapherni non concessuros esse pro certo haberet. Accedit, quod τὴν ἐαυτοῦ γῆν subobscurè de Ionia, quae nondum regis facta erat (cf. supra: Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἡξίου δίδοσθαι), dictum esset; neque perspicitur, quonam modo mari non utens imperium insularum Ioniae adiacentium (cf.

supra *νήσους* — *τὰς ἐπικειμένας*) exerciturus fuerit. — In Laur. est *ῥποι*, quod non minus quam *ῥπη* convenit; recepit Herwerd. — In § 5 quos locos ad ellipsim post *οὐκέτι τι* defendendam afferunt Class. et Boehmius, nihil efficiunt (de IV, 63, 2 cf. adn. mea), nec in Laur. *τι* extat; recipienda est igitur coni. Lindavii, in quam etiam Madvigius incidit (adv. crit. I p. 334): *οὐκέτι ἀλλ' (ἢ) ἀπορα κτλ.* (*iam nihil aliud quam* —), nisi quod cum Madv. *ἀλλ' ἢ* scribendum est, cf. ad c. 28, 2. Utrum omissio part. *ἀλλ'* in Vatic. facta errori an correcturae imputanda sit, in integro relinquatur.

57, 1 de *ἐκπεπολεμῶσθαι* cf. ind. discrepp. Ante *ἀπορῶσι* in Vatic. *ἦν* omittitur, quod fortasse pravae correcturae ut membra iuxta ponerentur factae tribuendum est. In Laur. est *πορῶσι*, quod, cum aoristi praecesserint, minus placet. — § 2 in Laur. desunt verba *πρὸς ἀλλήλους*, quae certe interpretatione verbi *ἐπανισοῦν* oriri potuerunt.

58, 3 in Laur. *χώραν βασιλέως* scribitur, sed articulo inviti caremus. Idem fortasse rectius post *Λακεδαιμονίων* verbum *χώραν* omittit, cf. § 4: *ἐκ τῆς βασιλέως* et c. 37, 5. — § 6 in Vatic. (et aliis) ante *τελευτῶντος* inepte additur *κωλύων* vel *κωλύειν*, quod e § 4 irrepsit [Gertzius].

59 pro *αὐται* in Vatic. scribitur *τοιαῦται*, sed cf. 19, 1; idem praebet *μετὰ ταύτας*, sed vid. ibidem. — Partic. *γοῦν* etiam in Laur. extat.

60, 1 in Laur. est *μέγα βλάπτειν*, cf. VI, 72, 4, sed etiam VI, 64, 1; VII, 27, 4; 40, 5, ubi *μεγάλα* scribitur; et ultima syllaba propter similitudinem litt. *A* et *Λ* facillime intercidere potuit. — § 3 artic. ante *Τριόπιον* Vatic. solus omittit, sed cf. c. 35, 3. — In Laur. scribitur *ἔτος ἐτελεύτα τῷ π. τῷδε*, quam rariorem collocationem II, 70, 5 consensus codd. (etiam Vatic.) praebet; vulgata tamen exquisitior est.

61, 1 etiam Laur. veram scripturam *ἐφ' Ἑλλησπόντου* servavit. — § 2 interpretamentum *ἀντὶ στρατηγοῦ* in Laur. nomen *Ἀντισθένει* expulit. In eodem recte *ξυνεξῆλθε* (Vatic. et all. *ξυνῆλθε*) scriptum est; nec male pronomem *τοῦτον*, quo post verba tam pauca interiecta (aliter se res habet IV, 44, 4, quem locum confert Herwerd.) inutiliter epanalepsis nominis *Λέοντα* fit, omittit, cf. ad c. 53, 2 (*αὐτῶν*). — § 3 scripturam *ἔλασσον ἔχοντες* satis defendunt loci III, 5, 2 et IV, 25, 6, quos una cum loco

I, 105, 5 temere temptat Herw.; *σχόντες* est in Vatic., qui articulum ante *Χῖοι* omittit, sed cf. v. c. VII, 86, 1.

62, 3 in Vatic. haud dubie per correcturam *ποτε* scriptum est. Stahlius locum I, 89, 2, quo Sesti mentio facta est, remotiorem esse, quam quo hic commode *τότε* adverbio posito respici possit, dicens vulgatum *τότε* repudiavit, quasi hoc adverbium semper ad locum certum operis Thucydidei, non ad rem legentibus notissimam referretur. [Gertzius omnia verba: *ἦν — εἶχον* expungere mavult.] Simili modo in codd. fere omnes praeter Laur. c. 90, 1 *ποτε* irrepsit. — Scriptura Vatic. *προσβάλλον* (cett. *προσβαλὼν*) cur praeferatur, prorsus nihil video; cf. III, 18, 1.

63, 1 in Vatic. solo *τῆς ναυμαχίας* scribitur, qui genetivus fortasse correctura, ne verba *καὶ τὸν Στρομβιχίδην κτλ.* quoque cum praepositione *περὶ* coniungi possent, illatus est. Ceterum uterque casus ex usu Thucydideo est, cf. Stahl. ad c. 14, 2. — In § 3 scripturam Laur. *κατελύετο* (cett. *κατελέλυτο*) ideo praefendam esse censeo, quia imperfectum facilius quam plusquamperfectum ad utrumque tempus: *ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον* et *ἔτι πρότερον* refertur, nec tamen quidquam prohibet quin imperf. pro plusqpf. apud superius positum putemus, cf. Krueg. gramm. § 53, 2 adn. 8. Cf. 45, 1: *ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον τάδε — ἐπράσσετο*. De permutatione formarum cf. ad VII, 43, 2. — Scriptura Vatic. *τοὺς δυνατωτάτους* (cf. 21, 1; 48, 1) hoc loco ideo nunc Stahlio aptior esse videtur, quod non de optimatibus, sed de potentissimis factionis popularis agatur; equidem tamen nihil video, cur Thucydides principes civitatis (*τοὺς προεσιῶτας τοῦ δήμου*) *τοὺς δυνατοὺς* appellare non potuerit.

64, 1 Laur. *ἰσχωσιν*, cett. *προσσχ.*, *προσεσχ.*, *προσίσχ.* praebent; simplex fortasse genuinum est, cf. II, 91, 1; VII, 35, 2 et Krueg. ad I, 110, 4 (2). Similiter III, 29, 1 in aliquot codd. non deterrimis ex interpretatione *προσέσχον* scriptum est. — In § 3 Laur. *ἄσαι ἡμέραι* exhibet, quod, cum etiam in Vatic. *ἄση ἡ.* scriptum sit, an rescribendum sit nescio, cf. Demosth. XXIV, 142: *ἄσοι μῆνες*. Sane VII, 27, 5 nulla varietate in codd. *ἄσημέραι* extat. — In § 5 Vatic. scriptura *δοκεῖν* praeferenda esse videtur, cf. VII, 87, 5. Infra Stahlius in ed. alt. recte scripturam a Dionys. Halic. (p. 800) praebitam *τῆς — ὑπούλου εὐνο-*

μίας restituit, quae et in Laur. et in Vatic. maiore ex parte servata est, cf. ind. discrepp.

65, 1 post *παραπλέοντες* Vatic. partic. *τε* omittit; in eodem infra *ἦκον* scribitur, cf. 51, 2, sed aor. *ἦλθεν* non minus bene convenit. — § 3 scriptura Laur. *προείργαστο* scripturae Vatic. (et cett.) *προσείργαστο* ideo praeferenda est, quod verbum *προειργ.* melius ad superius *προειργασμένα* refertur (§ 2). — Ante *χρήμασι* Laur. *τε* partic. male omittit.

66, 1 in Vatic. solo est *μεθίστασαν*, quod verbum pro infinitivo *μεθιστάναι*, cum verbum *ἔμελλον* ad utrumque infinitivum, et *ἔξειν* et *μεθιστάναι*, pertinere non intellectum esset, correctura substitutum esse videtur; nam transitio a fut. ad praes. facta ratione temporum satis excusatur. Thucydides si *μεθίστασαν* scripsisset, *ἔμελλον* postremum vix posuisset. — Infra Laur. *ἐβούλενον* exhibet, cett. plerique *ἐβουλεύοντο*; sed saepius Thucydides etiam de populo deliberante activum posuit (cf. v. c. VIII, 53, 3; 72, 1 et lex. Betant.), ut illa scriptura ut exquisitior retineri debeat. — In § 2 part. *καί* post *δεδιώς* in Laur. manu sec. addita est; itaque fortasse spuria habenda est, cf. Plat. apol. pag. 21 e, ubi haec partic. ante *λυπούμενος* hodie vulgo expuncta est. — § 3 in Laur. post *ἦ* omittitur *ῶσον*, cfr. tamen 87, 5. — Infra Laur. veram scripturam *ἐξευρεῖν αὐτὸ* (i. e. *τὸ ξυνεστηκὸς*) servavit; Stahlius e Vatic. et codd. aliis pluralem *αὐτοὶ* ad *ἀδύνατοι ὄντες* relatum («*ipsi* i. e. sine coniuratis») scripsit, sed in re exploranda (*ἐξευρεῖν*) i. e. in interfecto-ribus reperiendis auxilio coniuratorum, quorum ipsorum e numero *τοὺς δράσαντας* esse necesse esset, uti minime poterant homines, ut hi cogitando opponi non possint. Paulo melius Herwerd. «nullo adiuvante post necem Androclis [c. 65, 2] et aliorum» intellegi iubet, sed etiam hoc languet. Verba *αὐτοὶ ἐξευρεῖν*, quae in codd. plerisque post verba *οὐκ εἶχον* irrepserunt, Laur. idem omittit; quae ad verbum *εἶχον* supplendum, cum verba *ἐξευρεῖν αὐτὸ* et *ἀδύνατοι ὄντες* prave iuncta essent, inepte addita esse apparet. Quamquam aliquid post *οὐκ εἶχον* excidisse veri simile esse haud negaverim. [Gertzius *καταπαύειν* supplet.] — Alterum *διὰ* melius omittit Laur., cf. 97, 2 et ad 84, 5; 91, 2. — § 4 ante *ἦρυν* in Vatic. omittitur partic. *ἄν*, quod vix fortuitum esse potest, cf. ad VII, 71, 3. — In Vatic. est *ταὐτὸ*, in Laur. *τὸ αὐτὸ*; 87, 2 et VII, 6, 1; 81, 2 contrarium est.

67, 2 dubito rectene scripturam Laur. *ξυνέλεξαν* (in marg. man. sec. γρ. καὶ *ξυνέκλησαν*) editores reiecerint; neque enim scriptura *ξυνέκλησαν* aliis locis satis comprobatur nec per se ipsa facile explicari potest. Herwerd. *ξυνεκάλεσαν* coniecit; sed fortasse fuit *ξυνήλασαν* (cfr. Pollux VIII, 104 et Stahlī adnot.). — Scripturam corruptam *ἀνατρέπειν* Sauppīus *ἀνατει εἰπεῖν* scribens recte emendavit; in Vatic. correctura falsa, opinor, *ἀνειπεῖν* scriptum est. — In § 3 Laur. *πρὸς ἑαυτῶ* exhibet; sed vulgatum *πρὸς ἑαυτὸν* aptius esse videtur, cum centum viri se ipsi non elegerint.

68, 1 in Vatic. non melius scribitur *πᾶν*; in eodem est *κατέστησε τοῦτο*, quod correcturae simile est, cf. § 2: *ξυγκατέστησε*. — Infra Vatic. solus *δεύτερος* praebet; sed *ὑστερος*, quod adi. hac vi positum rarius illo apparet, Thucydides I, 91, 5; VII, 77, 2 sicut hoc loco cum genetivo coniunxit, *δεύτερος* solum II, 97, 5 praepos. *μετὰ* sequente invenitur. Ante *γνοίη* Laur. *ἄν* recte omittit, cf. ad 54, 2. *Ἐκούσιος* etiam in Laur. scribitur. [Ante *γενόμενος τε* addendum et ante *ὑπόπτως ἀλλ'* delendum esse probabiliter suspicatur Gertzīus.] — In § 2 verba: *μετέστη ἢ δημοκρατία καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη μετὰ*, quae in Laur. omituntur, quin pro spuriis habenda sint non dubito, quibus delictis omnia recte se habent. Quorum parte priore: *μετέστη ἢ δημοκρατία*, quam ineptam et otiosam Stahlīus appellat, glossator, verba *τὰ τῶν τετρακοσίων — μεταπεσόντα* explicans, *libertas rei publicae restituta est* exprimere voluit; cf. Plat. rep. VIII p. 553 e: *ἐξ ἧς μετέστη ἢ ὀλιγαρχία*. Glossa verbi *ἑκακοῦτο* est posterior pars, quam interpretationem resipere negat Stahlīus; sed cum infra *ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτιαθεῖς* scriptum sit, prorsus inutilia haec verba sunt; neque vero pluralis *ἀγῶνας*, quod de omnibus quadringentis recte a glossatore positum est, de Antiphonte solo satis convenit. Quod autem Stahlīus verbum *ἑκακοῦτο* ideo, quod *imperium* quadringentorum non commutatum demum malo affectum sit, parum aptum esse contendit, hoc nihil admodum valet, cum verbis *τὰ τῶν τετρακοσίων* homines ipsi comprehendantur. Accedit quod in cett. codd. articulus *τὰ* deest, ut iunctura glossematis et verborum Thucydīdis verbo *τὰ* in *μετὰ* correcto effecta esse videatur. Scholiastes adnotans: *ἐπειδὴ τὰ τῶν υ'*] *κείμενον· ἐπειδὴ μ. ἢ δ. κ. ε. ἀ. μ. μετὰ τῶν υ'* utramque scripturam in codicibus suis invenit, qua re locum

antiquo iam tempore additamentis corruptum fuisse efficitur. — In § 3 Laur. ante *Φρόνιχος* artic. ut saepius omittit. In eodem prave scribitur *ἔπραξαν*. — In § 4 Laur. ante *ἔτει* praep. *ἐπ'*, quae in cett. dittographia verbi *ἔτει*, opinor, contra consuetudinem Atticorum addita est, omittit.

69, 1 in Vatic. *ἤδη ὕστερον τρόπῳ τοιαῦδε*, in cett. *τ. τ. ὕστερον ἤδη* scribitur; de collocatione *ὕστερον ἤδη* cf. 46, 4: *ἔπειτ' ἤδη*; VI, 44, 3: *ἐνταῦθα ἤδη*. — Partic. *δὲ* ante *Ἀθηναῖοι*, quod vocabulum in Laur. in *-αίων* transiit, recte expunxit Bekkerus, nisi forte, cum manus pr. Laur. ad h. l. in margine *γο. οἱ* adscripserit, *οἱ Ἀθηναῖοι* scribendum est. — § 3 pro *ταῦτα* recte Stahlius *ταῦτὰ* scripsit; in Vatic. est *τὰ αὐτὰ*. — § 4 Vatic. *εἶ πού τι* praebet, cf. ad VIII, 4, 1. — Vocabulum *Ἕλληνες*, quod in utroque omittitur, nunc etiam Stahlius expungit; quamquam non abest suspicio quaedam, quin in eo vocabulum quoddam [*«an μέλλακτες?»* Gertzii.] lateat, quod interpretamento *νεανίσκοι* expulsum sit.¹

70, 1 Laur. post *προτάσεις* partic. *τε*, sicut infra ante *φεύγοντας* articulum, male omittit. In eodem δὲ post *Ἀλκιβιάδου* additur; fortasse *δὴ* scribendum est, qua particula posita ad ea quae de Alcibiade et Phrynicho dicta sunt apte respicitur, cf. V, 105, 3 (Krueg.). — In Vatic. *κράτος* omittitur, fortasse quia *τὰ ἄλλα* pro obiecto verbi *ἐνεμον* prave acceptum erat; neque enim intercidere facile poterat. — § 2 in Vatic. scriptum est *οὗς δὲ καὶ*, tamquam si *οὗς μὲν* praecesserit; sed ne sic quidem pron. relativum pro articulo a scriptoribus aetatis Thucydideae usurpatur, cf. Matth. gramm. § 289 adn. 7. Scriptura Laur. *μετέστησαν* de *amandatione* s. *relegatione* posita usui Thucydideo (nam Aeschines III, 129 sic medium posuit) convenientior est, cf. IV, 57, 4 (et VIII, 72, 2); contra medium significatione *summovendi* I, 79, 1; V, 111, 2 positum est. — *Τῶν Λακεδ.* uterque praebet, *τὸν βασιλέα* Vatic. solus; *τὸν τῶν Λακεδ. βασιλέα* fuisse videtur, cf. VI, 81.

71, 1 ante *πιστεύων* in Laur. *τι* intercidit. Ante verba *ἐκ τῆς Δεκελείας* articulum *τῆ*, quem inde a Boehmio editores omiserunt, uterque cod. exhibet. — In Vatic. scribitur *εἰ βούλεται*,

¹ In initio huius capituli coniectura Gertzii *ἀλλὰ* expungentis non minus quam Wilamowitzii *ἄμα* corrigentis placet.

incertum an correctura. — Scripturam optimorum codd. τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν — λήψεως (unus haud ita bonus liber per corr. τῆς τῶν μ. τ. praebet) recte Bauerus γοῦν pro γὰρ scribens emendavit; de artic. τῆς omisso cf. VI, 82, 1: ἐπὶ τῆς — ξυμμαχίας ἀνανεώσει. — § 2 Vatic. paene solus post ἀνδρας partic. τε recte addit. In Laur. est κατέβαλλον, sed aoristus ad ἐκράτησαν quod sequitur magis convenit. — § 3 pluralis ἀπέπεμψαν, quem praebet Laur., vix praeferendus est. Ante ἐς τὴν Λακεδ. Vatic. solus καὶ omittit.

72, 1 e Laur. forma ὑπερορίαν recipienda est, cum et Thucyd. ipse semper formam μεθορία pro feminino adiectivi μεθόριος posuerit (cf. Krueg. ad II, 27, 2) et ab Atticis adiectivi ὑπερόριος, quod ille hoc solo loco posuit, forma feminina ἡ ὑπερορία pro substantivo saepius posita sit (cf. lexx.) et Demosth. XXIII, 38 (ἀγορᾶς) ἐφορίας extet.¹ — In § 2 Vatic. exhibet ἄλλα ἔπισι., quam scripturam cur vulgatae καὶ τᾶλλα ἐπισι. praeferamus nihil esse videtur; de artic. bis posito cf. I, 90, 4; VI, 15, 2;² VIII, 64, 1. Laur. omittit αὐτοῦς, quod sane cum nullo sententiae damno abesse potest, sed facilius omitti quam addi poterat; in eodem est τὴν αὐτῶν (ipsorum, cfr. adnot. Stahlī ad I, 17, 1) μετᾶστασιν, quod an retineri possit nescio, cf. c. 74, 1. In Vatic. scribitur ἐθελῆσαι, quod ex ἐθελήσῃ corruptum esse videtur; sed aoristus incohativus non tam in hoc verbo, quo habitus animorum significatur, quam in μεταστήσωσιν aptus est. Ceterum post ἐγένετο artic. ὁ excidisse videtur, cf. Betant. s. v. ὄχλος.

73, 1 Laur. pron. τοῦτον omittit, quod vix abesse potest; cf. tamen ad VII, 34, 7. — § 3 extr. ex utroque cod. τοῖς τε πλείοσιν scribendum est. — § 4 extr. in Laur. μέχρι νῦν, interpretamentum verborum ἐς τοῦτο, (post μόνον) irrepsit; in Vatic.

¹ Contra VI, 54, 6 e Laur. ἐνιαύσιον rescribendum puto, cf. IV, 117, 1; V, 1; 15, 2.

² Hoc loco verba τὰ πολιτικὰ Weidnerus (Parerg. p. 21) frustra delabat. Propter ambiguitatem pronominis ἄλλος verba ἐς τὰ ἄλλα — τὰ πολιτικὰ tam in ceteris rebus ad rem p. pertinentibus (de artic. iterato cf. Madv. synt. § 11 adn. 6) quam in c. r. iisque ad r. p. p. valere possunt; utrumque quidem per se oppido bonum est, sed propter ea quae sequuntur (ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη) hoc praestare videtur («ellers, nemlig i politiken, hans modstander»).

νῦν solum (ante *μόνον*) additum est. Veram formam *Θράσυλλος*, quae testimonio Herodiani comprobatur (cf. adnot. Stahl), praeter hunc locum et c. 100, 1 ubique manus pr. Laur. scripsit; in Vatic. passim per unum *λ* scribitur. — § 5 adv. *ποι* in Laur. deest.

74, 1 in Laur. pro *ἀπαγγελοῦντα* est *ἀγγελοῦντες*, quod saltem *ἀγγέλλοντες* esse debuit. — § 2 in Laur. scribitur *μετεκβιβάσαντες*, quod verbum Dio Cass. XLVIII, 47 prorsus simili modo posuit, *μετεμβιβάζειν* de eadem fere re Polyaeus V, 41 dixit, ut illud certe non deterius sit. — In § 3 post *ὄποσοι* Vatic. solus part. *τε* recte omittit. — In Laur. est *ὑπακούσῳσι*, quod pro futuro exacto positum non minus aptum est.

75, 1 partic. praes. *ἀκούοντες*, quod e Vatic. receperunt Class. et Stahl., etiam Laur. praebet. — Paulo infra nescio an scriptura Laur. *ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας* (Vatic. et all. *ἔτι*) retinenda sit, cf. Krueg. gramm. § 47, 9 adn. 19 et de praepos. repetita VII, 62, 1. — In § 2 Laur. *καταστήσαι* (cett. *μεταστήσαι*) exhibet, quod fortasse ideo praefendum est, quia imperium optimatum numquam Sami aperte constitutum erat, cf. cap. 73; aliter enim paulo infra *μεταβολή* et c. 81, 1: *μετέστησε τὰ πράγματα* de rebus in maiorem libertatem mutatis dicta sunt. De constructione cf. III, 65, 2. — Veram scripturam *δημοκρατήσεσθαι* praebet Laur. (Vatic. *-τηθήσεσθαι*), cf. 48, 5.

76, 2 ante *προτέρους* in Laur. partic. *μὲν* intercidit. — In § 3 pro *ποριμωτέρων* in Vatic. glossa *ποριμώτεροι οἱ εὐπορώτεροι* irrepsit; in eodem male *καθιστάναί* scribitur. — § 4 Stahlius in ed. alt. recte *τάς τε ἄλλας πόλεις*, quod Laur. exhibet, scripsit; in Vatic. verbum *ἄλλας*, quo addito civitates socias Athenis deficientibus acute oppositas esse diasceuastes non intellexit, omissum est, sicut in eodem cod. VII, 70, 2, q. 1. conferri velim. — Scriptura Vatic. *ὠρμῶντο* fortasse vulgatae *ὄρμητο* praefenda est; cf. tamen II, 9, 1. Infra Vatic. *ἥπερ ἐλάχ.*, Laur. *ἐλαχ. διήλθε*, uterque *τὸ Ἀθηναίων κράτος* praebet. — Infin. praesentis temporis *ἀμύνεσθαι* (Laur.) de defensione continuata positus aptissimus est (cf. Krueg. gramm. § 53, 1 adn. 6), praesertim cum *ὑπάρχειν* praecesserit; in Vatic. solo *ἀμυνεῖσθαι* scriptum est, incertum an correctura. — In § 5 post *ἐαυτούς* partic. *τε*, ut partic. *καὶ* ante *νῦν* positae respondeat, retinendam

esse censeo (cf. Saupp. ep. crit. p. 86). Post *νῦν* Haasius et Stahlius lacunam statuerunt, equidem ante *νῦν ὅτι*, quam partic. scholiastes legisse videtur, addere maluerim; similis constructionis mutatio est c. 78; V, 65, 5. Laur. hic praebet *τοσοῦτο* i. e. *τοιοῦτο*, cf. ad VII, 86, 4; in eodem est *βουλόμενοι*, et verbum *καταστήσονται* certe de Atheniensibus in urbe versantibus qui periclitaturi erant non minus apte quam de militibus qui Sami erant dictum est, cf. V, 88, 1: *ἐν τῷ τοιαῦδε καθεστῶτας* (usque eo redactos), ut nominativum recipiendum esse putem. Part. *καὶ* ante *δυνατώτεροι*, qua posita vis comparativi intenditur (cf. Krueg. gramm.: § 69, 32 adn. 18), omittit Vatic., quam scripturam periphrasis scholiastae (*εἶργειν δύνασθαι*) parum comprobatur. — In § 6 Laur. *δ* — *χρήσιμος ἦν* praebet, quod vix aliud quam error librarii est. Collocatio Laur. *ἔτι εἶχον* non deterior esse videtur, cf. ad 50, 2. — Veram scripturam *πατρίους* praebet Laur.; in Vatic. est *πατρώους*. — Vatic. fortasse rectius *αὐτοὶ* (cett. *αὐτούς*) exhibet, quamquam an propter antithesin (*τούς μὲν — αὐτούς δὲ*) accusativum poni licuerit paullum dubito.

77 extr. adverbium *αὐτοῦ* in Laur. omittitur nec sane necessarium est (cf. IV, 124, 3), ut fortasse insiticiū habendum sit.

78 ante vocab. *Ἀστυόχου* Vatic. paene solus *τε* part. addit, fortasse recte. — Infinitivum (*μένοντες . . .*) *κινδυνεύσειν* (*διατριβῆναι*) edd. cum verbo *διεβόων* coniungunt, qua re cum multa de Astyocho interposita sint molesta orationis obscuritas fit. Sed melius in Laur. scribitur *κινδυνεύειν*, quod ad *τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος* optime referri potest; de plurali participii *μένοντες* cf. Krueg. gramm. § 58, 4 adn. 3 et VI, 25, 2; VII, 48, 1. Genetivum poni non potuisse in promptu est, et *μένοντες κινδυνεύειν* ironia quadam pro *μένειν ὥστε κινδυνεύειν* positum esse apparet. Ceterum etiam vulgatae interpretationi infinitivus *praes.* melius convenit, cum iam pridem Peloponnesii naves Phoenicum expectando periclitarentur. — Infra Vatic. *οὐκ οὖν — μὴ μέλλειν* exhibet, quod quin correcturae tribuendum sit dubitari non potest, cf. adnot. Stahlii; in eodem h. l., sicut c. 79, 6, *ναυμαχεῖν* (*-χῆσαι*) scribitur, sed vid. c. 79, 1.

79, 2 ante verba *ὡς εἶδον* in Laur. male *καὶ* additur. — Infra Laur. *ἐπιπλεύσας*, Vatic. *προσπλεύσας* exhibet; utrumque bonum. — In § 3 post *προσεδέχοντο* etiam Vatic. male partic.

δὲ addit, non item Laur.; ἐπ' Ἀβύδου Laur., non Vatic. praebet (cf. de genet. § 4: καταπλεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης, VII, 87, 6: ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν). — § 4 male in Vatic. πλεύσαντες scribitur. In Laur. est ἐστρατοπεδεύοντο, cfr. I, 30, 3; VIII, 11, 1; aoristus tamen usitator est.

80, 1 pro ὡσπερ in Vatic. solo scribitur ὅσπερ, quod pronomen fortasse correctura inutili ut ad accusativum Κλέαρχον qui sequitur referretur illatum est. — § 2 post ἐπεκαλεῖτο Vatic. solus partic. τε addit, haud male; in § 3 in eodem et aliis (non Laur.), cum appositio epexegetica αἱ πλείους (cf. III, 23, 1) non intellecta esset, αἱ δὲ πλείους scriptum est.

81, 1 partic. καὶ ante αἰὶ Vatic. paene solus omittit; quam satis tuetur locus IV, 133, 1: βουλόμενοι μὲν καὶ αἰὶ. Idem solus τῆς αὐτῆς (cett. αὐτοῦ vel αὐτοῦ) γνώμης exhibet, quae scriptura loco I, 140, 1 commendari videtur illa quidem; sed cum αὐτοῦ in αὐτῆς multo facilius quam hoc in illud transire potuerit, vulgata praefenda est. Ne correcturae quidem suspicio abest. — In Vatic. est καταγαγεῖν, sed cf. infra κατῆγεν. — Infra restituenda est scriptura ἀπ' ἐκκλησίας, quae in Laur. solo, si quidem recte e codd. enotatum est, extat; quam confirmant loci similes 79, 1; 97, 2; I, 97, 1. Haasius (lucubr. Thucyd. p. 63) praepositioni ἀπὸ causae, praepos. ἐπὶ loci significationem inesse dicens hic ubi de Thrasybulo uno agatur illam poni non potuisse contendit; quae tamen potius instrumentum (*per*) quam causam (*propter*) significat. — In Vatic. et aliis est ἔπεισαν, quod ut verbum ad οἱ προεσιῶτες quoque referretur correctura illatum esse videtur; sed ea quae sequuntur de Thrasybulo uno dicta sunt, qua re ἔπεισε aptius fit. — § 2 Laur. prave ἐπητίασε exhibet; verba τῆς φυγῆς, quorum collocatio in codd. variatur, ante me debebant Stahl. et Herwerd. Articulus, quem Laur. ante πολιτικῶν omittit, vix abesse potest. In eodem scribitur ἐς ἐλπίδας [γε ἰ. e.] τε αὐτοῦς — τῶν μελλ., in Vatic. ἐς ἐλπ. αὐτοῦς — τῶν τε μελλ.; in illa collocatione nulla traiectio partic. τε fit. — Praepositionem ἀπὸ, quae ante τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων contra usum loquendi (cf. adnot. Stahlii) in Vatic. et aliis additur, Laur. omittit. — § 3 male ἐπικομπεῖν exhibet Vatic., melius πιστεύση, cf. πιστεῦσαι in fine capitis. — Veram formam ἐξαργυρῶσαι, quam comprobant testimonia grammaticorum (Etym. Magn. s. h. v.), servavit Laur.; in Vatic. est

ἐξαργυριῶσαι. — In Laur. adiectivum σῶς (cod. M.), quod tuetur schol. (ἀνασωθείς), cum in ὦς (codd. A. E. F.) corruptum esset, omissum est, in Vatic. correctura ὦς αὐτοῦς vestigia veri servavit; hic cum aliis prave αὐτοῖς ἀναδέξατο praebet. Interpretatione Vallae: *si ipsum ad eos reversum excepissent*, quam non accurate interdum memoriam librorum in vertendo secutus sit, perspicuum fit.

82, 1 partic. praes. ἀκούοντες etiam Laur. praebet, cf. 75, 1; infra idem solus recte ἄν ἠλλάξαντο (cett. ἀντηλλ.) exhibet.¹ Inutiliter Class. ἄν ἀντηλλάξαντο coniecit. — Difficile est eruere, quo modo ea quae proxime sequuntur Thucydides ipse scripserit. Uterque cod. διὰ τὸ αὐτίκα praebet, quibus pro verbis in ceteris falsum interpretamentum κατὰ τὸ αὐτίκα scriptum est; in Vatic. est καὶ πλεῖν, in cett. πλεῖν τε, quam varietatem particulas cum infinitivi καταφρονεῖν et πλεῖν prave coniuncti essent additas esse prodere recte adnotavit Stahlius. Ceterum ante παρόντας in Vatic. et cett. τοὺς τε, in Laur. τότε scriptum est; ex illa scriptura Stahlius levissima mutatione τοὺς γε effecit, neque tamen partic. γε, cum in superioribus nullo verbo hostes praesentes hostibus absentibus oppositi sint, satis apta est. Sed gravius, opinor, illud est, quod adverbium αὐτίκα multo magis ad partic. παρόντας quam ad verbum καταφρονεῖν convenire videtur; itaque διὰ τὸ (τοὺς) αὐτίκα τότε [*tum ipsum*, cf. 97, 1: εὐθύς τότε et de αὐτίκα III, 56, 3] παρόντας κτλ. scriptum fuisse, sed cum articulus τοὺς intercidisset, in cett. τοὺς τε e τότε effectum esse suspicor. [Gertzius ἦσαν αὐτίκα διὰ τὸ τοὺς [τε] παρόντας κτλ. coniecit.] — In § 2 verba καὶ πάνυ, quae mire verbo διεκώλυσε addita sunt, fortasse post πολλῶν transponenda sunt. [Gertzius verba διεκώλυσε πολλῶν inter se locos mutare iubet.] — § 3 Laur. post τιμώτερος partic. τε omittit; in eodem fere solo adv. ἤδη (ante ποιεῖν), quod post ἤδη ἤρηται abundat, abest, cfr. ad VII, 4, 4.

83, 1 Vatic. solus ante Ἀλκιβιάδου artic. τοῦ inutiliter exhibet. — § 2 in Laur. ante Ἀθηναίων artic. τῶν, nescio an

¹ Simile fortasse vitium VI, 87, 4 in verbo ἀντιτυχεῖν latet, cuius praepositionem Haackius de compensatione, Krueg. de oppositu hostili positam putabat, quorum neutrum satis placet. Scribendum videtur: ἄν [τι] τυχεῖν; cfr. II, 51, 6.

melius (cf. 76, 4), omittitur; idem infra recte *ἔτι* (cett. *εἰ ἔτι* vel *εἰς ἔτι*) praebet. — In § 3 dubito an scriptura Vatic. *κατ' ἀλλήλους* (cett. *πρὸς ἀ.*), quae loco II, 88, 1: *κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι* commendari videtur, correctori tribuenda sit; neque enim minus bene *se alium alii adiungere* quam *inter se coniungi* dici videtur; cf. I, 1, 1; 15, 2. — Laur. post *τινες* male *καὶ* omittit; in eodem est *ἀξίων λόγον*, quod non minus usus Thucydidei est, cf. lex. Betant. et de collocatione I, 73, 1; VII, 38, 1; Plat. apol. 23 b. — Infra idem recte *ἔξει* (Vatic. *ἔξοι*) praebet, cf. adn. Stahl.ii.

84, 2 in Vatic. est *τῶν δὲ Συρακοσίων*, quod cum ea quae sequuntur parenthesis modo non posita sint minime aptum est; cf. Matth. gramm. § 615, 2. — In § 3 Laur. exhibet *ἐγκραγόντες*, quod verbum Aristoph. Plut. 428 satis tuetur; *ἐκραγέντες* (*increpantes*), quod Vatic. cum aliis praebet (cf. Herod. VI, 129), propter *ᾠρμησαν*, cuius verbi significatio (*aggredi*) cognata est, paullo minus placet. — § 4 Laur. ante *Μιλῆτω* articulum omittit, cf. ad c. 88. — § 5 alterum *διὰ* (*δι'*) omittit Vatic.; sed cum hoc loco particc. *καὶ* — *καὶ* positae sint, satis apte repetitur praepositio, cf. 66, 3. Ante *νόσω* in Laur. *καὶ* intercidit.

85, 1 in Vatic. verba *τὸν Ἀστυόχον καὶ τὸν Τισσαφέρην* transposita sunt, sed cf. 78, 1: *ὑπὸ τε Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρους*. — In § 2 Herwerdenus scribens: *ὑπὲρ αὐτοῦ ἄμα ἀπολογησόμενον* in idem incidit, quod corrector Vaticani ad variandum sermonem (cf. ad VII, 2, 3) scribendum duxisse videtur; sed cf. I, 72, 1; V, 44, 3; VIII, 109, 1 et inpr. Xen. Cyrop. II, 2, 13: *ὁ μὲν δὴ Κῦρος οὕτως ἀπελογήσατο περὶ τῶν τὸν γέλωτα παρασχόντων*. — § 3 Vatic. inepte de Hermocrate exulante *διαφυγόντος* exhibet, quod dittographiae litt. *ΑΙΑ* praecedentium tribui potest; idem artic. ante *Τισσαφέρην* et ante *Ἐρμοκράτης* (§ 4) omittit. Hoc loco ut saepius Laur. rectius *ἐαυτὸν* praebet; quamquam nulla fere est in talibus codicum auctoritas.

86, 3 Vatic. *γίγνοιτο* praebet; sed praesens tempus de mutatione perfecta minime aptum est. — § 3 imperfectum *ἀπήγγελλεν*, quod Laur. exhibet (cett. *-γειλεν*), vix praeferri potest; cf. tamen Krueg. gramm. § 53, 2 adn. 8. — § 4 scripturam Laur. *πρῶτος* recte praetulit Stahl.ii, cuius adnot. conferri velim (de locutione leviore *οὐδενὸς ἔλασσον* postposita cf. VII, 44, 6: *μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα*); in Vatic. per falsam correcturam, opinor, *πρῶτον*

scriptum est, quod ne pro substantivo (*maximum beneficium*) quidem, id quod fieri posse illi videtur, positum esse potest, cfr. inter se loci VII, 27, 3; 24, 3; 44, 6. — § 5 scripturam Laur. οὐδ' ἄν εἷς, cum h. l. in Alcibiade laudando verbis gravioribus Thucydides utatur, recipere non dubitaverim, cf. V, 111, 1: οὐδ' ἀπὸ μᾶς. — § 6 collocatio Laur. τοὺς μέντοι τετρακοσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς exquisitior est, cf. § 7: τᾶλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν; transpositio (ἀπαλλάσσειν ἐκέλευεν) ideo facta esse videtur, ut verba et obiecta inter se propius coniungerentur. Cf. ad 12, 1 et 7, 1. — § 7 post εἶναι in Laur. partic. καὶ intercidit. In eodem est ἐκεῖνο, in Vatic. κείνοι, quod correcturam sapit; ἐκεῖνα forsitan expectaveris (cf. VI, 76, 3; VII, 64, 1), sed cum singull. τὸ ἕτερον et τὸ ἐν Σάμῳ praecesserint, illud aptius est. Aphaeresin, quam saepius in pron. ἐκεῖνος usurpant oratores Attici, apud τὸν ξυγγραφέα, cum nullo alio loco comprobetur, agnoscere dubito. — § 9 Vatic. Λαισπονδίαν praebet, sed cf. VI, 105, 2.

87, 1 in Vatic. fortasse rectius praep. διὰ repetita est, cf. 84, 5, sed etiam c. 78: ὑπὸ τε Ἀ. καὶ T. — Pro ἐδόκει δὴ idem mendose ἐδόκει οἱ exhibet. — In § 2 Vatic. οὐκ ἦγαγε praebet, quod aoristo (οὐκ) ἦλθον infra posito commendatur, nec in ulla re saepius librarii cessaverunt. In eodem (§ 3) εἰς τὴν Λακεδαίμονα scribitur, sed cf. v. c. 86, 9. — § 4 scripturam διατριβῆς, quam Vatic. solus exhibet, quia in explicando infra vocabulum φθορᾶς et § 3 verbum διατρίβειν eodem sensu posita essent, Stahlius in ed. alt. praetulit; sed cum τρίβειν verbum notione atterendi praeditum VI, 18, 6; VII, 42, 5 extet, vocabulo τριβῆς eandem significationem inesse putandum est. Scilicet diasceuaestes Vatic. usitatius vocabulum διατριβῆς pro rariore substituit. — In Vatic. scribitur μηδετέροις, quod correcturae ut unde penderet partic. προσθέμενος haberet factae tribuendum est, cf. ad VIII, 52 extr. Dativum cum negatio ad verba ἰσχυροτέρους ποιήσῃ sola pertineat ferri non posse recte contra Class. adnotat Stahlius. — Infra pro corrupto ἐπιφανὲς (emend. Reiskius) in Vatic. solo interpretamentum περιφανὲς (cf. adnot. Stahlī) irrepsit. Terminationem verbi καταφωρᾶ servavit Laur. (non — ρά).

88 artic. ante Σάμῳ Laur. omittit, cf. 86, 4, 7; 96, 2; 97, 3; 99. Infra in Vatic. scribitur δι' αὐτὸν, quod minime placet.

89, 1 Vatic. collocationem τούς πολλούς καὶ πρότερον habet, qua verba τούς πολλούς a genet. τῶν μετεχόντων incommode separantur. — In § 2 ante πρώτοις, quod ex πρώτοι corruptum est (emend. Bekk.), articulum τοῖς qui in codd. omnibus praeter Vatic. deest iam antiquo tempore intercidisse e scholio: μετασχόντες αὐτῆς ἐν πρώτοις apparet. De loco qui sequitur desperare non debuerunt Class. et Herwerd.; qui emendatione Abreschii ἀπαλλαξείην (codd. ἀπαλλάξειν) scribentis et interpretationibus Madvigii (adv. crit. I p. 335) et Stahlii, quantum per memoriam librorum haud dubie mancam fieri potuit, iam expeditus est, quibus ego fidei codicum aestimandae causa pauca addam. In plerisque codd. praeter Laur. post πρεσβενομένους scribitur ἔπεμπον, quod ab eo qui verba τούς τε ἐς τὴν Α. πρεσβενομένους cum superioribus cohaerere non intellexisset additum esse apparet; in Vatic. solo, id quod deinde correctori proximum erat, partic. τε cui nihil respondebat omissa est, sicut in eodem correctura inutilissima propter imperf. ἔπεμπον optat. δράσειαν (cett. δράσωσι) substitutus est. Ex reliquiis codicum οὐτο (Vatic. οὐτῶι) Madvigius οὐπω scripsit, sed ad ea quae sequuntur: ἀλλὰ κτλ. magis scriptura οὐτοι, quam Stahlius reposuit, convenit; de conii. οὐτω, quae nemini in mentem venire non potest, cf. eiusdem adnot. Verbum finitum, quod post ἀπαλλαξείην intercidisse e scholio apparet, ἡξιῶν fuisse Madvigius l. l. suspicatus est, cui coniecturae extrema verba scholii: ἤδη οὖν ἡξιῶν τούς πεντακισχιλίους καθιστάναι quodam modo favent; verbum ἀξιῶν tamen cum infin. verbi desiderativi coniunctum parum placet, ut cum Stahlio ἔλεγον vel simile verbum additum malim. [Gertzius infinitivum per anacoluthiam cum verbo ἔφασαν coniungi dubitanter censet, coll. Madv. synt. § 216 adn. 3.] Restant verba σπουδῆ πάνν, quae verba coniuncta apud Thucydidem nusquam alibi extant (σπουδῆ solum III, 49, 4, ubi *celeriter, festinanter* valet), et *studiosissime* (cf. Plat. Phaedon. p. 98 b) *metuere* Graecum esse recte Herwerd. negat. Neque vero interpretatio *prorsus serio*, quam Stahlius dubitanter proposuit, satis placet; quae si loci sententia esset, Thucydidem ὡς καὶ ἔφασαν scripturum fuisse opinor. Sed omittit ea Laurentianus idem, qua re fit, ut ea interpretationis causa ad verba ἐν πρώτοις adscripta in cett. codd. inter verba scriptoris recepta esse suspicari liceat. [Gertzius ἦ που δὴ πάνν τούς γε ἐς τὴν Α. coniecit; qua tamen in locutione

adv. πάνυ insolitum est.] — Scripturam veram *ἰσαιτέραν*, quae in cett. fere omnibus in *ἐς ἑτέραν* transiit, servavit Laur. — § 4 scriptura Laur. *ἐπῆρε*, cum in hoc codice *ι*, quod hodie subscribitur, vulgo non adscriptum sit, etiam *ἐπῆρε* (Vatic. et M.) valere potest. In eodem post *ἕκαστος* scholion (*ἐς*) *ὑπερβολὴν* additum est.

90, 1 de adv. insiticio *ποτέ*, quod Laur. bonorum codd. solus omittit, cf. adn. ad 62, 3. — Veram scr. *ὁμολογίαν* Vatic. solus praebet; in eodem infra male *καὶ ἐπειδὴ καὶ* scribitur. — § 4 Laur. male *ἐπίπλους* praebet; contra in fine capitis nescio an in omnibus praeter Vatic. (*ἔσπλ.*) *ἐπιπλέοντα* de frumento quod praeter id quod suberat (*τὸν ὑπάρχοντα*) advehebatur recte scriptum sit, cf. *ἐπιπέμπειν*, *ἐπιπαρνεῖν*, all.; nisi forte *ἐπεσπλέοντα* scribendum est, cf. VI, 2, 6. — Post verba *τοῦ τε ἔσπλου* recte Class. *καὶ ἔκπλου* supplevit; in Vatic. corrector partic. *τε* omisit. — Collocationem Laur. *τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς*, cum *τό τε παλαιὸν* in membro priore praepositum sit, praetulerim; in eodem *τεῖχος* in *-ους* corruptum est. — § 5 Vatic. cum aliis male *ἂν αὐτοὶ* exhibet, cf. ad VII, 21, 3 extr. In Laur. desunt verba *ἐς ἦν*, quae fortasse abesse possunt; suspicionem certe auget partic. *καὶ*, quae in enuntiato relativo ante *τὸν σῖτον* plane abundanter posita est, cum quadringentos ob nullam aliam causam quam ut «*ἐξαίρεσιν*» haberent porticum intersaepsisse appareat.

91, 1 post *πλείονος* in cett. praeter Vatic. irrepsit interpretamentum *χρόνου*¹; idem solus partic. *τε* praebet, quae fortasse genuina est. — § 2 ante *Λοκρῶν* praep. *ἐκ* omittit Vatic., sed cf. ad 84, 5. — *Λᾶ* cum aliis om. Laur., cuius scripturam *Ἡγησανδρίδας Ἡγησάνδρου* (Vatic. et all. Ἀγ. Ἀγ.) ideo reicere dubito, quia in omnibus codd. IV, 132, 3 *Ἡγησάνδρου* et VII, 19, 3 *Ἡγήσανδρος* (*Θεσπιεύς*) scriptum est; cf. tamen I, 139, 3: *Ἀγησάνδρου*. Eadem scripturae inconstantia V, 52, 1 (*Ἡγησιππίδαν*) et 56, 1 (*Ἀγησιππίδαν*) est. — § 3 in Laur. est *διαβόλιμόνον*, quae omnia manus sec. scripsisse vel potius renovasse videtur. Idem post *ἐξειργόμενοι* partic. *δὲ* male omittit, recte fortasse ante *δήμου* artic. *τοῦ*, cf. I, 107, 4; VI, 27, 3; VIII, 92, 11.

92, 1 in Laur. partic. *καὶ* et ante *ἐσόδους* et ante *ἐπεσαγω-*

¹ Idem glossema V, 15, 2 (*περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλευέσθαι*) removendum est, cfr. IV, 30, 4; 117, 1.

γὰς omittitur, loco posteriore fortasse recte, ut ἐπεσαγωγὰς vocabulis πυλίδας καὶ ἐσόδους appositum sit. In Vatic. scribitur ἐξεργασμένοι, quod recepit Class.; sed exemplum verbi φθῆναι cum partic. *perfecti* coniuncti non attulit. — § 2 fortasse τῶν (τε) τετρακοσίων scribendum est. — § 4 in Vatic. est δ' Ἀριστοκράτης, sed cf. § 2: δ' Θηραμ. . . καὶ Ἀριστ. — Veram scripturam φυλὴν Laur. fere solus servavit (cett. φυλακὴν). — Kruegero scripturam ἐτέρους, quam etiam Laur. praebet, tuenti hic quidem (cf. ad c. 48, 4) vix assentiendum est. Pro τετραμμένον in Vatic. scribitur τεταγμένον, incertum an correctura. — § 5 in Laur. exquisitius scribitur ἅμα αὐτοῖς, cf. ad VII, 70, 1. — Vatic. solus τις τῶν περιπόλων praebet; in cett. est τῶν περιπόλων τις, qua in collocatione verborum pronomen τις cum ἄρχων coniungendum esse dicit Stahlius; sed nescio an τῶν περιπόλων τις, τῶν κτλ. distinguere liceat, cf. § 2. De vocabulo rariore τὸ στίφος, quod in Vatic. interpretamento perverso τὸ πλῆθος expulsum est, cf. adnot. Stahlii. — In Laur. est ἐβουλεύετο, sed cf. ad VII, 72, 2. — Verba πλὴν ὅσοις μὴ κτλ. (§ 6), quae temptaverunt iam Haasius et Kruegerus, mira diligentia intacta servant editores. Sive enim pron. ταῦτα ad ea quae ad oligarchiam coercendam agebantur refertur, aut πλὴν aut μὴ prorsus supervacaneum est, sive ad ea quae sequuntur id spectare existimabimus, abundantia minime ferenda orietur. Equidem Haasium adv. πλὴν, quod ab aliquo qui exceptionem verbis ὅσοις μὴ significatam parum intellexisset (cf. VII, 71, 6; 85, 2) additum esse videtur, delentem sequor. [Gertzius μὴ in δὴ corrigi mavult.] — Post στρατηγῶν in Vatic. pro ὅσοις (*talem, qui* —) correctura, opinor, ὅς scribitur; sed cf. Krueg. gramm. § 51, 8 adnn. 2 et 3, Madv. synt. § 105 d, Thuc. III, 57, 3; Dem. XXXVIII, 6.¹ — § 7 in Laur. minus bene ὅσον οὐκ scribitur; cf. tamen 26, 1; 51, 1. — § 8 Laur. fere solus ante πρεσβυτέρων partic. τε ser-

¹ Pauci anni sunt, cum nova recensio adiuventa accesserunt fragmenta membranae Faijumensis (ed. Wesselyus in stud. Vindob. vol. VII, 1885) omnibus nostris codicibus haud paulo antiquiora (saec. fere VII^{mo} tribuit Landwehrius in Philol. XLIV (1885) p. 743), quibus verba a cap. 91, 3: διαφθαρεῖν ad c. 92, 6: ὁμογνώμων continentur; quae cum nostris codd. ferme consentientia (ἐτέρους, ἐβουλεύετο, ὅς) praeter aliquot correcturas et menda nihil admodum novi afferunt, nisi forte c. 92, 2 scriptura οὐδαμῶς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος vulgatae praeferenda est.

vavit, cui optime καὶ (Θουκυδίδου κτλ.) respondet; idem post ἐφεδρευόντων praebet ἐγγύς, quod certe non minus quam ἔτι ad sententiam aptum est; cfr. IV, 71, 1. Ἐτι ex ἐγγύς facilius quam hoc ex illo oriri potuisse, facile omnes concedent. — § 9 post ὅσον Laur. partic. καὶ omittit, quae quanquam defendi potest ideo suspectior fit, quod nusquam alibi in hac locutione legitur; cfr. adnotatio Kruegeri, qui γε malebat.

93, 1 glossema τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ, quod in cett. fere omnibus post Διονυσιακὸν irrepsit, omittit Laur.; idem cum aliis post ἐξεκκλησίασαν partic. τε addit, quam cur reiciamus nihil video. — Post ἔθεντο in Laur. scribitur αὖ, unde αὐτοῦ effecit manus sec.; sed aptius particula αὖ superiori θέμενοι τὰ ὄπλα posterius ἔθεντο — τὰ ὄπλα opponitur. — § 2 pro τέως (interea) δὲ τὴν πόλιν Vatic. τὴν δὲ πόλιν exhibet, quem Herwerd. «quasi postea ista facere liceret» adnotans sequitur; qua nimis subtili cogitandi ratione etiam corrector Vaticani usus esse videtur. In eodem male φθείρειν scribitur. — § 3 Laur. solus ἐν τοῦ Διονύσου (cf. lexx.) praebet, quod in cett. interpretamento ἐν τῷ Διονυσίῳ expulsum est; cf. etiam glossa initii capitis quod sequitur: ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία.

94, 1 post πᾶς τις in Laur. scribitur τῶν ὀπλιτῶν, in Vatic. τῶν πολλῶν, in Vatic. γρ. et rell. τῶν πολλῶν ὀπλιτῶν; quae omnia Stahlius, quem Class. et Herwerd. secuti sunt, tamquam interpretamenta ex c. 93, 3 (τὸ πᾶν πλῆθος τῶν ὀπλιτῶν) ducta expunxit. Neque tamen satis causae fuit, cur quicquam verborum πᾶς τις explicandorum gratia adderetur, nec incommode milites gravis armaturae, quorum maxime opera (cf. 92, 10) castellum dirutum erat, hic ubi ad illa respicitur diserte commemorantur; qui cum iidem populares essent, τῶν πολλῶν addere in promptu erat, quod deinde in cett. inter verba scriptoris receptum est, in Vatic. veram scripturam expulit. — § 2 post τι Laur. καὶ partic. male omittit, sicut infra verbum παρόντα. — § 3 corruptum αὖ, unde recte οὖν effecit Bekkerus, in Vatic. omittitur.

95, 1 post Θεοικοῦ e Laur. et Vatic. tenenda est part. τε, quam editores quidam omittunt, cf. II, 13, 7; III, 106, 3; VI, 5, 1; idem I, 118, 2 ex auctoritate Laur. et Dion. Halic. faciendum est (τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως). — § 2 collocatio Vatic. ἐν τάχει βουλόμενοι (cett. βουλ. ἐν τ.) fortasse exquisitior est. —

§ 3 plerique praeter Laur. male ἐς *Eὔβοιαν* praebent. Vatic. solus ἀνήγε exhibet, quod tamquam temporibus verborum ἠναγκάζοντο, ἐπέπλει, ἐπλήρουν convenientius Stahlius praetulit; sed de profectioe Agesandridae iam antea facta aoristus pro plusquamperfecto haud minus apte ponitur. In Laur. scribitur διέχει, quod verbum apud Thucydidem paulo rarius quam ἀπέχειν ponitur illud quidem, neque tamen ideo reiciendum est (cf. lex. Betant.). — § 4 in Vatic. et aliis pro rariore verbo ἐξαναγκάσειαν, quod usus poetarum, Herodoti (II, 3), Xenophontis, aliorum satis tuetur, simplex ἀναγκάσειαν substitutum est; in eodem male ἐναγαγέσθαι scribitur, infra rectius ἀναγαγόμενοι (cett. ἀναγόμε.). — § 5 Vatic. solus ἐκτραπόμενοι exhibet, quod verbum nec significatione simplicis τραπέσθαι nec cum verbis ἐς φυγὴν coniunctum alibi extat. — § 6 Vatic. solus τείχισμα, ceteri ἐπιτείχισμα praebent; illam scripturam praetulit Arnoldius, quia ἐπιτείχισμα in sermone Thucydideo *munitionem ad infestandos alios exstructam* significaret nec facile Eretrienses Atheniensium imperio subacti hostes dici possent. Sed per se ipsum hoc vocabulum nihil aliud quam munimentum *adversus alios* aedificatum significat, quae notio, cum castellum ad Eretrienses coercendos exstructum fuisse appareat (cf. verba: δ εἶχον αὐτοὶ [οἱ Ἀθηναῖοι]), aptissima est. Correcturam vocabuli parum intellecti subesse suspicari licet. — § 7 exquisitior fortasse est collocatio ὕστερον οὐ πολλῶ, quam Vatic. solus exhibet (cf. Stahl. ad I, 18, 2); cf. tamen 11, 2; 17, 1: οὐ πολλῶ ὕστερον.

96, 1 in Laur. manu rec. οὐδέπω (cett. οὐδέν πω) scriptum est; hoc haud dubie rectum est. — § 3 pro εὐθὺς εὐθὺ (cf. c. 88 extr.) scribendum esse Lobeckius (ad Phrynich. p. 144) censuit, quam suspicionem testimonium Vaticani εὐθὺ, litura unius litterae sequente, praebentis quodam modo confirmat; et facillime ante σφῶν σ litt. dittographia irrepere poterat. Pron. σφῶν etiam ad verba ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ relatum de terra, non de hominibus accipiendum est, quod in illa scriptura Stahlio displicet. Cfr. etiam adn. Heindorfii ad Plat. Lys. 203 b. — § 4 nescio an brevior Laurentiani scriptura: καὶ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν, εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ κτλ. vera sit; in ceteris ante διέστησαν partic. ἢ additur et πόλιν ἐφορμοῦντες ἢ ἐπολιόρκουν κτλ. scribitur, quam scripturam mancam esse recte videns partic.

εἰ ante *ἐπολιόρκων* inseruit Bekkerus. Sed minime placet oppositio verborum *ἐφορμοῦντες* et *ἐπολιόρκων μένοντες*, quae cum illud nisi de obsidione dictum esse non possit inter se nihil differunt, neque si discrimen quoddam statui possit, ideo oratio bene constructa sit; veri igitur similis est, partic. *ἐφορμοῦντες* ad *ἐπολ. μέν.* adscriptum et partic. *εἰ* in *ἦ* corruptam fuisse, quo facto proximum erat, ut *ἦ* ante *διέστησαν* adderetur. Laurentianum glossematis, quibus ceteri codd. infecti sunt, purum iam 53, 3; 66, 3; 68, 2 invenimus; cf. etiam IV, 15, 2, ubi idem solus partic. *ἦ* insiticia vacat. — In Vatic. solo scribitur *οὔσης*, sed de navibus Atheniensium, non de Ionia agitur. — Male editores recentiores verba *καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας* expungunt, quae adscribere vix cuiquam in mentem venire potuit. Prorsus simili modo c. 43, 3 *τὰ μέχρι Βοιωτῶν* dictum est, quae verba Boeotos ipsos complectuntur; neque id offendere potest, quod omnis praeter Oreum oppidum Euboea ab Atheniensibus iam antea defecerat, quod idem in magnam Ioniae partem cadit. Scripturam Vaticani *μέχρι Βοιωτίας*, cum vis praepos. *μέχρι* parum intellecta esset, correctura insulsa pro vera substitutam esse suspicor. — § 5 post *ἄλλως τε καὶ* Vatic. solus recte praepos. *ἐν* addit; idem non melius certe *ἀρχῆ ναντικῆ* (cett. *ν. ἀ.*) praebet. Ceterum h. l. minime placet vocabulum *ἀρχῆ*, quod *certamen ob principatum commissum* vix valere potest; fortasse fuit *μάχη*, cf. IV, 10, 5; 55, 2.

97, 1 in Vatic. pro *Πύκνα* recentior forma *Πνύκα* irrepsit. — Partic. *καὶ*, quam ante *δπλα* omittunt Laur., Palat., Vatic., sitne retinenda dubito. — § 2 *ὑστερον* om. Vatic.; in eodem scribitur *καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς*, sed cf. ad c. 66, 3 et adnot. Stahlii. — § 3 Vatic. *διακελεύονται* praebet, sed praesens historicum h. l. parum convenit; cf. ad VII, 21, 3.

98, 1 in Vatic. adverbium *εὐθὺς* ante *ὑπεξέρχονται* positum est, quam collocationem eo quod Aristarchus non statim Deceleam, sed primum Oenoen se contulisse infra dicatur commendari putat Herwerdenus; verum *εὐθὺς* praepositum de omnibus quadringentorum principibus ex urbe excedentibus universe dictum est. — § 2 in Laur. altera praepositio verbi *προσπαρακάλεσαντες* intercidit. — § 4 Laur. post *Οἰνόην* partic. *τε* addit, qua posita Oenoen eodem ipso tempore quo Athenis imperium paucorum conciderit captam esse apte significatur. Ceterum nescio

an *λειφθεῖσαν* scribendum sit, cf. IV, 126, 5; coniectura Reiskii *κατέβαλον* ideo displicet, quod ob collocationem verborum illa: *τούτω τῷ τρόπῳ* etiam ad *κατέβαλον* inepte referri necesse esset.

99, 1 Herwerd. omnia verba *τῶν* — *προσταχθέντων* in suspicionem vocavit, quia c. 87, 1 Tamos solus commemoratus esset; sed ob hanc ipsam causam nemini in explicando ad illum locum respicienti pluralem ponere in mentem venire potuit. — Infra inepte in omnibus *που ἦκον* scribitur; sed Laur. et Palat. adv. *τέως* omittunt, ut hoc in ceteris pro *πω*, quod in *που* corruptum esset, substitutum esse appareat; apud Thucydidem quidem *τέως* nusquam *adhuc* valet. [Idem ante me Gertzius invenerat.] — Pro *ἐπεστάλκει* male *ἀπεστάλκει* praebet Vatic., qui idem solus infra pronomen *αἱ*, quod in ceteris ante *καὶ* intercidit, servavit.

100, 3 ante verba *τῆς Κύμης* partic. *τε* male omittit Laur. — De falsa scriptura-Vatic. *πρῶτον* cf. adn. ad c. 44, 1. — § 4 ante *Θρασύβουλος* in Laur. articulus intercidit. Rectius in Vatic. scribitur *ὡς ἠγγέλθη* (cett. *ὅτε*), cf. IV, 93, 2; sed *ὅτε* interpretamentum particulae *ὡς* esse, Stahlío vix crediderim. — § 5 Laur. collocationem *ἔλθῶν ἐφώρμει* exhibet, quae ideo praeferenda esse videtur, quod ne verba *ἐπὶ τὴν Ἔρεσον*, quae ad *ἔλθῶν* pertinent, cum verbo *ὑστερήσας* perperam coniungantur prohibet; quamquam vulgatam paulo exquisitiorem esse haud negaverim. — Infra Vatic. solus per dittographiam (cf. Stahl.) *αἱ Μηθυμναῖαι* praebet, unde Herwerd. *πέντε (έ) Μ.* effecit; sed numerum post *Μηθ.* intercidisse, id quod Dobreeus statuit, verisimilius est.

101, 1 Laur. veram scripturam *αἱ ἐκ τῆς Χίου τ. Π. νῆες* exhibet; in plerisque codd. articulus deest, in Vatic. solo cum intercidisset correctura, opinor, ante *νῆες* inculcatus est. — In Vatic. scribitur *ἐπισιτισάμενοι*, quod correctura propter *λαβόντες* quod sequitur positum esse potest; sed femininum satis tuentur loci I, 110, 4; II, 91, 4 (Krueg.). Accedit, quod infra *πελάγαι* dictum est. — § 2 in Vatic. genetivus partitivus *τῆς Φωκαίδος*, qui parum intellectus erat, in *ἐς τὴν Φωκαίδα* correctus est. — Veram scripturam *δειπνοποιοῦνται* Laur. solus praebet (cett. *περαιοῦνται*); nihili enim faciendus est codex multo recentior, Vatic. 92 (Urbinas bombycinus), unde Classenius (cf. eiusd. praef. vol. VI, ed. 2) eandem eruit, quem ipse inspexi et in

omnibus fere cum Laurentiano consentientem inveni. [Gertzius versum excidisse et locum sic fere scriptum fuisse suspicatur: *περαιουῦνται τὸν κόλπον τὸν Ἐλαϊτικὸν καὶ τὴν νύκτα ἀναμέροντες δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀ. (καὶ) τῆς ἡ. κτλ.*] — § 3 verba *τὴν Κυμαίαν* Laur. solus recte omittit. [Gertzius *τὴν Καναίαν* scriptum vult; sed cf. de verbo *παραπλεῖν* absolute posito v. c. 10, 3; 31, 2; 41, 3; 63, 2; 95, 1.]

102, 2 editores in verbis corruptis: *προειρημένης φυλακῆς ... ἦν ἐκπλέωσι* explicandis magnopere haerent; neque enim dativum *τῷ φίλῳ ἐπίπλῳ* pro *ὑπὸ τοῦ φίλου ἐπίπλου* positum esse neque vocab. *ἐπίπλου* idem atque *στόλου* valere potest, id quod schol. statuit, nec vero, etiamsi utrumque fieri liceat, facile particula *καίπερ* careamus. Classenium verba *τῷ φίλῳ ἐπίπλῳ* de classe Thrasylli hoc tempore Eresum obsidenti dicta esse putantem satis refutavit Stahlius, qui ipse lacunam statuit, cum post *ἔλαθον* verba *ἀμελέστερον ἐπιτηρούσας* vel similia intercidisse opinatur. Equidem sic potius locum scribendum esse suspicor: *π. φ. τοῦ φίλου ἐπίπλου* — *ἦν ἐσπλέωσι* i. e. *ut quibus cura suorum adnavigantium — si inveherentur mandata esset*, quo scilicet factum est, ut hostes evehentes parum animadverterent (de vi locutionis *ἀνακῶς ἔχειν* cf. Herod. VIII, 109). Eandem fere sententiam verbis in libris traditis inesse Grotius (Hist. Gr. VIII p. 145 seqq.) statuit, quod fieri nequit. [Gertzius (*ἐν*) *τῷ φίλῳ ἐ.* scribi censet; qua tamen scriptura tollanturne difficultates dubito.] — Paulo infra *ποιούμενοι* corruptum esse et *ποιουμένου* (Krueg.) vel *-μένας* (Class.) scribi debere editores omnes iure consentiunt [Gertzius *κατιδόντος* — *ποιουμένου* satis probabiliter coniecit]; at male iidem Reiskium secuti *πᾶσαι* in *πάσαις* correxerunt, cf. loci quos ad c. 101, 1, attuli; accedit, quod *αἱ μὲν πλείους* sequitur. In Vatic. *πάσας* correctura falsa ortum esse videtur. — Scriptura Vaticani *ἐπὶ τῆς Ἰμβροῦ* (cett. *ἠπειροῦ*) verbis extremis capitis sequentis confirmari videtur; quanquam mire infra (§ 3) *πρὸς τῇ Ἰμβρῳ* de nave, quae non Imbrum versus fugit, dictum est. [Gertzius *πρὸς τῇ ἠπειρῳ* coniecit.]

103, 2 in Vatic. *πένθ' ἡμέρας* scribitur; sed VII, 3, 1 nullo discrimine codd. *πέντε ἡμερῶν* exhibent, cf. Stahlii adnot. crit. ad VII, 43, 2, ubi in Laur. quoque *πέντε* scriptum est.

104, 2 in Laur. scribitur *παρέτεινον*, quod tempus de aciem explicantibus non minus aptum est; cf. verba praecedentia

παρέπλεον, ἀντανῆγον. — Infra in Laur. duo fere versus ita interciderunt, ut Ἀρξιδανῶν νῆες ἔξ καὶ ὀγδ. κέρας scriptum sit; librarius scilicet ab ἔξ καὶ ἑβδ. ad ἔξ καὶ ὀγδ. transiisse videtur. — § 3 minime praeferenda est collocatio Vaticani: τὸ δὲ δεξιὸν Θρασύβουλος, quae potius correcturae aequalitatis membrorum constituendae causa factae tribuenda esse videtur. In eodem paulo supra τὸ δεξιὸν part. μὲν omissa scribitur, quod utrum de industria, cum μὲν praecesserit, an errore mero factum sit nescitur.

105, 2 artic. ante Θράσυλλον om. Laur., sed praecessit περὶ τὸν Θρασύβ. — Contra Classenium scripturam falsissimam Vatic. et all. διώκοντες (rectam διώκειν praebet Laur.) mala pertinacia defendentem cf. Stahlī quaest. gramm., p. 29. — § 3 ἡμύναντο (Vatic.) fortasse propter praesens τρέπουσι vulgato -οντο praeferrī debet.

106, 1 scriptura Laur. Πύδιον (cett. fere omnes Μείδιον praebent) glossa Hesychii: Πύδιον τὸ ὕδωρ· Θουκνδίδης, quam attulit Wassius, comprobatur; longe enim veri similis est, Πύδιον e Πύδιον corruptum esse, quod idem suspicatus est, quam glossam verbis τὸ ὕδωρ deletis ad τὸ Πύδιον VI, 54, 6 et 7 commemoratum referendam esse, id quod M. Schmidtus statuit. Geographi neutrius nominis mentionem faciunt. — Infra nescio an ταύτης τῆς ναυμαχίας scribendum sit. — § 2 in Vatic. post φοβούμενοι partic. τε, cui nihil respondere potest, inepte scribitur; nam particc. τε γὰρ pro καὶ γὰρ recentiores demum ponunt.

107, 1 ante Σησιῶ Laur. artic. omittit, cf. ad c. 88. In eodem scribitur ἐπέπλεον, quod hic aptissimum est, cf. I, 52, 1; de errore cf. c. 39, 1. — Ante ἀτείχιστον Vatic. incommode partic. καὶ inserit.

108, 1 haud dubie rectius in Laur. ἀποτρέψει (avertere) scriptum est, cf. IV, 80, 1; etiam V, 75, 2 an ex auctoritate eiusdem ἀπέτρεψαν scribendum sit dubito. — Articulum ante Πελοποννησίους, quem absentem non desideramus, Vatic. solus addit. — § 2 post ταῦτα partic. δὲ om. Vatic., qui idem solus post πράξας abundanter part. καὶ addit; contra ἄρχοντα, quod idem praebet, an vulgato ἄρχοντας praeferrendum sit dubito, quanquam fortasse cum nulli certi nominentur pluralis ferri potest. — § 4 Laur. οἰκήσαντας praepos. omissa exhibet, certe non deterius, cf.

de eadem re ᾠκησαν V, 1, 1 positum. [Paullo infra Gertzius II, 68, 9 coll. ἔχθραν πως ποιησάμενος scribi iussit; cf. tamen adnot. Stahlii.]

109, 1 potius τὰ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ de rebus duobus locis gestis scribendum est; artic. τῇ omittit Vatic., sed cf. 23, 4: ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν, 108, 1: ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος; VII, 31, 2: εἰς τὴν Ζάκυνθον καὶ Κέρκυραν. — Infra recte Laur. μέμψηταί τε, inepte Vatic. cum aliis μέμψηταί τι praebet; cf. adnot. Stahlii. — Ante εὐπρεπέστατα partic. ὥς, quam uterque exhibet, Thucydidi reddenda est. — § 2 additamentum ὅταν — πληροῦνται praeter unum deterrimum codicem nullius momenti (I.) Laurentianus omittit; addidit manus recentior.

INDICES.

I. Correcturae Vaticani.

Adverbia:

ἐκεῖθεν — ἐκεῖ VII, 26, 3
 ἐνθάδε — ἐνθένδε VII, 64, 1 (?)
 οἴπερ — οὐ ὑπὲρ VIII, 26, 3
 (γε ἂν) πανσυδί — ἄγαν πᾶν VIII, 1, 1
 τότε — πότε VIII, 62, 3

Nomina:

Ἀθηναίων — Ἀθηναίων VII, 64, 2
 ἀμφοτέρων — ἀμφοτέρωθεν VIII, 25, 5
 ἀσμένους — ἀσμένως VII, 84, 4 (?)
 δυνατῶν — δυνατωτάτων VIII, 21; 48,
 1; 63, 3

δύο — δυοῖν VII, 50, 2

Εὐβοίας — Βοιωτίας VIII, 96, 4

ξυμμαχικῶν — ξυμμαχίδων VIII, 7

ξυμπασῶν — ξυμφορῶν VII, 71, 7 (?)

οὐ πάντων — ἀπάντων VII, 71, 3

πρῶτος — πρῶτον VIII, 86, 4

Πύκνα — Πνύκα VIII, 97, 1

σωτηρίαν — σωτήριον VII, 81, 3

Casus: VII, 27, 1; 48, 2; VIII, 30, 1;
 44, 1; 63, 1 (?); 87, 4 (?); 96, 4;
 101, 2; 102, 2

Genus: VIII, 32, 1; 101, 1

Numerus:

Plur. — sing. VII, 29, 1; 34, 2

Sing. — plur. VI, 104, 3 (?); VII, 8,
 1; 27, 2; 29, 3 (?)

Particulae:

δὲ — γὰρ VII, 1, 3 (?); 79, 2

δὴ — ἤδη VII, 55, 1; 71, 2; 77, 3;
 81, 2; VIII, 53, 3

εἰ μὴ — οὐ VII, 34, 7

ἦ — οὐδὲ VIII, 48, 4

καὶ — τε VII, 12, 4; VIII, 72, 2

μέχρι οὐ δὲ — μέχρι δ' οὐ VII, 83, 2

μὴ — οὐ VIII, 15, 1

ὅταν — οὐ ἦν VIII, 12, 1

τε — τε καὶ VII, 42, 5

ὥς — ὅσα VII, 60, 4

ὥσπερ — ὅσπερ VIII, 80, 1 (?)

ὥστε — ἄτε VII, 24, 2

Praepositiones:

ἀπ- — ἐπ- VII, 57, 9 (?)

ἐξ — ἀπὸ VII, 19, 3; 47, 3

ἐπὶ — ἐπι VIII, 36, 2; 75, 1 (?)

ἐς — ἐπὶ VII, 87, 1

ἐς — πρὸς VII, 2, 3; 49, 2

κατὰ — διὰ VII, 70, 8

περὶ — ὑπὲρ VIII, 85, 2

προ- — ἐξ- VIII, 16, 2

πρὸς — κατὰ VIII, 83, 3 (?)

Pronomina:

αὐταὶ — τοιαῦται VIII, 59, 2

αὐτὸς — αὐτοῦς VIII, 81, 3

αὐτοῦ — αὐτῆς VIII, 81, 1 (?)

(τήν) ἐκάστην — ἕκαστον VII, 67, 2

ἦντινα — εἴ τινα VIII, 53, 2

οἴπερ — ὅπως VII, 25, 1

ὅστις — ὅς VIII, 92, 6

ταῦτα — αὐτάς VII, 32, 5
 τοιαῦτα — ταῦτα VII, 37, 1 (?)
 τοὺς δὲ — οὓς δὲ VIII, 70, 2

Verba:

ἀγαρόντες — ἀπολιπόντες VIII, 30, 2
 ἀνατρέπειν — ἀνειπεῖν VIII, 67, 2
 ἔσται — ἐξέσται VIII, 27, 2

ποιούμενοι — που VII, 28, 2
 Genus: VII, 18, 3 (?); 34, 8; 80, 5;
 VIII, 68, 1 (?)
 Modus: VII, 29, 2 (?); 41, 4; VIII,
 12, 1; 66, 1; 89, 2
 Tempus: VII, 21, 3; 62, 4; 85, 1;
 VIII, 23, 2; 72, 2; 76, 4; 97, 3 (?)

II. *Additamenta Vaticani.**Adiectiva:*

ἱκανὴν VIII, 5, 5
 καὶ ὀλίγω VII, 87, 1
 πάντα VIII, 50, 2
 πεζὸν VIII, 23, 5
 οἱ πολλοὶ VII, 4, 6

Adverbia:

temporalia:

ἀεὶ VIII, 46, 1
 αὖ VII, 79, 4 (?)
 αὐθις VIII, 32, 1 (?)
 ἔτι VIII, 29, 2
 ἤδη VII, 4, 4; 31, 3; 66, 2 (?)
 πω VIII, 48, 1

alia:

ἄμα VIII, 43, 2
 ῥαδίως VII, 34, 6
 ταύτη VII, 53, 2
 τριχῆ VII, 32, 2
 χάριν VIII, 39, 4

Articulus:

VII, 2, 4 (?); 4, 4 (?); 5, 2 (?); 7, 3;
 8, 2; 11, 3; 20, 1; 27, 5; 38, 2;
 51, 1; 58, 4; 80, 5; 86, 2 (?); VIII,
 16, 3; 24, 2; 24, 6; 25, 2; 48, 4;
 92, 4; 101, 1; 108, 1

Particulae:

γὰρ VII, 57, 9
 δὲ VII, 66, 2 (?)
 εἰ VIII, 6, 4
 καὶ VII, 34, 7 (?); VIII, 6, 3; 108, 2

μὴ VII, 63, 3; VIII, 78

οὐ VIII, 48, 4

τε VII, 66, 2 (?)

ὡς VII, 44, 4

Pronomina:

ὅς VII, 50, 4 (?)

αὐτῷ VIII, 4, 1 (?)

σφίσι VII, 32, 1

τινάς VII, 43, 3

τοῦτο VIII, 1, 4

Verba:

ἀπῆραν VIII, 24, 2

εὐρών VII, 31, 1

ἦλθε VIII, 48, 1

ἦν VII, 70, 2; VIII, 2, 3

κατεῖχον VIII, 21

κοινοῦσθαι VIII, 50, 3

ξυνεπολέμει VIII, 45, 5

Alia:

ἄμα δὲ τῷ ἡρι VIII, 7, 1

διὰ τοῦτο VII, 86, 4

ἐκατὸν VII, 81, 3

ἐν προτειχίσμασιν VII, 43, 4 (?)

ἐξ ἄργους VII, 18, 3 (?)

καὶ οἱ ξύμμαχοι VII, 59, 2

μεθ' ὧν VIII, 24, 5

ξυνθήκας VIII, 43, 4

ὅποι τε βούλονται VIII, 27, 2

παρὰ VIII, 48, 3 (?)

στρατηγὸς ὧν VIII, 45, 3

ὥσπερ νῦν VII, 49, 2

III. *Glossemata Vaticani.**Adiectiva:*

δυνατὸν VII, 11, 3
 μεγάλω VII, 3, 5
 περιφανὲς VIII, 87, 4

Substantiva:

τῶν Ἀθηναίων VIII, 12, 1
 τὸν Πισσοῦθνον VIII, 28, 4
 τὸ πλῆθος VIII, 92, 5

πόνου VII, 70, 8 (?)
 αἰ σπονδαὶ VIII, 10, 1
 τὴν φυγὴν VII, 30, 2
Pronomina:
 αὐτοὶ VIII, 2, 2
 ἡμῶν VII, 68, 3
Verba:
διαλαβόντας VII, 73, 1

θαρόδων VII, 49, 1
 ὄντες VII, 55, 2
 καὶ πλανηθεισῶν VIII, 32, 1
 προσπλεύσαντες VIII, 43, 1
Alia:
 καὶ VII, 19, 2 (?)
 κατὰ VII, 28, 4
 ἢ τὸ πρότερον VII, 39, 1

IV. Omissiones Vaticani.

Adiectiva:
(οἱ) ἄλλοι VII, 70, 2
 ἄλλας VIII, 76, 4
 κενὰς VIII, 39, 3
 μόνος VIII, 45, 3
 πολλοὺς VII, 41, 4
Adverbia:
 αὖ VIII, 94, 3
 δὴ VII, 19, 1; 56, 4
 μάλιστα VII, 42, 1
 ὅθεν VIII, 1, 3
 τέως VIII, 93, 2
Articulus:
 VII, 2, 4; 24, 3 (?); 29, 4; 80, 4;
 VIII, 39, 3 (?)
Particulae:
 ἄλλ' VIII, 56, 5 (?)
ἄν VII, 71, 3; VIII, 66, 4
 ἦν VIII, 57, 1 (?)

καὶ VII, 55, 1; 60, 5; VIII, 16, 1 (?);
 71, 3; 76, 5; 81, 1
μὲν VII, 87, 3 (?); VIII, 104, 3
 ὅτι VIII, 50, 5
 τε VII, 36, 2; 42, 4; 80, 1; VIII, 17,
 2; 44, 2; 46, 3; 89, 2; 90, 4
 ὥστε VIII, 45, 3
Praepositiones:
 ἀπὸ VII, 11, 2
 διὰ VIII, 84, 5 (?)
 (τῇ) ἐν VII, 4, 6 (?)
 περὶ VIII, 50, 3
Substantiva:
 κράτος VIII, 70, 1
 μέρος VII, 80, 2
Verba:
 εἰσὶ VII, 72, 3
 καλούμενον VIII, 34

V. Vocabula in Vatic. cum aliis permutata.

Nomina:
 ἀγῶνα — ἀγώνισμα VII, 59, 2
 ἀσθενέσιν — ἀσθενοῦσιν VII, 60, 2
 ἐπιτείχισμα — τείχισμα VIII, 95, 6
 ὀπλιτῶν — πολλῶν VIII, 94, 1
 πεζικὴν — πεζὴν VII, 7, 2; 16, 1
 προτέρα — προτεραία VII, 51, 2
 σταυρῶν — σταυρωμάτων VII, 25, 5
 ὑποζύγια — ζεύγη VII, 27, 5
 ὕστερος — δεύτερος VIII, 68, 1
 τριβῆς — διατριβῆς VIII, 87, 4
Verba:
 ἀριστοποιήσονται — ἀριστον π. VII, 39, 2
 ἐγηγερόμενοι — ἐπηρμένοι VII, 51, 1 (?)
 ἐπήλπισαν — ἔπεισαν VIII, 1, 1

μάχεσθαι — ἀμύνεσθαι VII, 6, 1
 ξυννενημένων — ξυννενηγεμένων VII,
 87, 2
 περιεσομένους — περιγενησομένους VII,
 21, 4
 προεξάρξαντες — προεξαίξαντες VIII, 25, 3
 τετραμμένοι — τεταγμένοι VIII, 92, 4 (?)
 ὥρμει — ὥρμίζετο VII, 4, 5
Praep. addita:
 ἀνεχούσαις — προανεχούσαις VII, 34, 2
 διαφορομένας — ἐπιδιαφερομένας VIII, 8, 3
 ἔπλευσαν — ἐπέπλευσαν VIII, 44, 3
 ἐξέπλεον — ἐπεξέπλεον VII, 37, 2 (?)
 ἐτείχιζε — διετείχιζε VII, 5, 1 (?)
 ἐφάνησαν — ἐπεφάνησαν VIII, 44, 3

ἔφερον — ἐπέφερον VII, 57, 6
 ἐψηφίσαντο — ἐπεψηφίσαντο VII, 16, 1
 ἠρώτα — ἐπηρώτα VII, 10 (?)
 κινδυνεύειν — ξυγκινδυνεύειν VIII, 24, 5
 λογιζόμενοι — διαλογιζόμενοι VIII, 2, 4
 ξυμπολεμήσασαι — ξυνδιαπολεμ. VIII,
 13 (?)
 ξυναιρεθήσεσθαι — ξυνααιρεθ. VIII,
 24, 5
 σωθείητε — διασωθείητε VII, 77, 7
 τραπόμενοι — ἐκτραπόμενοι VIII, 95, 5
 Praep. omissa:
 ἀναπεπαυμένους — πεπαυμένους VII, 73, 2

ἐκπορθεῖ — ἐπόρθει VIII, 41, 2
 ἐνεγένετο — ἐγένετο VII, 49, 4; VIII, 9, 2
 ἐνεῖδον — εἶδον VII, 36, 2
 ἐξειπεῖν — εἶπεῖν VII, 87, 4
 ἐπεδίωκον — ἐδίωκον VIII, 34
 ἐφεπόμενον — ἐπόμενον VII, 78, 2
 προπυθόμενος — πυθόμενος VII, 32, 1
 Praep. permutata:
 ἀπολειπόμενοι — ὑπολειπόμενοι VII, 75, 5
 ἐγγενησόμενον — ἐκγενησόμενον VII, 68, 1
 μεθεστηκυίας — ἀφεστηκυίας VIII, 15, 1
 προσπέμψαντος — προπέμψαντος VIII,
 47, 2 (?)

A. Loci quibus Laur. et Vatic. soli consentientes veram scripturam praebent.

VII, 3, 1: προσπέμπει; 8, 3: ἡ δι' (ἐκουσίων); 25, 4: ἐδυνήθησαν, 9: αὐ
 om.; 44, 5: ἐπισταμένων; 47, 3: διεκινδύνευσεν.

VIII, 6, 3: Ἀλκιβιάδου; 53, 2: αὐτῶν om.; 59: γοῦν; 61, 1: Ἑλλησπόντου;
 63, 3: ἐπαναστάνας αὐτούς; 64, 5: εὐνομ.; 68, 1: ἐκούσιος; 69, 2: ἐπ' αὐτοῖς,
 4: Ἕλληνες om.; 70, 2: αὐτὸν (σφίσι); 75, 1 et 82, 1: ἀκούοντες; 76, 4: (ἐλάχ.)
 δὴ (δι- Laur.), τὸ Ἀθηναίων; 82, 1: διὰ (τὸ αὐτίκα); 86, 5: ἔπαυσε, 6: κωλύοι;
 89, 3: τὸ om.; 90, 4: τοῦ om.; 95, 1: τε.

B. Loci quibus Laur. solus vel paene solus veram scripturam praebet.

VII, 6, 3: κατηράχθη; 11, 3: χρήσασθαι; 21, 4: ἐκέλευεν om.; 37, 3: καὶ
 αἱ τῶν Σ.; 42, 6: ἔτεμον; 50, 3: ἐδύναντο; 52, 2: κοίλω μυχῶ; 56, 2: κωλύ-
 σουσι; 57, 7: Βοιωτοῖς τοῖς (cum M.); 73, 1: ἀποχωρήσασα; 75, 5: ὑπὸ ταῖς
 ὄπλοις om.; 77, 4: οἶοι.

VIII, 8, 2: αὐτούς; 25, 3: προεξάρξαντες; 27, 2: καθ' ἐκουσίαν om.; 38, 1:
 μὲν om.; 40, 2: ἐχρήσαντο; 45, 1: ἐπ' αὐτῶν; 46, 3: ἐκείνω; 51, 3: ἐξαγγείλας;
 52: πιστευθῆναι (G.), τῷ Τισσαφέρνει; 53, 1: καὶ om. (M.), 3: τὰς ἀρχὰς ποιή-
 σομεν om., βουλεύωμεν; 54, 1: ἐλπίζων (? G.), 2: ἄν om., 3: ὁ δῆμος om.;
 56, 4: ἐαυτῶν, 5: τι om. (G.); 57, 2: πρὸς ἀλλήλους om. (?); 61, 2: τοῦτον
 om. (?); 63, 3: κατελύετο; 64, 1: ἰσχωσιν; 65, 3: προείργαστο (pr. G.); 66, 1:
 ἐβούλεον (G.), 2: καὶ om. (?), 3: ἐξευρεῖν αὐτὸ (G.), αὐτοὶ ἐξευρεῖν om.; 68, 1:
 ἄν om. (G.), 2: μετέστη — μετὰ om., 4: ἐπ' om.; 69, 2: ἄπωθεν; 70, 1: δὴ (?),
 2: μετέστησαν; 72, 1: ὑπερορίαν; 74, 2: μετεκβιβάσαντες (?); 75, 2: δημοκρατήσε-
 σθαι (G.); 76, 3: μεθεστάναι (G.), 5: βουλόμενοι, 6: πατέροις; 77: αὐτοῦ om. (?);
 78: κινδυνεύειν; 79, 3: δὲ om. (A.), ἐπ' Ἀβύδου; 80, 3: δὲ om. (G.); 81, 1:
 ἀπ', 2: ἀπὸ om. (G.), 3: ἐξαργυρῶσαι (G.); 82, 1: ἄν ἠλλάξαντο, 3: ἤδη om. (M.);
 83, 2: ἔτι; 84, 3: ἐγκραγόντες; 86, 5: οὐδ' ἄν εἰς, 7: ἐκεῖνο (G.); 89, 2: σπουδῆ
 πάνυ om. (M.), ἐπεμπον om. (M.), ἰσαιτέραν (G.); 90, 1: ποτὲ om., 5: ἐς ἦν

om. (?); 92, 4: φυλήν, 8: τε (G.); 93, 1: τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ om., αὖ, 3: ἐν τοῦ Διονύσου; 94, 1: πολλῶν om.; 95, 3: ἐν Εὐβοίᾳ (G.); 96, 4: ἢ et ἐφορμοῦντες om.; 98, 4: τε; 99, 1: τέως om. (E.); 101, 2: δειπνοποιοῦνται, 3: τὴν Κυμαίαν om.; 104, 2: παρέτεινον; 106, 1: Πύδιον (G.); 107, 1: ἐπέπλεον; 108, 1: ἀποτρέψει; 109, 1: μέμψηταί τε (G.), 2: ὅταν — πληροῦται om.

C. Loci quibus Vatic. solus vel paene solus veram scripturam praebet.

VII, 3, 1: τὸ πρῶτον (?), 3: ἐαυτῶν (?); 8, 2: μνήμης (?); 11, 2: τε; 14, 3 (?) et 25, 9: διαπεπολ.; 17, 3: αὐτοῖς οἱ πρέσβεις, ἐς τὴν Σικελίαν; 18, 2: τε, 3: τέ; 19, 5: τὸ πρῶτον; 25, 1: τε; 26, 2: ἅμα (?), 3: ἕως; 29, 2: τε, 3: οὐ; 31, 1: ἐπὶ; 33, 3: τε; 43, 2: ἀδύνατα (M.), ὑπελείπετο; 44, 1: γε, 4: ἐξ ἐναντίας; 46: ἄλλην; 48, 5: τε; 52, 2: ἐπεξάγοντα; 54: οἱ om.; 57, 9: ὠφελίας, 11: τε (?); 69, 2: ἦν om., ὄντες (A.); 70, 7: δὴ ἦ, τε, 8: ὑποχωροῦσιν; 74, 2: τῶν om.; 75, 4: τι om.; 77, 2: τε, 7: τό τε; 80, 5: ἐπὶ, 6: τὲ; 81, 4: τε om., 5: ἐγίγνετο; 85, 2: ξυνεκόμισαν; 86, 4: δὴ, τε om., 5: πᾶσαν ἐς ἀρετήν.

VIII, 2, 1: ἡγούμενοι om.; 3, 1: τῶν; 6, 5: πέμψειν; 9, 3: καὶ; 10, 3: ὑπῆγον; 12, 1: τε, πιστότερος; 14, 2: γενομένων, 3: τε; 15, 2: ἦ; 16, 3: πεζοὶ; 23, 4: παραπέμπει; 24, 3: Βολίσκῳ; 26, 1: Λέρον; 28, 2: (Ἀττικὰς) τὰς; 35, 4: ἀπελθόντες; 38, 2: ἐς; 45, 2: ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες, 5: ἦ; 46, 1: ἦ Ἕλλησι; 56, 4: τὸ τῶν Ἀθ.; 63, 3: προυτρέφαντο; 74, 3: τε om.; 80, 2: τε; 81, 3: πιστεύσῃ; 87, 2: ἦγαγε; 89, 2: ἐν τοῖς; 90, 1: ὁμολογίαν; 91, 1: τε; 96, 5: ἐν; 99, 1: αἶ; 100, 4: ὡς; 102, 2: Ἰμβρου; 106, 3: Πελληναίων; 108, 2: ἄρχοντα (?).

PARS POSTERIOR.

De locis quibusdam librorum III et IV discrepantia
corruptioneque codicum insignibus quaeritur.

LIBER III.

1, 1. εἶργον τὸ μὴ — κακουργεῖν] in Laur. post εἶργον legitur διὰ, quod quo modo correctura irrepere potuerit, vix intellegitur. Fortasse scriptum fuit δι' αὐτὸ μὴ κτλ., quod cum in διὰ τὸ corruptum esset (idem mendum IV, 55, 4 in Laur. manus pr. correxit), διὰ facile omitti poterat. Thucydides quidem nusquam alibi (locum controversum VI, 1, 2 excipio) apud εἶργειν et verba similia τὸ μὴ cum infin. posuit (VII, 53, 4 accus. cum infin. habemus).

2, 1. ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν κτλ.] mire h. l. partic. καὶ posita est, cum defectio Lesbiorum tunc facta illius, quam antea facere in animo habuerant, hac sola re similis sit, quod neutra quo tempore volebant effecta est. Melius igitur illud καὶ cum adverbio πρότερον iungitur, quo hic sensus fit: *tunc vero prius etiam quam cogitabant deficere coacti.* [Siesbyeus καὶ e superiore καὶ ortum aut transponendum esse opinatur.]

3, 6. τὰ τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φραξάμενοι ἐφύλασσον.] haec codd. omnes exhibent neque quidquam mutandum esse existimo. Verba τὰ τε ἄλλα Stahlius (IV, 55, 1; VI, 31, 3; VIII, 86, 7 coll.) recte: *et praeterea* vertit, sed in eo, Classenio socio, erravit, quod opera perfecta et semi-perfecta hic distingui putavit. Quod ut fieri putemus; neque rebus neque sermone cogimur; Thucydides quippe c. 2, 2 opera non perfecta fuisse universe scribit nec, si genetivus τῶν τειχῶν κτλ. praepositus est, ideo partitivum eum esse necesse est; cf. VII, 68, 1: τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον (*animum iratum*). Verbum φραξάμενοι utrum absolute positum esse (cf. VIII, 35, 4) dicatur an, id quod rectius duxerim, ex superioribus τὰ ἡμιτέ-

λεστα audiatur, paullum interest. Itaque sic locus vertatur: *et praeterea in murorum portuumque operibus semiperfectis ob-saeptis custodias agebant* (cf. 23, 1; VII, 17, 2; 53, 2).

4, 2 in Laur. scribitur *ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν*, quod h. l. optime convenit, cf. I, 48, 1; II, 83, 3; contra VI, 34, 5 de proposito longius remoto dativus paullo aptior esse videtur.¹

5, 3: *ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι κινδυνεύειν*] hanc iuncturam contortissimam omnes adhuc editores usque ab Goellero sic explicaverunt: *quia, si quid (auxilii) ex P. accessisset, atque cum alio apparatu periclitari volebant*. Sed offendit sic magnopere interpretatio partic. *καὶ*, cum verba *ἐκ Πελοπ.* cum *προσγένοιτό τι* iungenda sint, sed vbb. *μετ' ἄλλης παρασκευῆς* ad *κινδυνεύειν* referantur; neque auxilium alibi quam Lacedaemone petatum esse scriptum legimus. Itaque potius *καὶ etiam* significare statuendum est, ut haec sententia fiat: *quia etiam alio apparatu adiuncto, si quid ex P. accessisset, periclitari volebant*.

6, 2: *οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι προσβεβοηθηκότες ἤδη*] dubito an *προβεβοηθηκότες* scribendum sit; neque enim de ea re agitur, quod ceteri Lesbii Mytilenaeis auxilio venerant, cuius rei iam c. 5, 1 mentio facta est, sed universi eam insulae partem, quam Athenienses insidere volebant, iam praeoccupavisse dicuntur. Cf. Herod. VIII, 144.

7, 1 *περὶ Πελοπόννησον*, quod e Monacensi solo restituit Herwerd., etiam Laur. exhibet.

9, 1 in Laur. omittitur vocabulum *ἄνδρες*, quo facile caremus, cf. c. 13, 1. — In § 2 (*ἴσοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες καὶ εὐνοία*) leni mutatione *ἐπινοία* scribendum esse opinor. Duae enim res afferuntur, quibus nisi societas contineatur firma esse non possit, similitudo sententiae et paritas potentiae; cf. 10, 1 extr., ubi diversitates rerum ex dissensu sententiarum oriri solere legati dicunt. Iam vero id quod sequitur: *ἀντίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ καὶ δυνάμει* satis ostendit, pro *εὐνοία* vocabulum sensu verbi *γνώμη* simillimum scriptum fuisse, et optime convenit *ἐπίνοια, consilium, propositum*.

10, 5 Laur. *ἀμύνασθαι* quod antea edebatur exhibet, quod

¹ Accusativum etiam VII, 34, 1 restituendum esse censeo, cf. II, 85, 3; 86, 1; IV, 13, 3.

ad aoristum ἐδουλώθησαν melius convenit. — § 6. τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴ ποτε ἄρα ἐδυνήθησαν, μὴ δοῦσαι τοῦτο] recte Krueg. δυνηθείησαν (melius tamen Dobreeus δυνηθεῖεν, cf. Stahl. qu. gr. 2 p. 62) scriptum voluit, haec adnotans: «der Indicativ würde die Möglichkeit ablehnen; unpassend.» Vulgatam defendit Stahlius, cum dicit: «indicativo id [ut potuissent, ut facultas oblata esset] simul negatur factum esse (Lesbii enim et Chii non erant subacti)»; sed ex eo, quod non subacti erant, *facultatem* Atheniensibus non fuisse colligere non licet. Classenium si quis ridere volet, ipsum adeat. — Ceterum paullo supra offendit *praesens* partic. τοῖς προγιγνομένοις, pro quo fortasse scriptum fuit προγενομένοις, cf. c. 82, 3; nam hoc mendo nullum frequentius est.

11, 3. — μὴ ἂν τοὺς γε ἰσοπήφους ἄκοντας κτλ.] ne quis ἐκόντας scribendum esse existimet, praesertim cum exemplum talis brevilloquentiae ab Stahlio adlatum (IV, 86, 4), si hunc in Baueri coniectura recipienda sequimur, iam non valeat, locum similem proferre libet ex Demosth. LIV, 32: οὐδέ ποτ' ἂν — τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησαν, εἰ μὴ ταῦθ' ἐώρων πεπονθότα, ubi haec orator dicit: numquam falsa pro testimonio dicere voluissent (*neque haec quae re vera dicunt dicere voluissent*), nisi cet. Nostri igitur loci haec sententia est: (negantes) *in aequo certe positos invitos* (sibi succursuros fuisse) *eamque ipsam ob rem, nisi —, sibi succursuros fuisse.* — Infra scribitur: — καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες κτλ., ubi Krueg. et Stahl. articulum deleverunt; sed similiter c. 23, 3 οἱ — οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες scriptum legimus (Stahlius cod. M. solum secutus prius οἱ expunxit, qua scriptura verba ἀπὸ τῶν πύργων χαλεπῶς a partic. καταβαίνοντες incommode separantur; Herwerd. eodem codice auctore (!) alterum delevit) et c. 85, 1 (τοιαύταις ὄργαῖς ταῖς πρώταις — ἐχρήσαντο) collocatio verborum prorsus impedit, ne ταῖς πρώταις attributi, *τοιαύταις* praedicati vice fungi putemus (Stahl.); quod si ita esset, haud dubie *τοιαύταις ταῖς πρώταις ὄργαῖς* positum fuisset. Contra VIII, 102, 2 artic. αἱ rectius cum πλέουσαι iungitur (cf. VII, 81, 4).

12, 1. ὃ τε τοῖς ἄλλοις μάλιστα εὐνοια πίστιν βεβαιοῖ, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν παρεῖχε] Classenium vocabulum πίστιν delentem secutus est Stahlius, quod eo servato sententia minus apta efficeretur; «nam ex mutuo timore fidem nasci non posse.»

At Thucydides ipse c. 11, 1 τὸ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν dixit. Kruegero verba ὁ — εὐνοια βεβαιοῖ pro ὁ — εὐνοια ποιεῖ, πίστιν βεβαιοῖ posita esse statuenti (afferre potuit VI, 33, 6) adsentiri vix licet, cum in tam brevi sententia talis transitus fieri vix potuerit; melius fortasse pron. ὁ obiectum interius quod vocatur (cf. Madv. synt. § 27 b) esse dicas, sic locum vertens: *quod alias benevolentia maxime ad fidem confirmandam efficit, id in nobis timor firmum faciebat (= ἡχύρον)*. Sermoni tamen sic constructo inconcinnitatem quandam inesse haud negaverim, quae femin. ἐχυρὰν scripto facillime tollitur.

—, 3. ἐπ' ἐκείνους ἵνα] optima Kruegeri emendatio, cum libri ἐπ' ἐκείνοις εἶναι praebeant. Stahlius nunc Boehmium secutus haec verba expungit, quod significatio *contra aliquem proficiscendi* et rerum conditioni et voluntati Mytilenaeorum, qui suum esse τὸ προαμύνασθαι (cf. extrr.) dicant, repugnet; sed eum fefellit, haec verba non ex vera rerum conditione, sed ex casu ficto posita esse, quibus nihil aliud quam periphrasis quaedam verbi ἀντεπιβουλεῦσαι contineatur. Cum vero legati veritatis mentionem faciunt (δεῖ, non εἶδει), non ἐπ' ἐκείνους ἵνα, sed προαμύνασθαι ponitur. Neque vero quo modo haec verba irrepere potuerint, satis explicatum est.

13, 1. μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων] recte Krueg. docuit, ξυγκακωσποιεῖν scribendum esse, quam scripturam cod. M. et manus recens Laur. exhibent. Nam Attici ἀντεποιεῖν, ἀντενπάσχειν, alia eiusmodi dixerunt (cf. Matth. gramm. § 594, 2), et si praepositio ξὺν hic adverbii vice fungeretur et per se ipsa valeret, et verba quae sequuntur μετ' Ἀθηναίων minus commoda essent et potius simplex ἐλευθεροῦν positum esset. De μετὰ et ξὺν- coniunctis cfr. VIII, 13; [24, 5; 28, 1]. — § 5. νομίση τε μηδεὶς ἀλλοτρίας γῆς πέρι οἰκεῖον κίνδυνον ἔξειν] «ne quis credat, super terra aliena se ipsum periculum aditurum esse». Sensum quendam habent haec quidem; sed cum ea quae sequuntur inspiciemus, οὐκ οἰκεῖον scribendum esse apparebit, ut haec sententia fiat: «ne quis credat, id periculum quod super terra aliena aditurus sit ad se ipsum non pertinere; cui enim Lesbus procul abesse videtur, ei ex propinquo utilitatem afferet». Confirmat correcturam locus simillimus IV, 95, 2: παρασιῆ δὲ μηδενὶ ὑμῶν, ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναρριπτοῦμεν.

18, 4. φρούρια δὲ ἔστιν οἱ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκατωκοδόμηται] οἱ meliores codd. exhibent (deterrimi ἤ, Laur. manus sec. ὄπου), quod propter verba quae sequuntur: ἐπὶ τῶν καρτερῶν (nam dissimillimus est locus I, 60, 3, quem affert Stahlus) in οὔ corrigendum est, praesertim cum haud raro haec verba in codicibus permutentur, velut I, 50, 3, ubi exquisitior Laurentiani scriptura οὔ restituenda est (cf. II, 86, 1). — Miror Stahlum perfectum ἐγκατωκοδόμηται retinuisse, quod neque aliis locis confirmatur neque praesente historico quod praecedit (περιτειχίζουσι) satis defenditur; nihil certe eo efficitur, quod περιτειχίσαν — ἐγκατωκοδόμητο dici poterat. Coniecturarum propositarum Bloomfieldianam ἐγκατοικοδομεῖται et ad sententiam aptissimam et ad memoriam codicum facillimam habeo, quam iam Herwerd. recepit.

20, 1. ἐσηγησαμένου — Θεαινέτου τε — καὶ Εὐπ.] Laur. ἐσηγησαμένων exhibet, quod vix deterius est, quanquam singularem verbi locus V, 16, 1 (ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδης) satis tuetur. Cfr. adn. mea ad VII, 3, 3. — § 2 satis mire ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθελονταὶ τρόπῳ τοιαῦδε scribitur, cum vim adhibitam esse nullo verbo significatum sit (nam id minoris facio, quod hoc verbum quodam modo testimonio [Demosth.] LIX, 103 repugnat, qui sortitione facta Plataeensium alios remansisse, alios exiisse dicit); accedit, quod totus locus breviloquentia obscurissima laborat. Itaque suspicor, locum sic fere scriptum fuisse: ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ. ἐξῆλθον δὲ τρόπῳ τοιαῦδε· κλίμακας κτλ. — In § 3 ad ξυνεμετρούσαντο audiendum esse τὰς κλίμακας, nisi etiam in ed. Stahlia scholiasta praeunte τὸ τεῖχος audire perverse iuberemur, verbis τὴν ξυμμέτρῃσιν τῶν κλιμάκων in § 4 positus aperte declarari non proferrem. Verba ῥαδίως — τείχους Stahlus unus optime interpretatus est, sed nescio an Thucydides verbis ἐς ὃ sensum verbi ὅσον, quod scribendum esse ille statuit, tribuerit; cf. I, 123, 1; V, 66, 2 et III, 39, 5 vv. ἐς τόδε locali sensu tropice posita. Ceterum interpretatione illius coniectura Didotii ἀπέχοντος valde commendatur.

21, 2 pro ξυνεχῆ in Laur. scribitur ξυνοχῆ (coniunctio), quod an recipiendum sit dubito; id unum obstat, quod apud Atticos nusquam alibi, quod sciam, hoc substantivum invenitur.

22, 2. τὸν ἀριστερὸν πόδα μόνον] τ. ἄ. μόνον πόδα praebet Laur., quae rarior verborum collocatio fortasse restituenda est,

cf. IV, 108, 5 (4) et Krueg. ad h. l. — § 5 nescio an imperf. προσέβαλλον, quod in Laur. extat, ad totam illam rerum conditionem significandam aptius sit, cf. §§ 6—8; quod fortasse etiam c. 52, 2, ubi de incursionibus Peloponnesiorum continuatis agitur, e Laur. restituendum est. — In § 7 vix satis causae est cur plenior scriptura Laur. ἔξωθεν (cett. ἔξω) reiciatur; de genet. cf. Xen. Anab. V, 7, 21.

29, 1. τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους λανθάνουσι] haerent editores, dum quae hae Atheniensium naves fuerint explicant; Stahlius et Class., Haasium (lucubr. p. 21) secuti, de «Atheniensibus classe centum navium (c. 16) a Peloponneso redeuntibus» agi putant. Cui opinioni magnopere ratio temporum obstat, cum illam classem anno 428 et profectam esse et (c. 16, 4) domum revertisse, naves autem Peloponnesiacas anno proximo demum deductas esse legamus (c. 26 in.); neque vero de ea classe quam Athenienses ad Lesbum miserunt (c. 18, 3) sermo esse potest, quippe quae et ipsa anno 428 exeunte missa ad Mytilenen pervenerit. Itaque haud dubie Kruegerus sequendus est, qui haec verba τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐκ τῆς πόλεως σκοποῦντας significare statuit.

30, 2. καὶ ἡμῶν ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὔσα] L. Herbstius, quem Classenius sequitur, haec verba sic explicat (Philol. XVI, 305), ut ex iis quae praecedunt: ἢ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν τινα σφίσι πολέμον adiectivum ἀνέλπιστος ad τυγχάνει οὔσα audiri putet. Sed haec interpretatio tautologiam minime ferendam habet, nec alios quam Peloponnesios venturos esse suspicari poterant Athenienses; accedit, quod durissima mutatio significationis adiectivi ἀνέλπιστος statuenda esset. Neque multo magis placet Stahlius, qui locum sic vertit: *et nostrarum virium robur maxime locum habet*; exempla enim verbi εἶναι cum adverbio sic positi, quae quidem ex Thucydide proferantur, parum valent (cf. adn. ad IV, 10, 3), rectissimeque iam Krueg. adnotavit, hanc Peloponnesiorum exsuperantiam, praesertim quae in dubio sit, nullum momentum ad incuriam Atheniensium explicandam (πολὸν τὸ ἀφύλακτον) adferre. Ipse μάλιστ' ἀποῦσα vel μάλ' ἀποστατοῦσα coniecit; equidem μόλις παροῦσα scriptum fuisse opinor, ut haec sententia sit: *et nostrae vires re vera aegre aderunt s. adsunt*; naves enim in eo erant, ut advenirent. Haec scriptura optime eis convenit, quae de tarda Peloponne-

siorum navigatione c. 29, 1 scripta sunt; de usu vocabuli ἀλκή cfr. Plut. Them. 4 et 7. Contrario modo VII, 8, 2 in Vatic. μάλιστα in μόλις transiit. [Gertzius μάλιστ' ἀργοῦσα conicit.]

31, 1. οὐδενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφιχθῆναι] adverbium ἀκουσίως Thucydides II, 8, 1 vi solita (adverbii *invite*) posuit, qua re per-moti Lindau. et alii ἀκουσίω scribendum esse censuerunt; sed haec significatio (*nolens*) nullo alio loco, quantum scio, comprobatur. Vulgatam defendit Stahlius, cum adiectivum ἀκούσιος 40, 1; 82, 2; IV, 98, 6 significatione passiva (*non optatus*) positum esse contendit; quamquam si rem diligentius attendas, his omnibus locis de eo quod quis invitus facit, non de re quae aliquo nolente fit, positum esse invenias. Sed cum adverbium nusquam sic ponatur, fortasse ἀκουσίους (*ingratos*) scribendum est; quae significatio apud recentiores non rarissima est, cf. Luc. dial. mort. 8, 1. — ἦν ὑφέλωσι] ὑφέλωσι, non ἀφ., recte Laur. et alios codd. secutus scripsit Stahlius, quem emendationem facillimam Dobreei ἔν' pro ἦν scribentis non recepisse summe miror; certe illud, quod maximum Atheniensium reditum Peloponnesii intercepturi erant, tanti momenti est, ut per se ipsum, non condicionis nomine poni debuerit.

36, 2. προσξυνεβάλετο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοποννησίων νῆες — τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι] sic Class. et Stahl. Vatic. aliosque codd. secuti scripserunt; in cod. Laurentiano et quibusdam aliis (velut Vatic. γρ.) προσξυνελάβοντο extat, quam scripturam Krueg. recte praetulit. Haec enim omnibus indiciis confirmatur; Thucydides ipse IV, 47, 2: ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα — οἱ στρατηγοὶ κτλ. scripsit (ubi ad similitudinem nostri loci comma ante κατάδηλοι ὄντες delendum est), Dio Cass. XLIII, 47, 4 (Bloomfield.) Thucydidem fortasse imitatus verbum προσσυλλαβέσθαι cum genetivo iunxit, neque per se ipsa locutio quidquam habet, cur eam reiciamus (de neutro ἐλάχιστον adverbii vice fungenti vid. adnot. Krueg.). Contra altera scriptura, quamquam hoc verbum apud Hippocratem extat, neque ullo Thucydidis loco diserte comprobatur et duas res ad explicandum difficiliore habet. Stahlius (31, 2; IV, 34, 1; 35, 4; VIII, 17, 3 coll.) οὐκ ἐλάχιστον idem atque οὐκ ἐλάχιστον μέρος esse statuit, qua re genetivum insolitum τῆς ὁρμῆς defensum vult; sed similitudo certe οὐ τὸ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς flagitat. Ad numerum singularem excusandum Class. IV, 26, 5; VIII, 9, 3 attulit, ubi

subiectum numeri pluralis verba αἴτιον ἦν vel ἐγένετο sequitur; sed horum locorum plane alia ratio est, in quibus numerus verbi praedicato praeposito accommodatus est, qui usus loquendi satis frequenter apparet (cfr. Krueg. gramm. § 63, 6).

37, 2. — πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχομένους· οὐκ κτλ.] hunc locum asyndeto, quod Boehmius locis haud minus controversis III, 63, 2 et IV, 10, 3 adlatis frustra excusare conatur, laborantem emendare sibi visus est Stahlius, cum ἄκοντες ἀρχόμενοι ὡς οὐκ mutatione satis violenta scriberet, qua in scriptura collocatio verborum ἄκοντες ἀρχόμενοι per se ipsa minime mira propterea, quod ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς praecessit, maxime offendit; neque aequabilitatem quandam membrorum (cf. adnot. Stahlii) perspicuitate orationis imminuta restituere attinet. Sed correcturam codicibus pessimis illis quidem insertam, nec tamen ideo reiciendam recipere suffecerit, qua οἱ οὐκ scribitur; praeiit Bekkerus. — In § 4 non minus placet scriptura Laur. τῇ ἐξ αὐτῶν (ipsorum) ξυνέσει; similiter ex eodem c. 75, 2 αὐτοῦ et c. 92, 5 αὐτῶν scribere satius est.

38, 1. ὁ γὰρ παθὼν — τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει] structura valde laborare mihi videtur, nisi ὁ παθὼν subiectum etiam verbi ἀναλαμβάνει esse existimabimus, neque vero ultio poenam repetere bene dicitur. Itaque partic. κείμενον, quod idem fere ac προτεθειμένον valet (cfr. 44, 3: ζημίαν προθεῖσι cum 45, 3: κεῖσθαι αὐτὰς), pro accusativo absoluto habendum est, unde infinitivus ἀμύνεσθαι (sic in Laur. scribitur) pendeat; qua infinitivi interpretatione articulus, qui alioquin durissime abest, non requiritur. Verbi κεῖται sic cum infinitivo iuncti nullum adhuc exemplum (praeter Demosth. XXIII, 85: — νόμον, ὃς κεῖται τὸν φεύγοντα δέχεσθαι) equidem inveni, sed cf. c. 38, 1: προτιθέναί λέγειν, Aeschyl. Pers. 371: στέρεσθαι — προκείμενον, Herod. V, 62; IX, 52, Aeschin. II, 47; Isocrates XVI, 36 ἐκγενησόμενον ἄρχειν dixit, cf. VII, 68, 1. Cum autem participium sic intellectum a verbis ὅτι ἐγγυτάτω, quae ad ἀμύνεσθαι pertinent, diiungi necesse sit, fortasse τοῦ παθεῖν scribendum est (cf. 40, 7: γινόμενοι ὅτι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν), ut sensus hic fiat: si proxime ab iniuria (propositum) oblatum erit ut ulciscatur; et nescio an in vulgari quoque interpretatione genetivus restituendus sit, cum locus II, 89, 10, quem ad dativum tuendum afferunt, prorsus dissimilis sit. Infra Haasius ὄν recte delevit, sed dubito

rectene ἀναλαμβάνει dici possit (ἀνα- Reiskium secuti deleverunt Class. et Stahl.); scholiastes quidem: ἰσχυρὰν τὴν τιμωρίαν ἂν ποιῆται adnotans ἂν λαμβάνει legisse videtur, quem secutus ἂν λαμβάνοι (*repetet*) scriptum fuisse coniecero. — Infra (§ 6) pro λέγοντος fortasse melius λέγοντας ad τοῖς τοιαῦτα λέγουσι relatum scribitur. In § 7 pro καθημένοις Krueg. καθημένοι scribe voluit, cum significationem *desidia* hinc alienam putaret; sed omnia se bene habent, si θεαταῖς vocabulo καθημένοις appositum esse putamus.

39, 4. τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλάχιστου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ] durissime *maxime et minimo intervallo insperata felicitas* dici omnes consentiunt. Schol. ἐξαίφνης καὶ ἀπροσδόκητος interpretans verba δι' ἐλάχιστου et ἀπροσδόκητος coniuncta legisse non videtur, ut μάλιστα ἀπροσδ. καὶ δι' ἐλαχ. scriptum fuisse veri simile fiat. Correctura Herwerdeni et Weilii verba μάλιστα καὶ post ἔλθῃ transponentium sermonis duritiem non levat. In iis quae proxime sequuntur τὰ πολλὰ nominativum esse Krueg. recte statuit [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, schol.]; sed haud dubie εὐτυχοῦνται scribendum est (cf. VII, 77, 3: ἱκανὰ — τοῖς — πολεμίοις ἠτύχηται), qua re haec sententia fit: ἃ τοῖς ἀνθρώποις κατὰ λόγον εὐτυχοῦνται, τὰ πολλὰ ἀσφαλέστερά ἐστιν κτλ.; de plurali cfr. V, 26, 2; 75, 2; II, 8, 2; VIII, 10, 1 (Krueg. ad I, 58, 1).¹ Idem quaesivit Badhamius audacius εὐτυχοῦσιν scribens. — § 6 Laur. cum plurimis (πάντες γὰρ) ὑμῖν exhibet, quod certe scriptura Vatic. (ἡμῖν) non deterius est, cf. adnot. Arnoldii. — § 7 in partic. τε, quam codd. omnes praeter G. solum post ὑπό exhibent, an γε lateat dubito. — In § 8 scribitur τῆς ἔπειτα προσόδου, δι' ἣν ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν στερήσεσθε, cui sermonis abundantiae Ullrichius ἐκεῖθεν scribens mederi conatus est; sed haud dubie hic vocabulum ἐπετείας vel ἐπετείου, utrumque Atticum, latet, quam correcturam et Herwerd. et Weilium occupasse video.

40, 1. οὐκουν δεῖ προθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ πιστὴν κτλ.] προσθεῖναι consensus Laur. et Vatic. praebet; nec tamen multum in tali re valet librorum auctoritas, cum saepissime praep.

¹ Hanc coniecturam quodam modo locus VI, 13, 1: ἐπιθυμία μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοία δὲ πλεῖστα confirmat, ubi Goellerus inutiliter singularem restitui iussit.

προ- et προσ- inter se permutentur (velut 42, 3 libri meliores praeter Laur. προσκατηγ. perverse habent, hic codex rursus 44, 3 προσθεῖσι pro προθεῖσι exhibet). Sed notio *imponendi*, *addendi* hic, opinor, aptior quam notio *proponendi* est, sicut Soph. O. R. 1460 ed. Dind. (1426) μέριμναν προσθέσθαι (*curam suscipere*) scribitur (Elmsleius προθέσθαι scripsit). Contra c. 45, 3, ubi de poenis hominum deterrendorum causa constitutis, non iniunctis agitur, contra consensum codd. προτιθέντες scribendum esse (cum Kruegero) existimo, cf. § 1: ζημία πρόκειται et § 3: κείσθαι αὐτάς. — Optimo iure Stahlius c. 38, 2 (τῷ λέγειν πιστεύσας — ἢ κέρδει ἐπαιρόμενος) coll. adiectivum πιστήν defendit; sed cum vocabulum ἐλπίδα ad ὠνητήν relatum non de ipsa spe, sed de ea re quae speratur dictum sit, ut concinnitas sermonis servetur, πιστήν non *fretam* valere statuendum est; id potius significat, *quod persuadendo pervinci potest*, ut pro *πειστήν positum sit (cf. 43, 2: τὸν — τὰ δεινότατα βουλόμενον πείσαι, Aristoph. Nub. 77 [Herwerd., qui πειστήν coniecit], Hom. Od. XI, 456), quod verbum Attici non usurpabant. Verbalem adiectivi πιστός significationem non omnino evanuisse forma ἐπιθόμην titulis comprobata (v. Meisterh. gr. inscr. Att. p. 87) veri simile fit. — In § 3, ubi οἱ τε τέρποντες λόγω ῥήτορες scribitur, ῥήτορες delendum esse suspicor; similiter c. 38, 3 pro ἐτέροις in Laur. τοῖς ῥήτοροι irrepsit. Hic codex solus in § 4 ἐν τε ξυνελών, quod recte Stahlius pro ἐν δὲ ξ. coniectura posuit, exhibet. — § 5 recte in Laur. scribitur ὕμῶν.

42, 3. χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προκατηγοροῦντες κτλ.] male Herwerd. correcturam Badhamii χ. δ' ἐκεῖνοι οἱ κτλ. recepit; nam partic. καὶ, quamquam loco insolito posita est, quin vim intendendi habens ad superlativum pertineat, non dubitari potest; idem Stahlius *demum* vertens statuuisse videtur. Cf. adn. Krueg. ad I, 95, 4. — § 4. ἐλάχιστα γὰρ ἂν πεισθεῖεν ἁμαρτάνειν] libri πεισθείησαν ἁμ. exhibent. Frustra transitus a singulari (πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο, sc. ἡ πόλις) ad pluralem numerum factus locis 72, 3; VIII, 72, 2 collatis defenditur, quippe qui admodum nullam sententiae perverse intellegendae occasionem praebeant, neque per concinnitatem sermonis πείσειαν, id quod Class. coniecit, scribere licet. Haud dubie igitur recipienda est Madvigii coniectura πεισθείη ξυναμαρτάνειν (adv. crit. I p. 315, ubi lapsu

calami συναμ. scriptum est), quae c. 43 extr. (ξυνεξήμαρτον) plane comprobatur.

43, 2. De scriptura βουλευόμενον, quam meliores codd. praeter Laur. praebent, cf. ad VII, 72, 2. — § 4. ὁμῶν τῶν δι' ὀλίγον σκοπούντων] editores in eo consentiunt, quod haec verba de tempore («per breve tempus», Stahl.), non tropice de loco posita esse volunt; sed hoc verbis quae praecedunt: τι ἡμᾶς περαιτέρω προνοοῦντας pessime convenit. Sententia haec est: qui *per breve spatium*, non longe prospicitis («deren Gesichtskreis beschränkt ist»), cf. VII, 71, 3: δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας; cives enim impune (ἀνεύθνοιοι) peccabant. — In § 5, ubi Stahlius ἦντιν' ἄν pro ἦντινα scripsit, scriptura a Madvigio proposita ἦν τινα, quam (fortasse correctura) Vatic. exhibet, praeferenda esset, nisi et numerus plur. (τινὰ) pro singul. positus (v. Stahlii adn. crit.) et magis etiam verba ἔστιν ὅτε, quae post τινὰ prorsus otiosa essent, offenderent. Ad verbum τύχητε Krueg. recte ex iis quae sequuntur ζημοῦντες supplendum esse putabat, sicut Demosth. IX, 54 κελεύοντες (cf. Rehd. ind. s. v. τυγχάνω) audiendum est. [Gertzius ἦν τι ἀτυχήητε conicit.] — In fine capitis nescio an αἰ πολλά οὔσαι ξ. scribendum sit; minime enim h. l. partic. εἰ, etiamsi idem atque ὅτι (cf. 9, 2) valere existimatur (Stahl.), convenit. Vallam tanquam αἰ legerit vertisse Krueg. adnotat.

44, 3. — τοῦτο δ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται κτλ.] hunc locum sic vertit Stahlius: *quod ad id attinet quod cet.* et eodem modo Class. explicat, cuius tamen usus nullum satis simile exemplum e Thucydide protulerunt; sed melius Poppo et Krueg. τοῦτο obiectum participii ἀντισχυριζόμενος esse statuerunt, ut univ. rationem utilitatis («den Gesichtspunkt des nützlichen») significet.

45, 1 nescio an exquisitius in Laur. ζημίαι πρόκεινται de poenis in singula quibusque delicta constitutis scriptum sit; nam quo modo singul. in plur. corrumpi potuerit, haud facile intelligitur. — § 3. παραβαينوμένων δὲ τῷ χρόνῳ — ἀνήκουσι· καὶ τοῦτο ὁμῶς παραβαίνεται] valde dubito rectene *poenas transcendere* (i. e. negligere) dicatur; quod si ita esset, ad παραβαينوμένων ex iis quae praecedunt τῶν ζημιῶν supplendum esset (gloss. Lugd.), qua in interpretatione genetivus quoque paullum offenderet. Sed dicitur ἀδικεῖν ἀδίκημα, qua sermonis consue-

tudine etiam locutio παραβαίνειν ἀδίκημα gigni potuit (cf. V, 16, 1: τὴν .. κάθοδον παρανομηθεῖσαν; 9, 5: τὰ κλέμματα .. δ .. ἀπατήσας, et Madv. synt. § 26 a), qua re fit ut τῶν ἀδικημάτων audiendum esse putem. Quod sequitur τοῦτο, mire Stahlius idem atque τὸ ἐς τὸν θάνατον τὰς πολλὰς ἀνήκειν esse dixit, quod nullum sanum sensum habet; scribendum est: ταῦτα i. e. talia tamen facinora (quorum poenae usque ad mortem processerunt) committuntur. Eadem permutatio verborum τοῦτο et ταῦτα VII, 79, 5; VIII, 19, 1 invenitur. Kruegeri coniectura κὰν τούτω ne obscurior sit vereor. — Infra (§ 4) ubi legitur αἱ δ' ἄλλαι ξυντυχίαι κτλ., sive ὀργῆ (codd.) sive ὀργήν (Stahl.), sc. παρέχουσα, scribitur, tenor sermonis interruptus est; cum autem notio ὀργῆς propius ad notiones τόλμης et πλεονεξίας accedat, illud autem ἀνήκεστόν τι κρεῖσσον melius cum notionibus ἀνάγκης et ὕβρεως coniungatur, ὀργήν praeferendum esse videtur. Verba τῶν ἀνθρώπων, quae Stahlius secluserit, mire posita sunt illa quidem, sed interpretamentum non sapiunt, et nescio an his ipsis additis pron. ἐκάστη facilius ad vb. ξυντυχίαι referatur. — In § 5 scripturam ἐπιβουλήν a cod. M. solo praebitam non modo locus I, 93, 6 commendat, sed etiam c. 45, 1: τῷ ἐπιβουλεύματι. — In § 6 Laur. περὶ τῶν μεγίστων τε praebet, quod quanquam partic. τε insolite collocata est aspernari vix licet, cf. IV, 80, 1; VIII, 90, 5.

46, 2. ἦν τις καὶ ἀποστᾶσα πόλις γινῶ μὴ περιορισμένη] editores in partic. καὶ, quam codd. quidam pessimae notae omiserunt, explicanda haerent. Stahlius etiam post defectionem vertit, nullo sano sensu; Kruegerus καὶ ad ἦν rettulit, locum IV, 92, 2 conferens, ubi εἰ καὶ etiamsi valet, quae significatio hic minime apta est. Melius Classenius interpretatur: «auch wenn der Abfall geschehen (nicht bloss beabsichtigt) ist»; nempe illud particula significat, defectionem *re vera* effectam esse, etiamsi civitas se superiorem non fore suspicata sit; cf. ad VII, 23, 2. — In § 5 nihil est cur scriptura Laur. τοῦναντίον (codd. A. B. F.: τάναντία) repudietur, cf. c. 58, 4.

49, 1. ῥηθειςῶν δὲ τῶν γνωμῶν τούτων μάλιστα ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας] Vallam melius *inter se maxime contrariae* vertisse puto quam recentiores, qui ἀντιπάλων *aequalium*, *aequi ponderis* valere statuunt. Nam quod Thucydides saepius adiectivum hac insolita significatione posuit, non ideo usitatissima

(cf. lexx.) illi abiudicanda est, quae fortasse etiam IV, 120, 2 invenitur; accedit, quod insolenter hic *πρὸς ἀλλήλας* additum est, cum alias adiectivum absolute ponatur. Adverbium *δμως*, quod varie interpretantur editores, quin corruptelam occultet non dubito; fortasse Thucydides *δμοίως* (i. e. *οὐχ ἥσσον, παρῖτερ*) scripsit, quo civium Atheniensium in suffragiis ferendis eandem quam oratorum in sententiis proponendis diversitatem fuisse significaret.

51, 2. *ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν — εἶναι, τοὺς τε Πελοποννησίους ὅπως μὴ ποιῶνται κτλ.*] accusativum locis a Classenio adlatis parum defendi, Stahlio prorsus assentior; quod autem ipse *σκοπῶν* ante *ὅπως* excidisse suspicatus est, satis facile fieri potuit hoc quidem, sed cum ea quae infra sequuntur: *τοῖς τε Μεγαρεῦσιν κτλ.* a verbis *τὴν φυλακὴν εἶναι* pendere necesse sit, prius quoque membrum cum his coniunctum esse verisimilius est; Krueg. *σκοπεῖν* coniecerat. *Τῶν τε Πελοποννησίων*, quod nimis a librorum memoria discedit, scribere non audeo; sed fortasse Thucydides *τοῦ τε Πελοποννησίου* scripsit, quod propter insolentiam vocabuli facillime corrumpi potuit. Similiter V, 3, 4 *τὸ Πελοποννήσιον* et VIII, 2, 4 *τὸ Σικελικόν* posuit, nec *ποιῶνται* quod sequitur ullam offensam habet. Herwerd. audacior coniecturam Badhamii *ἕς τε Πελοποννησίους* recepit, quae etiam ob articulum omissum minus placet; sequitur enim *τοῖς τε Μεγαρεῦσιν*. — Quod scribitur *ὅλον καὶ τὸ πρὶν γενόμενον*, editores, praesertim qui articulum non ad adverbium, sed ad participium pertinere statuerent, coniecturam Kruegeri *τὸν* non recepisse miror.

52, 2. *εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ κτλ.*] adnotat scholiastes: *ἀντίπρωσις, ἦτοι αἰτιατικὴ ἀντὶ γενικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰρημένου γὰρ αὐτῷ εἶπεν*, qua adnotatione perductus Cobetus (ad Hyper. or. fun. p. 68), quem secutus est Herwerd., verba *γὰρ ἦν* delevit. Sed cum scholiastes ipse *γὰρ* in exemplari suo invenisse videatur, hoc spurium vix est; potius verbum *ἦν*, quod ille omisit, in suspicionem vocare licet, et fieri potest ut hoc in codd. nostris inculcatum sit; de verbo *εἶναι* omissio cf. Krueg. gramm. § 62, 1 adn. 6 et VII, 77, 6, ubi *εἰρημένον* pro accusativo absoluto positum esse vix crediderim, cum sic potius *ἀπαντᾶν τε κτλ.* Thucydides positurus fuerit. Inculcatum *ἦν* esse VII, 69, 2 verisimile est, quod recte, opinor, Vatic. solus omittit. Scholiastes

igitur verba *εἰρημένον γὰρ αὐτῶ* (sc. ἦν) male intellexisse videtur. — Infra in § 5 scribitur *προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀ. κιλ.*, quae verba *suae causae patronos constituentes* Stahlius vertit; sed collocatio verborum potius suadet, ut *σφῶν αὐτῶν* cum iis quae sequuntur coniungantur (cf. adn. Class.). Hoc facto, cum de Plataeensibus patronum suae causae constituentibus *προταξάμενοι* legitimum futurum fuerit, *προστάξαντες* (sc. εἰπεῖν) scribendum esse facile apparet; de praeposs. *προ-* et *προσ-* permutatis cf. adn. ad .40, 1.

53, 1. *καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις δεξάμενοι κιλ.*] emendationem facillimam Kruegeri *ἄν* pro *ἐν* scribentis ab editoribus praeter Herwerd. male repudiatam esse duco. Maxime enim, si scriptura vulgata retinetur, iteratio praepositionis offendit, quae nullis exemplis ex Thucydide petitis satis comprobatur; nam loco VI, 82, 4 (*ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς*), quem affert Stahlius, in appositione repetitur, cum nostro loco pron. *ἄλλοις* dativo *δικασταῖς* attributi vice fungens additum sit. Accedit, quod in hac scriptura, ut concinnitas in temporibus verborum salva sit, particc. *οἰόμενοι* et *ἠγούμενοι* iungenda sunt, huic porro participium *δεξάμενοι* subiungendum est (cf. Stahl.), quo fit ut et oratio obscurius iusto procedat et *δεξάμενοι γενέσθαι* nihil aliud quam *γενόμενοι* (= *εἰ γενοίμεθα*) valeat. Sin autem *ἄν* — *δεξάμενοι* scribitur, hoc idem fere quod *δεχόμενοι* valebit itaque partic. praecedenti *οἰόμενοι* optime respondebit. — Quod infra (§ 2) in codd. scribitur: *ὃ τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι ἐναντία γίννεται, τὰ δὲ ψευδῆ ἔλεγχον ἔχει*, membro posteriore satis ostendi puto, τὰ — ἀληθῆ subiectum verbi γίννεται esse (cf. Krueg.); quod si ita est, nulla causa *ἐναντίον* scribendi (Class.) erit (de infin. ἀποκρίνασθαι cf. Krueg. gramm. § 55, 3 adn. 7). Mire Stahlius, Classenium sane sequens, ἀποκρίνασθαι ἐναντία γίννεται dici potuisse ex ea re colligit, quod Thucyd. I, 125, 2; III, 88, 1 post ἀδύνατα ἦν infinitivum posuit, quae locutio plane diversa est. Vulgatam sic verto: *ad quam* (interrogationem) *vera pro responso dicta adversa* (i. e. periculosa) *sunt, falsa autem se ipsa refellunt*. — § 4 nescio an rectius in Laur. solo λέξεται (cett. λελέξεται) scriptum sit, quae forma tribus locis tragicorum (Soph. O. C. 1186; Eur. Alc. 322, Hec. 906) satis comprobatur. Stahlius ad futurum exactum tuendum Krueg. gramm. § 53, 9 adn. 3 confert (*εἰρήσεται τὰληθῆς* et

simm.); sed simplex h. l. multo aptius est, cf. I, 73, 3: ῥηθήσεται.

56, 2. ὀρθῶς ἐτιμωρησάμεθα κτλ.] Laur. ὀρθῶς τε ἐτιμ. exhibet, quod recipiendum esse puto, ut partic. τε ad ea quae infra sequuntur: καὶ νῦν οὐκ ἂν εἰκότως κτλ. referatur; de verbis δι' αὐτοὺς cf. ad VII, 42, 4. — § 3. εἰ γὰρ τῷ ἀντίκα χρησίμων ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμίων τὸ δίκαιον λήψεσθε] locus difficillimus necdum satis explanatus. Offendunt, ut de verbis ipsis prius dicam, et insolita collocatio particularum τε καὶ, quae nullis locis confirmatur (II, 71, 1, locum apud Thucydidem minime mirum, frustra affert Stahlius), qua tamen difficultate si Laurentianum partic. τε omittentem sequamur liberemur, et omissio articuli in membro secundo facta, qua in re plane dissimilis est locus Demosthenis (XVIII, 31) a Class. adlatus, ubi duo vocabula eiusdem rei uno articulo comprehenduntur (cf. eiusd. XXIII, 17), cum nostro loco de duabus rebus inter se diversis agatur; accedit, quod articulo non repetito adverbium ἀντίκα praepositum nullo sensu etiam cum ἐκείνων πολεμίων iungendum est. Τὸ ἐκείνων πολέμιον hostile illorum odium esse volunt, quae significatio et insolita et valde mira est. Krueg. similitudine loci IV, 17, 3 adductus πολεμίως scribi iussit, et habet sane haec scriptura quo commendetur, etsi hic adv. πολεμίως satis otiosum est; itaque fortasse melius πολεμίων ex πολεμίων ortum, hoc vero glossema pronominis ἐκείνων adscriptum esse putabimus. — § 5 post verba εἰ ἄρα ἡμάρτηται manus sec. Laur. τι inseruit, non male, cum ἡ ἁμαρτία vix audiri possit.

57, 1 verbum ἐπιγνῶναι, cui notio *aliquid novi, aliquid praeterea decernendi* (cf. I, 70, 2; II, 67, 11) inest, parum convenit, et περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα praecessit. Praepositio fortasse dittographia litt. praecedentium (σι) irrepsit.¹

58, 5. ἱερά τε θεῶν — ἐρημοῦτε καὶ θυσίας τ. π. τῶν εἰσαμένων καὶ κτισάντων ἀφαιρήσεσθε] Stahlius, quia ἐρημοῦτε pro futuro contracto poni potuisse negat, ἐρημοῦντες scribit, ut καὶ etiam vertat et genetivum τῶν εἰσαμένων καὶ κτισάντων cum verbis θυσίας τὰς πατρίους iungat (*sacrificia patria ab eis, qui*

¹ § 4 in Laur. perverse ὠφέλει scriptum est; in contrariam partem peccaverunt librarii I, 73, 2, ubi ὠφέλει rescribendum est: si (quidem) quid conducebat, quod periclitabamur (ἐκινδυνεύετο).

illa [delubra] *fundaverunt et condiderunt, instituta*). Sed quam membrorum aequabilitatem sermoni inesse ille contendit, ea artificiosa demum partitione constitui potest, nec. si sermoni inest, ultimo membro amplificato turbatur. Genetivum τῶν εἰσαμένων durissime cum θυσίας iungi in liquido est, praesertim cum ad ἀφαιρήσεσθε et genetivus et accusativus requirantur, et obiecto personali difficillime caremus. Apparet, Thucydidem eandem rem duabus rationibus ita pronuntiavisse, ut et religionum et cultorum rationem haberet; nam Plataeensibus interfectis et *delubra deorum destitui* (i. e. cultoribus orbari) et *conditores* (i. e. Plataeenses, qui iura conditorum retinebant) *sacrificiis privari* (i. e. ne sacrificia facerent impediri) necesse erat (cf. adnot. Popp.). Neque tamen futurum contractum verbi ἐρημοῖν locis a Classenio adlatis satis comprobatum est, ut fortasse recte Herwerd. ἐρημώσετε scribi iusserit.

59, 2. θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους καὶ κοινούς τῶν Ἑλλήνων] Stahlius Dukerum secutus eos deos intellegendos esse putat, «quibus communiter in eadem ara sacra fiunt»; qua in re nulla causa erat, cur eos Plataeenses testarentur. Sed melius scholiastes interpretatur: τοὺς τιμωμένους ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ ὁμοίοις βωμοῖς i. e. quibus universi Graeci in iisdem aris (velut Olympiae, Delphis) vel in sua quique civitate simili modo sacra faciebant, ut fere idem atque quod sequitur κοινούς sit. Similiter intellegendum est adiectivum ὁμοχέτης (IV, 97, 4), quod σύνναος et ὁμορόφιος Suidas et Photius interpretantur. — Verba quae proxime sequuntur: μὴ ἀμνημονεῖν ἔκείται γιγνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῶων τάφων sic fere vertunt editores [Class. solus μὴ ἀμνημονεῖν ad προφερόμενοι durissime refert]: *ut ne obliviscamini eorum* (sc. τῶν ὄρκων), *sepulcris patrum vestrorum supplices sumus*, quae nec Graeci nec humani sermonis esse videns Cobetus (nov. lect. p. 346) post ὑμῶν praepos. πρὸς¹ addendam esse censuit. Sed hac audacia minime opus est, cum poetae, quos sequitur Herodotus (VI, 68: σε μετέρχομαι τῶν θεῶν εἰπεῖν), genetivum nudum verbis *precandi* adiungant (cf. Madvig. synt. § 61 b adn. 2₁) et ἔκείται γιγνόμεθα ὑμῶν idem

¹ Hanc praepositionem I, 74, 4 ante ὑμᾶς excidisse veri simile est (cf. II, 83, 1); mire enim verba ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προσχώρει τὰ πράγματα ἢ ἐβούλετο sententiae praecedenti de Lacedaemoniis positae opponuntur.

quod *ἰκετεύομεν ὑμᾶς* valeat. Ad verbum *ἀμνημονεῖν* subiectum *ὑμᾶς* ex iis quae praecedunt: *ὑμᾶς — πείσαι τάδε* audiri vix licet, ubi obiectum verbi *πείσαι* est. — § 3. *τὸν ξυντυχόντα κίνδυνον*] «*ὅς ἂν ξυντύχη*, als futurum exactum» adnotavit Kruegerus; sed melius scripseris *ξυντυχόντι' ἂν* (*ὅς ἂν ξυντύχοι*), quoniam periculum quod eveniet, non quod antequam fiat electio (*ἐλέσθαι*) evenit, significatur (de collocatione cf. Dem. XXIII, 15).¹

60. *οἱ δὲ Θηβαῖοι — παρελθόντες ἔφασαν κτλ.*] potius *προσελθόντες* scribendum esse (cf. I, 72, 2), Ullrichium iam intellexisse video.

61, 1. *εἰ καὶ αὐτοὶ βραχέως — ἀπεκρίναντο*] offendit verbum nullo subiecto addito positum, ut oratio eorum quae proxime praecesserunt ratione non habita vix intellegi possit; itaque suspicor *οὗτοι* scribendum esse, quod pronomen de *reis* optime convenit (*isti*), cf. § 2. [In idem Gertzius incidere.] — In § 2 ex Laur. rescribendum est: (*διάφοροι ἐγενόμεθα*) *τὸ πρῶτον* (*ab initio*).

62, 3. *καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτατον*] «*modestissimo cuique (reip. cuique optime temperatae) maxime contrarium*» vertit Stahlius; neque tamen quid sibi hic illa comparatio proportionalis, ut hodie dicunt, velit explicavit, et plane aliter positus est superlativus Xen. Memor. I, 2, 53 (*τοῦ οικειοτάτου ἀνθρώπου* i. e. hominis vel familiarissimi), quem locum ille affert. Krueg. *τῷ σώφρονι τρόπῳ* audacius coniecit, Herwerd. *τῷ σώφρονι πάντων*; equidem *τῷ σωφρονεστέρῳ* scribendum esse suspicor (de compar. cf. VIII, 48, 6: *βιαιότερον* et VIII, 24, 5 *παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον*, ubi unus codex non deterrimus *ἀσφαλέστατον* praebet; [Demosth.] LIX, 111 fortasse recte Reiskius *σωφρονέστεραι* (codd. *σωφρονέσταται*) scribendum censuit); certe duobus superlativis proxime sequentibus facilius errari poterat.

63, 2. *τῆς — ξυμμαχίας γεγενημένης, ἣν αὐτοὶ μάλιστα προβάλλεσθε· ἰκανή γε ἦν κτλ.*] asyndeton vereor ut partic. *γέ* posita defendere possit. Nam locorum quos afferunt (I, 40, 4; 70, 2; VI, 86, 3) omnium plane alia ratio est, ubi duo membra per particulas *μέν γε — δέ* inter se opponantur. Reiskius *ἢ ἰκανή*

¹ Idem mendum Demosth. XXIII, 17 corrigendum est, ubi particc. *φοβηθεῖς καὶ φυλαξάμενος* vim praeteriti habentia ineptissima sunt; scribendum est: *ὁ τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἂν φοβηθεῖς* (i. e. *δοτις τ. τ. ψ. ἂν φοβηθεῖη*) κτλ.

γε scripsit, sed facilius, opinor, γε ex partic. γὰρ, quam unus cod. deterrimus exhibet, oriri potuit. — Infra (§ 4) verba in codd. tradita: καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας . . . ἐς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδόμενας hunc fere sensum habent: *parem gratiam non referre turpius est quam gratiam cum iniuria non referre*. Recte Kruegerus (cum schol., qui λείπει ἢ οὐ adnotat, et Valla) vidit, diversissimam sententiam requiri: *parem gratiam non referre minus turpe est quam gratiam iniustam referre*, et in eandem sententiam Campius (conjectt. p. 17) καίτοι οὐ τὸ τὰς ὁμοίας χάρι. κτλ. coniecit; inepte enim *gratia non relata* et *gratia cum iniuria non relata* inter se opponuntur. Sed suffecerit fortasse ἢ pro ἡ scribere, quo facto haec sententia oritur: (verendum tamen est, ne i. e.) *ita tamen potius se res habet, ut (beneficio) parem gratiam, quae cum iustitia quidem contracta sit, sed cum iniuria reddatur, referre turpius sit (quam gratiam non referre)*. Verbis τὰς ὁμοίας χάριτας antepositis cum maiore quadam gravitate ad ἴσην τὴν χάριν (§ 4 in.), quam sese rettulisse praedicabant Plataeenses, respicitur.

64, 1. ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖοι, ἡμεῖς δὲ κτλ.] sic Stahlius e codd. B. E. F. M. edidit, cum codd. A. C. G. ὑμεῖς δὲ praebeant, quae scriptura an praeferenda sit dubito. Dicit ille nihil esse, cui ὑμεῖς oppositum sit, sed hoc in adiectivo quod praecedit μόνοι (sc. Βοιωτῶν) latet, et subiectum ideo repeti necesse erat, quia Ἀθηναῖοι interpositum erat, ne participium βουλόμενοι ad id vocabulum referretur. Verba τοῖς δὲ de Graecis dicta esse inepte adnotavit scholiastes; immo pronomina τοῖς μὲν — τοῖς δὲ (*aliis — aliis*) universe posita Plataeenses in sociis eligendis hominum, non causarum rationem habuisse significant. Ceterum nulla in re magis quam in pronomibus ἡμεῖς et ὑμεῖς permutandis librarios peccavisse satis constat.¹

¹ Qualis est locus I, 33, 3: τοὺς Κορινθίους — προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ — μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμαρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι, ubi particulas ἢ — ἢ pro μήτε — μήτε positas esse putavit Classenius, quibus significaretur, Corinthios duas res simul egisse, ut et Corcyraeos malis afficerent et se ipsos confirmarent, quod ad sententiam satis aptum est; sed cum aliis locis (cf. adnot. Stahlii) tum vero loco Sophoclis (El. 1319 sqq.): ὡς ἐγὼ μόνη οὐκ ἂν δυοῖν ἡμαρτον· ἢ γὰρ ἂν καλῶς ἔσωσ' ἐμαυτὴν ἢ καλῶς ἀπωλόμην veri multo similis fit, particc. ἢ — ἢ disiunctionem significare, tamquam si δυοῖν θατέρον scriptum

65, 3. καὶ ἐς τὴν αὐτῶν πόλιν φιλίως, οὐ πολεμίως κομίσαντες] φιλίους, οὐ πολεμίους haud dubie scribendum est (quam correctionem Steupium [quaestt. Thuc. p. 34] praeoccupasse video); neque enim de animo eorum Plataeensium, qui Thebanos introduxerunt, sed de Thebanorum, qui introducti sunt, sermo est (cf. § 2: εἰ . . τὴν γῆν ἐδοῦμεν ὡς πολέμοι) neque adverbia ad obiectum, non ad subiectum referri licet. Thucydides nusquam alibi de hominibus φίλιος posuit ille quidem; sed Plato (Symp. p. 221 b) τοὺς φιλίους et τοὺς πολεμίους inter se opposuit, quem usum posteriores secuti sunt, vid. Dem. XXIII, 56 et lexx. — In versiculo sequenti quod scribitur: τοὺς τε ὑμῶν χεῖρους μηκέτι μᾶλλον γενέσθαι, nonnihil adverbium μᾶλλον (χεῖρους δηλονότι, schol.) apud comparativum positum offendit, sed magis etiam ἔτι, quod possitne ab negatione seiungi et ad μᾶλλον referri («noch mehr», Krueg.), qua ratione sola acceptum sensum aliquem habet, valde dubito. Latet in γενέσθαι, opinor, verbum aliquod vi verbi ἰσχύειν praeditum et ad ea quae sequuntur: τὰ ἄξια ἔχειν conveniens; sed in praesentia nullum paulo aptius elicio.

66, 1. κατὰ τὰ πάντων Βοιωτῶν πάτρια] in Laur. scribitur: κατὰ τὰ τῶν π. Β. π., quod restituendum est, cf. 65, 2: τὰ κοινὰ τῶν πάντων Β. πάτρια. — § 2. ὑποσχόμενοι τε ἡμῖν ὕστερον μὴ κτενεῖν παρανόμως διεφθείρατε] adverbium ὕστερον aut cum partic. ὑποσχόμενοι aut cum infin. κτενεῖν iungi licet, quorum utrumcunque fit plane supervacaneum erit; itaque potius post verba μὴ κτενεῖν transponendum est, ut ad διεφθείρατε referatur, cf. in § 3: τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον. [Idem Gertzius viderat.] — In § 3 cum in dubio versetur, utrum verba καὶ ταῦτα cum vbb. τρεῖς ἀδικίας iungenda (Stahl.) an adverbialiter accipienda (Krueg.) sint, fortasse ταύτας scribendum est (cf. Madv. synt. § 11 adn. 1).

---

sit (cf. schol.). Iam quam oppositionem duobus membris inesse dicit Stahlius, artificiosior est quam quae Thucydidi obtrudi possit, cum Corinthios etiam Corcyraeis fractis se ipsos confirmaturos fuisse appareat. Itaque ὑμᾶς scribendum esse suspicor, ut haec loci sententia fiat: *neve prius* (quam vos aggrediantur, ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν) *duobus excidant, quin aut* (nobis, Corcyraeis fractis) *vos debilitent aut* (Corcyraeis sibi adiunctis) *se ipsos confirment.* Similiter II, 11, 9, cum ἐπεσθε sequatur, haud dubie ὑμῖν αὐτοῖς scribendum est.

67, 5 *παρενόμησαν*, quod Herwerd. pro *παρηνόμησαν* recte scripsit, in Laur. extat. — In § 7 potius *πρὸς τοὺς ξύμπαντας* (*τὰς*) *διαγνώμας ποιήσθητε* scribendum est, cum *τὰς* propter similem verbi praecedentis terminationem excidere facile potuerit¹; articulum hic in re *τοῖς ἡγεμόσι* sollemni aptissime poni, facile omnes concedent. Inutiliter Herwerd. tacitus *πρὸς τὸ ξύμπαν τὰς διαγνώμας κτλ.* scripsit, cf. adnot. Kruegeri.²

68, 1. *καὶ ὅτε ὕστερον δ̄ — προείχοντο αὐτοῖς κοινούς εἶναι κατ' ἐκεῖνα ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι κτλ.*] hanc codicum scripturam servari non posse omnes fere consentiunt. Heilmannus δ̄ delevit, quem secutus Stahlius etiam post ὡς particulam δ' inseruit, ut *διότι . . ἡξίουν* et *ἡγούμενοι* iuxta ponerentur; equidem verbis *διότι . . τε . . ἡξίουν* verba *καὶ . . ἡγούμενοι* (de mutatione in partic. facta cf. I, 1, 1) respondere potius putaverim, quod una littera deleta per reliquum sermonem fieri licet, si locum sic scribemus: *καὶ, ὅτε ὕστερον, δ̄ — προείχοντο αὐτοῖς, κοινούς εἶναι κατ' ἐκεῖνας, οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι κτλ.* Femininum *ἐκεῖνας* optime illud *τὰς παλαιὰς — σπονδὰς* sequitur, et cum ὡς saepissime per compendium litterae *ς* simillimum scribatur, ex hac littera facile oriri potuit. Apparet, adverbium *ὕστερον* idcirco non *ante* coniunctionem *ὅτε* positum esse, quia participio *ἡγούμενοι* minus aptum futurum fuisset, quo sententia praesens Lacedaemoniorum significatur. In eandem coniecturam Badhamium incidisse video; qui praeterea ut iam Poppo *ὅτι* pro *ὅτε* scripsit, quod fieri vix necesse est. Nec magis necessarium est δ̄ *προείχοντο* (Herwerd.) scribere, cum de tota Plataeensium condicione agatur. — In § 3 pro *ἐκατόμποδον* Laur. *ἐκατόμπεδον* exhibet, quae forma Attica titulis comprobata (C. I. Att. I, 158 b 5) restituenda est; idem c. 75, 3 fere solus *Διοσκόρων*, formam vere Atticam, servavit, quam aliquando agnovit Stahlius (qu. gr.₂ p. 46). Similiter ex

¹ Contrarium mendum an Hyper. III, col. XXXVI in., ubi *καὶ ὁμοῖς πρόσωπόν τε ποιησάμενοι ὡς οἶόν τε κάλλιστον καὶ τᾶλλα πάντα τὰ ἀκόλουθα κτλ.* scribitur, removendum sit dubito. Longe enim aptius orator dicit, et vultum pulcherrimum et cetera omnia *ei convenientia* facta esse, quae sententia nisi articulo *τὰ* deleto non evadit.

² § 3 rectissime Stahlius *κατ' οἰκίας* scribi iussit. Idem error I, 137, 2 corrigendus esse videtur, ubi in Laur. solo *πειθομένῳ δ' αὐτῷ χάριν ἀπομνησθῆσθαι καὶ ἀξίαν* scribitur, quod *κατ' ἀξίαν* esse debet, cf. VII, 77, 3. In ceteris particula, quae vix intellegi poterat, omissa est.

Laur. c. 99 rescribendum est Ἄληκι (cett. Ἄλ.), quam formam auctoritates graviores (cf. adn. crit. Stahlī) tuentur.¹

78, 3 pro τεταγμένων (*collocatus*) nescio an τετραμμένων (*intentus*) scribendum sit, cf. II, 40, 2; VI, 51, 1; VII, 73, 2; similiter VIII, 92, 4 in uno cod. τετραμμένον in τεταγμένον transiit.

81, 2. λαβόντες τούς τε Μεσσηνίους ἐς τήν πόλιν ἤγαγον] iure Krueg. et Class. tam collocatione quam notione verbi λαβόντες offensi sunt (nam inutiliter Stahlīus II, 67, 3 confert, ubi λαβόντες fere idem ac ξυλλαβόντες valet); neque tamen Classenio assentior, glossemati verborum εἴ τινα λάβοιεν, quae nulla explicatione egent, id tribuendum esse. Potius λαθόντες scribendum esse puto, cum popularibus cavendum fuerit, ne quid novi adversarii qui in urbe remansissent (c. 80, 1) Messenios acciri videntes suspicarentur; sed utrum participium etiam ad ἀπέκτεινον referatur an hyperbaton particulae τε, quam quidem cod. M. Dionysii Halic. omittit, statuendum sit, non liquet. De participio absolute posito cf. II, 4, 4. — In § 4, ubi in codd. scribitur τήν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, recte Krueg. adnotavit, crimen non parti soli optimatum, sed omnibus obiectum esse; sed quos locos ad vulgatam scripturam tuendam attulit, vix sufficiunt, ut pro τοῖς cum Madvigio (adv. crit. I p. 316) ὅτι vel ὡς scribendum esse putem. In iis quae sequuntur: ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα pronomen τινές non subiectum ipsum, sed per appositionem subiecto in verbo ἀπέθανον latenti additum est (*aliqua ex parte*), cf. Madv. synt. § 50 a adn. 4.

82, 1. καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ — πολεμουμένων δὲ κτλ.] participium Stahlīus sic vertit: *cum bello premerentur*, sc. populares et optimates (cf. I, 37, 1), ut a verbo πολεμεῖν id ducat et pariter atque oppositum οὐκ ἂν ἐχόντων genetivo casu, non dativo ideo collocatum esse, ut suapte magis vi sententia constaret, contendat; sed offendit tamen, quod dativus ἑκατέροις

¹ Etiam VI, 43, 1 e Laur. forma Ionica πεντηκοντιέροι, quam idem VI, 103, 2 [I, 14, 1 et 2 eiusdem manus recentior πεντηκοντουρ. scripsit] praebet, fortasse restituenda est, quam quodam modo titulus antiquissimus (C. I. A. II, 827, 6) comprobatur, cfr. Meisterh. gr. p. 10. Quod si verum est, etiam IV, 9, 1 τριακοντιέρου rescribendum est.

genetivum sequitur, neque genetivus absolutus οὐκ ἂν ἐχόντων κτλ. ad hunc excusandum quidquam valet, cum participium πολεμ. non huic, sed verbis ἐν εἰρήνῃ oppositum sit. Neque magis Snowius (act. soc. philol. Oxon. 1885) participium προκειμένης ante προσποιήσει excidisse suspicans satisfacit, qua in scriptura dativi τῇ . . κακώσει καὶ . . προσποιήσει intellegi nequeunt. Melius Kruegerus partic. a verbo πολεμοῦν ducens vertit: «*da sie sich verfeindeten* (die Athener und Lakedämonier)», sed potius πολεμωθέντων positum fuisset; Classenius satis infinite locum sic vertit: «*wenn sie in Kriegszustand versetzt wurden*». Equidem, ut membra alterum alteri accurate respondeant, locum sic interpretor: *cum bellaretur*, ut medium verbi πολεμεῖν impersonaliter positum esse putem, cf. III, 6, 2; IV, 23, 2; de numero plurali genet. absol. cf. I, 116, 3; VIII, 44, 1, et Matth. gramm. § 563.¹

—, 2. μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαιτέρα] ad μᾶλλον ex iis quae praecedunt partic. γιγνόμενα audiri potest illud quidem; sed durissime hic adverbium et adiectivum copulantur, quae coniunctio 4, 2; 13, 2 nihil offensionis habet. Nostrum locum Dionysium Arch. 10, 2: — πάλαι ποτὲ γεγονότα, ἦτιον δὲ καὶ μᾶλλον κτλ. imitatum esse Bloomfieldius vidit; quo loco adducimur ut ante ἡσυχαιτέρα adverbium ἦσσον ita excidisse putemus, ut aut ἦσσον ἡσυχα scriptum fuerit aut in litteris χαίτερα aliud adiectivum (χαλεπὰ? [«*an ἀτηρὰ, ἄγρια?*» Gertzius.]) lateat; satis enim insolenter mala tranquilla (χαλεπὰ — ἡσυχ.) dicuntur. — Ad verba quae infra scribuntur: ὡς ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχῶν ἐφιστῶνται scholiastes adnotavit: ὡς συνέβαιεν ἕκασταχοῦ, qua re adductus Krueg. ἕκαστοις scribendum esse censuit (de dativo cf. Soph. O. R. 777), quod ad τῶν ἀνθρώπων referretur;

¹ Huius similem locum I, 20, 1 afferre libet: τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ἡῦρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἐξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι, ubi scripturam vulgatam contra Kruegerum πᾶν τι conicientem satis tuetur Stahlius, sed minus bene verba χαλεπὰ ὄντα ad τὰ — παλαιὰ rettulisse videtur. Non enim rebus antiquis, sed testimonio cuilibet fidem tribuere difficile esse apparet, qua re perspecta Reiskius πιστῶσαι coniecit; equidem suspicor, verba χαλεπὰ ὄντα pro accusativo absoluto idem quod χαλεπὸν ὄν significanti habenda esse, sicut saepissime ἀδύνατά ἐστι Thucydides dixit, cf. VII, 44, 3: χαλεπὰ ἦν — διαγνώ- ναι et I, 7, 1: πλοῖμωτέρων ὄντων, IV, 20, 2: ὄντων ἀκρίτων; nec quidquam obstat quominus I, 73, 4 ἀδυνάτων ἂν ὄντων — ἐπιβοηθεῖν impersonaliter posita esse statuamus.

sed potius *ἐκάσταις*, ad *ταῖς πόλεσιν*, de quibus agitur, relatum (de plur. cf. v. c. cap. 81, 3), scripsit Thucydides. Ceterum ante *ἀνθρώπων* articulum, quem Vatic. solus exhibet, minime desideramus, cf. lex. Betantii; prave in eodem codice solo c. 3, 6 ante *λιμένων* additur.

—, 3. Nescio an *ἔστασίαζε δ' οὖν* scribendum sit, quibus particulis post verba interposita: *ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ — τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ* apte epanalepsis fit; idem mendum VII, 59, 2 correxit Krueg. — *τὰ ἐφυστερίζοντά που πύσσει τῶν προγενομένων πολὺν ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι κτλ.]* hanc scripturam et codd. optimi et Dionys. Halic. p. 886, 2 exhibent; altera apud eundem pag. 886, 10 legitur, quam recepit Stahlius, cum illam ex libris Thucydideis illatam esse, hanc in suo libro Dionysium habuisse ipsius interpretationibus ostendi dicit. At exempla correctionis contextus Dionysii ex libris Thucydideis facta, quae affert ille (I, 120, 2; 144, 2; III, 82, 6; IV, 78, 2; V, 86; VIII, 64, 5), maiore ex parte prorsus incerta sunt et interpretatio in scripturam nostrorum codd. aequae cadit; sed etiamsi Dionysius, «antiquissimus testis», alteram scripturam legisse putetur, recentiorem tamen eam esse contenderim, quippe quae in omnibus fere verbis indicia duritiei sermonis correcturis levatae prae se ferat. Insolenter *τὰ προγεγνημένα* pro *τὰ προγενομένα* dictum est, sed dici poterat (cf. *οἱ προγεγνημένοι* [Polyb.] et adn. ad c. 10, 6); dure *πολὺν* positum est, sed simili modo pro adverbio Thucydides I, 49, 6; VII, 34, 7 posuit, neque facile quo modo ex *πολλὴν* oriri potuerit intellegitur; genetivus *τοῦ καινοῦσθαι* denique ex sermone Thucydideo plane est (cf. II, 45, 1; VI, 31, 6), cum *ἐς τὸ καινοῦσθαι* ad intellegendum aliquanto facilius sit (nam inutiliter ad *ἐς τὸ* — defendendum locum V, 75, 3 attulit Stahlius, ubi verbum *ἐπιφέρειν* plane diverso sensu [*obiciendi*, non *afferendi*] positum est). Vocabulum *ἐπίπυσις* neque usquam alibi extat nec post *ἐφυστερίζοντα* satis aptum est (Dionysius quidem *οἱ δὲ ὑστερίζοντες ἐπιπυνηθάνομενοι* interpretans dixit) et scriptura codicis M., testis non gravissimi, *ἀποπύσσει* ditto-graphia ex litteris praecedentibus (*-τα που*) orta deberi potest; quanquam fortasse recte Herwerd. Dionysium hoc solo verbo (*ἐπιπύσει*) recipiendo secutus est.

—, 4. *ἀσφαλεία δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὐλογος.]* offendit in hac scriptura valde collocatio vocabuli

ἀσφαλεία, quae locis I, 42, 4; IV, 20, 4 parum defenditur, cum nostro loco particula δὲ interposita sermo durior fiat. Kruegerus hac re adductus τῷ coniecit, sed medio ἐπιβουλεύσασθαι notio *insidiandi* inesse vix potest. Itaque potius scriptura codd. optimorum ἀσφάλεια servata e deterioribus quibusdam genetivum τοῦ receperim (securitas, *cautio consultandi* i. e. in consultando adhibita).

—, 5. ἐπιβουλεύσας δὲ τις τυχῶν ξυνειὸς καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος] Stahlius post τυχῶν particulam τε, quam Dionysium (p. 889) cum vituperatione οὔτε ὁ αὐτὸς τυχῶν τε καὶ ἐπιβουλεύσας νοεῖσθαι δύναται adnotantem legisse opinatur, pessime inculcavit, cum de duobus hominibus, altero feliciter insidiante, altero insidias suspicante, agatur; sin autem τε legatur, ἐπιβουλεύσας etiam cum ὑπονοήσας iungendum sit.

—, 7. τὰ τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῆ, εἰ προύχοιεν —] quorum ἔργα intellegenda sint, dubitant editores. Mihi quidem aptissime sermonibus speciosis adversariorum diligentia in actionibus adhibita opponi videtur, et VI, 40, 2 similiter τὸ ἔργῳ φυλάσσεσθαι notioni τοῦ ἀκούειν oppositum est (cfr. III, 46, 4: ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας, ubi genetivus coniunctivus, non obiectivus est). Quod si ita est, verbi προύχοιεν subiectum οἱ — ἐνδεχόμενοι, non οἱ ἐναντίοι esse veri simile est; sed fortasse Thucydides εἰ πρόσχοιεν scripsit: (animo secum cogitantes) *si superiores ipsi fieri possent* (cf. IV, 58: εἴ πως ξυναλλαγεῖεν; V, 37, 2: εἴ πως . . γένοιντο). — Verborum quae infra sequuntur: ῥᾶον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες δεξιοὶ κέκληνται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοὶ sententiam non dubito quin Kruegerus (ad Dionys. p. 893) sic interpretans recte acceperit: «vulgus facilius nefarios callidos se dici patiuntur quam bonos simplices», nec magno opere verbo κέκληνται cum participio iuncto offendor; sed illud, opinor, obstat, quod propter verborum collocationem illa κακοῦργοι ὄντες condicionem non continere vix dici possunt. Itaque potius notio κακοῦργοι ad nomen δεξιοὶ cogitatione repetenda est, quo facto sensus idem evadit: *libentius autem homines, si nefarii sunt, nefarii callidi quam imperiti boni audiunt.*

—, 8. πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον ἀρχὴ ἢ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν] optimo iure Madvigius (adv. crit. I p. 317) αἴτιον delevisse videtur, cum neque facile vocabulum ἀρχὴ pro ἐπιθυμία τοῦ βούλεσθαι ἀρχεῖν, quod vult scholiastes, dictum esse possit,

praesertim cum ἀρχή sic intellectum fere idem ac πλεονεξία valeat, nec ἀρχή ἢ διὰ πλεονεξίαν recte dicatur; antiquam glossam αἴτιον esse, et schol. et Dionys. p. 894 testantur. Sed fortasse etiam articulus, qui dittographia facillime irrepere poterat, tollendus est, ut ad ἀρχή, sicut in proximis ad τὸ πρόθυμον, ἦν vel ἐγένετο audiatur. — Quod infra scribitur: μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως, dubitari non potest, quin verbum καταγνώσεως ut glossema vocabuli ψήφου expungendum sit; neque enim ψῆφον καταγιγνώσκειν Graece dicitur et ψῆφος saepius de iudicio per sententias facto positum invenitur (cf. v. c. Isae. VI, 4); Thucydides denique alio sensu vocabulum κατάγνωσις III, 16, 1 posuit. Nec in exemplari suo scholiastam legisse puto, qui ἀδίκως καταψηφίζόμενοι adscripserit. In idem Herwerd. incidisse video.

83, 1. τὸ εὐηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει] haec verba vulgo sic interpretantur: simplicitas, cuius generositas est maxime particeps i. e. ex qua generositas maxime constat; sed sic accepta magis definitionem notionis τοῦ γενναίου quam τοῦ εὐηθους afferunt. Equidem sic potius verterim: cuius maxima pars generositas est i. e. quae maxime e generositate constat («hvis væsenligste bestanddel er den ædle tænkemåde»). — § 2. κρείσσους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῶ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου] scholiastes ad h. l. ῥέποντες (*inclinantes*) adnotavit, quem si sequemur, haec sententia erit: cum omnes ratiocinatione ad desperationem (cf. II, 51, 4) securitatis superiores essent (cf. c. 38, 5: ἄριστοι ἀπατᾶσθαι) i. e. cum ratiocinatio omnium eo potius inclinaret, ut securitatem desperarent. Aliter neque tamen recte, opinor, locum Dio Cass. intellexit, cuius hoc fragmentum (49) extat: κρείττους ἐς τὸ ἀφανές τοῦ προδήλου [i. e. ἢ ἐς τὸ πρόδηλον] τῶ λογισμῶ γιγνόμενοι, ut nostrum locum sic accepisse videatur: cum ratiocinatio omnium magis ad insperatum quam ad fidem inclinaret. Stahlius denique verba τοῦ βεβαίου pro ἢ τῶ βεβαίῳ (*data fide*) posita esse (cl. VI, 1, 1) putat; quam interpretationem neque schol. (πρὸς τὸ μὴ ἐλπίζειν πίστιν καὶ βεβαιότητα) neque Dio tuentur neque sententia, quae, si adi. κρείσσους proprio sensu positum esse existimatur, non cum superiores essent, sed cum superiores sibi esse viderentur flagitat.

84, 1. καὶ ὅποσα ὕβρει μὲν — οἱ ἀνταμυννόμενοι δράσειαν] recte Poppo et Stahlius ad verbum δράσειαν particulam ἄν re-

quirunt, cuius defectus eis quae sequuntur: *μάλιστα δ' ἄν* — *γινώσκουσιν* iuxta positus ostenditur; sed concinnitas sermonis facit, ut *ὀπόσ' ἄν* quam *δράσειαν ἄν* malim.

87, 2. ὥστε Ἀθηναίων γε μὴ εἶναι ὅτι μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν] Laur. exhibet: ὥστε Ἀθηναίους — μᾶλλον τούτους ἐπίεσε καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν; pro τούτους scribendum est τούτου, quod cod. G. solus in reliquis cum vulgata consentiens praebet. Dubium est, utrum verba τούτου ἐπίεσε καὶ, quae interpretamentum non sapiunt, in Laur. inculcata an in reliquis codd. omissa sint; certe hoc propter similes terminationes verborum ἐπίεσε et ἐκάκωσε facile fieri poterat, et verbis ἐπίεσε καὶ omissis proximum erat, ut Ἀθηναίων pro Ἀθηναίους scriberetur; corruptum τούτους, quod intellegi non poterat, librarii omiserunt. — In § 4 adverbium τότε cum ἐγένοντο, non cum οἱ πολλοὶ — σειμοὶ coniungendum est, cum articulo ipso (οἱ π. σ.) addito illos terrae motus omnibus notos fuisse significetur; quam ob rem rectius fortasse Laur. σειμοὶ τότε exhibet, quae verborum collocatio cur in ceteris codd. mutaretur hanc causam fuisse opinor, quod vocabulum σειμοὶ artius cum genet. τῆς γῆς coniunctum vellent. — Praepos. ἐν ante Εὐβοίᾳ in plurimis codd. omissam, quae ante litt. εὐ facillime intercidere poterat, auctoritate Laur. et Vatic. sprete praetermittere non debuerunt editores.

89, 5. αἴτιον δ' ἔγωγε νομίζω τοῦ τοιούτου, ἧ̄ . . . , κατὰ τοῦτο ἀποσιέλλειν] iure Meinekius accusativo cum infin. post αἴτιον pro enuntiato ab ὅτι incipienti posito offensus est, sed minus apte Stahlius αἴτιον masculini generis (sc. τὸν σειμόν) esse statuit; quod si ita esset, certe in enuntiato relativo ὁ σειμός non additum esset, neque ullo alio Thucydidis loco αἴτιον (δὲ) sic praepositum generis neutri non est, cf. Betant. Equidem putaverim, sententiam infinite formatam per levem anacoluthiam ad verbum ipsum νομίζω, non ad αἴτιον relatum esse.

90, 1. — ἐπολέμονν μὲν καὶ ἄλλοι, ὡς ἐκάστοις ξυνέβαινε, ἐν τῇ Σικελίᾳ καὶ αὐτοὶ οἱ Σικελιώται κτλ.] valde dubito rectene Stahlius et Classenius coniecturam Popponis ἄλλα pro ἄλλοι scribentis receperint. Nam qui ἄλλοι — ἐν τῇ Σικελίᾳ dicuntur, Siculi sunt (cf. Krueg.); quos hoc loco nomine sociorum Atheniensium (ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμμάχοις) comprehensos esse verisimile non est, cum infra demum (c. 103, 1) eorum sociorum diserte mentionem scriptor fecerit. Dicit igitur, et Siculos et

inter se Siceliotas et sociis adiuvantibus Athenienses bellum gessisse, se vero ea sola, quae ad Athenienses oppugnantes vel oppugnatos pertineant, commemoraturum esse, ut inter se non modo certamina (*ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια* —), sed etiam certantes opponi appareat. Verba quoque *ὡς ἐκάστοις ξυνέβαιεν* (*ut quibusque occasio contigerat*) scripturae *ἄλλοι* paulo aptiora esse videntur. Madvigius (*adv. crit.* I p. 317) *ἄλλοι* retinens partic. *καὶ* ante *αὐτοὶ οἱ Σ.* positam deleri censuit; sed mihi quidem sermo sic minus bene tornatus videtur, cum Thucydides potius *καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιώται* positurus fuerit.

95, 1. *ἀκόντων Ἀκαρνάνων*] Laur. solus *ἀκόντων τῶν Ἀκαρνάνων* exhibet, quod recipiendum puto, cum *τῶν* post *-των* facillime intercidere potuerit; similiter VIII, 3, 1 Vatic. solus *ἀκόντων τῶν Θεσσαλῶν* recte praebet. Sed melius, opinor, VII, 86, 2 *ἄκοντος Γυλίππου* sine articulo, quem Vatic. idem solus addit, in edit. Popp. Stahlius scripsit.

98, 4. *τοσοῦτοι μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡλικία ἢ αὐτῇ οὔτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες — διεφθάρησαν*] rectissime ante *οὔτοι* interpunctionem sustulit Haasius (*lucubr.* p. 7); sed quid hic sibi verba *ἡλικία ἢ αὐτῇ*, quae nihil aliud quam *δμήλικες* valere possunt, velint, vix intellegitur; nam Classenius «*von gleichem (kräftigen Mannes-)Alter*» interpretans verbis traditis nimiam vim tribuit. Fortasse Thucydides scripsit: *ἡλικία ἢ πρώτη* (*aetatis praestantissimae*, cf. IV, 95, 3); cfr. VI, 55, 2, ubi pro *αὐτῇ* in omnibus codd. *πρώτη* (*ἀ'τη*) scriptum est, et emendatio Plut. Rom. 4 a Wilamow. facta (*Momms. Röm. Forsch.* 2. p. 13).

103, 1. *οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι — ἐπελθόντες*] Krueg. et Class. participium cum verbis *ἐπ' Ἰνῆσαν* iungunt, quod per longum verborum intervallum fieri vix licet. Potius *ἐξεληθόντες* (*profecti*, cf. V, 54, 3) scribendum est.

107, 1. *ἐς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον*] *κόλπον*, quod exhibent codd. A. C. G., omittunt codd. B. E. F. M., male expunxisse videtur Stahlius; Thucydides enim Ionium sinum solum, omnium et notissimum et sermonibus hominum pervulgatissimum, eumque non semper (cf. Betant. et adnot. Stahlii) vocabulo *κόλπον* non addito *τὸν Ἴόνιον* appellavit, ceteros autem sinus, *τὸν Τυρσηνικὸν*, *τὸν Ἰασικὸν*, *τὸν Μηλιακὸν*, alios nisi plene non nominavit, hunc ipsum Ambracicum I, 29, 3; 55, 1; II, 68, 3; IV, 49. — § 3. *ὄπως — ἐξανασιάντες οὔτοι κατὰ νότον γίνονται*] mire scribitur

οὔτοι, ut quibus nulli oppositi sint. Haud dubie οὔτω scribendum est, de quo adverbio post partic. posito cf. 96, 2; IV, 88, 1; VI, 61, 4.

108, 1. τὸ κατ' Εὐρύλοχον καὶ δὲ κράτιστον ἦν] quinam alii apud Eurylochum collocati fuerint, non liquet (cf. fin. cap. praec.), neque vero, id quod Class. vult, de militibus Eurylochi solis, si scriptura tradita servatur, cogitari potest (nam aliter IV, 33, 1 οἱ περὶ τὸν Ἐπιάδαν καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον κτλ. dictum est). Suspicio, δὲ καὶ scribendum esse: quae exercitus pars *vel* validissima erat, cf. V, 106; III, 42, 3. — Infra scripturam codd. C. E. G. ἐπεξῆλθον scripturae ἐξῆλθον, ne loco I, 70, 7 quidem, ubi in eisdem codd. et M. ἐπεξέλθωσιν extat, satis comprobatae, recte Haasius et Ullrichius praetulerunt, cf. I, 84, 3; V, 9, 10; 100. — In § 2 frustra editores scripturam codicum ἀπεδίωξαν tuentur, cum ei notionem *ex loco pugnae* s. *ex campo*, quae nulla est, inesse volunt. Thucydides verbum ἀποδιώκειν VI, 102, 3 de hominibus finem persequendi facientibus posuit, quae significatio hoc loco minime apta est. Scribendum esse ἐπεδίωξαν iam Haasius (l. l. p. 62) vidit, nisi quis κατεδίωξαν praetulerit, cf. IV, 25, 11: κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν εἰς τὴν πόλιν.

109, 1 fortasse de clade modo commemorata μεγάλης (τῆς) ἥσσης γεγενημένης scribendum est.

111, 2. — καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι μὲν ἐτύγχανον οὔτως ἀθρόοι ξυνελθόντες ὡς ἔγνωσαν ἀπιόντας ὤρμησαν καὶ αὐτοὶ] locus haud dubie corruptus et coniecturis plurimorum temptatus. Mutatione haud ita magna Madvigius (adv. crit. I p. 318) ὅσοι ἐνετύγχανον αὐτοῖς scripsit, sed potius ei, qui in urbe remanserant, quam ei, quibus qui egressi erant obviam fiebant, scriptori significandi erant. Qua re perspecta Stahlius μὲν in μένοντες «emendavit»; sed in hac scriptura adverbium οὔτως («ita, eo quod Mantinenses et quibuscum pactum erat exhibant») prorsus languet, quam difficultatem Classenius audacissime μονούμενοι pro μὲν scribendo tollere conatus est. Ego vero Thucydidem pro μὲν μὴ, pro οὔτως τούτοις (hoc iam Herwerd. coniecerat) scripsisse suspicio, cumque Ambraciotas ceterosque in re subita ad deliberandum cunctos convenisse veri minime simile sit, scripturam codicis Laur. ξυνεξελθόντες recipiendam (cf. § 1: ἐξελθόντες ὑπαπῆσαν) et ex adiectivo ἀθρόοι aliud no-

tione *fallendi, latendi* praeditum eliciendum esse putaverim; proximum fuerit *ἄθροοι* (*sine tumultu*), quod apud Eustathium (p. 1387, 10) extat. Id solum offendit, quod apud imperf. *ἐτύγχανον* partic. aoristi pro partic. perfecti insolenter positum est. Locum igitur sic verto: *Ambraciotae autem et ceteri, qui non cum his silentio ex urbe egressi erant, ubi eos abire viderunt, et ipsi progressi sunt* cet.

114, 1. *μετὰ τὴν τῆς Αἰτωλίας ξυμφορὰν]* melius *ἐκ τῆς Αἰτωλίας*, quod Laur. et Pal. praebent, scripseris, cf. 102, 3; nam praepos. *ἐκ* interpretamenti loco irrepsisse veri minime simile est, cum interpretes potius *ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ* posituri fuerint, id quod in codd. deterrimis factum est.

115, 3. *οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπεισαν κτλ.]* nescio an *πέμψαντες* scribendum sit, cf. c. 86, 3 et simile codicum mendum VI, 62, 5. — § 6 in Laur. (Pal., Aug.) certe non deterius *ἀπεχώρησεν* scriptum est.

116, 1 praeter Monac. Laur. quoque exhibet *ὕπὸ τῇ Αἴτνῃ*, quam scripturam recte, opinor, Meinekius (in Herm. vol. III p. 354) defendit et Herwerd. recepit.

LIBER IV.

2, 3. *καὶ Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἐξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν]* haud scio an Classenio *προεπεπλεύκεσαν* scribenti assentiri non necesse sit; Thucydides enim saepissime verbum *παραπλεῖν* de navigatione praeter oram aliquam facta ponit (cf. ad VIII, 101, 3), neque si supra hoc verbum proprio sensu *praetervehendi* (in quo scilicet notio *praeter-* praevalet) positum est, ideo hoc loco notione paulum immutata esse non potest, omnemque ambiguitatem *αὐτόσε* additum tollit. Quod autem naves Peloponnesiacae infra (c. 3, 1) iam Corcyrae esse dicuntur, Peloponnesios Atheniensibus praevenisse plusquamperfecto satis declaratum est. — In § 4 pro verbis *ἦν βούληται* post *αὐτῶ* *δεηθέντι* satis otiosis *ἂν βούληται* (*ad ea quae velit*) scriptum fuisse suspicor.

3, 2. (*ἐπὶ τοῦτο γὰρ ξυνέπλευσε*)] recte hodie pro *τούτῳ* *τοῦτο* scribitur, etiam cod. Laur. comprobatum. Idem *ξυνεκπλεῦσαι* exhibet (eiusdem scripturae vestigia sunt *ξυνέπλευσε*

in M., *ξυνέπλευσαν* in E.), quod cum difficilius ex illa scriptura oriri potuerit praetulerim; nam Classenius (cuius adn. crit., si placet, videatur), cum Demostheni talia dicenti ne pertinacia collegarum resistentium augetur verendum fuisse dicit, oblitus est, illum summo populi Atheniensis favore tunc vigentem cum magna auctoritate causam qua motus profectus esset, a populo comprobata (cf. 2, 4: — *περὶ τὴν Πελοπόννησον*), proferre potuisse. — Scripturam unice veram *αὐτό τε* (cett. mell. *αὐτό τότε*) Laur. exhibet.

4, 1. — *δρομὴ ἐνέπεσε περιστᾶσιν ἐκτειχίσει τὸ χωρίον*] recte Poppo pro *ἐσέπεσε*, quod etiam Laur. praebet, *ἐνέπεσε* scripsit. Summopere miror, interpretationem verbi *περιστᾶσιν*, quam protulit Heilmannus: *mutata sententia* (cf. I, 32, 4), editores recentiores aspernatos esse. Arnoldius loco Euripidis (Bacch. 1106) collato *circumstantes* vel *undique accurrentes* vertit, quarum notionum altera nostro loco obiectum prorsus requirit, quod certe *τὸ χωρίον* esse nequit (nam aliter V, 7, 3 verbum *περιστιῆναι* de Cleone Amphipolim circumsedenti dictum est), altera ex illa duci non potest; Classenius vero *διαστᾶσιν*, non *περιστᾶσιν* vertit («sich rings herum auf alle Punkte — vertheilen»).

8, 5. *προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ Ζακύνθου — βοήθειαν κτλ.*] Laur. *προσδ. δὲ τὴν ἀπὸ τῆς Ζ. κτλ.* exhibet, fortasse melius; nam partic. *καὶ* hic otiosa est, praesertim cum infra *ἐν νῶ εἶχον* — *καὶ κτλ.* dictum sit; qua re intellecta Valla semel modo eam vertit. Articulum ante *Ζακύνθου*, quae insula supra bis commemorata est, iam Stahlus recepit.

9, 2. *σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἐπισπᾶσασθαι* (sic codd.) *αὐτοὺς ἠγεῖτο προθυμήσεσθαι*] interpretationem Stephani (*putabat fore, ut hoc eos ad audendum aliquid alliceret*), quam adgnovit Classenius, satis refellit Stahlus, cuius adn. videatur; quod autem idem Dobreeum verbo *προθυμήσεσθαι* deleto *ἐπισπᾶσεσθαι* scribentem secutus est (*ubi — fore putabat, ut allicerentur*), Madvigius (adv. crit. I p. 318) recte docuit, Demosthenem ipsum Lacedaemonios ad locum infirmissime munitum allicere noluisse, quae notio alliciendi verbo *ἐπισπᾶσεσθαι* etiam passive intellecto inest; neque vero *προθυμήσεσθαι* interpretamentum verbi *ἐπισπᾶσεσθαι* esse facile credas. Madvigius *ἐπιβήσεσθαι* coniecit, qua in scriptura cum alia tum

infinitivus futuri e verbo προθυμῆσθαι pendens offendunt. Equidem suspicor, pro ἐπισπάσασθαι scribendum esse βιάσασθαι, ut ex verbis quae praecedunt ἀποβαίνειν audiatur (cf. III, 20, 1) vel absolute positum esse putetur (cf. v. c. IV, 48, 2; VII, 69, 4); de infin. aoristi apud προθυμῆσθαι posito cf. IV, 12, 2. Sequitur, ut in § 3 sententia: ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν ἀλώσιμον τὸ χωρίον γίνεσθαι non ex partic. ἐλπίζοντες, id quod inde ab Haackio editores statuerunt, sed e verbo ἠγεῖτο quod audiendum est vel potius ἠγοῦντο pendeat, ut his verbis causa non cur eam loci partem infirme muniverint, sed cur hostes ibi potissimum vi aditum effecturos esse putaverint significetur. — Ceterum nescio an scriptura Laur. κρατήσεσθαι praefenda sit, cf. Krueg. gramm. § 39, 11 adn. 1 et simile codd. mendum VIII, 75, 2.

10, 1. — ἀπερισκέπτως εὐέλπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος] male Stahlius, cui Herwerd. assentitur, post verbum ἐναντίοις ὡς addidit, fragmento Cassii Dionis (55, 7) nisus, cuius praeter vocabulum ἀπερισκέπτως solum nulla fere cum nostro loco similitudo est; neque verba καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος ad cogitationes militum apte referuntur, quippe qui non λογιζόμενοι, sed ἀπερισκέπτως periculum adire debeant. Immo optime Demosthenes causam, cur milites sic animatos esse ipse velit, adfert. — § 3. μὴ ῥαδίως αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως] nescio an male adverbium pro adiectivo substitutum sit; codd. enim A. et C. (hic manu prima ex -ως correctum) ῥαδίας cum Dionysio (p. 798) praebent, sicut eidem VII, 4, 4 (ῥάων) et A. B. C. E. F. VII, 28, 1 (θάσσων), et talis adverbiorum usus a consuetudine sermonis abhorret. — Infra verba ἐπὶ ταῖς ναυσὶ scholiastam secuti (ἐπὶ τῶν νεῶν) male in navibus editores vertunt; immo valent: apud naves, ἐν αὐτῇ τῇ ἀποβάσει.

11, 4. — καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντριψῶσιν] frustra ad interpretationem: navium causa cavebant tuendam loci I, 77, 3; II, 62, 3; 65, 4 afferuntur, qui omnes a nostro prorsus differunt. Neque melius scholiastes τινὰς τῶν νεῶν interpretatur, cum omnes naves eodem modo periclitatas esse appareat. Madvigius (adv. crit. I p. 318) notionem partitivam, quam genetivo inesse ille vult, hic prorsus ineptam esse contendens pro μὴ ξυντριψῶσιν substantivum ξύντριψιν scribendum esse

statuit; equidem tamen haud scio an, ut *διαρρεῖν τοῦ τείχους* (V, 2, 4) et *συντριβῆναι τῆς κεφαλῆς* (cf. Madv. synt. § 51 d et adn.) dicuntur, sic *τῆς νεῶς ξυντρίβειν* Graece dici potuerit. Nam unusquisque trierarchorum id cavebat, *ne quid navis suae confringeret*. — Paulo ante scriptura Laur. *πou* (cett. *πη*) vix deterior est.

12, 3. — *Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι*] temere Classenius, quem Stahl. et Herwerd. sequuntur, *τε* expunxit. Nam sollemne est illud quidem, ut cum locutio *καὶ οὗτος* usurpetur partic. *τε* non ponatur, velut VII, 75, 5 et sescenties; sed nostro loco notissimum Thucydidis orationis concinnae studium, cum infra *ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὔσαν κτλ.* positurus esset, ut *τε* praeter frequentiore loquendi usum adderetur effecit. Cf. I, 35, 5: *οἱ τε αὐτοὶ πολέμοι ἡμῖν [ἦσαν]* — *καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς κτλ.*, ubi Stahlius verba *καὶ ναυτικῆς κτλ.* ad partic. *τε* referri perperam iubet, quasi de commodo quodam (cf. supra *τὰ ξυμφέροντα*) agatur.

14, 2. — *καὶ ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ᾧ μὴ τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν*] contra Arnoldium *ᾧ* — *τινι* — *ἔργῳ* cum *ἐν τούτῳ* coniungentem bene Stahlius et verba *ᾧ* et *τινι* mire separari et Thucydidem pronomine *οὗτος* praecedente *δοτις* pro *δος* ponere vix potuisse monet. Levior fieret oratio, si Popponem (II, 8, 4 coll.) *τις* pro *τινι* scribentem sequeremur; sed recte Stahlius ne nimium locorum similitudini tribuatur cavendum esse censet. Itaque melius, opinor, Kruegerus (cf. Krohl. quaestt. Thucc. I p. 8) *τινι* ad *ἔργῳ* ita rettulit, ut ad *ᾧ* ex superioribus *ἐν τούτῳ* praepositionem *ἐν* audiri vellet; sed Thucydidem *qua in re non et ipse operae alicui interesset* scripsisse ut credam vix adducor, quam ob rem sic potius verterim: *cui rei non et ipse* (opera aliqua i. e.) *aliquid agens interesset*.

17, 1. *δοτις* — *ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν ὡς ἐκ τῶν παρόντων κόσμον μάλιστα μέλλη οἴσειν*] verba *ἐς τὴν ξυμφορὰν* pariter supervacanea et inepta sunt; nam *τὰ παρόντα* nihil aliud quam ipsa illa calamitas est et mire aliquid Lacedaemoniis *ad calamitatem*, quantum per statum rerum praesentem fieri potuerit, *honestum* futurum esse dicitur. Glossema («ad calamitatem spectant») verborum *ὡς ἐκ τῶν παρόντων* esse existimo. — In verbis extremis capitis: *ἐκ τοῦ εἰκότος* corruptelam latere, certum habeo;

requiritur enim significatio eius rei quae Lacedaemoniis accidit (velut *γεγονότος*); sed in praesentia nihil paulo aptius eruo.

18, 4. — *τάγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο*] Haasius, quem editores sequuntur, *secundas res inter ambigua tuto posuerunt* vertit, qua in interpretatione cum alia tum oxymoron displicet. Fortasse scribendum est *ἐς ἀναμφίβολον*: commoda in indubio caute [cf. III, 56, 5; 82, 4] collocaverunt i. e. *ex commodis utilitatem certam caute quaesiverunt*. [«An ἐξ ἀμφιβόλων fuit?» Gertzius.] — Paulo post in verbis corruptis *τούτω ξυνεῖναι* explicandis frustra moliuntur editores, quorum adnotationes, si placet, ipse videas. Fortasse Thucydides *τοῦτο ἰσχὺν εἶναι* scripsit: (qui) *vigorem* (verum) *non id esse, bellum ex quanta eius parte quis velit, sed ut fortunae casus ipsos regant gerere putant*; cf. verba in fine capitis posita: *ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος κτλ.*

19, 1. *εἴτε βία διαφύγοιεν παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν*] optativus *διαφύγοιεν* partic. *ἂν* non addita positus defendi vix potest. Nam ne ex coniunctivo deliberativo ortum eum esse putemus, id quod Clasenius ei optativi deliberativi in enuntiatis obliquis positi cognitionem quandam inesse (I, 25, 1; 63, 1 coll.) dicens significavit, impedit praecedens participium *praesentis* temporis *ἡγούμενοι*, cum verbum *προκαλοῦνται* in initio totius periodi positum pro praesenti historico haberi posse vix crediderim. Neque si in posteriore membro condicio (*ἐκπολιορκηθέντες*) praeposita, in priore rursus postposita est (*παρατυχούσης τ. σ.*), ideo partic. *ἂν* hic carere possumus, quae post *βία* (Krueg.) vel *διαφύγοιεν* inserenda est (Herwerd. *ἂν* quod ante *χειρωθεῖεν* est male expunxit). — In § 4 articulum *τὰ* ante *μέτρια* (*modice*) *διενεχθέντας*, quem omittit Laur., loco VIII, 84, 5 allato male defendunt editores, ubi *τὰ μέτρια* (*δουλεύειν*) plane alio sensu (= *τὰ δίκαια*) positum est; prorsus vero dissimilis locutio *τὰ πλείω* (IV, 117, 1; VII, 63, 2) est. Cfr. V, 111, 4: *μέτρια προκαλεῖσθαι* et Eur. Suppl. 556: *ἀδικουμένους — μέτρια*.

20, 1 pronomen *ἡμᾶς* (*δὲ στερηθῆναι κτλ.*), quod recte Stahlius restituit, in Laur. manu secunda demum in *ὕμᾶς* correctum est. — Infra (§ 2 extr.) hodie vulgo scribitur: *καταλύσεως δὲ γιγνομένης κτλ.*, sed Laur. aoristum *γενομένης* exhibet, quem propter futurum quod sequitur *προσθήσουσιν* praetulerim:

si reconciliatio facta erit, vobis gratiam habebunt. — § 3. — *αὐτῶν τε προκαλεσαμένων χαρισάμενοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις]* editores vertunt: «et cum vos gratia potius quam vi usi fueritis»; sed cum Athenienses adversus Lacedaemonios necessitatem adhibere posse inepte dicantur, sententiam, opinor, hanc esse necesse est: *et potius gratificati quam coacti*, quam praebet Laur., in quo *βιασαμένων* (sc. *αὐτῶν, τῶν Λακεδ.*) scribitur. Causa mendii in cett. codd. facti in conspicuo est.

21, 1. *τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ — διδομένης δὲ εἰρήνης κτλ.]* post *ἐν* particulam *μὲν* excidisse suspicor, cum partic. *δὲ* non habeat cui respondeat.¹

22, 2. *ἀλλὰ εἴ τι ὑγιᾶς διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν]* supra sane *τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν* praepositione non addita scribitur; sed cum verba quae proxime sequuntur: — *οὔτε σφίσι οἷόν τε ὄν ἐν πλήθει εἰπεῖν* inspiciemus, *ἐν ἅπασιν* (cf. V, 84, 3: *ἐν ταῖς ἀρχαῖς . . λέγειν*; VI, 25, 1: *ἐναντίον ἀπάντων*) scriptum fuisse veri simile fit; nam facillime praep. *ἐν* post *-εν* excidere poterat. Cobetum correcturam praecepisse video.

23, 2. *Πελοποννήσιοι δὲ ἐν τε τῇ ἡπείρῳ στρατοπεδ. καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει]* Stahlius codd. A. B. E. M. secutus partic. *τε* expungit, cum «haec non diversa, ut *τε — καὶ* partic. discerni possint, sed coniuncta» esse dicit. Sed apte custodia Peloponnesiorum castra habentium et impetus ab eisdem in munitiones Atheniensium facti inter se opponuntur. De *τε* part. ante litteras *τη-* omissa cfr. VII, 29, 2; 33, 3; 70, 7. — Paulo ante melius fortasse *ἀπάσαις* scribitur, ut idem subiectum verbi *περιώρμονν* atque participii *περιπλέοντες* fiat.

24, 5. — *ἐκ μεγάλων πελαγῶν — ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ]* pronomen *αὐτὸ* ad superius *τοῦτο* (i. e. *ὁ πορθμὸς*) referri potest illud quidem; sed offendit, quod *ἡ θάλασσα* illud ipsum fretum est (cf. huius § in.). Potius scribendum est *ἐς ταὐτὸ* (de forma cf. 64, 2): *in eundem locum*.

25, 9. *οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ξύμμαχοι]*

¹ Dubito an eadem partic. I, 10, 2 post *Λακεδαιμονίων* interciderit; vis enim argumentationis non eis solis, quae de urbe Lacedaemoniorum dicuntur, sed comparatione urbium Lacedaemoniorum et Atheniensium (v. infra *Ἀθηναίων δὲ κτλ.*) facta continetur.

articulum ante ἄλλοι omiserunt codd. A. B. F. M., quos ideo sequuntur Stahlius et Classenius, quod qui illi socii fuerint antea non significatum sit. Sed III, 86, 2 universe civitates Chalcidicae (velut Catina) Leontinis sociae fuisse dicuntur, et infra (§ 10) Λεοντῖνοι καὶ οἱ ξύμμαχοι similiter dictum est.

26, 5. — καὶ εἴ τι ἄλλο βροῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέρῃ] Laur. οἷαν i. e. οἶ' ἂν exhibet, quae scriptura fortasse ut exquisitior praeferenda est; de plurali cf. Madv. synt. § 99 c. — Infra (§ 7) quod scribitur: ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμημένα χρημάτων, particula causam cur naves illiserint ilotae significante haud facile caremus, ut fortasse πλοῖα (ἄτε) τετιμημένα scribendum sit.

27, 2. πάντων δὲ ἐφοβοῦντο μάλιστα —] haud dubie melius in Laur. πάντων τε scribitur, cum hoc membro postrema causa cur Athenienses solliciti fuerint afferatur; cf. Krueg. ad I, 4. — In § 4 verborum: γνούς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταῦτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τὰναντία εἰπὼν ψευδῆς φανήσεσθαι enarrationem vix cuiquam probaverit Stahlius, qui οἷς generis neutri esse putat et φανήσεσθαι cum verbo γνούς coniungit; neque enim Cleoni verendum erat, ne crimina quae obiecisset premere («in Uebereinstimmung mit seinen Anschuldigungen zu sprechen») cogere- tur, qua in re nullum ei periculum ostendebatur. Nempe Cleo videbat, fore ut aut iis quos criminatus esset (οἷς = τούτοις, οἷς —, i. e. τοῖς ἐξαγγέλλουσι) cum summa sua ignominia concedere cogeretur aut, si contraria dixisset, populo mendax esse videretur, cum verba sua testimonio Theagenis redarguerentur. Cum autem infin. *futuri* φανήσεσθαι nec cum ἀναγκασθήσεται iungi (Class.) liceat nec multo aptius ad participium γνούς (Stahl.) referri possit, φανήσεται scribendum est, in quod etiam Krueg. incidit. De collocatione partic. ἢ — ἢ cf. adnot. Krueg. ad VI, 24, 1.

28, 2. —, δεδιὼς ἤδη καὶ οὐκ ἂν οἰόμενος οἱ αὐτὸν τολμησαι ὑποχωρῆσαι· αὐθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε κτλ.] partic. οἰόμενος pro imperfecto *plusquamperfecti* vice fungente (οὐκ ᾔετο) hic accipiendum esse videtur (cf. 30, 3: ὑπονοῶν, ubi ambiguitas adverbio πρότερον addito removetur; V, 32, 4; VI, 69, 1; VII, 37, 3: τὸ πρῶτον αὐτοῖς οἰόμενοι — ὁρῶντες δέ); alioquin enim Cleo eandem opinionem retinere diceretur, quam falsam esse eum modo intellexisse paulo ante scriptum est (τὸ μὲν πρῶτον

οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, quorum verborum scholio cuidam verba καὶ οὐκ — ὑποχωρῆσαι tribuenda esse suspicabatur Kruegerus, quem secutus est Herw.). Hac difficultate adductus Stahlius locum sic scribendum esse censuit: δεδιῶς ἤδη. καὶ οὐκ — ὑποχωρῆσαι, αὐθις [δὲ] ὁ Ν. κτλ., ut Niciam sibi obsequi (i. e. imperium suscipere) Cleonem non ausurum esse credentem faciat. Sed praeterquam quod particc. δεδιῶς ἤδη et οὐκ ἂν οἰόμενος satis dure separantur, huic interpretationi, quae si vera est Nicias imperium deponere non cupiebat, illud obstat, quod ex tota Thucydidis narratione (cf. § 1) apparet, Niciam eiusque collegas Cleoni imperio satis libenter cessisse, quippe qui et voluntatem populi eo inclinare viderent neque illi successurum esse putarent. Quod autem Stahlius dicit, verbum *τολμᾶν* apud Thucydidem nusquam (cf. tamen I, 32, 5; VI, 82, 4) de eis quae ut faciamus praeter voluntatem a nobis impetremus poni, haec notio *sustinendi* exemplis scriptorum omnium Atticorum satis comprobatur (v. lexx.); contra si recte *imperium suscipere audere*, ideo non *obsequi audere* bene dicitur. Classenius ad vulgatam defendendam discrimen quoddam notionum τῆς στρατηγίας et τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς esse statuit, quod mihi quidem nimis artificiosum esse videtur. [Gertzius οἱ αὐτὸ τολμήσαντι προχωρῆσαι coniecit.]

30, 2. — καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ κτλ.] frustra, opinor, scriptura vulgata temptatur. Dicunt verba ἀπὸ τούτου, quae ad genet. πνεύματος ἐπιγενομένου necessario pertinent, non «post id tempus, deinde», sed «ex eo tempore» valere necesse esse; sed Antipho I, 17 ἀπὸ δείπνου pro μετὰ δείπνον, quod paulo post sequitur, posuit et Thucydides ipse IV, 78, 6 vv. ἀπὸ τούτου notione adverbii *deinde* dixit. Verborum οὕτω δὴ non in apodosi positorum unum exemplum ex Thucydide (II, 6, 3) Stahlius ipse protulit, alterum V, 10, 10, si Kruegerum sequemur, habebimus; cfr. Herod. VIII, 94. Id etiam in coniectura Popponis ἐπεὶ pro καὶ scribentis offendit, quod duo genetivi absoluti praepositi (τῶν στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων κτλ. et ἐμπροσθέντος τινος κτλ.) rationem prorsus diversam ad enuntiatum ἐπεὶ — κατακαυθέν habeant. — In § 3 codd. exhibent αὐτοῦ ἐσπέμπειν, quod corruptum esse omnes consentiunt, cum nullum exemplum adverbii αὐτοῦ pro αὐτόσε positi extet; equidem coniecturam Kruegeri αὐτόσε

(ἐς)πέμπειν Bauerianae αὐτοὺς ἐσπέμπειν vulgo receptae praetulerim, cum facilius subiectum infinitivi cogitari (cf. III, 44, 3: ἀφίστασθαι) quam αὐτοὺς, quod pronomen post τοὺς Λακεδαιμονίους ambiguitatem quandam habeat, poni potuisse putem.

32, 1. Verba λαθόντες τὴν ἀπόβασιν nemo dum satis explicavit; nam quae exempla afferuntur (VII, 15, 2; VIII, 17, 3; Herod. VIII, 106; Eur. Iph. Aul. 516, quibus addatur Xen. Cyrop. III, 1, 19), ad accusativum excusandum vix sufficiunt. Fortasse post λαθόντες praepos. ἐς intercidit, cuius usus apud Thucydidem latissime patet (cf. v. c. I, 6, 2; II, 37, 1), ut ἐς τὴν ἀπόβασιν pro ἐν τῇ ἀποβάσει positum sit, cf. Krueg. gramm. § 68, 21 adn. 10 et II, 42, 3; III, 84, 2; VI, 16, 6; VIII, 74, 1; Horat. epistt. II, 1, 189: quattuor — in horas. — § 2. Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες καὶ ἄλλοι ὅσοι κτλ.] Laur. exhibet καὶ οἱ ἄλλοι, fortasse melius, cf. V, 18, 7. Idem cod. in § 3 post διακοσίους partic. τε omittit, qua facile caremus. — § 4. κατὰ νότου τε αἰεὶ ἔμελλον αὐτοῖς, ἢ χωρήσειαν οἱ πολέμοι, ἔσεσθαι φιλοί, καὶ οἱ ἀπορώτατοι, κτλ.] recte Classenius οἱ πολέμοι subiectum verbi χωρήσειαν esse statuit, cum paucis versibus ante Lacedaemonii οἱ πολέμοι dicti sint; neque tamen huic partic. καὶ delenti neque Stahlio φιλοὶ expungenti assentior. Verba οἱ ἀπορώτατοι (sc. τῶν προσφερομένων) vocabulo φιλοὶ ita apposita sunt, ut partic. καὶ superlativum urgeat: *a tergo semper eis — futuri erant milites levis armaturae, eique infestissimi, quippe qui cet.*, cf. VII, 71, 6: ἄλλοι δὲ, καὶ οἱ πλεῖστοι, κτλ. Madvigius (adv. crit. I p. 319) articulum οἱ ante φιλοὶ positum maluerat; quod tamen vix necessarium est. — Infra mire scribi: φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο, cum verbum κρατεῖν *superiorem esse* («δρόμω vel τάχει», Herw.) hic significare vix possit, iam Krueg. vidit. In simili re Thucydides II, 79, 6: ὁπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν et III, 97, 3: ὅτε μὲν ἐπίοι τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὑπεχώρουν dixit, ut nostro loco, cum φεύγειν idem fere atque ἐνδιδόναι et ὑποχωρεῖν valeat, fortasse ἐκρατοῦντο scribendum sit: fugientes superabantur i. e. *cum superabantur, fugiebant*, ut eos conficere non liceret. Cf. Madv. synt. § 176 b.

33, 2. προλαμβάνοντες ῥαδίως τῆς φυγῆς χωρίων τε χαλεπότητι κτλ.] similitudine duorum locorum Plutarchi (Alex. 20, 6 et Cic. 47, 2), in quibus προλαβεῖν τῇ φυγῇ dicitur, adductus dativum

hic quoque rescribendum esse censuit *Heldius*, quem secutus est *Stahlius*, *Xenoph. Cyneg.* 7, 7 afferens, ubi tamen vocabulum *δρόμος* de celeritate cursus, non de cursu ipso positum est. *Procopius* p. 374 a (*ἄνδρες — κούφως ἐσκευασμένοι καὶ τῇ φυγῇ προλαμβάνοντες*) nostrum locum imitatus est ille quidem, sed in dativo ponendo loquendi usum suae aetatis secutus esse videtur; contra *Diod.* XVI, 94, 4 *προλαβεῖν τῆς διώξεως* dixit, quod *in persecutione praevenire*, non *persecutionem (τὴν δίωξιν) praevenire* (*Stahl.*) valet. De genetivo cf. IV, 60, 2, *Herod.* III, 105 et *Madvig. bem. u. e. p. d. griech. wortfügungslehre*, pag. 77. Accedit, quod ob dativum qui sequitur *Thucydides* certe ἐν τῇ φυγῇ posuisset.

34, 3. ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν] «τῇ ὄψει oppositionis causa additum, quia sequitur ἐσακούοντες» adnotavit *Haackius*; sed huic verbo genetivus τοῦ προορᾶν oppositus est, quo fit ut potius aliquid verbis ὑπὸ τῆς μείζονος βοῆς oppositum velimus. Magno opere etiam dativus offendit, pro quo *Krueg.* τὴν ὄψιν malebat; nam plane aliter III, 112, 4 καθορωμένους τῇ ὄψει dictum est, cum nostro loco per collocationem verba τῇ ὄψει ad προορᾶν referri vix liceat. Scripsit fortasse *Thucydides* τῇ κόνει, quod vocabulum pro vocab. κονιορτὸς supra bis posito poetae et *Plato* usurparunt; extat etiam apud *Lucianum*. [*Gertzius* δίψει, sc. τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων (cf. § 2), conicit.]

35, 4. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠμύναντο] *Laur.* praebet ἠμύνοντο, quod ob imperf. ἀντεῖχον quod praecedit praefendum est.

36, 3. (ἐκεῖνοι τε γὰρ τῇ ἀτράπῃ περιελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν οὗτοί τε)] *Stahlius* (cum *Herwerd.*) verba τῶν Περσῶν perperam expungit, quod, cum pronomina ἐκεῖνοι et οὗτοι particc. τε — τε inter se aequentur, in prioribus tantum valeant. Sed ob eandem causam, si quid momenti haberet, articulum τῇ, quo notissimus ille callis significatur, deleri necesse esset; neque vero διεφθάρησαν ad pron. οὗτοι quoque referendum, sed διεφθείροντο (cf. de eisdem VII, 71, 7: προσαπώλλυντο) vel διαφθαρήσεσθαι ἔμελλον supplendum est. — Ceterum haud scio an τοῖς ἐν *Θερμοπύλαις* scriptum fuerit.

38, 1. τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἰππαγρέτου ἐφηρημένου κτλ.] dubito an Ἰππαγρέτου scribendum sit, id quod iam *Krueg.* suspicabatur; *Laur.* quidem hoc vocabulum signo nominis proprii (—) non superposito exhibet. Nihil certe ad collocationem insolitam ex-

cusandam loci a Stahlio ad I, 90, 1 (cf. Krueg. gramm. § 50, 10 adn. 3) collecti proficiunt, quorum nullo nomen proprium numeri singularis sicut hoc loco interpositum est, nec usquam alibi nomen proprium Ἰππαγρέτης extat. — § 3. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούντων κτλ.] rectissime Krueg. verba τῶν Ἀθηναίων delenda esse censuit, quibus demum additis pron. ἐκείνων, quod de Lacedaemoniis (inclusis) difficillime accipitur, ambiguum fit. Ceterum paulo magis ἀφιέντων (οὐκ ἀφίεσαν, cfr. καλούντων) placeret. — In § 5 verba τῶν ζώντων, quae ad sententiam intellegendam plane otiosa sunt, fortasse additamentum pronominis τούτων est; suspecta ea collocatio quoque reddit.

40, 1. παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα — ἐγένετο (τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους — ἀποθνήσκειν), ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι κτλ.] frustra anacoluthon non ferendum eo excusat Stahlius, quod sententia inter παρὰ γνώμην — ἐγένετο et ἀπιστοῦντές τε κτλ. interposita sit; quam artissime cum iis quae sequuntur cohaerere, si sensus parum ostenderet, argumento esset, quod ex verbis τὰ ὄπλα παραδοῦναι ad τοὺς παραδόντας τὰ ὄπλα repetendum est. In verum iam Madvigius incidit (adv. crit. I p. 319) ἠπίστουν τε coniciens, quo restituto post ἐγένετο plenius distinguendum, signa vero parenthesis omittenda sunt. Partic. τε cod. M. omittit.

41, 3. ληστείας καὶ τοιούτου πολέμου] Laur. exhibet τοῦ τοιούτου, quod restituendum est, cum ante τοι- syllabam articulus facillime excidere potuerit; positus est in prorsus simili iunctura II, 47, 4: μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις. — Paulo ante (§ 2) ex cod. Pal. solo γῆς male expungitur, quod ob homoeoteleuton verbi οὔσης excidisse videtur; et cf. v. c. II, 29, 3.

43, 1. ξυνέβαλλον] in Laur. extat ξυνέβαλεν (pugnam commisit), quod ob ἦλθεν quod praecedat praetulerim. — Proxime in eodem non deterius πρῶτα scribitur, cf. 66, 4; 124, 3; VI, 39, 1, ubi semper ἔπειτα sequitur.

44, 2. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ τούτῳ τῷ τρόπῳ οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, κτλ.] reliquus exercitus Corinthiorum cornu dextro, ubi plerique in cedendo occiderunt (v. proxima superiora), opponitur, ut scriptor eum non fuga effusa cessisse (ἐπαναχωρήσασα) dixisse videatur. Hoc vero in cornu dextrum plane cadit, ut vix recte Stahlius

τῷ αὐτῷ τρόπῳ scribendum esse censuerit, nec vulgata sanam sententiam habet; Class., quem secutus est Herwerd., Valla praeunte facili remedio delendi usus est, ut originem glossematis parum explicaret. Fortasse Thucydides sic scripsit: ἡ δὲ ἄ. στρ. οὐ τούτῳ τῷ τρόπῳ κατὰ δίωξιν κτλ.: reliquus autem exercitus, cum fuga non hoc modo inter acrem persecutionem nec celeriter facta esset, inclinatus cet.

45, 2. ἐς Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐ. κ. Τ.] auctoritatem Strabonis (VIII, 6, 15 ed. Kram.) secutus Stahlius formam Doricam Μέθανα (cf. Paus. II, 34) praetulit, fortasse recte; sed dubito an potius propter sequens τὴν, ad quod πόλιν suppleri vix potest, Μέθαναν scribendum fuerit.

47, 1. ὡς δὲ ἔπεισαν καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν] mutationem subiecti per se satis molestam participio μηχανησαμένων addito, cuius idem subiectum atque verbi ἔπεισαν est, ferri minime posse elucet, ut ἐπείσθησαν scribendum sit; in idem Herw. incidisse video. [«An πεισάντων fuit?» Gertzius.]

48, 1. (ᾧοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσοντάς ποι ἄλλοσε ἄγειν)] Laur. exhibet: ἄλλοσ' ἐπάγειν, nullo sensu; sed fortasse fuit ἐξάγειν (cf. supp.) vel ἀπάγειν. — § 3. αἱ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι] dativum commodi αὐτοῖς h. l. ineptum esse Herw. vidit, αὐτόθι vel αὐτοῦ coniciens; etiam αὐτῷ (i. e. τῷ οἰκήματι) placet. — In § 4 extr. medium ἠνδραποδίσαντο hoc solo loco a Thucydide positum recte, opinor, defendit Betantius, cum vertit: suas servas fecerunt, ut nihil correctura Meinekii ἠνδραπόδισαν opus sit.

50, 2. εἰ οὖν βούλονται σαφὲς λέγειν] pron. τι omissum forsitan loco VI, 21, 1 (ἄξιον τῆς διανοίας δοᾶν) defendi possit; sed cum in Laur. post οὖν extet, recipere praestiterit.

52, 3. (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν . . . . καὶ τῇ ἄλλῃ σκευῇ)] nec dativum bene se habere nec vocabulum σκευῆς (apparatus, habitus) hic aptum esse, omnes fere consentiunt. Cod. G. solus παρασκευῇ exhibet, quod Poppone praeunte editores omnes ita arripuerunt, ut τὴν ἄλλην παρασκευὴν scriberent; sed cum in Laur., contra quem codicis G. ut recentioris nulla fere auctoritas est, σκευῇ scriptum sit, praepos. παραcorrectura additam esse veri similis est, sicut I, 6, 3 in Vatic. solo κατασκευῇ correctura perversa scribitur. Itaque potius

suspikor, Thucydidem τὰ ἄλλα σκεύη (*armamenta*) scripsisse, sed vocabulo σκεύη in σκευῆ mutato etiam τὰ ἄλλα corrupta esse. — Quod ad verba: ξύλων ὑπαρχόντων καὶ τῆς Ἰδης ἐπιχειμένης attinet, coniecturae Stahlī, qua ἐκ pro καὶ scribit, id obstare, quod τῆς ἐπιχ. Ἰδης dicendum fuerit, recte Classenius monuit; sin autem duo membra sunt, multo aptius adv. αὐτόθεν quod proxime praecedit cum verbis ξύλων ὑπαρχόντων iungitur, id quod iam Krueg. suavit.

53, 1 pro ἀγαρόντες haud dubie scribendum est ἄγοντες, cf. II, 80, 6; IV, 124; V, 9, 7 cet.; saepius in contrariam partem a librariis peccatum est.

54, 3. τὸ τε παραντίκα καὶ τὸ ἔπειτα τῆς δμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς] miror Stahlīum articulum τὰ, quem scriptura vulg. habet, ideo ante verba τῆς δμολογίας omittēre, quia non codd. optimis insit, cum genetivum pro partitivo accipiendum esse dicat. Exempla certe genetivi sic positi afferre debuit; nam reliquus usus Thucydideus repugnat, cum τὸ παραντίκα pro adverbio octiens (v. Betant.), substantivi vice fungens semel (III, 56, 7), τὸ ἔπειτα vero bis tantum idque pro adverbio (IV, 107, 1; V, 115, 4) positum sit; usum articuli periphrasticum tuentur loci I, 141, 2; II, 60, 1; V, 86; VI, 29, 1. Artic. τὰ post -τα facillime intercidere potuisse elucet.

55, 1. γεγενημένου μὲν τοῦ ἐπὶ τῇ νήσῳ πάθους] praepositionem ἐπὶ pro ἐν positam eo excusabat L. Herbstius, quod etiam ea quae propter Sphacteriam, in Pylo, gesta essent significarentur. Sed praestiterit cum Laur. ἐν τῇ νήσῳ scribere, cum praesertim in proximis Pyli nominatim mentio fiat. Consentit Herw. — In § 2 verba μάλιστα δὴ δκνηρότεροι tunc potissimum tardiores Portus vertit, tamquam si μάλιστα δὴ τότε (quod Herwerd. in Mnemos., n. s., I p. 86 coniecit) scriptum sit; sed insolita coniunctione comparativi et superlativi significatur, accessionem segnitiei Lacedaemoniorum tunc factam quam maximam fuisse; quare sic vertatur: *reique gerendae tarditas, si unquam ante, maxime aucta est.*

59, 4. — καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι] editores recentiores (incertum an etiam Herwerd.) Vallam secuti verbi πειρώμεθα modum coniunctivum esse existimant, quem verius Heilmannus pro indicativo habuisse videtur. Primum quod ad formam solam attinet, cum verbum aoristi

indicativi (*ἐπολεμήσαμεν*) praecesserit et verbum futuri indicativi (*πολεμήσομεν*) sequatur, verbum praesentis coniunctivi interpositum esse vix veri simile est. Deinde in conspicuo est, Siceliotas iam priusquam Hermocrates dixerit inter se disceptando (*δι' ἀντιλογιῶν*) reconciliari conatos esse, ut hoc tempore non ad periclitationem (*πειρώμεθα*), sed ad reconciliationem ipsam faciendam eos orator adhortari debuerit. Postremo, si *πειρώμεθα* pro coniunctivo accipiatur, praeposita illa verba: *τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὔ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι* ad tertium membrum: *ἦν ἄρα μὴ προχωρήσῃ . . . πάλιν πολεμήσομεν* referri non possint, qua re fiat, ut hoc membrum nullum sanum sensum habeat. Sententia totius loci haec est: quod si nobis quoque in praesentia persuadebitur (adhortationes ad reconciliationem faciendam *utiles* esse), maximo commodo erit; id enim agentes, ut suis quique rebus bene (i. e. *ad utilitatem*) consuleremus, et ab initio bellum suscepimus et nunc inter nos disceptando reconciliari conamur et, si forte non omnibus contigerit, ut ius suum obtinentes discedant, denuo bellum geremus. Nempe id orator premit, Siceliotas in rebus gerendis semper suam quosque utilitatem sequi.

60, 2. — *ἄνδρας οἳ καὶ τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι*] «homines, qui etiam eorum fines qui eos non accersiverunt ingrediuntur.» Sic fere vertitur et ad accusativum explicandum confertur c. 92, 5: *τὸν μὲν ἡσυχάζοντα — ἐπιστρατεύειν*; sed hoc loco satis declaratur, verbum *ἐπιστρατεύειν* cum accus. coniunctum de ingressu *hostiliter*, non ad homines defendendos facto poni, quod idem locis quos Matth. gramm. § 402 a adn. 1 collegit comprobatur. Quam ob rem scriptura codicis Laur. *τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις* praeferenda est; dativus scilicet quibus expeditio commodo sit significat: *qui etiam eis, qui eos non advocaverunt, expeditiones faciunt*. Verbum *ἐπιστρατεύειν* etiam I, 38, 4 absolute positum est. — Supra (§ 1) Hermocrates Athenienses tunc *ὀλίγαις ναυσὶ* advenisse dicit; sed miror, si amplius quadraginta naves (cf. III, 115, 4; IV, 2, 2; 48, 6) Syracusanis paucae visae sint (cf. c. 24, 3). Fortasse igitur *οὐκ* ante *ὀλίγαις* excidit, id quod VII, 29, 3 factum est (cf. etiam ad III, 13, 5).

62, 2. *ἦ δοκεῖτε*, —, *οὐχ ἡσυχία μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἑκατέρω, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρό-*

τητας ἀκινδυνότερους ἔχειν τὴν εἰρήνην,] Heilmannus παύσαι — ξυνδιασώσαι ex aliquot codd. (non Laur.) scripsit, quem secuti Krueg. et Class. ad omissionem particulae *δι* excusandam I, 3, 2 contulerunt. Sed huius loci plane aliam rationem esse recte docuit Stahlius; accedit, quod terminatio *-σαι* singularis opt. aor. Thucydidi abiudicanda esse videtur. Audacius Herwerd. ἡσυχίαν — πόλεμον scribens locum sanabat, cui coniecturae illud quoque obstat, quod Thucydides rarissime (v. c. VI, 104, 3, de quo tamen loco cf. adn. ad VII, 1, 2) verbo *δοκεῖν* notionem *arbitrandi*, ut non idem ac (*sibi*) *videri* valeat, tribuit. Sed praestiterit, opinor, una littera mutata *δοκεῖ γε* scribere, cum particc. *τε* et *γε* saepissime inter se permutatas esse satis constet (velut 65, 4; 82, 2 et 6; VII, 28, 3; VIII, 91, 3); de transitu ad accusativum cum infin. facto cf. IV, 3, 3 et Krueg. ad Xen. Anab. I, 4, 18. — In § 3 extr. scribitur *τοῖς δ' ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν προσκαταλιπεῖν τὰ αὐτῶν ξυνέβη*, sed Laur. *τοὺς δ'* exhibet, quod ut exquisitius praetulerim (cf. VII, 11, 4). Pro ipso verbo *προσκαταλιπεῖν* haud dubie corrupto (cf. II, 36, 2 et lexx.) fortasse *προσκαταλυπεῖν*, quod sane nusquam alibi extat, scribendum est; valet: *insuper laedere* (cf. VI, 66, 1; *κατα-* additum est ut in *καταδουλοῦν*, *καταλυμαίνεσθαι*, all.). Cfr. c. 80, 1: *ἀντιπαραλυπεῖν*.

63, 2. — *ἀμννούμεθα, ἣν δ' ἀπιστήσαντες ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι τινα κτλ.*] ad verba *οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι τινα* scholiastes: *λείπει ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἔσται* adnotavit, Heilmannus *λόγος ἔσται* cogitando suppleri voluit; sed Stahlio haec nec per leges ullius linguae nec per usum loquendi Graecum licere dicenti Classenius frustra obloquitur. Stahlius dum membrorum inter se oppositorum aequabilitatem, quam non solum sentiis, sed etiam verbis inesse vult, nimis urguet, pro verbis *ἣν — ὑπακούσωμεν* scripsit *ἤδη, ἀπιστήσαντες (δ') ἄλλοις ὑπακουσόμενοι*, ut *πειθόμενοι* et *ἀπιστήσαντες, πόλιν ἔξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν* et *ἄλλοις ὑπακουσόμενοι* inter se referrentur; qua in scriptura verba *οὐ περὶ τοῦ κτλ.*, quae quo pertineant minime liquet, nullam explicationem habent, cum interim in ultimis quidem membris illa aequabilitas nihilo magis restituatur. Vertit ea ille quidem: *non ad ulciscendum aliquem*, sed haec notio a praepositione *περὶ* prorsus aliena est, nec quicquam valet locus III, 45, 6: *περὶ τῶν μεγίστων*, ubi ex praecedentibus *κινδυνεύουσι* facile suppletur. Potius verba *περὶ τοῦ* corrupta esse et *περιέσται*

scriptum fuisse crediderim, quo verbo restituto omnia bene se habebunt: — *non continget*, ut aliquem ulciscamur cet.; hoc verbum eodem sensu II, 89, 3 extat, et *περιγίγνεται*, quod idem valet, cum nudo infinitivo II, 39, 4; 87, 6 positum est. Cf. etiam Demosth. II, 29. — Verba in fine capitis posita: *οἷς οὐ χροῖ* de Siceliotis (cf. schol.), non de Lacedaemoniis accipienda esse, nisi Classenium errare viderem, non monerem; tota enim Hermocratis oratio eo spectat, ut Siceliotas alterutris, aut Atheniensibus aut Lacedaemoniis, se adiungere vetet, Athenienses vero ideo solum, quia rebus alienis se immisceant, *omnibus* Siceliotis inimicissimos appellet, qui sententiarum tenor dissolvatur, si aliquod Siceliotarum erga Lacedaemonios officium intellegatur.

67, 3. — *οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν]* verba *οἱ προδιδ. τῶν Μεγ.* haud dubie ad pron. *οὗτοι* explanandum addita sunt, cum hi illi ipsi sint, quorum ut profec-tionem Atheniensium cognoscerent interfuisse paulo ante dictum est (*οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι*), scilicet proditores Megarenses; vix enim, id quod Classenius vult, illo loco custodiae ab Atheniensibus dispositae, quae nullae erant, intellegendae sunt. Ut suspecta sint, facit etiam collocatio.

68, 5. *καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἐ. κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρα-κισχίλιοι ὀπλίται — πορευόμενοι παρήσαν]* articulum *οἱ* ideo delendum esse censet Stahlius, quod hi milites antea non commemorati sint; sed verbis *κατὰ τὸ ξυγκείμενον* satis definiuntur.

72, 2. *τῶν μὲν ὀπλιτῶν περί τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν]* nulla necessitate Stahlius partic. *τε*, quam praebent codd. C. E. G. M., sustulit; cf. c. 23, 2. Eam locorum diversitatem esse apparet, ut altero membro castellum, altero portus significetur.

75, 2. *ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὀρμήσας ἐς τὸν Κάλητα ποταμὸν ἀπόλλυσι τὰς ναῦς]* male scripturam *ὀρμήσας* vulgatae *ὀρμίσας*, quae Laur. comprobatur, Stahlius praefert; nam verbum *ὀρμεῖν* numquam, verbum *ὀρμίζειν* saepius cum *ἐς* praepos. Thucydides iungit (cf. Betant.), neque traiectio obiecti communis (*τὰς ναῦς*) post *ἀπόλλυσι* positi quidquam offensionis habet.

78, 3. *εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοὶ]* accusativum *τὸ ἐγχώριον*, quem *ἐγχωρίως* interpretatus est scholiastes, neque similitudine quae esse videtur

locutionis τὸ ἀρχαῖον neque loco II, 15, 5 (τὰ πλείστον ἀξία ἐχρῶντο) satis defendi, Stahlio prorsus assentiendum est. Sed valde dubito rectiusne hic scripturam Dionysii (p. 799): τῷ ἐπιχωρίῳ sic amplectetur, ut haec verba *domesticus rerum status* vertat et dativos *δυναστεία* et *ἰσονομία* praedicati vice fungi statuatur; nam et illa notio his verbis vix inesse potest et potius quam substantivos adiectivum illo modo positum esse expectaveris. Ego suspicor, ἐχρῶντο ἐγχωρίῳ (vel ἐπιχωρίῳ) scriptum fuisse, sed articulo τὸ per dittographiam syllabae proxime antecedentis addito in aliis libris, velut nostrorum archetypis, dativum in accusativum mutatum, in aliis vero, ut Dionysii, in alteram partem erratum esse. Adiectivum ἐγχωρίῳ praedictive positum idem atque ἐν τῇ χώρᾳ valet. — In § 4 Classenio auctore Stahlius cod. Vatic. (cett. νῦν τε exhibent) secutus νῦν δὲ ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν scribit, quod voluntas Thessalorum sententiae Brasidae ipsius opposita sit; sed aptius hoc tertium membrum per τε partic. adiungi mihi videtur, quippe quod etiam sicut duo superiora animum Brasidae erga Thessalos amicum significet, ut verbis demum: οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἶργεσθαι oppositio fiat. — In § 6 codd. A. et B. soli οἱ μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ praebent; reliqui τῶν omittunt, rectius fortasse, cum hi duces sua sponte, non munere a Thessalis *omnibus* imposito fungentes Brasidam duxerint.

80, 2. μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεωτερίσασιν] verba τῆς Π. ἐχομένης interpretamentum verborum τὰ παρόντα valde sapiunt. — In § 3 scripturae vulgatae νεότητα optimo iure damnatae scripturam Vaticani (et A. rec.) σκαιότητα iniuria recentiores substituerunt, quod vocabulum neque *temeritatem* neque *importunitatem*, sed *stoliditatem* significat. Fortasse Thucydides καινότητα (cf. III, 38, 5) sensu vocabuli καινοτομία (*novandi studium*) posuit, cuius interpretamentum νεότητα, correctura σκαιότητα esse potest. Hoc in cod. F., qui post tres quattuorve litteras erasas νεότητα exhibet, scriptum fuisse suspicari licet. — Quod in § 4 scribitur: καὶ προκριναντες ἐς δισχιλίους οἱ μὲν ἐστεφανώσαντο —, οἱ δὲ — ἠφάνισαν κτλ., frustra mutationem subiecti loco III, 34, 3 collato excusant editores, ubi plurima verba inter participium et subiectum novum interposita sunt. Scribendum est προκρινάντων; causa mendi in conspicuo est.

81, 1. αὐτὸν δὲ Βρασίδαν βουλόμενον μάλιστα Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν] vertit Krueg. (et post eum Class.): «besonders weil er es wünschte»; quod si Thucydides pronuntiare voluisset, potius μάλιστα βουλόμενον (cf. c. 79, 2 extr.) posuisset, quam ob rem illa *sumtopere cupientem* vertenda sunt. Sed cum verbis quae sequuntur: ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ — Λακεδαιμόνιοις γενόμενον causa contineatur, non cur Brasidas ipse exire voluerit, sed cur eum Lacedaemonii mittere voluerint, suspicor, βουλόμενοι μάλιστα (*summa voluntate*) scriptum fuisse, qua scriptura adhibita etiam verbum interpositum προθυμήθησαν paulo magis ferendum fit.

83, 2. — Βρασίδης λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἔλθων. πρὸ πολέμου Ἄρρ. ξυμμ. Λακ., ἦν δύνηται, ποιῆσαι] satis difficulter dativus λόγοις cum verbo ποιῆσαι nimis distante coniungitur et mire partic. ἔλθων, quod plane vacat, additum est; veri igitur simile est, ἐς λόγους scribendum esse, cum praesertim praep. ἐς post -ας facile excidere potuerit. In idem Herwerd. incidisse video.

85, 4. κίνδυνόν τε τοσόνδε ἀνεξόβητα — ἴοντες — καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι] partic. τε tanquam seriem orationis turbantem expungunt editores; quae tamen an retinenda sit dubito. Nam Lacedaemonii dum summum studium afferunt periculum subire proprie dici non possunt, quo fit ut partic. παρεχόμενοι, si sententiam spectes, ad verbum ἀνεξόβητα non item pertineat; sed propter partic. ἴοντες interpositum alterum verbum, quod παρεσχόμεθα esse debuit, formam participii accepit. — Quod in § 6 in codd. scribitur: καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἔξω πιστὴν ἀποδεικνύναι ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν ἢ ἀσθενῆς — ἀφιχθαι, recte editores hodie verba τὴν αἰτίαν ad proxima superiora ita referunt, ut causam cur ab Acanthiis Brasidas repulsus sit, non cur Lacedaemone exierit («τῆς ἐμῆς ἐξόδου», schol.), intellegant. Sed mire eos fefellit, orationi sic intellectae ironiam minime convenientem inesse, cum Brasidas causas, cur repulsus fuerit, eas solas edere posse dicatur, quas adversarii eius adferre deberent; accedit insuper, quod durissime infinitivi ἐπιφέρειν et ἀφιχθαι a verbis τὴν αἰτίαν ἀποδεικνύναι pendent, quam constructionem similitudo verbi simplicis αἰτιᾶσθαι cum infin. iuncti parum tuetur. Itaque conicio, οὐ δόξω scriptum fuisse, qua scriptura restituta omnia recte se habent:

nec causam probabilem edere videbor, sed [qui scripturam codd. tuentur, ἀλλ' scribere debebant] *aut — aut — videbor.* Idem Herwerd. post ἐλευθερίαν audacius δόξω addens quaesivit. — § 7. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηϊτή γε αὐτοὺς τῷ ἐν Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι] pro τῷ ἐν Νισαίᾳ, quae verba Dobreeus et Arnoldius deleri iusserant, codex Palat. solus τῷ ἐκεῖ exhibet, qua discrepantia utrumque interpretamentum esse (Stahl.) minime elucet; multo enim veri similis est, verba τῷ ἐν Νισαίᾳ interpretationis causa adscripta in contextum irrepsisse. Sed durissime ex iis quae sequuntur vocabulum στρατῷ ad νηϊτή auditur, neque στρατὸς de expeditione dici potest. Itaque suspicor, νηϊτήν (sc. στρατὸν) scribendum esse: *propterea non veri simile est, navalem quidem eos exercitui, quem illic habuerint, numero* (cf. III, 98, 4; VIII, 104, 5; de artic. omisso vid. adn. Krueg. ad Xen. Anab. IV, 2, 2 et Thuc. IV, 56, 1; 94, 1; V, 8, 2; VII, 12, 4) *parem contra vos missuros esse* (nam quominus ne maiorem etiam mittant vereamini, difficultas expeditionis navalis impedit). Quanquam loco sic quoque intellecto obscuritatem quandam inesse infitias non eo, quae tamen an Thucydidi ipsi imputanda sit dubito.

86, 2. οὐκ οὐκ ἀξιῶ οὐτ' αὐτὸς ὑποπιπέσειν, —, οὐτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομοσθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς κτλ.] alterum οὐτε Stahlius Herwerd. secutus in οὐδὲ mutavit, ut οὐτε — τε inter se referrentur. Sed quod αὐτὸς et ὑμᾶς inter se opponi dicit, collocationi verborum repugnat, quae certe ὑμᾶς τε προσχωρεῖν esse debebat; tertium igitur membrum particula τε libere additum magis quam superioribus iuxta positum esse videtur; quanquam fortasse cum Bekk. et Krueg. προσχωρεῖν δὲ scribere praestat.

87, 1. καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὄρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε ἢ οἷς τὰ ἔργα — δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὡς καὶ ξυμφέροι ὁμοίως ὡς εἶπον] multa in hac codicum scriptura offendunt, quam Dobreeus (advers. ed. germ. I p. 47) parum explicavit. Dure enim apud partic. ἢ e relativo οἷς genetivus τούτων ita cogitando petitur, ut βεβαίωσις τούτων *fides ab eis accepta* («eine von denen ausgehende Gewährleistung») significet, et dativum ipsum οἷς multo facilius cum δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται quam cum verbis τὰ ἔργα, ut pro ὧν positus sit, iungimus; ad sententiam autem loci obscurandam transitio a causa sin-

gulari (πρὸς τοῖς ὄρκους — λάβοιτε, non λάβοι τις) ad sententiam universam (εἶπον, dixerunt) facta accedit. Suspicio partic. ἢ delendam esse, quo facto enuntiatum relativum vi causali habemus (cf. Stahl. ad c. 26, 4): *ut quibus actiones (meae) cum verbis comparatae necessario fidem faciant, ea re vera utilia esse quae dixerim.* Comparativus μείζω causa particulae addendae fuisse videtur. — § 4. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε πράσσοιμεν] editores recentissimi coniecturam Dobreei: τάδ' ἐπράσσομεν receperunt; sed dubito an non necessaria sit. Sententia scripturae vulgatae haec est: *alioqui* (i. e. si illae duae ἀνάγκαι, causae necessariae, non valeant) haec nullo iure faciamus, i. e. *haec quae facimus iniusta sint*; optativus potentialis similiter Xen. Cyrop. VIII, 2, 21 positus est.

92, 4. παράδειγμα δὲ ἔχομεν — τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ ὡς αὐτοῖς διάκειται] verba ὡς αὐτοῖς διάκειται non de animo erga Athenienses reliquorum Graecorum, sed de condicione (διάθεσις) eorum dicta esse, sententia totius loci docet (cf. adnot. Stahl); sed cum αὐτοῖς de ceteris Graecis intellectum plane vacet, alia explicandi ratio quaerenda est. Iam vero cum vv. αὐτοῖς διάκειται idem atque ὑπ' αὐτῶν (i. e. τῶν Ἀθηναίων) διατέθεται vix valere possint, αὐτοῖς pro dativo *commodi* qui dicitur habendum est, ut sic fere vertatur: *qua eos condicione esse sinant* (Athenienses). [Gertzius (ὑπ') αὐτοῖς conicit.] — Quod infra (§ 5 in.) scribitur: τοσοῦτῳ ἐπικινδυνότεραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδ' ἔχομεν, mirum in modum editores scholiastam secuti genetivum ἑτέρων idem atque ἢ τὴν ἑτέρων valere statuunt; eis enim, quae proxime antecedunt (τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι — ἡμῖν δὲ κτλ.), diserte dicitur, vicinitatibus quas ceteri populi habeant periculosiorem Boeotos habere, ut nulla vicinitatum, quas Boeoti ipsi habeant, inter se comparatio fiat. Itaque simplicius ἑτέρων pro ἢ ἕτεροι positum esse statuendum est. — Paulo infra frustra verba ἦσσαν ἐτοίμως κατέχειν editores defendunt. Insit sane verbo κατέχειν *sustinendi* notio, quam certe locus VII, 66, 2 (ναυτικῶ πάντα κατασχεῖν, *obtinere*, cf. h. l.: τὴν γῆν . . κατέσχον) minime tuetur; adverbio ἐτοίμως tamen indicatur, verbum aliquod notione *invadendi, oppugnandi* praeditum scriptum fuisse, ut Reiskius κατατρέχειν (cf. II, 94, 3; VIII, 92, 3; 99, 1) coniciens verum vel certe veri simillimum invenisse videatur; nam loco I, 103, 4, ubi dativus πόλεμος

verbo *κατέχειν* (*premere*) additus est, noster vix defenditur. Suidam iam locum corruptum legisse adnotat Stahlius.

94, 1. *ἄτε πανσιρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀσιῶν γενομένης*] supra (c. 90, 1) Hippocrates Ἀθηναίους πανδημεῖ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, eduxisse dicitur, ut mire hoc loco inquilinos, qui certe numero multo plures quam qui ξένοι proprie dicuntur fuerunt, praetermisisse videatur Thucydides. Nam ut nomen ἀσιῶν, quo vocabulo semper cives inquilinis (ξένοις) opponuntur (cf. II, 34, 4; VI, 27, 2; 30, 2), et cives et inquilinos comprehendat, id quod Classenius opinatur, vix fieri potest. Itaque verba τῶν παρόντων, quae ex c. 90, 1 irrepsisse videntur, delenda sunt, cum Thucydides hoc loco peregrinos qui non metoeci erant («vorübergehende passanten») vel omittere vel nomine τῶν ξένων comprehendere facile potuerit. Totum versiculum temere Herwerd. expunxit.

96, 3. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἷπερ διεφθάρησαν Θ., ἐν χ. ἀ. κατεκόπησαν] correctio Kruegeri *κυκλωθέντες* haud dubie recipienda est. Neque enim partic. ὑποχωρησάντων et *κυκλωθέντων* sic inter se diiungi facile possunt, ut subiecta diversa sint, nec vero ad part. *κυκλωθέντων*, quod *omnes* Thespienses complectitur, enuntiatum οἷπερ διεφθάρησαν Θ. referri licet. At saepissime (velut c. 41, 3) Thucydides participia diversorum casuum iunxit, facileque cur *κυκλωθέντων* librarii scripserint intellegitur (cf. ad VII, 50, 2). Enuntiatum relativum restrictionem necessariam subiecti amplioris habet, cum Thespienses non universi occiderint, ut aliud verbum (*διστραφῆσαν* con. Driessen.) quaeri necesse non sit.

98, 1 extr. adverbium *μᾶλλον* (*melius*) per lenissimam pronominis *σφᾶς* traiectionem ad *ἀμύνονται*, non ad *ἵνα* (Krueg.) aut *ἀδικοῦντας* (Class.), referendum est. — § 2 recte Stahlius *πρὸ τοῦ* (codd. *πρὸς τοῖς*, nisi quod in Laur. *τοῦς* fuisse videtur) *εἰωθόσι* scripsit, sed dubito an verbum *δύνονται* ad *τούτων*, ut *θεραπεύειν* audiatur, non ad *τὰ ἱερά* referendum sit; nihil certe adv. *ἀεὶ* (*γίγνεσθαι*) additum ad verbum numeri pluralis apud subiectum neutri generis positum excusandum efficit (Class.). — In § 4 quod scribitur: *καὶ αὐτοί, εἰ μὲν ἐπὶ πλεόν δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δὲ κτλ.*, dubitatur utrum *δυνηθῆναι* — *ἂν ἔχειν* ad *ἐδυνήθησαν* — *ἂν εἶχον* an ad *δυνηθεῖεν*

— ἂν ἔχοιεν orationis rectae referantur; hoc ideo praeferendum esse videtur, quod Athenienses, qui amplioris partis agri Boeotorum occupandae ne conatum quidem ceperunt, se ipsos non potuisse vix dixissent, neque aliud quicquam νῦν δὲ quod sequitur quam statum rerum praesentem significat, qui non minus rebus futuris quam rebus gestis opponi potest. Ceterum haud scio an recte Krueg. infinitivum hoc solo Thucydidis loco in enuntiato condicionali positum, quem usus Herodoteus multo liberior parum tuetur, in δυνηθεῖεν correxerit. — § 6. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειρογόμενον ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ] difficultas huius loci explicandi duobus maxime verbis, πᾶν et κατειρογόμενον, continetur. Huius enim verbi notionem «cogi, necessitate exprimi» vix satis tuetur locus IV, 63, 1: τὸ ἔλλιπες τῆς γνώμης — εἰροχθῆναι, ubi εἰροχθῆναι potius «impediri» quam «cogi» (cf. adn. Stahlii) valet; sed qui Reiskium secuti κατειρογομένῳ («ei, qui bello atque aliquo periculo *prematuro*») scripserunt, in aliam difficultatem haud sane minorem inciderunt. Nullo enim loco aut Thucydidis aut aliorum accusativum πᾶν pro adverbio positum *omnino* valere probatum est; nam quos locos tamquam similes afferunt (I, 70, 1; VII, 44, 4), ei alias explanationes easque facillimas habent. Itaque nullum aliud remedium restare videtur, quam ut τὸ (quod cod. F. e corr. exhibet) pro τῷ scribentes πᾶν τὸ κατειρογόμενον pro πάντας τοὺς κατειρογομένους (cf. VII, 44, 4: πᾶν τὸ ἐξ ἐναντίας) dictum esse statuamus, ut ξύγγνωμόν τι *venia aliqua dignum* valeat, cf. III, 40, 1: ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον; ξυγγνώμων enim de hominibus vi passiva positum propter ipsum neutrum πᾶν ferri posse videtur. Ante dativum πολέμῳ artic. τὸ facillime in τῷ transire potuisse, in conspicuo est. [Gertzius πάνυ . . τῷ . . κατειρογομένῳ conicit.] — In fine capitis perversam coniecturam Popponis σπένδουσιν, quod verbum *studere* hic interpretari vix licet (nam notio *festinandi* parum apta est), Stahlius nova coniectura εἶκεν pro εἶπειν scribens defendere contendit, frustra, opinor; pro σπένδουσιν, si quidem genuinum est, potius σπονδαῖς vel simile quidpiam scriptum fuit (cf. 99, 1: οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο [οἱ Βοιωτοὶ] κτλ.), quod postea prave in σπένδουσιν correctum est.

100, 2 verba ὥσπερ αὐτὸν proprie ad ἐκοίλαναν ἄπασαν pertinentia suspecta collocatio reddit.

103, 4. — ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλεόν τῆς διαβάσεως, καὶ οὐ καθεῖτο τείχη κτλ.] Stahlius vertit: «aberat autem oppidum (Amphipolis) longius a transitu i. e. haud ita brevis erat distantia»; sed hac re nulla causa, cur Brasidas custodiam pontis facile oppresserit, contineri posse videtur, id quod Class. vult (cf. etiam ea quae sequuntur), et notio comparativi *satis longe* locutione ἐκ πλείονος, quam afferunt (cf. paulo supra et VIII, 88), parum defenditur. Aliter locum intellexit Arnoldius, qui genetivum τῆς διαβάσεως cum πλεόν coniungit; sed Amphipolim longiore intervallo quam pontem ab Argilo oppido distare dici minime necesse erat. Verum scholiastes, quem omnes adhuc editores secuti sunt, errasse videtur, cum τὸ πόλισμα de Amphipoli urbe dictum esse putat, quod vocabulum Thucydides semper de oppidis minoribus ponit (cf. Betant.); immo de Argilo ipsa agitur, quod oppidum longiore spatio quam pontem ab Amphipoli distare ideo Thucydides adnotavit, ut iter Brasidae inde ad transitum fluminis factum accuratius explicaret. Itaque sic potius distinguendum est: τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ (ἀπέχει — διαβάσεως)· καὶ κτλ.

104, 3. νῦν δὲ ὁ μὲν ἰδρύσας τὸν στρατὸν ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ κτλ.] in Laur. manus prima ἐπὶ in ἐπεὶ correxit et partic. ὡς sicut in cett. codd. melioribus omittitur (add. m. sec.), quae scriptura haud dubie restituenda est, cum mire Brasidas, qui τὰ ἔξω iam tenebat (cf. c. 103 extr.), ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπιδραμεῖν dicatur; cfr. V, 39, 1 et apud Herod. ἐπιτρέχειν χώραν.

106, 1. καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ἐλάβανον] sic scribitur in omnibus bonis codd. praeter M. solum, qui cum deterrimis, ut saepius, consentiens ὑπελάβανον praebet, quam scripturam male Stahlius (in ed. alt.) tuetur. Nullus sane, quantum scio, locus extat, ubi infin. εἶναι [quem Herw. suspectat] hoc modo praedicato verbi λαμβάνειν notione accipiendi, putandi positi additus sit; sed et similitudine verborum ὀνομάζειν, προσαγορεύειν (cf. Krueg. gramm. § 55, 4 adn. 5) defenditur et verbum cognatae notionis (ponendi, statuendi) τιθέναι infinitivo εἶναι addito vel omissa ponitur (Demosth. XVIII, 180, cf. Plat. Cratyl. 435 b). Facillime ortus correcturae intellegitur. Ceterum nescio an melius supra in cod. Pal. καὶ τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοῖς (cett. -οῖ) οἰκειοὶ ἔνδον ἦσαν scrip-

tum sit, cuius scripturae sententia paulo gravior esse videtur. — Paulo post verba *οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσι εἶναι τὰ δεινὰ* Krueg. et Stahlius sic intellexerunt: *haud in aequo sibi fore pericula* i. e. minora fore, quam si propositam condicionem repudiarent; quae sententia prorsus languet. Illud potius Thucydides dicit, Athenienses vidisse, pericula sibi proposita *commotis*, quae se ea perpetiundo percepturos esse sperare possent, *imparia* esse; simillima brevitate c. 73, 4 verba *μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον* dicta sunt, quorum de sententia quominus dubitetur proxima impediunt. In altero membro enarrationem verborum *ἐν τῷ ἴσῳ* unice veram (quam Krueg. dubitanter proposuit): *pariter atque Athenienses* Stahlius repudiavit, «quoniam omnino fieri non poterat, ut Brasidas reliquae multitudini iniquiorem se praeberet quam Atheniensibus»; quae quem sensum habeant, omnino non video. Nimirum multitudo illa *ξύμμικτος* (v. supra) urbem non tam caram quam Athenienses ipsi habebant, quam ademptam minus moleste ferebant. Ipse locum sic vertit: «quod civitate propter aequum ius (cf. c. 105, 2) non privabantur», quod non minus in Athenienses cadebat (cf. l. l.).

108, 1. *τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺν λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἡίονα τριήρεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν*] ad genet. absolutum scholiastes *τῶν Ἀθηναίων* supplendum esse censuit; neque tamen hoc per genus medium verbi licet. Editores subiectum quod audiendum est participii *κρατούντων* (*τῶν Λακεδαιμονίων*) huc quoque ducunt, ut *τηρεῖσθαι* *observari* vertant; sed offendit certe, quod proxime *οὐκ ἂν δύνασθαι*, sc. *αὐτοῦς* (*τοὺς Λακεδ.*), sequitur. Itaque suspicor, *τηρουμένου* scribendum esse, ut idem subiectum amborum membrorum fiat: *quod et superne — paludem efficiebat fluvius et ad Eionem versus navibus custodiebatur* (cf. 30, 4; II, 13, 7). — In § 3 verba *αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι* propter collocationem suspecta fortasse interpretamentum verborum *αἱ πόλεις*, sollemnis nominis sociorum (§ 1 extr.) Atheniensium (cf. § 6), est. — Quod in § 4 scribitur: *καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν —, τὸ δὲ πλεόν βουλήσει κρίνοντες*, ea res, quod nominativus *κρίνοντες* post *ἐφαίνετο αὐτοῖς* positus est, non tantum offensionis habet, quantum quod dativus *ἐψευσμένοις* praecessit. Cum autem reliquos locos eius generis inspiciemus (II, 53, 4; IV, 23, 2; V, 70; VI, 24, 3;

VII, 70, 7), Thucydidem *ἔψευσμένοι* scripsisse, sed librarios hoc propter antecedentem dativum *αὐτοῖς* in *-οις* mutasse verisimillimum fit.¹ — In § 6 scripturam codd. C. A. F. M. *αἰσθάνομενοι* praeferendam esse censeo; nam saepius praesens verbi *αἰσθάνεσθαι* (cf. *ἀκούειν*) de re quam quis audivit ponitur, cf. VI, 17, 6; 20, 2 (*πυνθανόμενοι* III, 18, 3; 80, 2). Similiter I, 73, 1 et VI, 40, 1 participium praes. e Laur. restituendum est.

. 114, 1 et 5 scriptura codd. C. E. G. M. *ἐκέλευεν* praeferenda est (rell. *ἐκέλευσεν*), cf. Krueg. ad I, 72, 2 et Stahl. ad I, 26, 1. — Ad partic. *ἐξελθόντα* (§ 1) *τῆς Ληκύθου* audiri iubet scholiastes, quod satis difficulter fit; sed *ἐσελθόντα* scribendum esse, verba *ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ* ostendunt, pro quibus, si *ἐξελθόντα* verum esset, haud dubie *ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ* (*πολιτεύειν*) positum fuisset, cf. c. 105, 2. — § 3 nescio an in Laur. melius *οὐ γὰρ*

¹ Contrarium codd. vitium I, 11, 2 corrigendum est: — *ῥαδίως ἂν μάχη κρατοῦντες εἶλον, οἳ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῶ ἀεὶ παρόντι ἀντεῖχον, πολιορκία δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἶλον*, ubi minus repetitio verbi *εἶλον* quam totum enuntiatum relativum *οἳ γε κτλ.* offendit. Verbum enim *ἀντεῖχον*, quod supra (§ 1 extr.) de Troianis se defendentibus positum est, hic de Graecis oppugnantibus dictum esse putant; quod tamen si de hostibus inter se acie congressis recte dicitur (cf. VI, 70, 1; VII, 22, 2), non ideo de oppugnantibus solis poni licet. Sin autem verba *οἳ — ἀντεῖχον* ad Troianos referemus, illud obstat, quod nullo verbo hos divisos fuisse et parte quae quoque tempore adesset in pugnando usos esse scriptor significavit; immo vero in proximis superioribus Troianos *τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις* restitisse dixit. G. Hermannus breviloquentiae Thucydideae nimium tribuens omnia verba: *εἶλον — ἀντεῖχον* debebat; sed facilius una littera addita difficultas tolletur, si *ἀθρόοις* scriptum fuisse putabimus, qua scriptura restituta locum sic verterim: — *facile acie superiores (hostes) vicissent, (ut qui etiam i. e.) praesertim qui non universis, sed parti quae quoque tempore adesset resisterent; sin vero obsidioni incubuissent, et breviori tempore et minore negotio Troiam cepissent.* Nam facile obiectum verbi *εἶλον* (*τοὺς πολεμίους*) ex enuntiato relativo petitur, cf. I, 68, 3; VII, 68, 2; IV, 26, 4; VIII, 76, 6, et Krueg. gramm. § 51, 13 adn. 2; de verbo *αἴρειν* cum obiecto personali coniuncto cf. I, 110, 2 et Xen. Hell. III, 5, 1. Quod autem Stahlus duas belli perficiendi rationes partic. *ἦ, non δὲ* distingui debuisse dicit, altero membro: *πολιορκία δὲ κτλ.* addito accessionem quandam, quae verbis *ῥαδίως — ἀπονώτερον* inter se oppositis diserte declaretur, fieri moneo. Classenius enuntiatum *πολιορκία — εἶλον* ad *οἳ γε* referens ea maxime re refutatur, quod Thucydidem ex iis, quae alia condicione futura fuissent, ea quae alia eventura fuissent collegisse putari vix licet.

ἐπὶ δουλείᾳ κτλ. scriptum sit; nam cum οὐδὲ partic. et praecesserit et sequatur, facile errari potuit.

115, 1 Laur. praebet ἡμύνοντο, quae scriptura ut imperfecto ἐποιεῖτο quod praecessit convenientior restituenda est; ceterum dubito an ἔκ τε scribendum sit, cum aptius post ἐχουσῶν gravius distinguatur. Cf. tamen V, 10, 9: τόν τε Κλεαρίδαν ἡμύνοντο — καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν κτλ. — In § 2 fortasse ἀντ(αν)έστησαν scribendum est; cfr. II, 75, 6: ἀντανιέναι.

118, 3 ante verba τοῦ θεοῦ e Laur. artic. τῶν scribendus est, qui post -των facillime excidere poterat. In eodem καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς scribitur, qui pronominum ordo similitudine §§ 7 et 8 (μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς — ὑμᾶς τε ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ὑμῶν) comprobari videtur.

119, 2 codd. omnes (Ἐπιδαυρίων δὲ Ἀμφίας) Εὐπαίδα exhibent, Pal. solo excepto, in quo Εὐπλαίδα scribitur; Bekkerus Εὐπαίδα scripsit, quod nomen nusquam alibi extat. Equidem vestigia Palatini, qui codex in formis verborum saepius memoriam accuratorem servavit, secutus Εὐπαλίδα scribendum esse putaverim, quod nomen in titulo Delphico (Wesch. et Fouc. 81, K.) invenitur; cf. Εὐπαλῖνος, nomen Megarense (Herod. III, 60).

120, 2 nescio an recte optativum ἀμύνοι (Laur.) Krueg. praetulerit, quem etiam Polyaeus I, 38, 4 nostrum locum satis accurate imitans legisse videtur.

122, 5. εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι] partic. ὄντες, cum ἤδη ad ἀξιοῦσι pertineat neque talis verborum traiectio usui Thucydideo conveniat, iure in dubium vocavit Krueg., sed audacius remedio delendi usus est. Latet fortasse in eo adverbium οὕτως, quod alibi (VIII, 71, 1) ita Thucydides posuit, ut fere temere («ohne weiteres») valeret; cf. Soph. Antig. 315: εἰπεῖν τι δώσεις, ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω;, Demosth. LIV, 26 et Rehd. ind. II s. v. οὕτως.

124, 3. προελθόντων πρότερον — τῶν Λυγκηστῶν ὀπλιτῶν καὶ ἐτοίμων ὄντων μάχεσθαι —] scriptura Laur. προτέρων sine dubio praeferenda est, cum adverbium prius hoc loco satis indefinitum sit nec quo apte referatur habeat; contra adiectivo apposito (cum pedites Lyncestarum priores processissent cet.) ratio temporis magis conspicua fit.

125, 1. φοβηθέντες, ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα ἀσαφῶς ἐκπλήγνυσθαι] male Stahlius cum aliis post στρατόπεδα comma

posuit, cum ad ὅπερ «generalio» quandam notionem (velut πάσχειν) audiendam esse putaret. Nusquam enim Thucydides verbum φιλεῖν infinitivo non addito usurpavit (cf. Betant.); nam qui locus (VII, 80, 3) affertur, is facillimam explicationem habebit, si ὅλον pro ὡς positum esse (cf. VII, 25, 8) statuamus. Itaque noster locus potius e similitudine loci VI, 33, 6 intelligendus est, ut notioni universae specialio» non additam, sed substitutam esse putemus. Ad sententiam certe nihil refert.

126, 2. — οἷγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἦκατε, ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους] hunc locum sic vulgo explicant, ut ad τοιούτων ex iis quae praecedunt ὥστε πλῆθος πεφοβῆσθαι ἐτέρων audiant et enuntiatum: ἐν αἷς κτλ. (cum in eis cet.) ad notionem: vestris civitatibus, quae in πολιτειῶν lateat, referant. Sed praeterquam quod cumulatio enuntiatorum causalium (οἷγε κτλ. — ἐν αἷς κτλ.) molestissima est, certe τῶν πολιτειῶν, ut τοιούτων praedicative adderetur, poni debuit. Recte igitur Stephanus, Heilmannus, alii partic. οὐ expunxerunt, cuius addendae eam causam fuisse suspicor, quod incuriose legenti aliquid, cui verba ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους opponerentur, deesse videri poterat; quae breviter dicta sunt pro his: ἀλλὰ τοιούτων, ἐν αἷς πλειόνων κτλ. — In fine capitis post ἀπωθεν praepos. ἐν fortasse excidit, quam Dio Cass. XXXIX, 45, 2 (ἐν ταῖς ἀπειλαῖς πᾶν τὸ φοβερόν διὰ κενῆς ἐπικομποῦσιν) Thucydidem imitatus legisse videtur; accedit, quod duo dativi displicent.

127, 2. καὶ ὡς αὐτοῖς αἶ τε ἐκδρομαὶ — καὶ αὐτὸς — ἐπικειμένους ὑφίστατο] cum pron. αὐτοῖς ita praepositum sit, ut ad utrumque membrum pariter pertineat, fortasse ἐπικειμένοις scribendum est (de dativo cf. v. c. II, 61, 4).

130, 4. — καὶ ὡς ἀντιῆπεν ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ θορυβηθέντος] praeter cod. M. Laur. quoque partic. τε exhibet, quae cum facillime ante τῇ excidere potuerit, vix omittenda est. In verbo θορυβηθέντος explicando haeserunt interpretes: Valla *perturbatus* vertit, quae notio sententiae loci parum convenit; huic quidem satisfacit Haackius *tumultu exorto* interpretans, sed genet. *singul.* partic. impersonaliter post ἐπισπασθέντος cum ambiguitate positus vix excusari potest. Fortasse scriptum fuit θορυβηθέντων, cum turbae factae essent (cf. ad III, 82, 1: πολεμουμένων), quod propter ἐπισπασθέντος

satis facile mutari poterat. — Infra melius, opinor, in Laur. τὰ ἐναντία scribitur (cf. 78, 3), cum hoc loco ἐναντία pro praepositione (*adversus*, cf. I, 29, 1; III, 55, 3) haberi vix possit.

133, 3. ὅτι ἐπεφεύγει] plusquamperfectum vix servari licet; ἀπέφευγε vel potius ἀπέφυγε scribendum est.

Mihi hoc opusculo ad finem iam deducto unum gratissimum restat, ut M. Cl. Gertzio et O. Siesbyeo, praeceptoribus amicissimis, quorum cum consilio tum opera in eo perpoliando usus sim, gratias persolvam; quae autem auctoritate illorum neglecta talia qualia scripseram reliqui, ea ut imperitiae meae potius quam superbiae imputentur quaeso. Neque facere possum quin memoriam Madvigii animo grato retractem, quo mihi ad studia excolenda magistro per aetatem paucis annis, fautore vero benevolentissimo usque ad ultimum vitae gradum uti contigit; quo si viro hoc ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα aliqua ex parte dignum esse videbitur, satis habebō.

Index locorum obiter correctorum explicatorumve.

- Corp. inscr. Att.* IV, 1, 27^a ad VII, 33, 2 (p. 22).
- Demosth.* XXIII, 17 ad III, 59, 3 (p. 106).
- Hyper.* III, col. XXXVI ad III, 67, 7 (p. 109).
- Platon.* Phaedr. p. 279^c ad VIII, 24, 4 (p. 49).
- Sophocl.* Oed. R. 1460 ad III, 40, 1 (p. 99).
- Thucydidis:*
- lib. I, 10, 2 ad IV, 21, 1 (p. 123).
 11, 2 — IV, 108, 4 (p. 142).
 17, 1 — VII, 66, 1 (p. 34).
 20, 1 — III, 82, 1 (p. 111).
 33, 3 — III, 64, 1 (p. 107).
 35, 5 — IV, 12, 3 (p. 121).
 50, 3 — III, 18, 4 (p. 94).
 59, 2 — VII, 19, 5 (p. 17).
 70, 7 — III, 108, 1 (p. 117).
 73, 1 — IV, 108, 6 (p. 142).
 73, 2 — III, 57, 4 (p. 104).
 73, 4 — III, 82, 1 (p. 111).
 74, 4 — III, 59, 2 (p. 105).
 78, 4 — VIII, 27, 3 (p. 51).
 90, 1 — VIII, 40, 2 (p. 55).
 107, 4 — VII, 66, 1 (p. 34).
 118, 2 — VIII, 95, 1 (p. 78).
 120, 5 — VII, 50, 2 (p. 28).
 122, 2 — VIII, 39, 3 (p. 54).
 131, 1 — VII, 2, 3 (p. 10).
 137, 2 — III, 67, 3 (p. 109).
 141, 1 — VII, 81, 2 (p. 40).
- lib. II, 11, 9 ad III, 64, 1 (p. 108).
 17, 1 — VIII, 49 (p. 59).
- lib. III, 23, 3 — III, 11, 3 (p. 92).
 33, 2 — VII, 74, 1 (p. 37).
 45, 3 — III, 40, 1 (p. 99).
 52, 2 — III, 22, 5 (p. 95).
 75, 2 — III, 37, 4 (p. 97).
 85, 1 — III, 11, 3 (p. 92).
 88, 4 — VII, 18, 4 (p. 16).
 92, 5 — III, 37, 4 (p. 97).
 99 — III, 68, 3 (p. 110).
- lib. IV, 47, 2 — III, 36, 2 (p. 96).
 97, 4 — III, 59, 2 (p. 105).
 100, 1 — VIII, 3, 1 (p. 43).
- lib. V, 15, 2 — VIII, 91, 1 (p. 76).
 75, 2 — VIII, 108, 1 (p. 83).
 75, 4 — VII, 51, 2 (p. 29).
- lib. VI, 8, 3 — VIII, 39, 4 (p. 54).
 11, 7 — VII, 56, 2 (p. 30).
 13, 1 — III, 39, 4 (p. 98).
 15, 2 — VIII, 72, 2 (p. 68).
 40, 1 — IV, 108, 6 (p. 142).
 43, 1 — III, 68, 3 (p. 110).
 54, 6 — VIII, 72, 1 (p. 68).
 55, 1 — VIII, 49 (p. 59).
 65, 3 — VII, 75, 4 (p. 38).
 87, 4 — VIII, 82, 1 (p. 72).
 104, 3 — VII, 1, 2 (p. 8).
- lib. VII, 34, 1 — III, 4, 2 (p. 91).
 80, 3 — IV, 125, 1 (p. 144).
- lib. VIII, 51, 2 — VII, 74, 1 (p. 37).
- [*Xenoph.*] de rep. Ath. II, 12 ad VIII, 27, 3 (p. 51).

Index discrepantiarum

quae codd. Laurentiano (O) et Vaticano (B) cum ed. Stahliana
(ster. 1874) intercedunt.

(Quae uncinis biangulis inclusa eiecit Stahlius, nisi deesse diserte dicuntur, in codicibus extant; quae uncinis unangulis inclusa addidit, nisi inesse diserte dicuntur, desunt. Lituras stellulis singulis notavi — Iota quod hodie subscribitur, nisi alia adnotata sunt, in Laur. omittitur, in Vatic. adpingitur.)

LIBER VII.

θουκ. ξυγγρ. om. C — συγγρ. B — pro η ζ C et B

1. ὁ μὲν γύλλ. B — in B post ἐπεσκεύασαν rasura, supra prius α accentus erasus — συράκου*σαί, lit. σ erasa, C, συράκουσαι semper B — διακινδυνεύωσιν C, -σοσιν C² — ἡμέραν C semper — πείθωσιν et ἔλθωσιν C, corr. C² — 2 πυνθαν. αὐτοὺς ὅμως B — ἀπέστειλεν C et B, corr. C² — μεσήγη C — ἡμέραν B, et sic saepius — 3 prius τε om. B — ὅσα B — τὰς μὲν ναῦς C — στρατιᾷ C — 4 τιν' C et B — ἔτοιμοι C et B — τε om. C — δοκοῦντος προθύμως B — 5 τῶν τε σφειτέρων C — ὀπλίτας ψιλοῦς C — σελιν. τινας C

2. γόγγυλλος B — συρακού*σας, ut supra, C — 3 συρακόσσοι vel -κούσσοι semper B — γέτας C, γε τὰ B — τι om. C — ἐς τὰς ἐ. C — 4 ἐτύγγανε B — τοῦτο καιροῦ C — ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο καιροῦ B γρ. — ἐπετετέλεστο C — πλὴν παρὰ βραχὺ τι πρὸς B — κατελίπετο C, κατελείπετο C² — αἱ συράκ. B

3. τὸ om. C — παρέταξαν C — ἐκ om. B — ἔτοιμος C — 2 δ' ἐν B — 3 συρακοσίους C, συρακουσίους C², et sic semper — ἐαυτοῦ C — τεμενίτιν B — 4 ἀπέκτεινε B — 5 μεγάλῳ om. C — λιμένῃ B

4. οἶοι ὧσιν C, τε add. C² — 2 ἀναβεβήκασιν C, ἀναβεβήκασαν B — τῇ om. C — ἀπήγει B — 3 δὲ ἀθ. B — ἀντεπήεσαν C — 4 ῥάων C — ἐπαγωγὰς ποιήσασθαι C — ἦν τινα ναυτικῶ B — γῆς ἤδη σφίσιν B — σφίσι C, σφίσιν C² — ὁ γύλλ. B — ἤλκε C — 5 ἐξετείχισε C et B — ὠρμίζετο, litt. ει suprascr., B — 6 οἱ πολλοὶ om. C — τῇ ἐν om. B — 7 τῆς προσβολὴν B

5. διετείχιζε B — σφίσι C — ἀντεπαρετάσσοντο C — 2 τῶ om. C — τῶν συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων C — 3 μὲν om. C — συγκαλέσας C — αὐτοῦ C — ὠφέλειαν C et B — 4 πελοπονν. C, ν er., et sic semper — δωριῆς C, -εῖς C² et B — ἐξελάσεσθαι B — ἐπεὶ B

6. εἶναι σφίσι C — τὸ αὐτὸ B, in mg. ταυτὸν — ἀμύνεσθαι, suprascr. μάχεσθαι, B — ἀντεπήεσαν C — 2 ξυνέμισγε C — 3 ἱππῆς C, -εῖς C² — κέρατι, suprascr. αι, B — δι' αὐτὸ C — κατηροράχθη C², κατηρ*άχθη B — 4 ἀθηναίων omissum in C add. m. pr.

7. δ' αὐτῶν θρασωνίδης B — 2 ἐπὶ στρατείαν C et B, ἐπιστρ. C corr. (acc. er.) — πεζικὴν συλλ. C — ἀφεστήκει B — 3 ἐς τὴν λακεδ. B — ὀλκᾶσι C

8. ἄγγελον C, ἀγγέλλοντας B, ἀγγέλλων B γρ. — ἦν μή C — μεταπέμψουσι C, -ωσιν B — 2 κατὰ τὴν τοῦ B — γνώμης C — ἀπαγγείλωσιν C — οὕτως ἂν μόλις B — αὐτοῦ C et B — τοὺς om. B — βουλευέσθαι C — 3 οὖς ἀπέστ. C et B — ὁ δὲ κατὰ B — μᾶλλον om. C — ἤδη ex ἧ δι' corr. C² — ἐπεμελεῖτο C et B

9. ἐτελεύτα τοῦτο C et B

10. ἠρώτα C — γραμμ. τῆς πόλεως C

11. πολλαῖς om. B — ἦττον C — μαθόντας ex -τες corr. C — 2 νῦν om. C — ἦλθεν C — γύλ. ὁ λ. B — τε om. C — καὶ ἀπὸ τῶν C — ἔστι C, ν add. C² — δὲ (per comp. scr.) ὑστεραία B — 3 διὰ πλῆθος C — συμπάσῃ B — χρήσεσθαι B — ἀπαναλ. C et B — μὴ δυνατὸν εἶναι B

12. ἠσυχάζουσι C — τῶν καὶ στρ. ἔτι B — 2 τε om. B — 3 καὶ ἐκεῖνοι C — 4 διαψύξαι C et B — καὶ τῶ πλήθει C, τῶ τε πλήθει B — ὅτι πλείους C et B — αἰεὶ B — 5 φανεροὶ δ' εἰσὶν B — ἀποπειρώμεναι C — ἐκείνους B — καὶ ἀποξηράναι C, καὶ τὸ ξηρᾶναι B, καὶ ἀποξηρᾶναι B γρ. — ἐξουσίαι B

13. δὲ (per comp. scr.) ἐκ B — 2 ἀρπαγὴν μακρὰν καὶ ὑδρίαν C, ὑδρείαν C² — ἀποχωροῦσι C — δ' ὑπὸ B — τὰ ἄλλα B — ὀρῶσι C — αὐτομολίας C et B — ἀπέρχονται (π m. sec. in lit.) B — δ' ὡς B — σικελίαι B — αὐτοῦ ἔμπορ. C

14. 3 χωρία ἡμᾶς B — διαπολεμήσεται C — 4 σαφῶς ὑμᾶς εἰδότας C — τὰς ἐνθάδε B — ὅμοιον C et B

15. ἐπειδὴ δὲ ἡ σ. C, δὲ ἡ om. B — αὐτοῖς βουλευέσθαι C — γε ἐνθάδε B — παροῦσι C — ἀνταρκούντων C et B — τούτοις B — ἐλάττω C — ἐμοί τε B — μὲν φροῖτιν B — 2 πράττετε C — ἀχολαίτερον C — μὴ om. C — φθίσονται B

16. ἐπεψηφίσαντο B — πέμπειν καὶ ν. C — πεζικὴν C — δημοσθένην C et B — 2 χειμερίους, ους in lit. B

17. 2 φυλάσοιεν C — 3 οἳ τε πρέσβεις αὐτοῖς C — ἐν τῇ οικεῖα C — εἴκοσι C

18. καὶ τῶν κορινθίων C — τὴν δεκέ om. C, δεκε add. C² — ἀνεῖναι B — 2 ὅτι ἐς πλ. C — φέρωσι C — γένοιτο C, ἐγεγένετο B — 3 ναυσί C — ἐξ ἄργους om. C — τέ om. C — πρασίων C — ἐλῆστεύοντο C, ἐλήστευον B — διαφορὰ B — τὰς om. B — 4 τὰ

ἄλλα C et B — ἐτελεύτα τῶ πολ. τῶδε B — ξυνέγραψε C, ξυνέγρα^a B

19. πραιάτα C, πρωιαίτα B — δὴ οἱ om. B — ἄγισ C et B — 2 δὲ οὐ C — ἐπὶ τῆς β. C et B — 3 ἀπέστειλλον B — εἰλώτων B — ἐς om. C — 4 πρώτοις C et B — ἀπὸ ταιν. C — ἀφῆκαν C et B — ἀπ' αὐτῆς B — 5 εἴκοσι C — αὐτοῖς om. C — πρότερον C — πρὸς δλκάδας C — inter ἧ et τὰς B compendium habet, quod πρὸς significare posse vix videtur.

20. τῆς om. C — ante πελοπ. τε om. C — 2 δημοσθένην B — ναυσί C — ξυμπορήσαντες C — ξυ*στρατεύεσθαι C, ξυστρατεύσασθαι B — 3 προσπλεύσας C et B — ὑπελείπειτο C et B

21. τούτους C — συρακού*σ. C — 2 τί B — κατεργάσασθαι C et B — 3 ξυνανέπειθεν C, ξυναναπείδει B — ἦκιστα τοῦ C et B — οὐδ' bis B — ἐκείνοις C — ἀλλ' om. B, sed lacuna quattuor fere litt. est — τῶν om. B — ἂν αὐτοῖς B — 4 τι om. C — περιεσομένους C — ἐκέλευεν om. C — 5 τοῦ ἐρμοκράτους C

22. προσμῖξαι B — 2 οἱ ἀθην. B — ἔκπλουν B

23. δ' ὁ B — τῇ γνώμη C — προσεσχόντων B — τοὺς ἐλάσσω C — 2 ἐξεκομ. ἐς τὸ στρατόπ. C — 3 τε om. C — 4 τρόπαιον C — πλημυρίου C

24. πλημυρίω C — τείχων C — 2 ὥστε C — καὶ τριηραρχῶν C — ἰστία B — τέτι. C — τὰ ἄλλα B — 3 μέγιστον δὲ C — στρατεύμα τῶν B — πλημυρ. C — οὐδ' ἔσπλοι B — ναυσί C — εἰσκομιδαί C — τὰ ἄλλα C et B

25. ἐκπέμπουσι C — μίαν C et B, μία C² — οἵπερ C — τε om. C. — φράσωσι C, -ουσι C², ut videtur — ἐλπίσι C — ἐποτρύνωσι in ras. C — δ' ἔνδεκα B — χρημάτων γέμοντα B — 2 ἔτοιμα C et B. — 3 ἄγουσα om. C. — 4 ἔπλεον B, in mg. γρ. παρενέπλεον ἐπ' οἴκου — ἀνδράσιν C — ἀποφεύγουσι C — 5 σταυρωμάτων B — νεωσοίκων in lit. C², et sic infra — ἐμβάλλοντες ex ἐμβαλόντες corr. B — 6 ἀκάτ' ὠν B — ἀναλούμενοι B — 9 ἀμβρακιωτῶν B —

αὐ̄ omm. C et B — ἐλπίσι C — φθάσωσι C — διαπολεμησόμενον C — ταῦτ' ἔπραττον B

26. 2 λιμήρας B — κατ' ἀντικρύ B — ἐστιν C — εἴλωτες B — ἄμα om. C — 3 ξυγκατέβαλε C — ἐπέπλει C, ἐπιπαρέπλει B — ἐκεῖ B — ποιῆται (ει in η corr.) B — ὡς C

27. τῶν θρακῶν C — τῶν δακικοῦ C — τοῦ αὐτοῦ θέρους τούτου B, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ B γρ. — συμπλεῖν C — 2 ἐλάβανε C, δρ. γὰρ ἕκαστος ἡμέρας ἐλάμβανον B, δραγμὴν τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν B γρ. — 3 δικέλ. in δεκ. corr. C — ὑπὸ τῶν π. C — χρόνον B — πρώτοις C et B — τε B — 4 εἰσβολαὶ C — χρόνον om. C — πλεόνων C — φρουρᾶς καὶ (per comp. scr.) καταθ. B — 5 τούτων πολὺ C — ἀπολώλει C, ἀπωλ. C², ἀπωλ. πάντα καὶ ζεύγη B — ὁσήμεραι B

28. γῆς C et B — θάσσων C et B, θᾶσσον C² — θάλατταν B — 2 πλοιοῦμενοι, λ eraso, C, οἱ μὲν ἐν ὄπλοις ποιούμενοι B γρ. — 3 ἐπίεξε C — φιλονεικίαν C et B — γὰρ αὐτοῦς C et B — ἀλλ' B — οὐδένα C — ἐλάσσονα αὐτήν τε C et B — κ. α. τῶν ἀθ. C — οὐδ' εἰς B (supra interv. verbb. οὐδεὶς et πλείω rasura) — 4 τε om. C — κατὰ τοῦτον τ. γρ. B — ἐποίησαν C et B — ἀπόλλυντο C, corr. C²

29. διπρεφεῖ C et B — ἦν B — δύνωνται C — 2 τε om. C — διαπλεύσας B, διέπλευσε B γρ. — εὔρουπον B — 3 ἠυλίζετο C et B γρ. — οὐ̄ omm. C et B γρ. — ἀφυλάκοις C, τ add. C² — τινα σφίσι C — ἐπαναβάντα C et B γρ. — ἔστι C — βραχέως C et B — 4 καὶ γυν. καὶ παῖδ. B — γένος τῶν θ. B — ὁμοια C et B — θρασήση C — 5 καθεστήκει B — ἐσεληλ. οἱ π. B — τῇ πάσῃ πόλει B — οὐδὲ μιᾶς ἧσων C et B — ἐπέπεσε C — αὐτῇ C, αὐτῆι B

30. ἦγαγε C — 2 ἀποκτείνουσι C — ἐώρων τὴν φυγὴν ὁρμ. ἔξω τοῦ ζεύματος B, τοῦ ζεύματος C — προεκθ. καὶ C — ἐγκαταληφθὲν C et B — 3 τε om. B — βοιωτάρχων C — ἀπαναλώθη C et B — 4 χρησαμένων C et B

31. ἐκ τῆς κ. C — τείχησιν C — φιλῶ B — εὐρῶν om. C — 2 ἔς τε ζακ. B — ἀλυζίαν C et B — 3 ὄν C — ἤδη ἐαλωκός B — 4 ἀφικνεῖτο C, ἀφικνεῖται C² — ἰκανὰς εἶναι κτλ. B (superscripto: τοῦτο κρεῖττον καὶ σαφές), ἰκανὰς οὔσας (in οὔσαις corr. C²) δεοῖν δεούσαις εἴκοσι ταῖς ἑαυτῶν πρὸς κτλ. C et B γρ. — 5 πεντεκαίδεκα ναῦς B, in mg. γρ. καὶ πεντεκαίδεκά τε ναῦς — ἠιρέθη B

32. πλημυρ. C — πνθόμενος B — διάδοχον B — σφίσι om. C — κεντάριας B — ἀλικυαγίους C, ἀλκναίους B — διαφήσωσι C,

διαφήσουσι B et C² — συστραφέντες B — κωλύσῃσι C et B —
αὐτῶν B — 2 τριχῆ om. C et B γρ., τινα om. B

33. 2 ἅπασα B — 3 ἐπέσχοντο εὐθέως B — ἤδη om. C —
τε om. C — ἰώνιον C² — 4 κατίσχοι C — παρέσχετο C — 5 ἀνα-
λαβόντες αὐτὰς B — ξυ*στρ. C

34. πελ. καὶ οἱ περὶ C — ναοὶ C — οἱ περὶ ($\frac{\epsilon}{\pi}$) τῶν ὀλκά-
δων B — σικελίας C — αὐτοὺς C — ἀχαΐας C — 2 ἐν ᾧ B —
προσβεβοηθηκότες C et B γρ. — προανεχούσαις B — 3 τρισὶ C —
δ' αὐτῶν B — 4 [ἀλλήλους B, Stahlio teste] — 5 δ' ἀθηναίων B
— οὐδὲ μία B — ἑπτὰ in lit. C — ἀναρῶραγῆσαι C, corr. C² —
ἐπ' αὐτῷ τούτῳ B — 6 ἐπαγωγὴν C, ἐπαναγαγωγὴν B — οὐδὲ μία
B — οὐδ' ἑτέρων B — ναυμ. καὶ διεσώζοντο C — οὐδὲ μία C et B
— 7 νομ. δι' αὐτὸ C, νομ. αὐτὸ in lit. B — ἠτιᾶσθαι C — διόπερ
C et B — εἰ μὴ πολὺν C, εἰ μὴ καὶ πολλοὶ B — τε ἀθηναῖοι B —
εἰ μὴ πολὺν C et B γρ. — 8 ὡς om. C — ἀπειχόν B — ἐτελευτήθη
B, ἐτελεύτα C et B γρ.

35. θουριδάτιδος B — 2 κροτωνιάται B — πόλεσιν C — ξιγί-
νης C, corr. C²

36. ναοὶ C — 2 τε om. B — [εἶδον B, Stahlio teste] —
παχείαις B — [ἀντηρίδας B, Classenio t.] — ἐπισκευασμένοι C, ἐπε-
σκευασμένοι C², ἐπισκευασάμενοι C² γρ. et B — πρῶραθεν B —
3 ἀντινεναυπαγημένας C — ἀντίπρωροι C et B — παρέχοντες C —
4 τοῖς ἀθην. B — κατὸ δυνατόν C — διέκπλουν B, διεκπλεῖν B γρ.
— 5 τὸ ἀντίπρωρον C et B, τὸν ἀντίπρωρον B γρ. — ξυγκροῦσαι
μάλιστα αὐτοῖς χρήσεσθαι B, συγκρούσει μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσεσθαι
B γρ. — σχήσειν C et B — ἑαυτὸν C — 6 πάντα B — ἀπάσαις B
— τῆς ἀνα om. C

37. ταῦτα B — τεθαρό. C — 2 ἱππῆς in -εις corr. C² — οἱ
γυμνητεία B, γυμνιτεία C² — ἐξέπλεον C — 3 ἄφνω B — οἱ δὲ
ἀθηναῖοι πρὸς C — ἀντεπεξήεσαν C — καὶ αἱ τῶν συρακ. C

38. οὐδ' ἕτεροι B — οἱ om. C — ἀπῆλθεν C — 2 ποιήσουσι
C — τὰ om. C — κληστοῦ C, κληϊστοῦ B, κλειστοῦ C² et B γρ. —
3 διαλιπούσας C et B — κατέστησε C

39. πρότερον C, προῖτερον ἢ τὸ πρότερον B — δὲ ἐπιχ. C
— 2 ἐπιμελουμένους B — μεταναστήσαντας B, παρὰ τὴν θάλασσαν
μεταστήσαι κομίσαντας C et B γρ. — αὐτοῖς C et B — ἀριστοποι-
ήσονται C et B γρ., ἄριστον ποιήσονται B — αὐθις καὶ bis C —
ἐπιχειροῦσι C

40. 3 δ' οἱ συρ. B — μόγισ C — 4 ἔπειτ' B — αὐτῶν B —
4 ἀλίσκεσθαι C et B — 5 ταῖς τε ν. C et B — ἐμβολῶν C et B
— παρεξηρεσίας C, corr. C² — μείζωι B

41. 2 ἔπειτ' B — κερ. ὑπὸ B — ἥριμ. B — 4 τοὺς μὲν πολ-
λοὺς C — ναυσὶ πολὺ C — δοκεῖν B

42. μάλιστα om. B — 3 τ' εἶναι B — διεχείμαζε C — ἦν B
— 4 ἀπλοῦν τε C — εἰ μὴ ἐπικρατήσειέ B — τε om. C — αὐτῶ
ληφθὲν B — οἱ om. C et B γρ. — διαπολεμήσειν B, διαπολέμησιν
B γρ. — 5 τρίβεσθαι C — ἀθηναίους τε καὶ B — ξυ*στρατευομένους
C — 6 ἔτεμνον C — τε om. C — ναυσὶ C — καθ' ἑκάτερα B —
ἀντεπεξήεσαν C

43. ἀπό τε τοῦ B — ξυνάρχ. ἐπενόει καὶ τὴν C et B γρ. —
2 ἀδύνατον C — πέντε C — τοξευμάτων καὶ B — τὴν πρώτην στρ.
B, τὴν πᾶσαν στρ. C et B γρ. — ἐπὶ πολὰς C — δὲ C — ὑπελέ-
λειπτο C — 3 ἄνδρας τινὰς B — ἀποκτείνουσι C — 4 ἐν προτειχί-
σμασιν om. C — οἱ καὶ C — 5 τε εὐθύς C et B — 6 ὁ om. C —
ἐν νυκτὶ σφίσι C — προσέβαλλόν C et B — 7 ἐκεκρατηκότων B —
μεμηχαμένου C — ξυ*στραφῶσιν C — πρότεροι B

44. ἦν B — πειθέσθαι B — μόγισ B — ἦ B — γε om. C —
ἦδει B, ἦδει in lit. C² — 3 δ' ἔτι B — ἀναβεβήκει C et B —
ὥστε B — το πρόσθεν B — 4 οἷ in lit. C — ὡς κρατοῦντες B —
παρεκέλευον τότε C — ἀδύνατα ἦν C — πᾶν τὸ ἐναντίον C et B γρ.
— τῷ acc. eraso C — 5 ἐπισιάντων C, ἐπισιταμένων, οι suprascr.,
B — μὴ κρίνοιτο nulla rasura B — 6 ἔβλαψεν ὁ B — παιωνισμός
B et C² in lit. — μετὰ B — παιωνίσειαν B et C² in lit. — 7 αὐ-
τοῖς C et B — κατέστησαν C, καθίστησαν B — μόγισ B — 8 ῥιπ-
τοῦντες B — ἐπὶ πολῶν C — καταβαίνοιεν πολλοὶ C et B γρ. — εἰσὶ
C — ἱππεῖς C et B

45. πρῶτον om. B — 2 ἄλλεσθαι C — ἀπώλλυντο C et B

46. πέντε καὶ δέκα B — ὑπαγάγοιτο C et B — ἄλλην om.
C — ἐπὶ πολαῖς C

47. κατορθοῦντας C et B, -τες C² — 2 ἦν C et B γρ., om.
B — 3 διεκινδύνευσεν C — ἐξιέναι C — 4 τοὺς add. C² — προσ-
καθεῖσθαι C

48. πόνηρα C et B — 2 δ' ἔτι B — ἐλπίδας τε ἔτι B, ἐλπί-
δος τί ἔτι B γρ. — 3 ἀνεῖχεν C — ἀκούσαντας C — διαβάλλοι, litt.
οι in lit. B — 4 οἱ B — τὰ ἐναντία C — ἐπὶ αἰσχροῖ C — 5 καὶ
χρήμασι γὰρ C et B — δισχίλια γὰρ C — ἀναλωκέναι C et B —
ἐκλείπωσι C² — 6 χρήμασι C — ὡς C et B γρ., ὧν B

49. πολὺ om. C, που B — δαπανίσασθαι C, δ'ἀπανίστασθαι C² — ναοὶ ἢ C, ναοὶ θαρρῶν ἢ B — θαρσήσει C — 2 ἐπάγειν B — ἢ πρὸς B — τρέφονται C — ναοὶ C — ἔστιν ὡσπερ νῦν τοὺς ἀγῶνας B — ἀναχώρησις B — περιγράπτου C — 3 ἀλλὰ ὅτι B — καὶ μὴ μ. ἐ. C, κ. μ. μ. ἐξίστασθαι B — 4 ἐνεγένετο C

50. ἁμαρτῶν C — ἐσφιλία C, ἐσφιλία B, ἐσ φιλιαν C² — τε om. B — ἔχων πολλήν B — 2 ἀπενεχθέντων C — εὐεσπερείταις C — ὄθεν πρὸς σικελίαν C et B — δυοῖν B — πλοῦς C — 3 ἄλλο εἰ μὴ C et B — μὴ ψηφίζεσθαι C et B — ἠδύναντο B — πᾶσιν C — 4 ἔτοιμα C, ἔτοιμα B — πρὶν ἢς ὡς B

51. ἐγηγερμένοι C et B γρ., ἐπηρμένοι B — σφῶν τε μήτε B — ταῖς om. C — τῶ om. C — 2 ἀνεπαύοντο C et B γρ. — ὄσας B, ὄσαι C et B γρ. — εἶναι om. C — προτεραία B — καὶ ἱππέων C — vbb. καὶ τῶν ἰ. . . τε τῶν ὄπλ. om. B — διώκουσιν C — ἐφόδου C et B γρ. — ἀπολλύουσι C et B — τῶν om. C

52. τῶ τείχει B — ναοὶ C — 2 περικλείσασθαι B et C² — ἐξάγοντα C, ἐπεξάγοντα B — πλοῖω B — τῶν ἀθηναίων πρῶτον B — κοίλω μυχῶ C — ἐπισπωμ. C² — ναῦς ἤδη C — ἐξώθουν B, ἐξεώθουν C (et B γρ., ut vid.)

53. ἔξω τῶν στρωμάτων B — 2 ταύτη om. C — ἐσβάλλουσι C — 3 καὶ δείσαντες om. C — ναοὶ C — ἐδίωξαν B — τὰς πολλὰς B γρ. — δυοῖν (-εῖν B γρ.) δεούσας εἴκοσι (-ιν B γρ.) ἢς οἱ σ. C et B γρ. — 4 βουλόμενοι ἐμπρηῆσαι B — δαδὸς B — ναοὶ C — τήν τε φλόγα B

54. οἱ συρακ. C — ἀπολείψεως B

55. ἤδη τοῦ ναυτικοῦ B — παντὶ ἤδη B, π. δὴ C et B γρ. — μείζων ex -ον corr. C² — στρατιᾶς C et B — 2 ναοὶ καὶ ἵπποις C — μεγέθει B — οὐτ' bis C et B — κρείσσους C, κρείσσους ὄντες B — σφαλόμενοι B — πρὸς (per comp. scr.) αὐτῶν B — οὐ κᾶν C

56. κλήσειν C, κλείσειν C² et B — 2 αὐτοῦ C — ἠσσωθῆναι C ut vid., ἠσσηθ. C² — κωλύσουσι C — καθύπ. C — τὰ om. B —

ἀθην. καὶ B — φόβω B — αἴτιοι εἶναι B — καὶ τῶν C — 3 κατε ταῦτα C, corr. C² — μόνον C et B — μόνον C et B — γινόμενοι C — 4 ταύτην πόλιν litt. β a suprascr. B — δὴ om. B — λόγου C et B

57. ξυγκτισ. in lit. B, ξυγκτησ. C — ξυνδιασώσαντες C, -σαντες lit. o suprascr. B — συρακούσας C et B — ἐκάστοις C et B γρ. — ἀνάγκη C et B γρ., ἀνάγκης B — ἔσχε(ν) C et B — 2 ἐστιαιεῖς C² et B

in lit.; sic infra saepius in B, semper in C — *ἐστίασαν* C, *ἐστιαίαν* B — 3 *δ' ἄλλων* B — *δὲ καὶ οἱ* C et B γρ. — 4 *ἄνδριοι τήιοι* C — *χίοι* C — *φόρου οὐχ ὕ. ὄντες* B — *αὐτόνομοι* C et B — *ἰωνές τε* C — 5 *αἰολέσι* C, *αἰολεῦσι* C² — *κτήσασι* C², *κτίσασι* B in lit. — *βοιωτοῖς μετὰ* B — *κατάντικρον* B — *κατ' ἔχθος* C — 6 *ἐπέφερον* B — 7 *τῶν δὲ* B — *αὐτόνο μοι* B, post o rasura — *καταργ.* C, corr. C² — *οἱ* om. C — *ἀνάγκη* B — *εἶποντο* B — 8 *ἐν ναυπάκτω* C — *ἐστί* B — 9 γὰρ om. C — *ὠφελίας* om. C, *ὠφελείας* B — *τοὺς λειπομένους σφίσι* B — *ἰέναι εἰωθ.* C — *ξυγκτ.* C — *ἀλλὰ* B — *ἐποίκους* B — *ἄκοντας* C — 11 *κατειλημμένων* C et B — *νάξιοι καταναῖοι* B — *αἰγεσταῖοι τε* B — *σικελιωτῶν* C — *τυρσινῶν* C, *τυρσηγῶν* C²

58. *συρακουσίοι* B — *γελῶοι οἱ οἰκ.* C — *ἡσυχαζόντων* om. C — *ἐπέκεινα* C et B — 2 *οἶδε* B — *δ' ἀπὸ* B — *οἰκοῦσι* C — 3 *τῶν σικελία* B — *νεοδαμώδης* fuit in C, *qui δὲ* om. — *εἴλωτας* B — *ἀμβρακιῶται* B — 4 *ὁ* om. C — *συνελ.* C — *συρακουσίους* C — *τε* om. C — *καὶ ὅτι ἐν μεγ. κινδ. ἦσαν* om. C — *καὶ ὅτι γὰρ* B

59. *οὐδ' ἑτέροις* B — 2 *καὶ οἱ ξύμμαχοι* om. C — *ἀγῶνα σφίσι* C — *ἐλεῖν δὲ τε* C — *τοσοῦτο* B — *κακάτερα* C, *καθ' ἑκάτερα* C² — 3 *ἔκλειον* C² et B — *τὸ μέγαν* C, corr. C² — *τὸ στόμα* om. C

60. *ἀπόκλεισιν* C² et B — 2 *ἐβουλέσαντο* B — *τῶν ἄνω* C — *δ' αὐταῖς* B — *διατείχισμά τι* C — *τ' ἐλάχιστον* B — *ἀσθενέσι(ν)* C et B γρ. — *γενέσθω* C, corr. C² — *πάσας* C — *ἀπλούτεραι* B —

ἔδοξε C — 3 prius *καὶ* add. C² — 4 *τ' ἐπ'* B — *τᾶλλα ὅσα* B — 5 *ἔτοιμα* C et B — *ὄρῶν καὶ* C — *παρεκελεύσατο τότε* C, *παρεκελεύσατό τε, τ* in lit. scr., B

61. *στρατιῶται* om. C — *ἐκάστῳ, οἰς* suprascr., B — *ναυσὶ* C — 2 *διαπαντὸς* B — *ἔχουσι* C — 3 *συ*στρατευόμενοι* C — *παροσκευάζεσθε* B

62. *ὑμῖν* B — 3 *εὔρηται* C et B — *ὅσα μὴ* C — *ἀντιναυπηγεῖσθαι* C et B γρ. — *δὴ* om. C — *σχήσουσιν* C — *ὑπουργῶσι* C — 4 *μητ' αὐτοὺς* B — *ἐὰν ὠφ. φαίνεται* B — *ἔσομένης, οὔσης* suprascr., B

63. *ἄξιον* C — *ἦν* C et B γρ. — *πολεμίου e πολέμου* corr. B — 2 *ὑμῖν* C et B — 3 *οἱ τέως* C, *οἱ τέως* B — *ὑμῶν* C et B — *μὴ* om. C — *πλείω* C — 4 *δικαίως ἂν* C et B — *ἠξίωσε* C — *ὅτι μετ'* B (*μετ' etiam* C)

64. *ἡμῶν* C, *ἡμῶν* B — *νεωσοίκοις*, litt. *οἱ* in lit., C — *τ' ἐνθένδε* B — *ἐπέκεινα* C — *πλευσουμένους* C — *ὑπολ. ὑμῶν* B —

τ' αὐτοῦ B — ἴστε B — δὲ ἐκεῖ C — 2 post ἐκάστους τε om. B —
 ναυσὶ C — ἀθηναίων, ὧν suprascr., B — αὐτῶ C, ἐαυτῶ B

65. τοσάδε B — δ' αὐτοῖς C et B — 2 πρὸς τε πολλὰ C —
 κατεβύσωσαν B — ἔχη B — 3 πάντα ἔτοιμα (ἔ. B) C —

66. ὧι B — αὐτῶν οὕτω B — 2 ἔπειτα δὲ εἰ B — πελοπον-
 νήσου τε B — ἤδη om. C — 3 ὧν B — κολουσθῶσι C, ἀκολου-
 θῶσι, litt. a punctis superpositis deleta, B — τό γε λοιπὸν B —
 ἐνδιδόασι C

67. ὑμῶν C et B — verba τὰ . . ἐλπίς om. C — 2 ἔστιν C —
 πρὸς τὴν ἐκάστην C — καὶ post πολλοὶ δὲ om. C — σφίσι C —
 αὐτοῖς B — αὐτῶν C, ἐαυτῶν B — 3 ἐσόμενοι C — ῥᾶστα C, corr.
 C² — 4 ἀποκινδυνεύσει C et B — ἐκπλεύσωσι C — ποιοῦνται C —
 πράξοντες C et B

68. αὐτὴν B — νομίσομεν C, -ωμεν C² — δικαιώσωσι C —
 δ' ἐχθροὺς B — ἐγγενησόμενον C — τὸ καὶ B — 2 δ' ἐχθροὶ B —
 γε B — τὰ ἄλγιστα C et B — 3 κρατήσωσι C — πραξάντων ἡμῶν
 B — τε om. C — καρπουμένην B — ὠφελοῦσι C, ὠφελῶσι B

69. 2 ἤδη ἦν C et B γρ. — πάσχουσι C — ἔτι in lit. B —
 σφίσι C — τριηραρχῶν B — τ' ἐπονομάζων B — ὅσα ἐαυτῶ τοιούτω
 C — ὄντος C — πατρῶους B — προσφερόμενα B — ἀλλὰ B — 3
 μᾶλλον καὶ ἂν. C — ἀναγκαία B — παρέταξε C — ναυσὶ C — ὠφε-
 λεία C², ὠφε B — 4 εὐδημος C — καταλειφθέντα B, παραλ. C et
 B γρ. — εἰς C

70. αὐτοῖς ἅμα C — παραβοηθεῖ C — 2 καὶ om. C, ἐπειδὴ
 δ' ἀθηναῖοι B — κλείσεις C² — ἦν ἢ ναυμ. B — οἷα C et B —
 3 τ' ἐπιβάται B — ὅτε C — 4 ἀπέλειπον C — ἐκβολαὶ B — διέκ-
 πλου B — ἐγίγνετο B — ἔτυχον B — 5 εἰς C — 6 συνετύγχ. C —
 δ' αὐτοῦς B — ἔστι C — φθέγγοντο B — 7 ἢ om. C — τε om. C —
 φιλονεικίαν C et B — περὶ τὴν ἐς B, ἦν in lit. — 8 δι' ἀνάγκην
 B — πόνου om. C — ἀποχωροῦσι C — alterum εἰ om. B —
 φεύγουσι C

71. τ' ἐκ B — φιλονεικῶν C et B — 2 ἤδη, suprascr. δὴ,
 B — 3 καὶ ἀπάντων B, καὶ οὐ π. C et B γρ. — ἀνεθ. τε B, τε
 in lit. — ἂν om. B — ἐδουλοῦτο C — ἀμίλλης B — τῇ δόξει, post
 τῇ ras., B — 4 ὅσα ἐν C et B — 5 ἔτρεψάν ÷ (i. e. ἔ. τε) B —
 6 αὐτοῦς B — 7, ξυμφορῶν B — τε C et B — τοῖς om. B —
 προσαπόλλ. C — αὐταῖς C — διαβεβοηκότες B — παράλογον C et B

72. 2 οὐδ' B — ἐβουλεύοντο C — 3 εἰσι om. B — σφίσι C — 4 αὐτὸν C — τε τῇ ἡσση B — ἀναχωρήσαντες C

73. στρατιὰ in -ã corr. C² — ἀποχωρήσασα C — ἐφηγεῖται ex ἐσηγ. corr. C² — οὔσι C — ἃ καὶ C et B — τά τε ὁδοὺς B — χωρ. διαλαβόντας φυλ. B, τὰ στενότερα τῶι χωρίω προφθάσαντας φυλάσσειν B γρ. — 2 ἦτιον B — ποιητέο C, quod corr. m. pr. — πεπαυμένους B — ἔτυχε γὰρ ἡράκλεια ταύτην B, ἔ. γὰρ αὐτοῖς ἡρακλεῖ τ. C et B γρ. — τετάφθαι B — 3 ἔπειθε C — προφθάσωσι C — ξυνεσκόταζε C — ἔμελλε C

74. ὡς C, ὡς C², ὡς B — συσκευάσαιντο C et B — ὑπῆρχε C — 2 προσεξελθ. C — τῶν ποταμῶν C — οὐδ' ἐνός C — ἀναδεισάμενοι C, corr. C²

75. τούτῳ B — καὶ δημοσθ. B — παρεσκευᾶσθαι C — 2 αἰσθεσθαι B — 4 ἐπακολ. ὅσον C — προλείποι C — ἦ B — ἀπολειπόμενοι C — πεπονθότεσασ B — ἐν τῷ ἀφανεῖ B — δεδιότες^{as} B — μὴ τι πάθωσι C — 5 πάντες ἔφερον C — ἐδύν. κατὰ τὸ χρήσιμον C et B γρ. — ἰππεῖς B et C² — αὐτοί τε καὶ τὰ σφέτερα C — ἐπὶ τοῖς ὄ. om. C, ὑπὸ τοῖς ὄ. B — ἀπηντομολήκεισαν C — 6 ἡ ἰσομοιρία C, ἡ ἰσομοιρία B — ὡς B — ἀφῖκτο C et B — 7 τῷ ἔλλ. C, τῶι ἔλλ. B — πάθ. ξυναπιέναι C — παιώνων C — πεζοὺς δὲ C, πεζοὺς τε in lit. B — ἀντιβατῶν B — προσχόντας C

76. ὑπαρχόντων, litt. αρχον in lit. B — γεγωνίσκων, litt. ω et ι in lit. C — ὠφελεῖν τι. καὶ ἐκ τῶν B

77. καταμέμψασθαι C — αὐτοὺς B — κακοπαθίαις C — 2 τε om. C — τὰ ἄλλα C — αἰωροῦμαι, litt. αἰ in lit. C² — θαρσεῖα C² — 3 ἀξ. ἤδη, suprascr. δῆ, B — δὲ ἄν C — εὐτύχηται C et B, -εῖται C² — 4 τοῦ θυ, lineola supra litt. υ posita, C, τοῦ θεοῦ B — ἠπιώτερα B — οἱ οἱ B — καταπέπληχθε, litt. πέ m. 2 add., C, καταπεπλήχθαι B — ἐξαναστήσειε B et C² — 5 ὥστε B — ἄν om. C — 6 τοῦ C et B — εἰσι C — ὄχυρῳ C — προπέμπετε C — σιτία ἄλλα κ. C et B — 7 τὸ δὲ C — ἀνδράσι C — ὅποι^{ου} B — σωθείητε C, διασωθείητε B

78. 2 διπλασίω C — πρῶτον μὲν ἠγ. om. C — τοῦ ν. C — ἐπόμενον B — τοῦ δημ. C — 3 ἐν τῇ B — εὖρον C et B — [καὶ τῶν ξυμμάχων, Stahlio teste, B] — 4 προσελθόντες C et B — πρωῖ C et B — οἰκείων C et B — ἧ om. B — 5 ἀσκραῖον B — 6 ἰππεῖς B et C² — ἑκάτεροι C

79. πρωῖ C et B — εὖρον C et B — 2 ὑπάντους fuisse vid.

in B — ἀπεχώρουν B — 3 ἔτυχον γὰρ καὶ B — οἷα B — μᾶλλον γὰρ ἔτι B — 4 δ' αὐτῶν C — καὶ ὁ γ. B — αὖ om. C — ὄπισθε C — καὶ κάκεινοι B — 5 ταῦτα C — τρεψόμενοι B

80. τε om. B — προσβολαῖς om. C — καύσαντας B — τοῦν. ἦ C, τ. ἦ B — 2 μέρος om. B — 3 αὐτοὶ C — δείγματα C — 4 καὶ τὸ πλεόν C — 5 ἔλωρινήν C, ἔλωρινήν B — παρὰ τῷ π. C — κοκνύρει C — διὰ τῆς μεσογ. B — μετέπεμψαν C et B γρ. — 6 ἐπεὶ C — εὖρον C et B — τε om. C — ἐρινέον C

81. 2 ὥσπερ C — τ' C — χωροῦσι C — νυκτὸ (i. e. νυκτὸς) τε B — ἰπιεῖς B et C² — ἐκνυκλοῦντο ÷ (i. e. ἐ. τε, cf. 71, 5) B — ἤδη, suprascr. δῆ, B — τὸ αὐτὸ B — 3 ἀπειχε C — πρόσθε
 C — ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα B — σωτήριον B — ἀναγκάζονται ex-
 -ωνται corr. C — 4 πόνω τε C — πρώτῳ om. C — ξυνετάτιετο C
 — ἐν om. C — ἔνθεν καὶ ἔ. C — εἶχε C — ἐβάλλοντο τε C — 5
 ξυ*σταδὸν C — ἐγένετο C — προαναλωθῆναι τῷ(ι) C et B — ὡς C
 et B

82. γοῦν C et B — 3 ἐσβαλλόντες B — ἀφικν. αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ C et B γρ. — ἐρινέον C — καθεῖσε C, ἐκαθεῖσε B

83. κάκεινον C et B γρ., καὶ ἐκ. B — 2 inter καὶ et συρ. in B rasura fere quattuor litt. — ἔτοιμος C et B — ἀνάλωσαν C et B — ταῦτ' B — μέχρις C², μέχρι δ' οὗ ἂν B — μέχρις C² — 3 πονήρως C et B — 4 πορεύεσθαι B — ἐπαιώνισαν C et B, -άνισαν C² — 5 λανθάνουσιν C — κατέθεν B

84. δ' ἐπειδὴ C — 2 σφίσι C — δ' ὑπὸ B — 3 ἐσπίπτουσι C — σκεύεσι C — 4 ἀσμένως B — σφίσι C — 5 ἐπίγετο ὁμοῦ C

85. χρήσασθαι B — 2 ἐκέλευεν B — ξυγκομίσας C — 3 ἐγένετο B — 4 προσβολαῖς om. C — διαδράσκ. C, corr. C²

86. συναθρο. C — 2 δημοσθένην C et B — τοῦ om. C — ἐνόμιζε C — 3 δημοσθένην C et B — ὥστ' B — 4 διὰ τοῦτο om. C — τοιοῦτον C — σφίσι C — δῆ om. C — πείσαντες τε C — 5 γ' ἐπ' B — πᾶσαν ἐς ἀρετὴν add. C² (schol.)

87. καὶ ὀλίγω om. C — τὸ πνίγος C, τὸ πνῖγος B — ἀστέγατον B — ἐπ' ἀσθενείᾳ B — 2 αὐτῶν in marg. add. m. pr. C — ξυννενημένων in C fuisse videtur, ξυννενηγεμένων C² et B — δίψει C et B — τῷ om. C — 3 μὲν om. B, in marg. ἡμέρας μὲν — 4 δὲ καὶ οἱ B — εἰπεῖν B — 6 πανολεθρία C — in fine libri θουκνιδίδου ἱστοριῶν ζ C

LIBER VIII.

θουκ. ξυγγρ. om. C — συγγρ. B — pro θ η C et B

1. εἰς B — πᾶν διεφθάρθαι B, μὴ οὕτω γε ἂν πανουδὶ δ. C et B γρ. — ἐπειδὴ τε C — ὠργίζονται B — τίς τότε B — αὐτοῖς B — ἔπεισαν B — 2 νεωσοίκοις, litt. οι in lit. C² — ναυσὶ C — σφίσι C — θαλάττ. B — 3 ὄθεν om. B — συμπορησ. in συμπορισ. corr. C — 4 ἔτοιμοι C et B — ἔδοξε C — ἐτελεύτα τοῦτο B

2. μηδ' ἐτέρων C et B — ἐθελοντη in C fuit — νομίζοντες^{σαν} B — ἐλθεῖν ἂν B — ἅμα ἡγούμενοι βρ. C — 2 ἔτοιμοι C et B — ὀργῶντας B — αὐτοὶ οἰοί B — 3 ἐθάρρει B — εἰκὸς ἦν B — 4 δ' εὐέλπιδες B — διαλογιζόμενοι B — τοιοῦτον B — εἰ om. B

3. ἄγισ C et B, et sic infra — μηλιέως^{οῦς} B — μεμφομένους B — τῶν om. C — 2 εἴκοσι C — πεντεκ. κορινθίοις δὲ πεντεκ., καὶ ἄρκ. δέκα, πελλ. καὶ σικ. δέκα B

4. verba ὡς εὐθύς . . . παρεσκευάζοντο om. B — αὐτῶ om. C — ναυσὶ C — τὰ ἄλλα C — τι που B — οἱ ξυστελλόμενοι B — ἀποστήσονται C et B

5. πραττ. B — εὐβοεῖς B et C² — ἀλκαμένην B, et sic infra — νεοδαμωδων C — ὡς ἐς τρ. B — παρεσκεύαζε C — 2 ξυμπραττ. B — ὡστ' B — ὡς εἰς B — 3 ἐπράττ. B — μετ' αὐτοῦ B — που B — ἔχων αὐτὸς ἐκ. C — ἔπραττε B — 4 ἔτοιμοι C et B — τισαφ. B, et sic saepius — ἄρτοξ. C, ἄρταξ. C² — 5 ἱκανὴν τροφήν B — πράττ. B — τὰ περὶ καρίαν B — ἄρξειν C, corr. C² — ἀποκτείνειν C, ἀποκτεῖναι B — τισαφ., lit. σ supra addita, B

6. τῶ φαριναβάκου C — ἀφικν. ὑπὲρ B — τισαφ. ut c. 5, 5 B — προεθνυμεῖτο B — τά τε ἐν C, τὰς τ' ἐν B — 2 πράττ. B — ὁ μὲν B — χῖον C — δ' εἰς B — πείσωσι B — 3 χῖων C — ξυνέπραττε B — πατρικὸς καὶ ἐς B — 4 δ' οἱ B — χῖον C — φρύνιν C et B — τὰ ἄλλα C — εἰ ἢ πόλις B — τεττ. B — ἔλαττον B — 5 αὐτοῖς C et B — πέμπειν C — μελαγκρ. C et in lit. B — μελαγκ. C et B — δέοντος B — ξυνέγραψε C

7. ἅμα δὲ τῶ ἦρι om. C et B γρ. — τοῦ δ' ἐπιγ. C et B γρ. — πραττ. B — αἰσθωνται ex -ονται corr. C² — ἐπροσβεύοντο^{καὶ ἐπορεύοντο} B — ἄνδρας σπαρτ. ἐς κόρ. C — θαλάττης B — παρεσκεύαζε C — ξυμμαχίδων B — τετταράκοντα B

8. ἐκοινωνοῦντο C et B — 2 αὐτοὺς πλεῖν C — παρεσκεύασε C — ἔπειτ' B — ἀλκαμένην C et B — τὸ om. B — ἐλήσπ. C, corr.

C² — 3 δὲ ex τε corr. m. pr. C — ἡμίσεας C et in lit. B — τὸν νοῦν μᾶλλον B — ἔχωσι C — διαφορομένας C — 4 οὐθὲν B — ἔδοξε C

9. προεθνμ. C et B — διεορτάσωσι C — ἔτοιμος C — 2 γιγνομένης B — ἡίσθάνοντο^{ον} B — verba μᾶλλον . . αὐτοῦς om. B — ἀριστοκράτην C — 3 πρατι. B — δ' ὀλίγοι B — καὶ om. C — συνειδότες B

10. γὰρ αἰ σπονδαὶ B — λήσουσι C, λήσωσιν B — κενχρεῶν B — 2 ναυσὶ C — ἀλκαμένην C et B — ἐπήγον C — 3 αὐτοῖς B — καταδιώκουσι C — κορινθίας fuit in C — ἔρημος C — 4 προσβαλλόντων C — θάλατταν B — ἀλκαμένην C et B

11. ἐφορμῆν fuit in C — ἐπιβοήθειαν C — 2 ἔπειτ' ἔδοξεν B, ἔπ. δὲ ἔδ. C et B γρ. — ἀνελκῦσαι C — 3 ἀλκαμένη B, -μένει in lit. C (m. pr.) — ἐβούλεύοντο^{ον} B

12. φθίσονται B — τε om. C — πρὶν ἢ B — τῶν ἀθηναίων B — συμφορὰν C — αἰσθέσθαι, acc. add. C² — ὅταν C — πείσειν C — τῶν om. C — λέγων ἀσθένειαν C — πισιότεροι C — 2 ἔλεγεν C

13. primum αἰ om. B — ξυμπολεμήσασαι C — ἀπολειφθεῖσαι B — ἦρχε C — αἰ γὰρ λοιπαὶ C²

14. τ' ἐπιτύχοιεν B — προσλαβόντες C — ξυμπράτι. B — 2 λεγομένων C — 3 διαβ. δὲ C et B — οἱ κλαζ. εὐθύς C — πολίχραν B — σφίσι C — νησίδος B — πάντες ἐν τειχισμῶ C

15. ἀφεστηκνῖας B — ἔλυσαν C et B — μὴ ὀλίγας C — ἀνακεχωρήκεσαν C et B — δ' αὐτῶν B — στρομμιχ. B, item infra — 2 ἐπελθουσῶν C — ἦ om. C — ἐπράτι. οὐθὲν B — τὴν χίων B γρ.

16. ναυσὶ C — ἅμα καὶ ὁ κλαζ. C et B γρ. — 2 προανήγετο C et B γρ. — δὲ ἔδ. C — 3 οἱ πολλοὶ C — δ' ἐχρόν. B — ἐχρόνιζεν C — τε om. C — τὸ om. C — ἦρχεν ὀπάγης C, ἦρχεν ὀγάγης B γρ.

17. σάμου C — -πάνουσι C — εἴκοσι C — ἀποστήσαντες C — 2 τάς τε C — 3 ἔτυχε C — ναυσὶ bis C — ἐφόρμον B — ἐγεγένητο ἦδε B

18. -φέρην C et B — ἐφοίτω B — μητ' B — 2 πολέμου τοῦς πρὸς ἀθην. B — 3 verba ἦν δὲ . . ξυμμάχοις om. C — ἔστωσαν B — ἔστωσαν C et B — κατὰ ταῦτα C et B, in B cum seqq. coniunctum

19. ταῦτα C et B γρ., τοῦτο B — ἄναι B, ἄναιαν C² — 3 τέτι. B — 4 ναυσὶ C — λεβεδον C — ἐρᾶς C

20. τέτι. B — ναυμαχία B — 2 ὑπελήφθη C, m. pr. corr. — ἀνεχώρησεν C — ναυσὶ C — τήσιος C — ἀπέπλευσε C

21. δυνατωτάτων B, δυνατῶν C et B γρ. — νειμάμενοι κατεῖχον B — σφίσι C — οὔτε ἄγ. C et B

22. ναυσὶ C — κύβης B — εὐάδας B — 2 ἀφισιᾶσιν C — ^{λας}verba καὶ . . ἀφισιᾶσιν om. C — τέτι. B — μυτλ. B, item infra

23. τέτι. B — ναυσὶ C — κεγχρεῶν B — εἴκοσι C — προσεβροήθησε C — 2 ἀστύμαχος C — μίαν ναῦν B, ναυμαχίαν B γρ. — ἐρεσσὸν B, item infra — μυτλ. C, item infra — ἐάλω B — 3 νηῶν B — ἀντιστάτας C — 4 αἶ C — ὤρμησε C, ὤρμισεν B ut videtur — πεζῆ παρέπλει C — παρέπλει ἐπὶ τὴν ἄντ. καὶ μήθ. ἔλπ. C — θαρρήσειν B — ἐμμένειν C et B — 5 στρατὸν πεζὸν B — ταῦτα in lit. C² — 6 τὰ τ' ἐν C

24. ναυσὶ C — παραβοηθήσοντα C — ὕστ. διαπλ. ὕστερον B — 2 ἐκ τῆς λέσβου B — οἴνουσ*ῶν C, lit. σ erasa — προυχίου C, πρὸς χίου C² — τείχη ἀπῆραν B — δ' ἐπιβάτας C et B — 3 βολίσσω(ι) C et B γρ. — ἐν φαναῖς C, ἐμφαναῖς B — ἐπεξήεσαν C — 4 εὐδαιμονήσαντες ἅμα C — τοσῶδε B — 5 ἐς τοῦτο B — ἀσφαλέστατον B — καὶ ἀγαθῶν C et B — ξυμμάχων μεθ' ὧν ἔμελλον B — κινδυνεύσειν C, ξυγκινδυνεύειν B — πόνηρα C — πράγματ' B — τὰ αὐτὰ C et B — τὰ om. B — ξυναιρεθήσεσθαι C — 6 εἶργ. C et B — δ' om. C — γοῦν B — θαλάττης B — πρὸς τοὺς ἀθ. B — οὖς C et B — ἔπρατιον B

25. κρωνίδου B — 2 καὶ ξυμμάχοις C — 3 προεξάρξαντες C, ^απροεξαῖξαντες B — ἐπ' ἰωνάς C et B — ὀλίγοι C — ἐλάττους B — 4 τίθεντο C, corr. C² — 5 ἀμφοτέρων C — δωρίων C, δωριέων B — τὰ ἄλλα C — προσχωρήσειν C et B

26. πελ. καὶ σικ. C — ξυνεπιλ. τῆς C — σελινούντιοι B — ἔτοιμαι C et B [-μοι B, Stahlio teste] — θηραμένει C et B — ξυναμφοτέροι B — λέρων B, ἐλεὸν C et mg. B — 2 μηλίτω C, corr. C² — ἄσιακὸν B — 3 οἵπερ C, οὗ ὑπὲρ B

27. δέρου C et B γρ. — οὐτ' ἄ. C, οὔτε ἄ. B — οὐθενὶ B — 2 παρεσκευασμένοις, ε in lit., B — ἐξέσται ἄγων. ὅποι τε βούλονται οὐδέποτε B — ὀλίγωι B — 3 ἠττασθῶσι B — καὶ C et B — ἦ C — μόγις C et B — καθ' ἐκουσίαν om. C — ἀνάγκη om. B — προ-

τέρα που Β — ποῦ Β — βιαζομένη Β — 4 τῶν πεζῶν C — ἦ Β, εἶη C et mg. Β — 5 δ' ἔπεισε Β — ἔδοξε C

28. τειχιούσης C — 2 ἰάσον C, corr. C² — τὰς om. C — 4 τὸν ἀμόργην τὸν πισσοῦθου Β — τ' ἀνδράποδα Β — 5 αὐτοῦ C et Β

29. ἔφη δώσειν C — 2 θηραμένης οὐκέτι Β — 2 πενήκοντα τρία C, πενήκοντα Β

30. οἱ ἐν τῇ σ. ἀθηναῖοι Β — προαφιγμένοι Β — 2 πάσας καὶ τὰς ἄλλας C — εἰς Β — ἀγαγόντες ἐν ν. C et Β γρ., ἀπολιπόντες ν. Β — λαβόντες Β et Β γρ. — τέτι. Β — ναοὶ C — ἔθαλαττ. Β — ἐπίπλου Β et Β

31. τό τ' ἐν Β — ἐπέσχε C — τὰς τε μὲν C — θηραμ. C et Β — 2 ἐκέλευε C — τάμως C et Β — 3 ἐσβολὴν C et Β — ἀπέπνευσεν C, corr. m. sec. — μαράθουσσαν C et Β — δροίμυσσαν C, δρούμυσσαν Β — 4 ἀνάλωσαν C et Β — δ' ἐσβαλλόμενοι Β

32. πρέσβ. ἀφικν. C — αὐθις om. C — χειμασθ. καὶ πλανηθεισῶν τῶν ν. Β — ἄλλοι Β — 2 ὑπ. δὲ C — χαλκιδέων ὡς ἐς C — 3 ὁ om. C — τὸν om. C — ναοὶ C

33. τῶν om. Β — ἦλθε ἔχων C — ναυμαχίαν Β — 2 διεύργοντο καὶ C et Β — ἀλλήλοις Β — 3 ὑπὸ νύκτα om. C — ἐρυθρᾶς Β — ἀφ*ιγμένοι C — ἐγένετ' Β — 4 παρ' αὐτῶν C et Β γρ. — ἀναζητ. παρὰ τῶν Β — εὔρον C et Β

34. ναοὶ C — κατ' ἀργινον C, κατὰ [per comp. scr.] ῥηγῖνον Β — ὥσπερ ἰδόντες ἐπεδίωκον C et Β γρ., ὡς εἶδον ἐδίωκον Β — μόγισ C — δρομίσασαι Β — -σκοῦσι C — -γοῦσι C — καλούμενον om. Β

35. ναοὶ C — δὲ ἀφειστ. Β — ἀπὸ C et Β — 2 τῇ om. Β — ^βφυλάττειν ^ακνίδον Β — προσβαλούσας C et Β — 3 δ' οἱ Β — τῶ om. C — -γοῦσι C — 4 ἐπεισελθ. C et Β — ἐπελθόντες C

36. ὡς τὴν μ. C — 2 -φέρην C et Β — ἐπι C — θηραμ. C et Β — εἰσὶ C — αἶδε C et Β

37. τοῦ βασ. C et Β — -φέρην C et Β — 2 μήτε φ. C et Β — πράττ. Β — verba μήτε λακεδ. . . τῶν λακεδ. om. Β — μήτε δαρ. Β — μήτε ὦν Β — ὁ βασ. C — μήτε τοὺς Β — μηθενὶ Β — 3 οἱ λακεδ. Β — πείθωσι C — 4 ποιοῦνται C, corr. C²

38. δὲ om. Β — συνθ. C — θηραμ. Β et C² — μὲν om. C — 2 διαβεβοηκότες Β — ἐς om. C — κρατ. τῆς γῆς C — θαλάττης Β — ἐκ τῆς γῆς Β — 3 σφίσι C — τοῦ τυδέως C — τεθνεότων, ο ex ω corr., Β — ὀλίγον C et Β — οὐθ' οἱ Β — 4 εἰσήκουεν ex

ἔσ. corr. C² — ὁ πεδάρτος C — 5 καθεστήκει B — τῷ μιλῆτι B — ἐπειδὴ δὲ B — ἀποχωροῦντες B

39. χειμῶνι ἐν τῷ C — πραττ. B — ἔπλει C — 2 ξυνεπιμελεῖσθαι C et B — ἐλάττους B — ναυμαχίας B — ἀντισθένην C et B — ὑποπτ. C, corr. C² — 3 πλάγαι B — προσέβαλλον B — κενὰς om. B — κατακαίουσι C et B — αἱ om. B — ἐν τῇ νήσῳ C et B γρ. — κατῆρον C — 4 τὰς ἐν τῇ νήσῳ ναῦς B — χάριν τοῦ B

40. οὐθὲν ἦττον B — ἀστύοχ*ον C — πέμποντες ex -τος corr. C², πέμπαντες B — πολιορκουμένοις ex -ους corr. C — βοηθήσειν C — εἰργομένην C et B — 2 ἰδρῦσθαι C et B — ἐχρήσαντο πολλοὶ C — 3 ναυσὶ C — βοηθεῖσαι C, corr. C² — σφίσι C

41. δ' ἐκ B — τὰ ἄλλα C — θαλαττ. B — εἰς B — 2 ἐπόρθει B — ἀφίει C et B — 3 εἴκοσι C — ἐφύλαττε B, -σεν C — 4 μιλῆτου C et B

42. παρέσχε C — 2 ὄντος ἤδη B — ἐλάττι. B, -σοοσι C — ναυσὶ C — ἐφύλαττον B — 3 μέχρις C² — ἀπεκλείοντο B et C² — 4 -γουσι C — τεύγλουσαν C, τέ γλούσαν B — ἀλικαρν. C

43. ὀρμίσαντες C et B — προσπλεύσαντες B — 2 ἄμα om. C — -φέρην C et B — περὶ δὲ τῶν C — ἤρεσκε C — πολέμῳ C — 3 οὐδέτερας C et B — οὔτε τὰς χαλκ. om. C — θηραμ. C² et B — συγκεῖσθαι C — ἐνήν C, ἐν ἦν B — θεττ. B — 4 σπένδεσθαι ξυνθήκας B — οὐθὲν B — ἀπεχώρησε C

44. εἰς B — ἐπικηρουκευόμενοι B — -φέρην B — 2 καμίρω C et B — ῥοδ. πρὸς τὴν ναυσὶ C — ἐννενήκοντα ex ἔνεν. corr. C² — πραττ. B — ἔφυγον B — τῶν δ. πόλειον C — λίνδου τε καὶ C — 3 δ' ἀθην. B — ναυσὶ C — ἐπέπλευσαν B — ἐπεφάνησαν B — δ' ἐκ B

45. ἐπράττι. B — ἀλκιβ. τε μετὰ B — τὸν ex των corr. C — ἐπ' αὐτῶν C — ὥστε C et B — γὰρ τῷ C — -φέρην C et B — 2 ξυνέτεμε C — -φέρην C et B — διδόασι B — ναῦς ἀπολιπόντες C — 3 ἐδίδασκε C — alterum ὥστε om. B — συγχωρῆσαι C — τε om. B — στρατηγὸς ὦν om. C — μόνος om. B — ξύμπαντος C —

4 ἀπήλασε C — δ' ὁμως B — τῆς om. C — κινδυνεῦσαι, acc. ^{ειν} supra ὦ posito, B — 5 ἦ om. C — ἀναλοῦν C et B — καὶ νῦν καὶ B — 6 -φέρην C et B — τροφῇ C, τροφή, acc. in lit., B

46. τῷ καὶ τισσ. B — τὸν πόλ. διαλ. C — μὴ δὲ C — π. μελλήσει C — θαλάττι. B — ἀεὶ om. C — αὐτοὺς C, αὐτοῦ B — 2 θάλαττι. B — ξυγκαθαιρήσειν B — τὰ δεινὰ C et B — αὐτοῦ B — αὐτοὺς

B — 3 δὲ ἔφη C, τ' ἔφη B — εἶναι om. B — ἦτιον B — σφίσιν αὐτοῖς B — θαλάττ. B — ἐκείνων C², ἐκεῖνος B — τῶν βαρβάρων om. B — 5 δ*σαγε B — ἐαυτῶν B — εἰς C — ναῦς φάσκων C — ἦκειν B — ξυνεπολέμει om. C

47. ὧν C — ἐθεραπεύων B — 2 προπέμψαντος B — ἐπὶ ὀλιγ. B — ἐαυτῶν C, αὐτὸν B — -φέρων C et B

48. τούτω C — ἦλθε om. C — ὑπὸ τείν. αὐτοῦ καὶ τ. C — -φέρων C et B — τε αὐτοῖς C et B γρ. — δυνατώτατοι B — ἑαυτοὺς C — 2 καὶ τοὺς C — 3 πραττ. B — παρὰ om. C — ἐκοινώνησαν B — καὶ C et B — σφίσι C — τὰ ἀπὸ B — 4 οὐθὲν B — ἤρεσκε C — ἦν καὶ οὐδὲν C — αὐτῶ ἢ ἄλλο C — ἐτέρων C et B — οὐ περιοπτεόν B — τε om. C, ante βασ. habet B — θαλάττη B — οὐκ ἔλαχ. C — οὐθὲν B — πω om. C — πέποθεν C — 5 ὑπεσχῆσθαι C et B — εἶδεν B — σφίσι C — τούτου C — 6 ἐλάττω B — νομίσειν C — βεβαιότερον B — 7 οἶκον C, οἶκεῖν C² — γε om. C — ἀπ' B — πραττ. B

49. ξυμμαχία C et B — πίσανδρον C, corr. C² — τε τῆς om. C, τῆς add. C² — πράττ. B — -φέρων C et B

50. ὁ om. C — λεχθ. ὑφ' αὐτοῦ C — ἦδ' B — 2 ἄσι. τῶν λακ. C — τότε ὄντα B — -φέρων B — τᾶλλα C, τᾶλλα πάντα B — συγγν. C — δ' εἶναι B — αὐτῶ B — τοῦ om. C — 3 ἀπελθὼν C — αὐτῶν C, αὐτὸν C² — -φέρων C et B — αὐτοῖς C et B — κοινοῦσθαι om. C — περὶ om. B — μισθορᾶς B — 4 πέμπει εὐθύς C — δέδρακεν C — αὐτῶν fuit in C — 5 νῦν ὄλον B — ἔτοιμος C — πράξειεν B — ἀνέπιφθόν οἱ B — ἄλλό τι ἂν C — δ' ἄσι. B — ἀλκιβιάδη, η in lit. C²

51. γίνεται C — πεπεισμένος B — τᾶλλα C — πράττ. B — 2 ὡς C et B — παραδίδοται C — 3 οὐθὲν B — ταῦτα C et B — ἔξαγγελίας C

52. -φέρων C et B — δύναιτ' ὅπως C, corr. C² — πιστευθῆναι C — θηραμ. B et C² — αὐτῶ C — τοὺς om. C — τὰς ἀπάσας C et B — ἐπηλήθευσε C — καὶ μὲν δὴ ὁ ἄ. C — τῶ τισσαφέρει C

53. πισάνδρου C — καὶ ἀφικόμενοι B — κατάγοῦσι C — περιγινέσθαι B — 2 καὶ ἄλλων om. C — δημοκρατίας e -τείας corr. C — διάπερ B — μαρτυρο*μένων B — πισ. in πεισ. corr. C² — ἦν τινα C, ἦν τ. C² — ἐλάττ. B — θαλάττ. B — 3 δὴ C et B — φαίησαν C et B — ἐντ. ἦδη B — ἐλέγετο C — ὑμῖν C et B — ὀλίγου B — τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν om. C — ποιήσασθαι B — καὶ μὴν B — πλέον C — βουλεύωμεν C

ἔσ. corr. C² — ὁ πεδάριτος C — 5 καθεστήκει B — τῷ μιλήτω B — ἐπειδὴ δὲ B — ἀποχωροῦντες B

39. χειμῶνι ἐν τῷ C — πρατι. B — ἔπλει C — 2 ξυνεπιμελεῖσθαι C et B — ἐλάττους B — ναυμαχίας B — ἀντισθένην C et B — ὑποπτ. C, corr. C² — 3 πλάγαι B — προσέβαλλον B — κενὰς om. B — κατακαίουσι C et B — αἱ om. B — ἐν τῇ νήσῳ C et B γρ. — κατῆρον C — 4 τὰς ἐν τῇ νήσῳ ναῦς B — χάριν τοῦ B

40. οὐθὲν ἦτιον B — ἀστύοχ*ον C — πέμποντες ex -τος corr. C², πέμπαντες B — πολιορκουμένοις ex -ους corr. C — βοηθήσειν C — εἰργομένην C et B — 2 ἰδρῦσθαι C et B — ἐχρήσαντο πολλοὶ C — 3 ναυσὶ C — βοηθεῖσαι C, corr. C² — σφίσι C

41. δ' ἐκ B — τὰ ἄλλα C — θαλατι. B — εἰς B — 2 ἐπόρθει B — ἀφίει C et B — 3 εἴκοσι C — ἐφύλαττε B, -σεν C — 4 μιλήτου C et B

42. παρέσχε C — 2 ὄντος ἤδη B — ἐλάτι. B, -σοοσι C — ναυσὶ C — ἐφύλαττον B — 3 μέχρις C² — ἀπεκλείοντο B et C² — 4 -γουσι C — τεύγλουσαν C, τέ γλούσαν B — ἀλικαρν. C

43. ὀρμίσαντες C et B — προσπλεύσαντες B — 2 ἄμα om. C — -φέρην C et B — περὶ δὲ τῶν C — ἤρεσκε C — πολέμῳ C — 3 οὐδέτερας C et B — οὔτε τὰς χαλκ. om. C — θηραμ. C² et B — συγκεῖσθαι C — ἐνῆν C, ἐν ἦν B — θετι. B — 4 σπένδεσθαι ξυνθήκας B — οὐθὲν B — ἀπεχώρησε C

44. εἰς B — ἐπικηρυκευόμενοι B — -φέρην B — 2 καμίρω C et B — ῥοδ. πρὸς τὴν ναυσὶ C — ἐννενήκοντα ex ἐνεν. corr. C² — πρατι. B — ἔφυγον B — τῶν δ. πόλειον C — λίνδου τε καὶ C — 3 δ' ἄθην. B — ναυσὶ C — ἐπέπλευσαν B — ἐπεφάνησαν B — δ' ἐκ B

45. ἐπράτι. B — ἀλκιβ. τε μετὰ B — τὸν ex των corr. C — ἐπ' αὐτῶν C — ὥστε C et B — γὰρ τῷ C — -φέρην C et B — 2 ξυνέτεμε C — -φέρην C et B — διδόασι B — ναῦς ἀπολιπόντες C — 3 ἐδίδασκε C — alterum ὥστε om. B — συγχωρῆσαι C — τε om. B — στρατηγὸς ὦν om. C — μόνος om. B — ξύμπαντος C —

4 ἀπήλασε C — δ' ὄμως B — τῆς om. C — κινδυνεῦσαι, acc. ^{ειν} supra ὕ posito, B — 5 ἦ om. C — ἀναλοῦν C et B — καὶ νῦν καὶ B — 6 -φέρην C et B — τροφῇ C, τροφή, acc. in lit., B

46. τῷ καὶ τισσ. B — τὸν πόλ. διαλ. C — μὴ δὲ C — π. μελλήσει C — θαλάτι. B — αἰὶ om. C — αὐτοὺς C, αὐτοῦ B — 2 θάλατι. B — ξυγκαθαιρήσειν B — τὰ δεινὰ C et B — αὐτοῦ B — αὐτοὺς

B — 3 δὲ ἔφη C, τ' ἔφη B — εἶναι om. B — ἦτιον B — σφίσιν αὐτοῖς B — θαλάττ. B — ἐκείνων C², ἐκεῖνος B — τῶν βαρβάρων om. B — 5 δ*σαγε B — ἑαυτῶν B — εἰς C — ναῦς φάσκων C — ἦκειν B — ξυνεπολέμει om. C

47. ὧν C — ἐθεραπέων B — 2 προπέμψαντος B — ἐπὶ ὀλιγ. B — ἑαυτῶν C, αὐτὸν B — -φέρων C et B

48. τούτω C — ἦλθε om. C — ὑπὸ τείν. αὐτοῦ καὶ τ. C — -φέρων C et B — τε αὐτοῖς C et B γρ. — δυνατώτατοι B — ἑαυτοὺς C — 2 καὶ τοὺς C — 3 πραττ. B — παρὰ om. C — ἐκοινώνησαν B — καὶ C et B — σφίσι C — τὰ ἀπὸ B — 4 οὐθὲν B — ἤρεσκε C — ἦν καὶ οὐθὲν C — αὐτῷ ἢ ἄλλο C — ἐτέρων C et B — οὐ περιοπτιέον B — τε om. C, ante βασ. habet B — θαλάττη B — οὐκ ἔλαχ. C — οὐθὲν B — πω om. C — πέποθεν C — 5 ὑπεσχῆσθαι C et B — εἰδέν B — σφίσι C — τούτου C — 6 ἐλάττω B — νομίσειν C — βεβαιότερον B — 7 οἶκον C, οἶκεῖν C² — γε om. C — ἀπ' B — πραττ. B

49. ξυμμαχία C et B — πίσανδρον C, corr. C² — τε τῆς om. C, τῆς add. C² — πράττ. B — -φέρων C et B

50. ὁ om. C — λεχθ. ὑφ' αὐτοῦ C — ἦν B — 2 ἄσι. τῶν λακ. C — τότε ὄντα B — -φέρων B — τᾶλλα C, τᾶλλα πάντα B — συγγν. C — δ' εἶναι B — αὐτῷ B — τοῦ om. C — 3 ἀπελθῶν C — αὐτων C, αὐτὸν C² — -φέρων C et B — αὐτοῖς C et B — κοινοῦσθαι om. C — περὶ om. B — μισθορᾶς B — 4 πέμπει εὐθύς C — δέδρακεν C — αὐτων fuit in C — 5 νῦν ὄλον B — ετοιμος C — πράξειεν B — ἀνέπιφθόν οἱ B — ἄλλο τι ἂν C — δ' ἄσι. B — ἀλκιβιάδη, η in lit. C²

51. γίνεται C — πεπεισμένος B — τᾶλλα C — πράττ. B — 2 ὡς C et B — παραδίδοται C — 3 οὐθὲν B — ταῦτα C et B — ἐξαγγείλας C

52. -φέρων C et B — δύναιτ' ὅπως C, corr. C² — πιστευθῆναι C — θηραμ. B et C² — αὐτῷ C — τοὺς om. C — τὰς ἀπάσας C et B — ἐπηλήθευσε C — καὶ μὲν δὴ ὁ ἄ. C — τῷ τισσαφέρνει C

53. πισάνδρου C — καὶ ἀφικόμενοι B — κατάγουσι C — περιγινέσθαι B — 2 καὶ ἄλλων om. C — δημοκρατίας e -τείας corr. C — διάπερ B — μαρτυρο*μένων B — πισ. in πεισ. corr. C² — ἦν τινα C, ἦν τ. C² — ἐλάττ. B — θαλάττ. B — 3 δὴ C et B — φαίησαν C et B — ἐντ. ἦδη B — ἐλέγετο C — ὑμῖν C et B — ὀλίγου B — τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν om. C — ποιήσασθαι B — καὶ μὲν B — πλέον C — βουλευόμεν C

54. μὲν om. C — ἐφέρετο C — πισ. C — ἐλπίζων C — 2 πισ. C — πρᾶτι. B — ἂν om. C — -φέρων C et B — καὶ ἄλλ. B — 3 πισ. C — παρέλυσεν C — ὁ δῆμος add. C² — κίρωνίδην B — ἀντέπ. σιρ. C — πισ. C — ἐπιτήδειον ex -διον corr. C² — πρᾶτι. B — 4 πισ. C — καταλυσσοι B — τᾶλλα C — -φέρων C et B

55. ὁ διομ. C — -νοισι C — βοηθήσοντας C — ἦ om. C et B — [-τοτέρα Class. teste B] — που B — ἀπάρτοι C — 2 δὲ ἐς B — βοηθήσειν, acc. et litt. εἰν in lit., B — 3 αὐτός om. C — αὐτὸν C et B — πολλὰ ἐλήφθη B

56. θαλάττ. B — πισ. C — -φέρων C et B — 2 φοβουμένω C — βουλομένω ex -ου corr. C² — -φέρων C et B — 3 καὶ τισσ. C — δ' ἄλλ. B — ὡς C et B — ξυμβασιόντα B et C², -σίοντα C — τοῖς ἀθηναίοις C — 4 τοῦ τισσ. C — τὸ om. C — αἰτοῖη B, litt. οῖη alia m. add. — ἡξιόν C et B — καὶ τᾶλλα B — 5 ἐαντῶν C — ὅποι C — 5 τι om. C — ἀλλ' om. B

57. ποιησόμενος B — ἐκπεπολεμησθαι C, sed -ῶσθαι incohase videtur librarius — ἦν om. B — ἠττηθ. B — πορθῶσι C — 2 πρὸς ἀλλήλους om. C — τρεῖς C

58. ἱεραμένην C et B — τῶν λακεδ. B — 2 ὄση B — βασιλευέτω C et B — 3 εἶναι C — χώραν βασ. C — χώραν om. C — τῶν om. C — 4 χ. τοὺς λ. C — 5 -φέρων C et B — μέχρις C² — 6 βούλωνται ex -ονται corr. C² — -φέρων C et B — κωλύων τελευτῶντος B — λάβωσι C — 7 prius δὲ om. B — τοῖς ἀθηναίοις B γρ. et C² γρ.

59. τοιαῦται B — ταύτας B — παρεσκ. ex παρασκ. corr. C² — τᾶλλα C

60. ὄρωπὸν ex ὠρ. corr. C², item infra — μέγα C — 2 ἐρετριεῖς C et B — ναοὶ C — 3 τὸ τριόπιον C — οὐδ' ἕτεροι B — δ' ἐς B — τ' εἶναι C — ἔτος ἔτελ. τῷ πολ. τῷδε C — ξυνέγραψε C

61. ἐλησπ. C — 2 δέτι B — ἀντὶ στρατηγοῦ C — ξυνῆλθε B — τοῦτον om. C — κεκοσμι*μένοι B — δέκα B — τέττ. B — ἀναίτις B — 3 ἀναγομένων C — ἔλαττον σχόντες B — prius οἱ om. B

62. 2 δὲ C — τέττ. B — δ' ἐλενθ. B — κατοικήσας ex -ίσας corr. C² — 3 προσβαλὼν C — τότε C, πότε B

63. ἐν τούτῳ δὲ om. B — τὴν ναυμαχίαν C — ἐθάρο. B — 2 νηοῖν B — 3 κατελύετο C — πισ. C — τὰ τ' B — ἔτι om. C — προτρέφαντος C — δυνατωτάτους ὡσπερ B — 4 σφίσι bis C

64. *πισ.* C — τὰ ἐκεῖ B — ἰσχωσιν C, προσχωσιν B (*προσσχ. Stahlio teste*) — 2 *διοτρέφην* ex -φει corr. C², *διοτρέφη* B — *εἰρημένον* C — θάσσον C, θᾶσσον B — κατέλ. τ. δῆμ. B — 3 δὲ C — ὄσαι ἡμέραι C, ὄση ἡμέραι B — 4 *φυγῆ* C, *φυγή* (acc. in lit.) B — τε ἦν αὐτῶν ἔξω B — αὐτῆ C et B — ἔπραττε B — 5 *δοκεῖ* C — *πράττ.* B — τὴν ὑπὸ C, τῆς ἀπὸ B — ὑπούλον, litt. *ν* ex *ν* corr. et utroque acc. er., B — *εὐνομίαν* C et B, *αὐτονομίαν* B corr., *αὐτονομίας* B *margo* — *προτιμήσοντες* ex -αντες vel -ωντες corr. C

65. δὲ C — *πισ.* C — τε om. B — ἔστι C — σφίσι αὐτούς C — ἦκον B — 2 *ξυ*στάντες* C — -κτείνουσι C — -λασεν C — -άδη in lit. C² — *ἀνάλωσαν* C et B — 3 *προσείργαστο* B — *πλείοσιν* ex -ωσιν corr. C — τε om. C — οἶά τε B

66. *ἐξῆν* C² *γρ.* — *μεθιστάναί* C — ἦ om. C — *ἐβούλευον* C — *προουκέπειτο* C et B — 2 καὶ post *δεδιώς* add. C² — *τεθνήκει* B — *ὑπωπιεύοντο* C, corr. C² — 3 ὅσον om. C — δ ἦν C et B — ἦτι. B — αὐτὸ ἀδύν. C — *alterum* διὰ om. C — *εἶχον* αὐτοὶ *ἐξευρεῖν* B — 4 τὸ αὐτὸ C — ἄν om. B — εὔρε C, εὔρεν B — 5 *προσῆσαν* C (et B) — ὡς pro οὖς habuisse videtur C — εἰς B — *ἐαυτῶν* B

67. *πισ.* C — καθότι B — 2 ἦ om. C et B, add. C² — *ξυνέλεξαν* C, *ξυνέκλησαν* C² *γρ.*, *ξυνέκλεισεν* B — *ξυγγραφεῖς* C et B — *ἀθηναίων ἀνατρέπειν* C, *ἀθηναίων ἀνειπεῖν* B — 3 δὲ C — μήτε καὶ ἄρχειν ἔχειν μὴ δὲ μίαν B — ἔτι om. C — δ' ἐλέσθαι B — vbb. *τούτους . . . ἄνδρας* om. C, *τούτους . . . ἑκατὸν* add. C² — *ἐαυτῶ* C, *ἐαυτὸν* B et C² *γρ.* — *γιγνώσκουσιν* C, -σκοσιν B

68. *πισ.* C — πᾶν B — κατέστησε τοῦτο B — ὕστερος C — ἃ ἄν B — 2 τε C et B — vbb. *μετέστη . . μετὰ* om. C — τὰ om. B — *αἰτίας* C, *αἰτιαθεῖς* C² *γρ.* — *ἀπολογησόμενος* B — 3 ὅ om. C — *ἔπραξαν* C — *φερεγγ.* ex *φερυγγ.* corr. C² — 4 ἄγνωτος C et B — οὐτ' B — μέγιστον B *mg.* — τῶν C — ἐπ' om. C — *ἐκαστοτῶ* B — *ὄντ'* B

69. *τρ.* ὕστ. ἦδη C, *τοιῶδε* post ἦδη add. C² — εἰς C — *εἰσῆγ.* C — *ἀθηναίων* C — ad *versum* -ριον . . αἰεί C¹ *γρ.* (in *mg.*) οἶ — οὐ δ' ἐν B — εἵνεκα B — 2 ἄπωθεν in ἀποθεν corr. C — ἐνίστηται C — 3 τῆιοι B — *καρυστ.* ex *καριστ.* corr. C² — οἶ ἀθην. C — *οἰκήσαντας* B — τὰ αὐτὰ B — 4 οἶ ἑκατὸν C — Ἕλληνες omm. C et B — εἴ που τί B — ἐξιοῦσι C

70. ὥστε τούτω B — οὐθέν B — τριακόσιοι B — τε om. C — πλὴν φεύγ. C — δὲ ἔνεκα C — κράτος om. B — 2 οὓς δὲ καὶ B — μετέστησαν C — τῶν λακ. C et B — τὸν βασ. B

71. οὐδὲ C, οὐδ' B — ἡσυχάσειν C et B — οὐδ' B — τι om. C — ταράττι. C et B — ἔλθοῦσι C — ξυμβαστικὸν C — τῆ(ι) ἐκ τῆς C et B — εἰ βούλονται B — θορ. τῶν γὰρ μακρῶν C et B — 2 ὄπωπιον B — δ' in lit. B — τε om. C — κατέβαλλον C — ἀπήγαγεν C — 3 μείναντες ἀπέπεμψαν C — ἦττον B — καὶ ἐκείνου C — ἐκπέμπουσιν ἐς B — παριῶν ξυμβ. B

72. οἱ τριακ. B, οὔτε τριακ. C, corr. C² — πρᾶττι. B — στρατιάς C et B — ὑπερορίαν C — 2 καὶ τᾶλλα ἐπιστ. C — αὐτοὺς om. C — αὐτῶν μετάστ. C — οὐτ' B — ἐθελῆσαι B — μεταστήσωσι C

73. τοῦτον om. C — 2 πισ. ὅτε ἦλθεν C — 3 σφίσι C — ἄλλω C — τε πλ. C, τε πλέουσιν B — 4 οὐκ ἔχοντες B — ἡξίου C — μόνον μέχρι νῦν C, νῦν μόνον B — 5 μετήεσαν C — παράλ*ους C — ποι om. C — κατέλιπον C et B — 6 ὥστε C — πλέοντες B

74. παράλ*ον C — ἀγγελοῦντες C — 2 εὐθέως om. C — παράλ*ων C — δύ' C — δ' ἄλλους B — μετεκβιβ. εἰς C — 3 πῶς C — ἀθηναίων C et B — ζημοῦσιν C — ὅποσοι τε C — λαβόντας C — εἶρξεν C, ἔρξεν B — ὑπακούσωσι C — τεθνηκῶσι, loco litt. κ et σ liturae, in quibus quaedam obscura scripta sunt, C, τεθνήκωσι C² γρ.

75. δὲ C — ἀκούοντες C et B — καὶ ἐπὶ τῶν C — 2 καταστήσαι C — θράσυλ*ος C, θράσυλλος B — προειστήκεισαν C — προεστ. μάλιστα B — δημοκρατηθῆσεν B — vhb. καὶ . . διοίσειν om. C — τοὺς τετρακοσίους C — τ' ἔ. B — ἐπικηρυκεύεσθαι C et B — 3 ἅπαντα B — ξυνεκοινωνήσαντο B — οὐτ' B — σφίσι C — κρατήσωσι ἂν C

76. φιλονεικ. C et B — 2 μὲν om. C — ὑπετόπευον B — ἔπανσαν add. C² in mg. — θράσυλ*ος C, θράσυλλος B — 3 τ' ἐπ. B — αὐτῶν C et B — ἀφέστηκεν C — ἐλάττι. B — πλεόνων C et B — ποριμώτεροι οἱ εὐπορώτεροι καθιστάναι B — 4 τὰς τε ἄ. π. C, τὰς τε πόλεις B — ὠρμηγτο C — ἢ παρ' C, ἢπερ B — ἐλ. διῆλθε C — θαλάττι. B — ἀμύνεσθαι C — 5 τε C et B — τοσοῦτο C — βουλόμενοι C — αὐτοὶ καὶ δυν. C — εἶργειν C et B — θαλάττι. B — ἐπ' ἐκ. B — εἶργ. B — 6 δ' πρὸς C — οἳ τε B — ἔτι εἶχον C — αὐτοῖς C — τοῖς μὲν C — πατρῶους B — αὐτοὺς δὲ C — οὐπερ B — χείρας C — 7 ποιήσωσι C

77. παραθαρο. B — καὶ κατὰ τοῦ C — ἦττον B — δ' ἀπὸ B — δήλω ἰδόντες C — αὐτοῦ om. C

78. τε om. C — προτιμότερον C — εἰσι C — τὰ C, corr. C² — κινδυνεύειν C — -φέρῃ C et B — οὐκ οὖν B — μὴ μέλλειν B — ναυμαχεῖν B

79. ὡς om. C — 2 δὲ ἀφ. C — δυοῖν C et B — αἱ om. B γρ. — γλαυκες B et B γρ. — ὁρμῶντες B γρ. — δ' ὀλίγον B et B γρ. — αὕτη B γρ. — καὶ ὡς C et B γρ. — ἐπιπλεούσας C — εἰς B — 3 προσεδ. δὲ καὶ B — ναυσὶ C — ἄβυδον B — προύπεμπτο C et B — 4 ἀπεχώρησαν C et B — πλεύσαντες B — τῆς om. C — ἐστρατοπεδεύοντο C — 5 ναυσὶ C — 6 δὲ ἀφ. C — αὐτὸ B — ναυσὶ C — ναυμαχῆσαι B

80. ναυσὶ C — -ουσι bis C — ὅσπερ B — τέττ. B — 2 τε om. C — ὁ om. C — ἔτοιμος C et B — 3 αἱ δὲ πλείους B — ἐλίξου C — 4 -ουσι C — ναυσὶ C

81. καὶ αἰ C — τε C et B — αὐτοῦ C — καταγαγεῖν τὸν ἄλκ. B — ἀπ' C — ἔπεισαν B — -φέρῃ bis C et B — κατῆγε C — -σειε C — 2 ἐπητ. τῆς φυγῆς B — ἐπητῖασε C — τῶν om. C — ἐλπίδας γε C — μικρὰς C — τε om. C — τὴν αὐτοῦ B — ἴν' B — αὐτὸν C — αἱ om. C, sed ante ξυν. (hoc verbum m. recentior [C rec.] in panno ad partem membranae exesam explendam inserto scripsit, quod infra saepius factum est) ε erasum est — αὐτὸν C et B — πλεόν θαρρ. B — ἀπὸ om. C — 3 ἐπικομπεῖν B — τῶν αὐτοῦ B — πιστεύη C — ἐξαργυρῶσαι C, -ριῶσαι B — σῶς om. C — ὡς αὐτοὺς B — αὐτοῖς B

82. δὲ C — ἀκούοντες C et B — ἀντηλλάξαντο B — ἔτ. C et B — διὰ τὸ αὐτίκα C et B — τοὺς om. C — τότε παρ. C — καὶ om. C — πλεῖν τε C — 2 ὑπολειπ. C, corr. C² — -λυσειν C — εἴρητο B γρ. (ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ) — -φέρῃ C et B — 3 τε om. C — εἴρηται B — ἤδη om. C — -άδη C² in lit. — -φέρῃ C et B

83. τὴν τοῦ ἄλκ. B — τὸν C — -φέρῃ in -φέρῃ corr. C² — 2 καὶ C et B — τῶν om. C — -φέρῃ C et B — εἰ ἔτι B — 3 πρὸς ἄλλ. C — τινες τῶν C — ἀξίων λόγου C — τις ἰδία ναυμ. B — ἔξοι B

84. τοιόσδετι B — 2 τῶν δὲ συρ. B — ἐλεύθερον C — 3 ἐγκραγόντες C — 4 τῆ om. C — 5 καὶ δι' ἄλλα C — καὶ om. C

85. τὸν τισσ. καὶ τὸν ἀστ. B — -φέρῃ C et B — ναυμαχίας B — 2 γαυλείτην C, γλαντίτην B γρ. — κάρα δίγλωπτον, suprascr. σσ, B — κατηγορήσαντα B — περὶ αὐτοῦ C, ὑπὲρ αὐτοῦ B — αὐτοῦ C, ἑαυτοῦ B — -κράτην C et B — -φέρῃ C et B — 3 διαφυγόντος B — ὁ ante τισσ. om. B — καὶ ante μᾶλλον add. C² — καὶ

ante κατηγ. om. C — *ἐαυτὸν* C, *αὐτὸν* B — *τυχὸν* C rec. — *εἰ* pro οἱ C rec. — *προϋεῖτο* C, *προϋοιτο* B — 4 *καὶ* *ἔ.* B — *δ'* *ἀ.* B — *πάλιν* add. C²

86. *ἀναδιδάξαντας* C [*καὶ ἀναδ.* om. B, Stahlio teste] — 2 *μόγισ* B — 3 *οὐτ'* *ἐπὶ* B — *γίγνοιτο* B — *ἀπήγγελλεν* C — 4 *δ'* *ἐπὶ* B — *πρῶτον* B — *ἔλαττ.* B — *σαφέστατα* *ἰ.* C et B — 5 *οὐδ'* *ἄν* *εἰς* C — *τοῦ* *τε* B, *τε* om. C — *ἀπέτρεπε* C — 6 *κωλύοι* C et B — *ἐκέλ.* *ἀπαλλ.* C — *ἀπαλλάττειν* B — *εἰς* C — *ξυνετέμνηται* B — 7 *εἶναι* *ξυμβ.* C — *δ'* *ἅπαξ* B — *ἐκεῖνο* C — *οὐδ'* B — 8 *καλῆ* ex -*εἰ* corr. C² — *ἀπέπεμπε* C — 9 *παράλ**ων C — *ἀθηναῖον* B — *πέμπουσι* C rec. et B — *λαισπονδίαν* B — *μιλησίαν* C rec.

87. alterum *διὰ* om. C — *ἔδόκει* οἱ *ἀπολ.* B — *προσάξειν* C — *ταμῶν* C, *τάμων* B — 2 *τὸ* *αὐτὸ* B — *ἦγε* C — 3 *τεττ.* B — *οὐθὲν* B — *τάμως* B — *ὡς* C et B — *εἰς* *τὴν* *λακ.* B — *τὸ* *λέγ.* *γαγειν* C, *τῶ* *λέγ.* B — 4 *διατριβῆς* B — *ἀνακωχῆς* C et B — *οὐ* *κἀταγειν* B — *διέμελλε* C — *ἀνίσ**σεως B — *μηδ'* *ἑτέροις* B — *προσθεμένους* C — *ἰσχυροτέροις* B — *ἐπιφανὲς* C, *περιφανὲς* B — *ἐνδυνασιῶς* C, corr. C², *ἐγγνασιῶς** B — 5 *καταφθορᾶ* C, *καταφορᾶν* B — *ἐλάττ.* B — *οὐτ'* B — *ἔλαττ.*, suprascr. *σσ*, B — 6 *ξυγγιν.* B

88. -*φέρνην* C et B — *τρισκαίδεκα* C — *τρεις* B — *ἐν* add. C² — *τῆ* om. C — *αὐτοῦ* C — *δι'* *αὐτὸν* B — *σφίσι* C

89. οἱ *δὲ* C — *καὶ* *κἀκείνοις* B — *τοὺς* *πολλ.* *καὶ* *πρότ.* B — *πῆ* C — 2 -*μέννην* C et B — *ἄγνωτος* C et B — -*κράτην* C et B — *οικελίου* C, *οικε* B — *τοῖς* om. C — *πρώτοις* C et B — *ἀδεῶς* C rec. — *ἔφθασαν* B — *τ'* *ἐν* B — *σπουδῆ* *πάνυ* om. C — *τε* om. B — *προεσβ.* *ἔπεμπον* B — *δράσειαν* B — *οὐτο* C, *οὐτῶι* B — *ἀπαλλάξειν* C et B — *ἐς* *ἑτέραν* B — 3 *ἦν* B — *ἐκ* *δημοκρ.* C — *ἔλαττ.* B — 4 *ἕκαστος* *ὑπερβολὴν* *αὐτὸς* C

90. *ὁ* *καὶ* B — *ποτὲ* om. C — *διεν.* B — *ὀλιγαρχίαν* C et B *γρ.* — *προϋνυμ.* C — *ἦετ.* C, et sic infra — *καὶ* *ἐπειδὴ* *καὶ* B — 3 *ἐκ* *σάμωι* B — *δέξωνται* ex -*ονται* corr. C — 4 *χείλη* C — *ἦ* add. C² — *ἐπίπλους* C — *αὐτὸν* C et B — *τοῦ* *ἔσπλου* B — *ἐπὶ* *τοῦ* *στόματι* C — *τὸ* *καινὸν* *τὸ* *ἐντὸς* *τείχους* C — *θάλατταν*, suprascr. *σσ*, B — 5 *ἦρχον* *ἄν* *αὐτοὶ* B — *ἐς* *ἦν* om. C — *ἐπιπλέοντα* C — *προαιροῦντας* C² in lit.

91. *πλέονος* *χρόνου* C — *λακ.* *διεθρόουν* *πρ.* C — 2 *τέττ.* B

— καὶ ἐκ λοκρῶν C — καὶ σικελαὶ καὶ C — λᾱ om. C — λακον. C — δὲ C — ἠγησανδριίδρας ἠγ. C — -ώνιαν C, -ωνείαν B — 3 δια-
βόλιμόνον C², διαβόλιμον δν B — ἐξειργ. καὶ C — τοῦ om. C —
τε C et B

92. ἔχον ἐσόδ. ἐπεισ. C — ἐπεισ. B — ἐξειργασμένοι B —
2 ἀπελθῶν C et B — οὐδ. κελύσαντος ὀνόματος ε. C — εἶδηι C,
δέϊη B — ὁμ. ἦσαν C — 3 λᾱις B, in mg. λακεδαιμονίας C² —
ὄρμησ. C — καταδ. C et (per comp.) B — ἐπὶ εὐβ. B — 4 -νίας C —
ὁ ἄρ. B — φυλακὴν B — ἑτέρους C — τεταγμένον B — εἶρξαν
C et B — 5 ἅμα αὐτοῖς C — ερμων C — τῶν περιπ. τις C —
μονυχίας C — ἀρχῶν C — τὸ πλῆθος B — ταῦτα C et B — ἐβου-
λεύετο C — 6 δ' ἐσ. B — δ' ἐν B — πλεῖν in lit. B — ταῦτ' B —
ἔτ. bis C et B — δ' ἀπ. B — ἔφη post εἶναι in mg. add. C² —
δοσις C — ὁμογνώμον B — εἰς B — 7 ξυνειλεγμένον B — τ' ἐν B —
ἄστεος B et e corr. C² — οὐκ C — 8 μόγις C et B — τῶν
πρεσβ. B — ἕκαστος C — ἐφεδρ. ἐγγὺς τῶν C — 9 ὅσον ἀπὸ C —
δ' ἄρ. B — πλήθει C et B — 10 μετεμελλ. C² — -μένην C et B —
καὶ εἰ* C — 11 ὅμως ex ὁμος corr. C² — οὐτ' B

93. τεθορυβημένον C, -βούμενοι B — διον. τὸ ἐν τῷ πειραιεῖ
θέατρον B — ἔλκοντες C — ἐξεκκλ. B, ἐξεκκλ. τε C — ἔθ. αὐ ἐν C,
quod in ἔθ. αὐτοῦ ἐν corr. C² — 2 ὡς εἶδοιεν C — ἀποφαινεῖν B —
τέως om. B — τὴν δὲ π. B — φθειρεῖν B — εἰς B — 3 ὥστε
B — τοῦ διονύσου C

94. τῷ διονυσίῳ B — ξυνειλεγμέναι C — τέτι. B — ἠγησ. C —
πολλῶν om. C, ὄπλ. om. B, τῶν π. ὁ. B γρ. — 2 ἠγ. C, et
sic infra — primum καὶ om. C — δὲ αὐτὸν C et B — παρόντα
add. C² — 3 δ' αὐ C rec., δ' B — ἠ ἀπὸ B

95. θουρίκου τε C, θο*ρυκοῦ τε B — πραστειῶν C, πρασειῶν
B — 2 -μασι C — βουλ. ἐν τ. C — βοῆσαι B — αὐτῆς C — ἀπο-
κεκλεισμ. C², ἀποκεκλειμένοις B — πέμπουσιν C — θυμόχαριν C,
θυμοχάρην B — -ίαν C — 3 ἐς εὐβοίαν B — ἀνήγαγε C — διέχει
C — ἐρετριῶν B — θαλάττ. B — 4 οἱ δὲ C — ἀλλὰ C — ἐπέσχατα
C et B — ἄστεος C rec. et B — ἀναγκάσειαν B — τοὺς C rec.
addidisse videtur — ἐναγαγέσθαι, punctis altero a superpositis, B —
δὲ αὐτοῖς C — 5 τοιαύτην C, -ην in lit. B — παρασκευὴν C —
ἀναγόμενοι C — ἔπειτ' B — ἐκτραπόμενοι B — 6 -ουσιν C — οἱ
C et B — δ' ἐς B — ἐπιτείχισμα C — ἐν τῇ om. B — ἐρετρία(ι)

C et B — 7 λαβ. δὲ καὶ οἱ B γρ. — εἴκοσι**ναῦς C — οὐ π. ὕστερον C — ὠρεοῦ, ε in lit. scr. C²

96. δὲ ἀθ. C — τῇ ἐν σ. ξυμφορᾷ B — οὐτ' B — οὐδέπω C rec. — -ησε C — 2 σφίσι C — ξυνο. C, corr. C² — -κεισαν C — 3 εὐθὺ* B — ἔρημον C — 4 ἦ om. C — ἐφορμοῦντες ἦ om. C — εἰ habet C — οὔσης B — μέχρι βοιωτίας B, μ. εὐβ. C et B γρ. — 5 συμφ. C — ἀλλ' ἐν κέν B — διάφορον C — δ' οἱ B — καὶ ναυτ. ἀρχῇ C

97. ἐπεὶ C, ἐπὶ C² suprascr., ἐπειδὴ οὖν B — εἴκοσι C — συνέλ. C — πνύκα B — οὐπερ C et B — ὀπόσ. δ. C, ὀπόσοις δ. B — μηδεμιᾶ(ι) ἀρχῇ(ι) C et B — 2 ὕστερον om. B — τὰ ἄλλα C — γε C — μετρι γὰρ ἦ γε B — καὶ ἐς τοὺς B — ξυγκράσεις B — 3 διακελεύονται B

98. πισ. C — εὐθὺς post μάλιστα habet B — ἐπεξέρχονται C — δὲ C — 2 σφίσι C — γινομένην C — προσκαλέσαντες C — 3 αὐτὸς C — -κασιν C — κἀκείνοις C, καὶ κἀκείνους B — ξυμβιβάζονται C — οἰνόην τε C

99. τέως om. C — ποῦ B — ἦκων C — ἀπεσιτάλκει B — δ' ἐν B — ἐπέπλευσαν C et B — αἶ om. C — χειρ. C — εἰς B

100. εὐθὺς om. C, post αὐτὸς add. C² — 2 δ' ὅτι B — ποι in ἀπο corr. C² — δ' ἐς B — τὰ ἄλλα C — γίγνεται B — verba τοὺς .. λέσβου in mg. add. C² — 3 ἔρεσὸς B, et sic infra — ἐξελθεῖν B — τε om. C — πρὸς ἔταιρ. C et B — ξύμπασι C — τριακοσίους B — ἀναξάρχου C — πρώτη C — μυτλ. B, et sic infra — 4 θράσυλ*ος C — πᾶσι B, πάσαις ταῖς om. C — δὲ C — ἦν om. B — ὁ om. C — ναοὶ C — ὅτε ἠγγ. C — 5 ὕστερῆσας ex-ίας corr. C² — ἔρε*σον C — ἐλθὼν ἐφ. C — καὶ μηθυμν. C — ἔρεσὸν C

101. καὶ αἱ ἐκ C — αἱ om. C — ἐπισιτισάμενοι B — δυσὶν ἡμέραις C et B — τέττ. B — ἀλλὰ C — 2 ἐς τὴν φωκ. B — κρατερείοις C — περαιοῦνται B — ἀργινν. C (qui habeatne σσ, in ambiguo est), ἀργεν. B — 3 δ' ἔτι B — τὴν κυμαίαν om. C — κατ' ἂν κρὺ B — λεκτὸν e λέκτον corr. C² — λάρισσαν B et C², λαρ*ισαν C — ἀμαξ. C — ῥοίτιον C (rec.) — πρωῖτερον C et B — μέσο C² — σίγειον e σίγιον corr. C²

102. φυκτωροὶ C — χειρ. C et B — 2 ἔξουσι C — ποιούμενοι C et B — πᾶσαι C, πάσας B — ἠπείρου C, ἱμβρου B et C² (suprascr.) — τέττ. B — 3 πρωτ. e προτ. corr. C² — δὲ C — κεινήν C, corr. C² — κατακαίουσι C et B

103. 2 ἔρε*σον C — αἰροῦσι C — πένθ' B

104. ναυμαχήσαντες ex -σοντες corr. C — παρέτεινον C — χερρ. B — ἰδακου C, ἰδάκοῦ B — ὀγδοήκοντα C — verba οἱ δ' .. ὀγδοήκοντα in mg. add. C², qui sicut B ὀκτὼ καὶ ἐξήκοντα praebet — 3 τὸ δεξιὸν B — θράσυλ*ος C — τὸ δὲ δ. θρασύβ. B — δ' ἄλλοι B — 4 ἀποκλεῖσαι C et B — 5 ἐλάττ. B — τοῦ κυνός C — ἐπέκεινα C et B

105. 2 περὶ θράσυλ*ον C — ἐλάττ. B — εἶργον C et B — διώκοντες B — 3 ἔτι ἐχούσας B γρ. — ἡμύνοντο C — κατὰ τῶν νικησάντων π. C, τὸ ante τῶν add. C² — θράσυλ*ον C

106. πυδιον C — 2 φοβούμενοι τε γὰρ B — τοῦ C et B — 3 ἀμβρακ. B — καὶ βοιωτίας δύο om. B — πελληναίων C — 4 τοὺς C rec. — ὑποσπόντες B — 5 δ' ἀφικ. B — σφίσι C

107. τῇ om. C — ἐπέπλεον C — καθ' ἄ. B — κύζ. καὶ ἀτείχ. B — 2 δ' ἐν B — -κράτην B et C²

108. νασι C — φασήλ. e φασίλ. corr. C² — ἀποτρέψει C — τοῖς πελ. B — -φέρην C et B — πεποιήκει B — 2 εἶχε ἀλικαρνασέας C — ἐτείχιζε C — δὲ om. B — καὶ om. C et B γρ. — ἄρχοντας C, ut vid., et B γρ. — 3 τοὺς Ἴωνας C — 4 αἰολεῖς B et C² — ἐσήγαγον C (rec.) — ἀσιάκου C — -φέρουσι C² in lit. — ἀτραμύτειον C², ἀδραμύτειον B — οἰκήσαντας C — ὑπὸ ἀθ. B — στρατιὰν C et B — περιστάσας C² — [τοῦ ἑαυτοῦ B, Stahlio teste] — 5 φοβούμενος C² — ἄλλα C et B — αὐτοῦ om. C rec. — ἠδύναντο C et B — σφετέρους C, litt. σφετέ scr. m. 2

109. τῶν ἐν τῇ μιλ. C rec. — ἐπιβλάπτωσι C — ἐλάττ. B — μέμνηται τι τῶν B — ὡς εὐπρεπ. C et B — 2 verba ὅταν .. πληρ. add. C²

In C subscriptum est: $\overline{\text{D}\text{O}}$ GRATIAS PETRUS SCRIPSIT.

Addenda.

Hic eos extremi libri sexti (cf. praef. pag. 2) locos, quibus Vatic. scripturam correctura interpolationeve ortam exhibere videtur, addere libet:

- c. 93, 2 κάλλιστα (C: μάλιστα)
c. 94, 3 σικελικόν (C: σικελόν)
c. 95, 2 ἐξέφυγον (C: ἐξέπεσον)
c. 96, 1 τοὺς ἰπέας (C: τοὺς τε ἰ.)
c. 99, 2 φθ. αὐτοὶ προ. τοῖς σ. (C: φθ. ἂν τοῖς σ. προ.)
— ἂν om. (C: ἂν πρὸς σφᾶς)
c. 100, 1 αὐτοὺς om. (C: αὐτοὺς οὐκ ἦλθον)
— φοβούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι (C: φοβούμενοι)
c. 101, 3 δι' αὐτῶν (C: ἐπ' αὐτῶν)
— , 6 ἀναρπάσαντες καὶ διαβιβάσαντες (C: ἀρπάσαντες)
c. 103, 2 πάντα προὔχῳρει (C: τᾶλλα π.)
— , 4 Εὐρυκλέα (C: Εὐκλέα)
c. 104, 2 καὶ τὴν τ. π. ἀνανεωσάμενος πολιτείαν (C: κατὰ τὴν τ. π. ποτε πολιτείαν)
— , 3 ἐποιοῦντο (C: ἐποιεῖτο)
c. 105, 2 ἄλλα ἄττα (C: ὄσα ἄλλα)
— , 3 ἀπέκτεινάν τε (C: ἀπέκτειναν).

Pag. 27, ad VII, 47, 2: similiter fortasse Herod. VIII, 24 ἀνοητοτάτους scribendum est.

Pag. 51, not. Cfr. etiam Herod. VIII, 133 (πανταχῆ — ὧν).

Pag. 113, ad III, 82, 7 ea conferri possunt quae in Ephem. Philol. Septentr., n. s., VII p. 103 Christensen-Schmidtus docuit.

Pag. 114, III, 83, 2 in fragmento Dionis scripturam τῶ λογισμῶ pro corrupta τῶν λογισμῶν ab Stahlio (mus. Rhen. XXI p. 312) restitutam esse commemorare debui.

Pag. 115, III, 89, 5 post τοιούτου artic. τὸ excidisse suspicatur Siesbyeus.

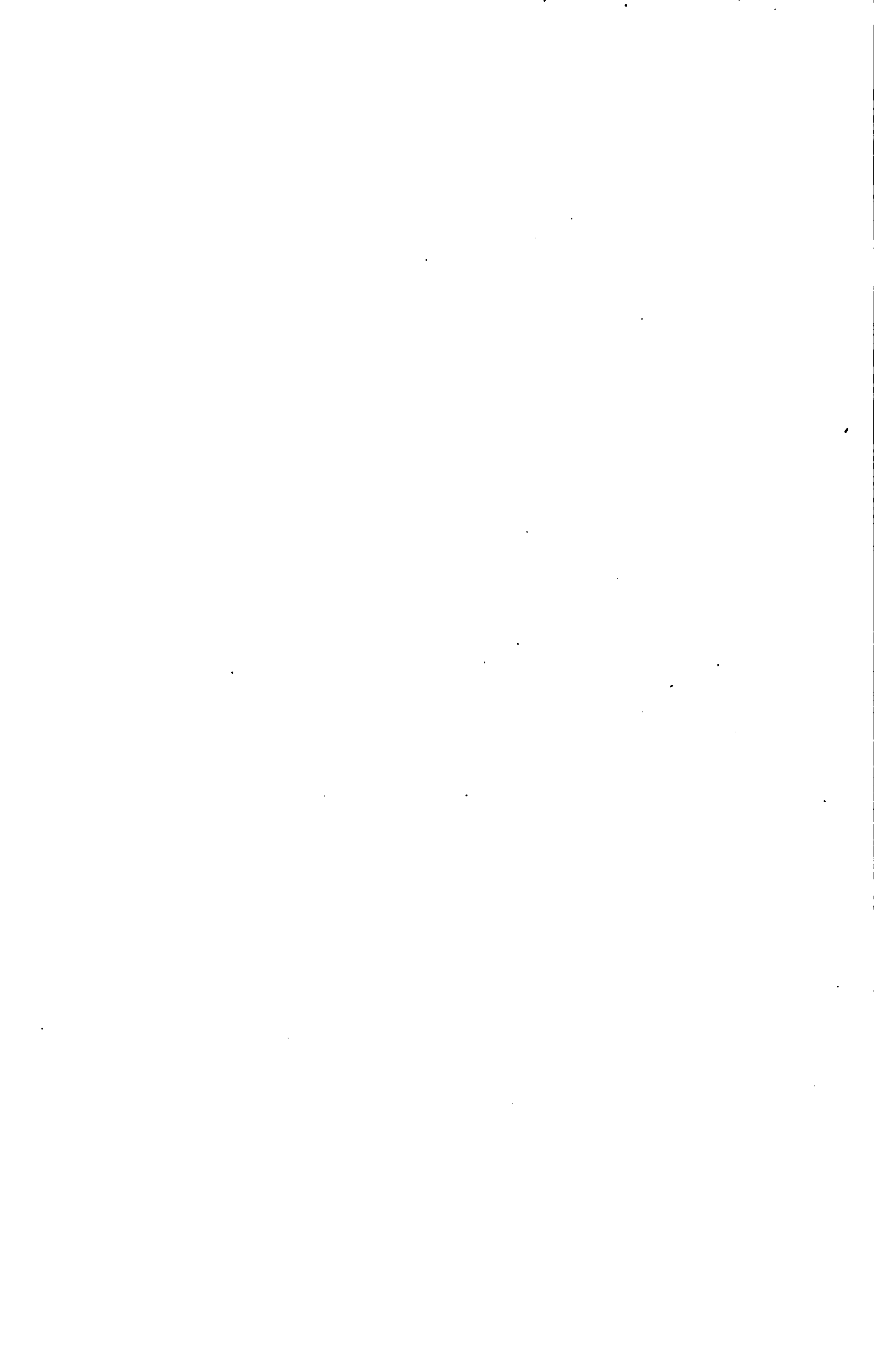
Inconstantiam in codicum scripturis indicandis me non prorsus evitasse doleo; velut *ι* quod hodie subscribitur, quanquam in Laur. fere omissum, in Vatic. adpictum est, saepius eis locis quibus omissum additumne sit non quaeritur subscriptum est. Brevitatem sectatus sum, cum locis nonnullis signo C² nudo veram scripturam manus primae Laur. manu secunda mutatam notavi, qua in re perspicuitati potius servitum oportuit. Verborum denique formas quasdam hodie vulgo damnatas, velut ἦεσαν, maiore cura e Laur. quam e Vatic. me enotavisse confitendum est, ut nonnunquam e silentio meo colligere non liceat.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

~~DUE DEC 26 '36~~

